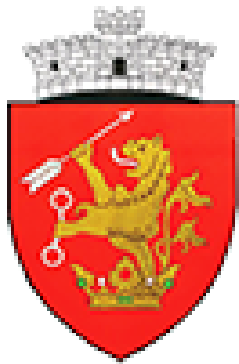

STRATEGIA DE DEZVOLTARE LOCALĂ A COMUNEI ZĂBALA

PERIOADA 2021-2027

Datele de contact ale autorității locale:

Primăria și Consiliul Local Zăbala
str. Principală, nr. 829
Zăbala, 527190
județul Covasna

Telefon: 0267375213

E-mail: office@zabola.ro/ primzabala@yahoo.com

Web: www.primariazabala.ro

Primar: Fejér Levente

Viceprimar: Szigyártó János Nimród

Secretar: Barabás Réka

Material realizat de societatea **VISORO EUROPE INC S.R.L.**

Sediul social: Cluj-Napoca, Colonia Sopor, nr. 33G, jud. Cluj

Punct de lucru: Târgu Mureș, str. Mărăști, nr. 18, ap.3, jud. Mureș

CUI : 39861081

Nr. Reg. Com.: J12/4067/2018

Telefon: 0744801281

E-mail: office@visoro-global.ro

Site: www.visoro-global.ro

CUPRINS

1. Introducere	4
2. Privire de ansamblu asupra comunei	10
Aspecte geografice.....	10
Scurt istoric al comunei Zăbala	11
Clima	12
Rețeaua hidrografică	13
Solurile	14
Vegetația, flora și fauna.....	15
3. Analiza socio-economică a comunei	16
Evoluția demografică.....	16
Structura populației pe categorii de vârstă.....	18
Structura populației în funcție de sex	19
Structura populației în funcție de etnie	20
Structura populației în funcție de religie.....	21
Structura populației în funcție de nivelul de școlarizare	22
Natalitatea, mortalitatea și sporul natural	23
Alți indicatori demografici	25
Infrastructură și utilități	26
Agricultura și silvicultura	29
Alimentarea cu apă și canalizare	31
Alimentarea cu energie electrică și telefonie	32
Alimentarea cu gaze naturale.....	33
Gospodăria comunală	33
Instituții locale	34
Infrastructura educațională	35
Religie și confesiuni religioase.....	40
Monumente istorice	41
Cultură	42

Turism	44
Comerț	48
Cooperare și asociații	53
Servicii de sănătate	53
Servicii sociale	54
4. Prezentarea cadrului strategic	55
Strategia Europa 2030 și Agenda 2030 ONU	56
Politica regională și de coeziune a Uniunii Europene	60
Politica agricolă comună a Uniunii Europene	68
Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030	71
Planul Național de Redresare și Reziliență	81
Planul de Dezvoltare Regională Centru 2021 – 2027	82
5. Prezentarea opiniei publice	86
6. Analiza SWOT a comunei	131
7. Stabilirea perspectivelor de viitor	141
8. Portofoliul proiectelor	145
9. Implementare și monitorizare	212
10. Bibliografie și surse web utilizate	215
11. Anexe	218

INTRODUCERE

Strategia reprezintă cadrul care orientează alegerile ce determină natura și direcția unei comunități. Aceasta ajută la stabilirea unei direcții unitare pentru comunitate în termenii obiectivelor sale operaționale și furnizează baza alocării resurselor necesare pentru orientarea acesteia spre atingerea scopului principal și a obiectivelor stabilite.

Altfel spus, **strategia** reprezintă ansamblul obiectivelor pe care o societate își propune să le realizeze, obiective stabilite pe baza studiilor, cercetărilor și prognozelor. Acțiunile trebuie astfel stabilite pentru a fi întreprinse pe diferite orizonturi de timp, luând în calcul și modul de alocare a resurselor în vederea menținerii competitivității și a dezvoltării viitoare a societății.

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă documentul prin care se stabilesc necesitățile, activitățile și resursele locale specifice pentru dezvoltarea comunităților locale. Strategia de dezvoltare locală a Comunei Zăbala pentru perioada de referință 2021 – 2027 prezintă acțiunile pe care administrația publică locală le va realiza pentru a crea condițiile necesare dezvoltării viitoare a comunei, și relevă proiectele și oportunitățile pe care ni le oferă aderarea României la Uniunea Europeană. Ca parte a comunității europene, comuna Zăbala are nevoie astfel de o viziune clară și de o strategie care să sublinieze rolul important ce revine valorificării potențialului de absorbție a fondurilor europene. Aceste direcții sunt aliniate strategiilor de dezvoltare regională și națională, dar și directivelor, valorilor și principiilor europene.

Fiind un document esențial în comunitatea locală de astăzi, **Strategia de Dezvoltare Locală** trebuie să fie elaborată în mod participativ, reflectând astfel cât mai fidel nevoile, opțiunile și deciziile cetățenilor, precum și disponibilitatea acestora de implicare în problemele comunității. Aceasta trebuie să reprezinte radiografia generală a comunei, detalierea direcțiilor strategice de dezvoltare și rezultatul implicării tuturor factorilor interesați, responsabili și relevanți de la nivelul comunei. Planul strategic lărgște perspectiva cunoașterii zonei – comunității, prin precizările și clarificările aduse, astfel încât toate oportunitățile de dezvoltare și de finanțare a proiectelor propuse să poată utiliza un plan strategic ca document de referință în planificarea, metodologia folosită, implementarea, monitorizarea și evaluarea măsurilor aplicate.

Planificarea Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Zăbala se concentrează astfel pe următoarele caracteristici:

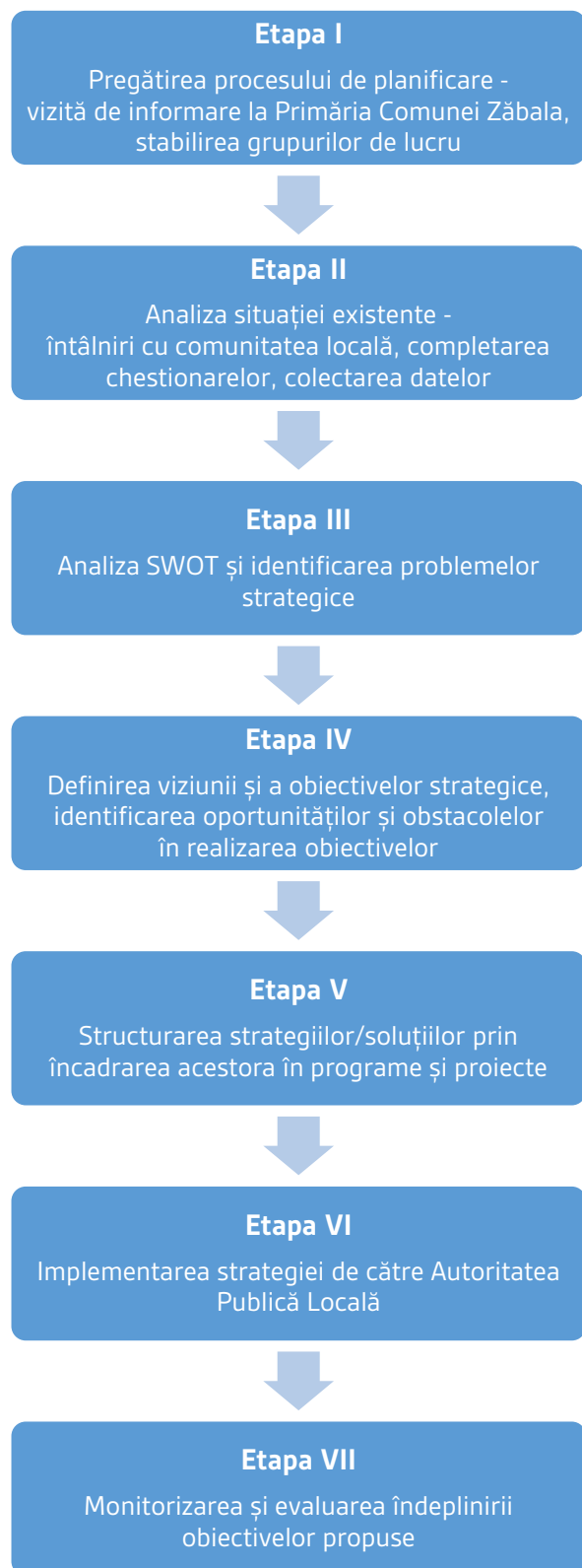
- vizează dezvoltarea comunității, preluând exemplele de bune practici existente, cât și prin introducerea de noi oportunități de acțiune;
- se desfășoară într-un teritoriu bine definit spațial și administrativ;
- abordează problemele la nivel macro și nu se concentrează pe cazurile izolate;
- aduce elemente noi în domeniul tehnic, managerial și financiar, adaptând experiențe care s-au dovedit de succes;
- generează resurse, stabilind o legătură directă între planificare și implementare.

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Zăbala pentru perioada 2021 – 2027 se dorește a fi un document care:

- să identifice corect situația reală a comunei și a comunității;
- să orienteze dezvoltarea comunei în perioada 2021 – 2027;
- să fundamenteze accesul Comunei Zăbala la finanțarea din fondurile Uniunii Europene;
- să reprezinte un instrument prin care Comuna Zăbala să diminueze disparitățile de dezvoltare față de alte localități de același tip.

Elaborarea strategiei de dezvoltare locală a Comunei Zăbala a avut loc în concordanță cu realitățile și posibilitățile specifice comunei, cu păstrarea principiilor procesului de planificare strategică. Pe toată durata elaborării documentului, echipa de proiect a respectat toate cerințele metodologice, științifice și legale privind colectarea și prelucrarea datelor primare și secundare. Toate etapele și elementele colectării datelor statistice de pe teren, interviurile, au ținut cont și respectă normele deontologice și etice ale cercetărilor sociale și sunt conforme cu standardele internaționale recomandate.

Etapele procesului de planificare strategică:

Procesul de elaborare a Strategiei de Dezvoltare Locală a comunei Zăbala a inclus câteva etape majore. Acestea sunt reprezentate schematic, în ceea ce urmează:

Prima etapă pentru obținerea Strategiei de Dezvoltare Locală a reprezentat-o pregătirea procesului de planificare. Astfel, la sediul Primăriei Comunei Zăbala s-a desfășurat o vizită de informare în scopul stabilirii contactelor inițiale cu reprezentanții Primăriei, responsabili de lansarea și coordonarea procesului de planificare strategică și familiarizării acestora cu metodele și termenii procesului de planificare participativă. Ca rezultat imediat, a fost aprobat un plan preliminar de lucru pentru perioada de planificare.

În cea de-a doua etapă au avut loc întâlniri cu comunitatea locală. La aceste întâlniri au fost identificate problemele strategice existente, și s-au dezbătut măsurile necesare care trebuie luate pentru atingerea obiectivelor. Tot în această etapă a avut loc colectarea datelor statistice. Au fost aplicate chestionare membrilor din comunitatea locală în ceea ce privește situația existentă și perspectivele de viitor ale localității, precum și gradul de mulțumire a locuitorilor.

Alte date esențiale și necesare au fost colectate din baza de date a Primăriei Comunei Zăbala, altele din baza de date a Institutului Național de Statistică. Pentru realizarea unei statistici cât mai amănunțite, s-au folosit și alte baze de date din domeniul economic, social și cultural. În cadrul acestor întâlniri s-au identificat problemele localității și comunitatea locală a formulat propuneri privind viitorul comunei Zăbala.

În cadrul celeia de-a **treia etapă** au fost prelucrate informațiile obținute în etapa a doua, a fost întocmit profilul economic, social și cultural al comunității, s-a realizat analiza SWOT a fiecărui domeniu studiat, și au fost identificate problemele strategice, avantajele și dezavantajele localității în contextul regional, județean și național.

Planificarea strategică, definirea viziunii, a obiectivelor strategice, identificarea oportunităților și obstacolelor în realizarea obiectivelor au fost identificate în cea de-a **patra etapă**. Această etapă a avut loc prin participarea activă a tuturor actorilor importanți din punct de vedere a dezvoltării comunei Zăbala (conducători ai instituțiilor publice și sociale, consilieri locali, reprezentanți ai mediului de afaceri).

În **etapa a cincea** a avut loc structurarea strategiilor/soluțiilor identificate în cadrul comunității locale în programe și proiecte, respectiv definitivarea Planului strategic de dezvoltare locală a comunei Zăbala.

Responsabilă de **etapa a șasea** este autoritatea publică locală, prin implementarea și aplicarea strategiei astfel elaborate.

Ultima **etapă, a șaptea**, este reprezentată de perioada de monitorizare a îndeplinirii obiectivelor stipulate în cadrul Strategiei de Dezvoltare Locală, și evaluarea stadiului de implementare a acesteia.

Este important ca acest document să asigure o sustenabilitate de lungă durată, dar și să deservească atât interesele administrației publice locale, interesele operatorilor economici sau a asociațiilor, dar și interesele membrilor comunității. În procesul de absorbție a fondurilor naționale, dar și europene nerambursabile, strategia de dezvoltare locală, integrată cu documentațiile de urbanism și cele de planificare ale bugetului local constituie baza justificării necesităților, elementul de fond de la care încep să se concretizeze proiectele.

Metodologia de lucru:

Pentru obținerea unor rezultate satisfăcătoare, metodologia de lucru utilizată este esențială prezentei Strategii de dezvoltare. Astfel, printre metodele de lucru utilizate la elaborarea prezentului document, menționăm:

▶ **Analiza și interpretarea datelor existente:**

Activitatea de studiere a permis constituirea unei baze de date referitoare la evoluția comunei din ultimii ani, inclusiv stadiul la care acesta se află în prezent. După cum am menționat și mai sus, au fost colectate date de la Institutul Național de Statistică, din baza de date disponibilă în cadrul Primăriei Comunei Zăbala, o serie de materiale/ studii de specialitate disponibile în mediul online, precum și alte materiale referitoare la viața socială și culturală a Comunei Zăbala.

▶ **Colectarea de date prin utilizarea unui chestionar de opinie:**

Pentru a obține o imagine cât mai clară și detaliată asupra spectrului de probleme cu care se confruntă comuna Zăbala și locuitorii acesteia, am formulat un chestionar cu 48 de întrebări. Chestionarele au fost adresate comunității locale atât în format fizic, cât și online, prin intermediul paginii de Facebook a primăriei (www.facebook.com/ZABOLA.RO), cu ajutorul formularelor Google Forms. La întrebările formulate în cadrul chestionarului, au răspuns un număr de 123 respondenți, în perioada noiembrie 2020 – decembrie 2020. Rezultatele chestionarului, inclusiv structura întrebărilor, sunt prezentate într-un capitol distinct al strategiei.

▶ **Întâlnire cu membrii grupurilor de interes local:**

Deși în cadrul chestionarelor de opinie publică am încercat să sintetizăm toate aspectele de interes local, am considerat că este nevoie și de o discuție cu reprezentanții grupurilor de interes local din comună. Astfel, la întâlnirea publică care a avut loc pe data de 15.12.2020, au participat aprox. 15 de persoane (consilieri locali, angajați ai primăriei, reprezentanți din partea instituțiilor de învățământ, reprezentanți ai cultelor religioase, administratori ai societăților comerciale, fermieri, etc.). Întâlnirea a fost moderată de către reprezentanții societății responsabile de elaborarea prezentei strategii, alături de

primarul comunei. A fost încurajată exprimarea liberă a cetățenilor asupra aspectelor ce le influențează viața în mod negativ, asupra principalelor probleme ale comunității lor, dar și identificarea unor posibile soluții sau perspective de dezvoltare. Scopul acestei întâlniri publice a fost determinarea celor mai stringente și importante aspecte ce trebuiesc îmbunătățite în viziunea localnicilor.

► **Analiza SWOT:**

Analiza SWOT a fost gândită ca un instrument managerial ce colectează și organizează informația permițând responsabililor să acționeze, să apere și să promoveze obiectivele în mod eficient, constituind astfel cea mai importantă tehnică managerială pentru înțelegerea poziției strategice a unei organizații/ instituții/ comunități¹.

Astfel, au fost identificate punctele tari ale comunei, punctele slabe, oportunitățile existente, și posibilele amenințări care pot influența dezvoltarea comunei. Punctele tari fac referire la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile de care comunitatea dispune, și care sunt superioare celor deținute de alte comunități similare. Punctele slabe fac referire tot la mediul intern și reprezintă resursele și capacitățile insuficiente/ de o calitate inferioară celor deținute de alte comunități similare. Oportunitățile se referă la mediul extern și reprezintă suma evoluțiilor favorabile ale mediului de ansamblu al țării, care poate îmbrăca forme extrem de diferite plecând de la schimbările legislative, integrarea europeană și posibilitatea oferită comunității de a se dezvolta într-o formă superioară pe ansamblu/ domenii de interes. Amenințările se referă tot la mediul extern, și reprezintă evoluțiile defavorabile ale acestuia, privite în ansamblu, care pot îmbrăca forme extrem de diferite, plecând de la schimbările de mentalitate, lacunele legislative și evoluțiile economice negative sau instabile care afectează capacitatea comunității de a atinge obiectivele strategice propuse.

Misiunea strategiei de dezvoltare locală este astfel de a mobiliza toate resursele de care comunitatea dispune (umane, materiale și financiare), dobândite la nivel local, regional și național pentru a implementa toate măsurile și proiectele propuse, astfel încât toate obiectivele să poată deveni realitate.

---

¹ Romanian Statistical Review nr. 5 / 2012, „Analiza SWOT - instrument managerial pentru eficientizarea activității”, Drd. Ivorschi Rodica, pag.58

PRIVIRE DE ANSAMBLU ASUPRA COMUNEI

Zăbala este una dintre comunele cu populație numeroasă din județul Covasna, situată la poalele Munților Ținutului Trei Scaune, în fostul Scaun Orbai².

Așezat în curbură Carpaților, având o poziție centrală față de hotarele țării, județul Covasna este situat între longitudine estică de 43°4' și 44°5' și latitudine 45°35' și 46°18' ale emisferei nordice. Din punct de vedere geografic, acesta se învecinează la est cu județul Vrancea și Bacău, la sud-est cu județul Buzău, la sud-vest și vest cu județul Brașov, iar la nord cu județul Harghita³.

Ca și suprafață, județul Covasna numără 3.710 km², reprezentând 1,6% din teritoriul țării.

Amplasarea județului Covasna în cadrul țării
Sursa foto: economica.net

Aspecte geografice

Din punct de vedere administrativ, comuna Zăbala face parte din județul Covasna, fiind situată în partea de sud-est a acestuia. Poziția geografică a localității, o plasează în marea "țară intracarpatică a Bârsel", mai exact în compartimentul nord-estic al Depresiunii Bârsel, denumit și Depresiunea Târgului Secuiesc sau Depresiunea Brețcului⁴. Comuna se află la o distanță semnificativ redusă față de principalele centre urbanistice importante: 5,6 km de orașul Covasna, 14,5 km de municipiul Târgu

² Site-ul Primăriei Comunei Zăbala – www.zabola.ro

³ Site-ul Institutului Județean de Statistică Covasna – www.covasna.insse.ro/despre-noi/despre-judetul-covasna/

⁴ Site-ul RoTurism Info - www.roturism-info.ro/orase/judetul-covasna/obiective-turistice-zabala.html

Secuiesc, 38,2 km de orașul Întorsura Buzăului, 38,5 km de municipiul Sfântu Gheorghe și 63 km de municipiul Brașov. Legătura cu aceste centre urbane se realizează prin intermediul drumului județean DJ 121, drumului național DN 13E și DN 11, și a drumului european E574.

Comuna Zăbala cuprinde între limitele sale o suprafață de 73,69 km² reprezentând astfel o suprafață de aproximativ 2 % din teritoriul județului. Această suprafață este împărțită de cele patru sate componente: satul Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala. Din punct de vedere al accesibilității, cele patru localități sunt legate prin intermediul drumului comunal DC 10, și al drumului județean DJ 121.

Din punct de vedere al altitudinii, Comuna Zăbala se încadrează în zona montană, conform Ordinului nr. 97/1332/2019⁵. Altitudinea măsoară 571 m în satul Zăbala, 536 m în satul Surcea, 550 m altitudine în satul Peteni, și 541 m altitudine în satul Tămașfalău.

*Amplasarea comunei Zăbala în cadrul județului Covasna
Sursa foto: www.wikipedia.org*

Scurt istoric al comunei Zăbala

Cunoscută în trecut și sub denumirile de Zebola, Zobola și Zabola, comuna Zăbala are o existență de peste cinci secole, fiind pentru prima dată atestată documentar în anul 1466. De-a lungul anilor, numele localității Zăbala a apărut în documente sub forme diferite, în funcție de limba folosită și de apartenența administrativă, care s-au schimbat de mai multe ori⁶. Cu toate acestea, în vatra satului au fost descoperite vestigii arheologice datând din secolele I î. Hr. – I d. Hr., constând în fragmente ceramice lucrate cu mâna și cu roata, aparținând, probabil, unei așezări dacice⁷. Așa cum

⁵ Ordinul nr. 97/1332/2019 privind aprobarea criteriilor de încadrare și a listei localităților din zona montană, emis de către Ministerul Agriculturii și Dezvol. tării Rurale și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice

⁶ Site-ul Creștin Ortodox, www.crestinortodox.ro/carti-ortodoxe/almanahul-grai-romanesc/toponimia-graiul-comuni-ei-zabala-judetul-covasna-79391.html

⁷ Site-ul Mesagerul de Covasna, www.mesageruldecovasna.ro/un-sfarsit-de-dificil-pentru-primaria-zabala/

ne spune tradiția, denumirea localității provine de la produsul „ulei de ovăz”. O altă variantă, ne spune că denumirea ar putea proveni de la numele uneia dintre cetățile construite în proximitatea localității, pentru închiderea hoților.

Comuna a jucat un rol important în viața secuimii, aici având loc marea adunare a secuilor din 1466. În acea perioadă, secuii liberi se răsculară împotriva abuzurilor comise de pătura conducătoare (primores), care, în dauna libertăților colective, a încercat să impună articularea și extinderea feudalismului. Pentru a aplana conflictul, regele Matei Corvin a convocat o consfătuire la Zăbala, în anul 1466, condusă de groful Szentgyörgyi Bazini János, la care au participat trimiși ai tuturor scaunelor secuiești⁸. În urma adunării, au fost reîntărite drepturile și libertățile secuilor liberi, raporturile dintre aceștia și conducători au fost reglementate, dar, în ciuda acestui decret, iobăgirea secuilor liberi s-a accentuat. Alte evenimente din istoria localității Zăbala sunt strâns legate de istoria familiei Mikes, ai căror membrii s-au remarcat cu talentele lor politice și militare⁹.

Clima

Clima în județul Covasna se încadrează în zona climatică temperat – continentală, cu influențe oceanice din vest.

Resursele climatice în zona comunei Zăbala au o distribuție neuniformă datorită diversității condițiilor fizico-geografice din județ. Circulația generală a aerului este caracterizată prin frecvența mare a curenților de aer temperat-continental dinspre est (cu precădere în sezonul rece). Astfel, temperatura medie anuală se situează în jur la 7,5°C, media lunii celei mai călduroase înregistrând 19°C (luna iulie), iar media lunii celei mai răcoroase înregistrând – 4,5°C (luna ianuarie). Umiditatea relativă este de aproximativ 78%, iar precipitațiile ating în jur de 560 mm col/apă. Cea mai mare cantitate de precipitații cade în luna iunie, valorile cele mai scăzute înregistrându-se în luna februarie. Direcția predominantă a vântului, în sezonul cald, este dinspre nord-vest, iar în sezonul rece dinspre nord-est.

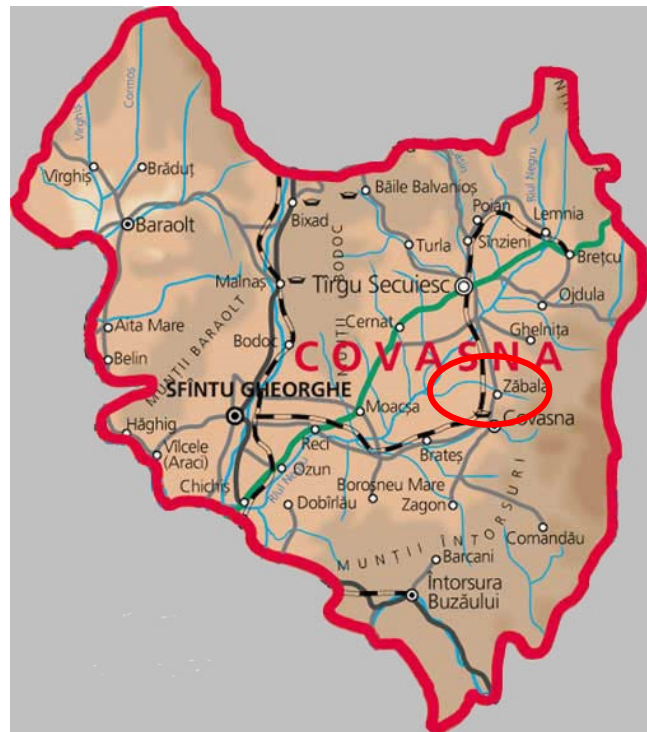
---

⁸ Site-ul Creștin Ortodox, www.crestinortodox.ro/carti-ortodoxe/almanahul-grai-romanesc/toponimia-graiul-comune-i-zabala-judetul-covasna-79391.html

⁹ Portalul oficial de turism al Regiunii Zârna – www.zernye.ro/index.php/ro/z-bala/zabala-ro

Rețeaua hidrografică

Teritoriul județului Covasna dispune de o rețea hidrografică permanentă bine structurată și cu bogate acumulări în straturi acvifere. Sursele acvifere, alcătuite din depozite aluvionare, au rezerve importante și bogate. Izvoarele de ape minerale se găsesc răspândite pe întreaga suprafață a teritoriului județului Covasna. Cele mai multe izvoare de ape minerale se găsesc înșiruite de-a lungul a două linii orientate pe direcția nord-sud. Prima linie este situată pe versantul vestic al Munților Bodoc (Balvanyoș, Bixad, Micfalău, Malnaș Băi, Bodoc, Arcuș, Băile Șugaș), toate având ape carbogazoase, cloruro-sodice, bicarbonatate, potasice, calcice, magneziene, etc. Cea de-a doua linie, paralelă cu prima, apare în bazinul Râului Negru pe care se înșiruie, izvoarele carbogazoase de la Poian și Peteni¹⁰.

Rețeaua hidrografică în județul Covasna
Sursa foto: www.harta.biz

Majoritatea râurilor izvorăsc din masivele muntoase, de unde se îndreaptă către depresiunile Târgu Secuiesc și Sfântu Gheorghe, fiind colectate de Olt și afluentul său principal, Râul Negru. Mai redusă este rețeaua Buzăului, al cărui curs superior, împreună cu afluenții săi principali Bâsca Mare și Bâsca Mică, traversează partea de sud-est a județului.

În limitele suprafeței sale, județul Covasna dispune de o rețea hidrografică relativ bogată în ceea ce privește numărul cursurilor de apă. Din punct de vedere hidrografic, toate cursurile de apă aparțin la două bazine de ordinul I (ai căror colectori sunt afluenți direcți ai Dunării) - Olt și Siret. Principala arteră hidrografică a județului este Râul Olt care parcurge cca. 150 km, în interiorul județului Covasna

¹⁰ Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Agenția pentru Protecția Mediului Covasna – "Raport anual privind starea mediului", 2019

și colectează apele majorității râurilor ce străbat radial teritoriul județului. Afluentul principal al Râului Olt este Râul Negru, care străbate partea estică a județului de la nord-est spre sud-vest pe o lungime de 106,3 km, adunându-și apele de pe versantul sudic al Munților Șandru Mare, de la o altitudine de 1280 m.

Această rețea hidrografică foarte bine dezvoltată, precum și bogăția apelor minerale cu diversitatea conținutului lor în săruri minerale, fac din județul Covasna un județ cu un potențial important de resurse de apă¹¹.

Pe teritoriul administrativ al comunei Zăbala trece Râul Negru (la revărsare, în satul Surcea), și afluenții acestuia: pârâul Borviz (la revărsare, în satul Peteni) și pârâul Zăbala (la revărsare în satul Zăbala și Tamașfalău, cu o suprafață de 42 km² și o lungime de 15 km)¹².

Solurile

Pe teritoriul județului Covasna se găsesc o gamă variată de soluri, această diversitate rezultând din acțiunea complexă exercitată de condițiile litologice, formele de relief, factori hidrogeologici, hidrologici precum și cei topoclimatici.

Printre categoriile de sol, se întâlnesc: solurile montan brune (o altitudine de peste 1500 m, în zona de pădure), solurile brune și brune acide de pădure (regăsite cu precădere în zona muntoasă), solurile argiloiluviale podzolice (pe culmile largi și joase, pe versanții slab înclinați ai munților și în relieful depresionar), cernoziomurile levigate (se întâlnesc îndeosebi în jurul orașului Târgu Secuiesc și Câmpu Frumos), și solurile hidromorfe (în majoritatea pășunilor și fânețelor)¹³. Un alt tip de soluri, întâlnit pe o suprafață de aproximativ 18 km², în apropierea localității Reci o reprezintă nisipurile nesolificate, menționate în literatura de specialitate de "Dunele de la Reci".

Structura solului în comuna Zăbala este alcătuit preponderent din depozite aluvionare, la suprafață de natură nisipoasă, nisipo-argiloasă cu intercalații argiloase.

---

¹¹ Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Agenția pentru Protecția Mediului Covasna – "Raport anual privind starea mediului", 2006

¹² Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, Administrația Națională "Apele Române", Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, "Studii pentru cunoașterea resurselor de apă în vederea fundamentării planurilor de amenajare ale bazinelor / spațiilor hidrografice - Bazinul Hidrografic Olt - Situația actuală a utilizării pe folosințe a resurselor de apă - volumul 1 A – Memoriu", 2008, pag. 15

¹³ Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Agenția pentru Protecția Mediului Covasna – "Raport anual privind starea mediului", 2019, pag. 51

Vegetația, flora și fauna

Pe suprafața județului Covasna se află întinse păduri de foioase și rășinoase, precum și o bogată vegetație de luncă și șes. Suprafața ocupată de pădure, care astăzi acoperă cca. 44% din teritoriu, era în trecut mult mai extinsă. Munții sunt acoperiți de păduri de molid, fag și gorun, însă șesul depresiunilor este aproape lipsit de vegetație arboricolă, fiind acoperit de terenuri agricole și pajiști stepizate (cu următoarele specii sălbatice: păiuș, cincii degete, coada șoricelului, firuța, lumânare, pelin nemirositor). În zonele cu umiditate ridicată sunt prezente specii de plante, precum rogozul, papura, lintița, săgeata apei. În pâlcurile de pădure din zonele depresiunare sunt prezente salcia, răchita, arinul negru și mesteacănul¹⁴.

Având în vedere importanța științifică cât și raritatea unor specii de plante și formațiuni geologice, acestea au fost declarate monumente ale naturii și rezervații naturale. Dintre ele amintim: Meștecănișul de la Reci, Mlaștina Eutrofă Ozunca Băi, Valea Turiei, Muntele Puciosu cu Peștera de sulf Turia, izvoarele de ape minerale, precum și o mlaștină de turbă, Complexul de izvoare carbogazoase cu emanații de gaze și vegetație de mlaștină Valea Iadului – Turia¹⁵.

Fauna se caracterizează prin existența mamiferelor cu potențial cinegetic precum: cerbul, ursul, râsul, veverița, mistrețul, lupul, căpriorul, iepurele și păsări precum ierunca, cocoșul de munte, alunarul, sitarii, mierla de piatră, fluturașul de piatră, cinteza alpină, fazanul colonizat, cănărașul. Dintre animalele de mici dimensiuni enumerăm popândăul, șoarecele de mișună, cioara grivă, vipera comună, șoarecele de munte, sălămâzdra carpatică¹⁶.

---

¹⁴ Ministerul Afacerilor Interne, Departamentul pentru Situații de Urgență, Inspectoratul General Pentru Situații de Urgență, Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Mihai Viteazul” al Județului Covasna, „Plan de analiză și acoperire a riscurilor al județului Covasna”, 2016, pag. 27

¹⁵ Site-ul Institutului Județean de Statistică Covasna – www.covasna.insse.ro/despre-noi/despre-judetul-covasna/

¹⁶ Site-ul Stațiuni Balneare, www.statiunibalneare.com/obiective-turistice-in-statiunea-balneara-covasna-2020/

ANALIZA SOCIO-ECONOMICĂ A COMUNEI

Analiza socio-economică a comunei Zăbala cuprinde date și informații din ultimii ani, din domeniile sociale și economice, precum: demografie, economie, infrastructură, educație, mediu, etc.

Evoluția demografică

Conform Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României¹⁷, în România se constată un mare declin demografic cauzat atât de reducerea ratei fertilității totale, cât și de valorile mari ale ratei mortalității infantile și de fluxurile migratorii intense de plecare din multe regiuni ale țării în ultimele două decenii. De asemenea, se constată procesul de concentrare a populației în spații puternic urbanizate și în cele urbanizate mai recent și, în paralel, depopularea spațiului rural, cu precădere al celui periferic.

Depopularea spațiului rural se întâlnește și în comuna Zăbala, inclusiv în satele aparținătoare. Conform ultimului recensământ, efectuat în anul 2011, în comuna Zăbala trăiau 4.579 persoane. Față de recensământul efectuat în anul 2002, populația a scăzut ușor. Numărul persoanelor, în funcție de localități, este prezentat în următorul tabel:

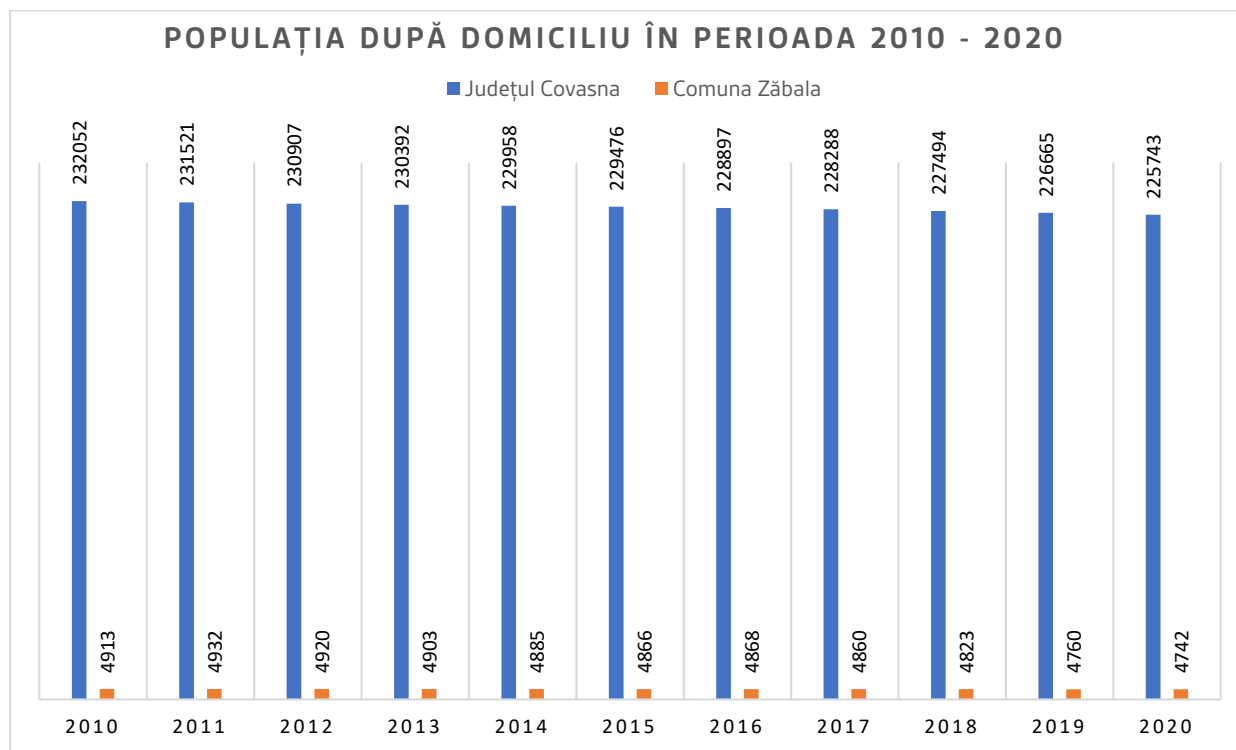
Sat	Recensământ 2002	Recensământ 2011	Diferențe
Zăbala	3.462	3.324	- 138
Peteni	168	149	- 19
Surcea	655	605	-50
Tamașfalău	529	519	-10
Total	4.814	4.597	- 217

Populația stabilă în comuna Zăbala
Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

¹⁷ Strategia de Dezvoltare Teritorială a României - Studii de fundamentare, Raport de sinteză, 2014, pag. 4

Această scădere a populației poate fi identificată cu fenomenul de exod rural, respectiv de migrare a populației din zonele rurale, către zonele urbane. Cei care aleg această schimbare de mediu, sunt cu preponderență persoanele tinere, care aleg zonele urbane începând cu perioada adolescenței, când, după terminarea studiilor gimnaziale, trebuie să aleagă un liceu, și ulterior o facultate sau o universitate din orașele mai mari. În afară de serviciile educaționale, cei care părăsesc mediul rural sunt deseori în căutarea unui loc de muncă, dat fiind faptul că în zonele rurale diversitatea acestora este considerabil redusă. Alte motive mai pot fi considerate: căsătoria, oportunitățile de dezvoltare din mediul urban, nivelul ridicat al investițiilor, precum și o posibilitate mai mare de dezvoltare socială.

Deși anul 2011 este ultimul an în care a fost efectuat recensământul populației, Institutul Național de Statistică furnizează periodic date cu privire la mediul social în care trăim. Utilizând datele puse la dispoziție pentru ultimii ani, și raportându-ne la media județului, populația cu domiciliul în comuna Zăbala număra astfel:

Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

Conform datelor prezentate în tabelul de mai sus, se poate observa o scădere a numărului de persoane domiciliate în ultimii 10 ani, atât la nivelul Comunei Zăbala, cât și la nivelul județului

Covasna. Dacă în anul 2010, populația cu domiciliul în Comuna Zăbala număra 4.913 persoane, în anul 2020 acest număr a scăzut cu 3,48 %, ajungând la 4.742 persoane (- 171 persoane). La nivel județean, numărul populației domiciliată aici a scăzut cu 2,72 % (- 6309 persoane).

Structura populației pe categorii de vârstă

În ceea ce privește categoriile de vârstă din comuna Zăbala, conform recensământului din 2011, situația se prezintă astfel:

Categorie	0-9 ani	10-19 ani	20-29 ani	30-39 ani	40-49 ani	50-59 ani	60-69 ani	70-79 ani	peste 80 ani
Total populație comuna Zăbala în anul 2011	543	512	615	724	578	558	491	382	194
Procent din total populație (%)	11,81	11,14	13,38	15,75	12,57	12,14	10,68	8,31	4,22

Sursa: *Institutul Național de Statistică – www.insse.ro*

Structura populației pe grupe majore de vârstă, evidențiază faptul că la nivelul comunei Zăbala, la sfârșitul anului 2011, persoanele cu vârsta 30-39 ani dețin cea mai mare pondere, măsurând 15,75% din totalul populației. Ponderea cea mai scăzută o înregistrează persoanele cu vârsta de peste 80 de ani, însumând 4,22%.

Se poate afirma astfel că populația comunei la nivelul anului 2011 este preponderent tânără, cu aproape de 2/3 din aceasta încadrându-se în intervalul de vârstă 0-49 ani.

Comparativ cu rezultatele obținute în anul 2011, în anul 2020, structura populației pe categorii de vârstă în comuna Zăbala (după domiciliu), este următoarea:

Categorie	0-9 ani	10-19 ani	20-29 ani	30-39 ani	40-49 ani	50-59 ani	60-69 ani	70-79 ani	peste 80 ani
Total populație comuna Zăbala în anul 2020	467	562	528	767	831	530	524	339	194
Procent din total populație (%)	9,85	11,85	11,13	16,17	17,52	11,18	11,05	7,15	4,09

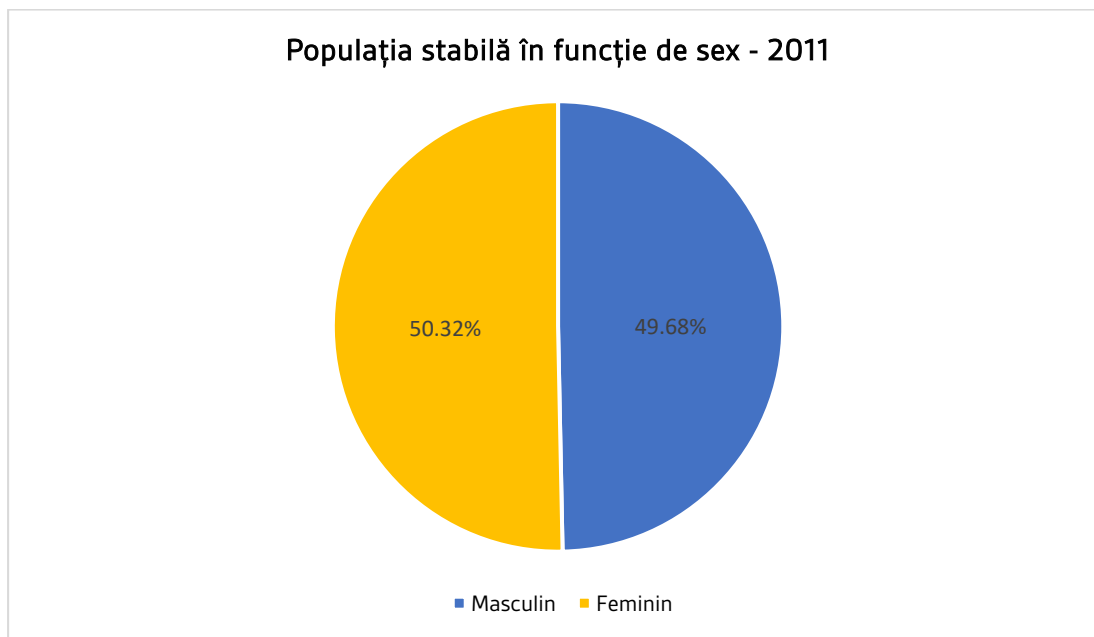
Sursa: *Institutul Național de Statistică – www.insse.ro*

La nivelul comunei Zăbala, la sfârșitul anului 2020 pe de altă parte, structura populației pe grupe majore de vârstă, evidențiază faptul că persoanele cu vârsta 40-49 ani dețin cea mai mare pondere, măsurând 17,52% din totalul populației. Persoanele cu vârsta de peste 80 de ani înregistrează ponderea cea mai scăzută, însumând 4,09%.

Comparativ cu datele obținute în anul 2011, se poate observa o scădere de aproximativ 2 procente în ceea ce privește cea mai tânără categorie de vârstă, cu persoane între 0-9 ani.

Structura populației în funcție de sex

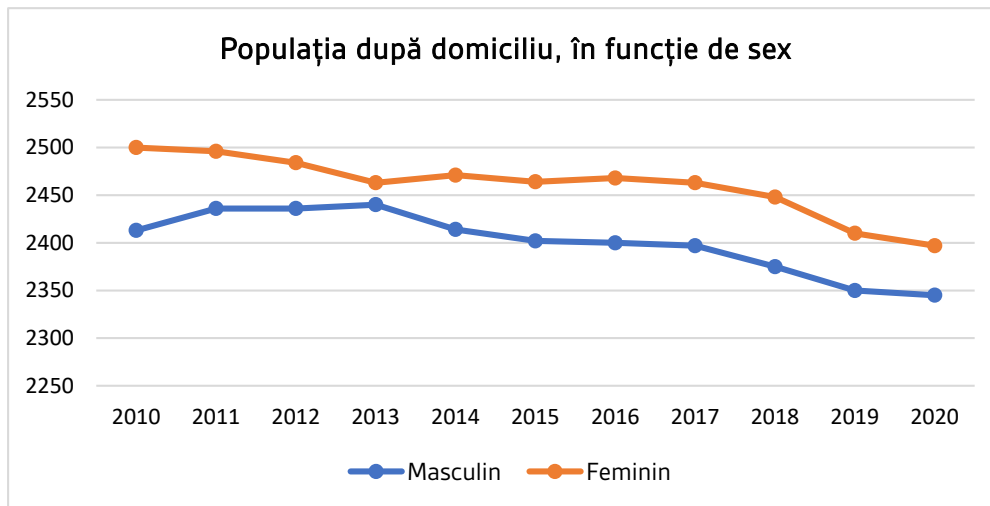
Referitor la structura populației comunei Zăbala în funcție de sex, putem observa ca fiind predominantă populația de sex feminin, care, în anul 2011, a înregistrat o pondere de 50,32% din totalul populației comunei, cu un număr efectiv de 2.313 persoane. În ceea ce privește populația de sex masculin, ponderea acesteia din totalul populației comunei reprezenta 49,68%, cu un număr efectiv de 2.284 persoane.

Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

În ceea ce privește situația actuală, precum și evoluția datelor în perioada 2010 – 2020, vă prezentăm graficul de mai jos. Se poate observa astfel că de-a lungul ultimilor 10 ani, luând în considerare populația din comuna Zăbala după domiciliu, numărul populației de sex feminin a fost

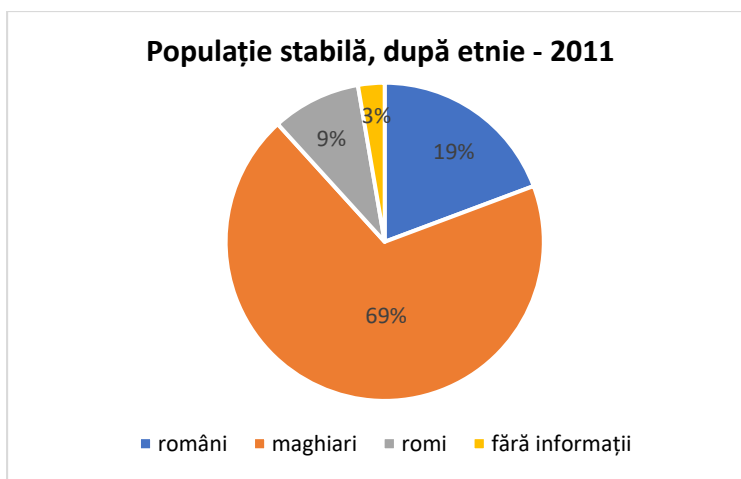
mereu mai ridicat față de numărul de persoane de sex masculin din localitate. Deși numărul de persoane a scăzut odată cu trecerea anilor, acest raport între persoanele de sex feminin și cele de sex masculin a rămas constant.

Sursa: *Institutul Național de Statistică* – www.insse.ro

Structura populației în funcție de etnie

În comuna Zăbala, populația stabilă din localitate, în conformitate cu recensământul efectuat în anul 2011, se împarte în următoarele categorii, în funcție de etnie: români, maghiari, și romi. Distribuția acestora în cadrul localității, în funcție de numărul de persoane, este redat de graficul de mai jos.

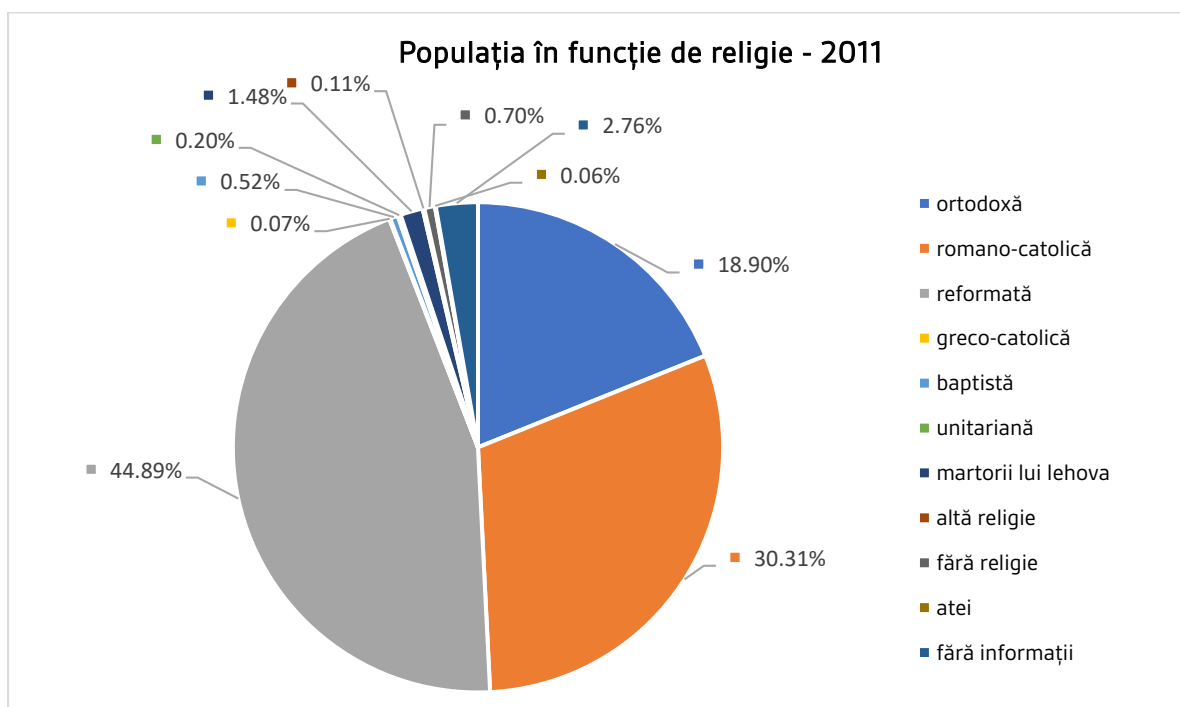

Sursa: *Recensământul populației 2011*- www.recensamantromania.ro

După cum se poate observa din graficul de mai sus, la nivelul comunei Zăbala predomină populația de etnie maghiară, reprezentând 69% din efectivul populației acestei comune, și numără 3.166 persoane. Populația de etnie română din cadrul comunei reprezintă 19% din totalul populației, și numără 886 persoane. Populația de etnie romă numără 415 persoane, și reprezintă 9% din totalul populației. Unui număr de 124 de persoane de pe raza comunei (un procent de 3% din totalul populației), nu le-a fost identificată categoria etnică din care fac parte.

Structura populației în funcție de religie

Din punct de vedere confesional, majoritatea locuitorilor din comuna Zăbala sunt de religie reformată, în procent de 44,89% (însușind 2.062 persoane). Alte religii răspândite în comună, mai sunt: religia romano-catolică, în procent de 30,31% (însușind 1.392 persoane) și ortodoxă, în procent de 18,90% (însușind 868 persoane). Pe lângă acestea există și minorități de: martorii lui Iehova (1,48%), greco-catolici (0,07%), baptiști (0,52%), unitarieni (0,20%), 0,11% sunt de altă religie, 0,06% ateii, și 0,70% fără religie. Pentru 2,76% din populație, nu este cunoscută apartenența confesională.

Sursa: Recensământul populației 2011- www.recensamantromania.ro

Structura populației în funcție de nivelul de școlarizare

Un alt aspect important, relevant pentru prezenta Strategie în ceea ce privește populația din comuna Zăbala, este și nivelul de școlarizare al acesteia. Conform datelor prelucrate în anul 2011, odată cu efectuarea recensământului, pentru populația stabilă a comunei Zăbala (de 10 ani și peste, respectiv 4.054 persoane), s-au identificat următoarele categorii, astfel:

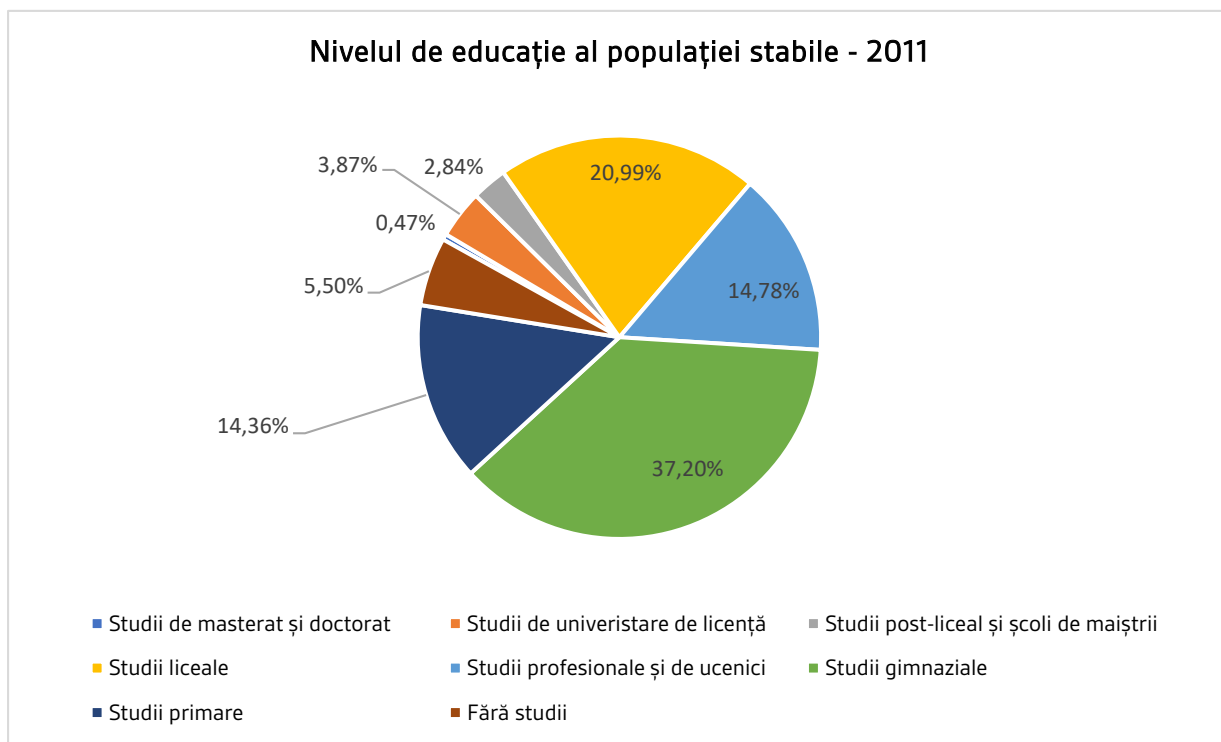
Nivel educație – anul 2011	Număr persoane	Pondere din total persoane
Studii de masterat și doctorat	19	0,47 %
Studii de universitare de licență	157	3,87 %
Studii post-liceal și școli de maiștrii	115	2,84 %
Studii liceale	851	20,99 %
Studii profesionale și de ucenici	599	14,78 %
Studii gimnaziale	1.508	37,20 %
Studii primare	582	14,36 %
Fără studii	223	5,50 %
Total	4.054	100 %

Sursa: *Recensământul populației 2011- www.recensamantromania.ro*

După cum se poate observa din tabelul de mai sus, populația majoritară din comuna Zăbala (un procent de 37,20 % - 1.508 persoane) au absolvit doar studiile gimnaziale, respectiv ultima treaptă din clasele I-VIII. Următoarea categorie o reprezintă populația care au absolvit studiile liceale, în proporție de 20,99 % (851 persoane), studiile profesionale și de ucenici, în proporție de 14,78 % (599 persoane), și studiile primare, în proporție de 14,36 %. Categoriile cu o pondere mai scăzută o înregistrează persoanele fără studii, în proporție de 5,50 % (223 persoane), cu studii universitare de

licență, în proporție de 3,87 % (157 persoane), și studiile de masterat și doctorat, cu un procent de doar 0,47 % (19 persoane).

Reprezentarea grafică a tuturor categoriilor de persoane, se regăsește în ceea ce urmează:

Sursa: *Recensământul populației 2011- www.recensamantromania.ro*

Natalitatea, mortalitatea și sporul natural

Natalitatea este un fenomen demografic, complex, de importanță biologică, socială, politică, culturală, sanitară, legislativă, ce exprimă frecvența sau intensitatea nașterilor în cadrul unei populații sau subpopulații dintr-un anumit teritoriu și o anumită perioadă de timp¹⁸. Perioada de timp analizată de noi, cuprinde informații din ultimii 10 ani (respectiv perioada 2010-2020), colectate de către autoritatea publică locală din comuna Zăbala.

Mortalitatea măsoară totalitatea deceselor în cadrul unei populații pe parcursul unei perioade definite de timp. Mortalitatea este indicatorul cel mai sensibil influențat de factori socio-economici și biologici (mediul ambiant, stilul de viață), precum și de serviciile de sănătate¹⁹. La fel ca și în cazul

¹⁸ Raport Național privind Starea de Sănătate a Populației României - 2019, pag.15

¹⁹ Ibidem, pag.41

natalității, pentru a analiza indicii de mortalitate din comuna Zăbala, vom utiliza datele existente în cadrul autorității publice locale, pe cea mai recentă perioadă, de 10 ani.

Sporul natural este un indicator demografic dependent de natalitate și mortalitate și se calculează pe baza diferenței dintre rata de natalitate și rata de mortalitate generală într-o anumită perioadă de timp, sau diferența dintre numărul născuților vii și cel al deceselor în rândul unei populații determinate într-o perioadă de timp. Când nașterile de copii vii depășesc numărul de decese, se obține un spor natural pozitiv, cunoscut, de asemenea, sub denumirea de creștere naturală. Sporul natural negativ, sau scăderea naturală, apare atunci când nașterile de copii vii sunt în număr mai mic decât numărul de decese²⁰.

Numărul de născuți vii, și de persoane decedate în comuna Zăbala, în ultimii 10 ani, arată astfel:

An	Număr născuți vii	Număr persoane decedate	Sporul natural
2010	53	60	-7
2011	51	68	-17
2012	54	75	-21
2013	47	69	-22
2014	54	68	-14
2015	49	50	-1
2016	48	56	-8
2017	35	65	-30
2018	27	69	-42
2019	31	45	-14
2020	29	48	-19
Total	478	673	-195

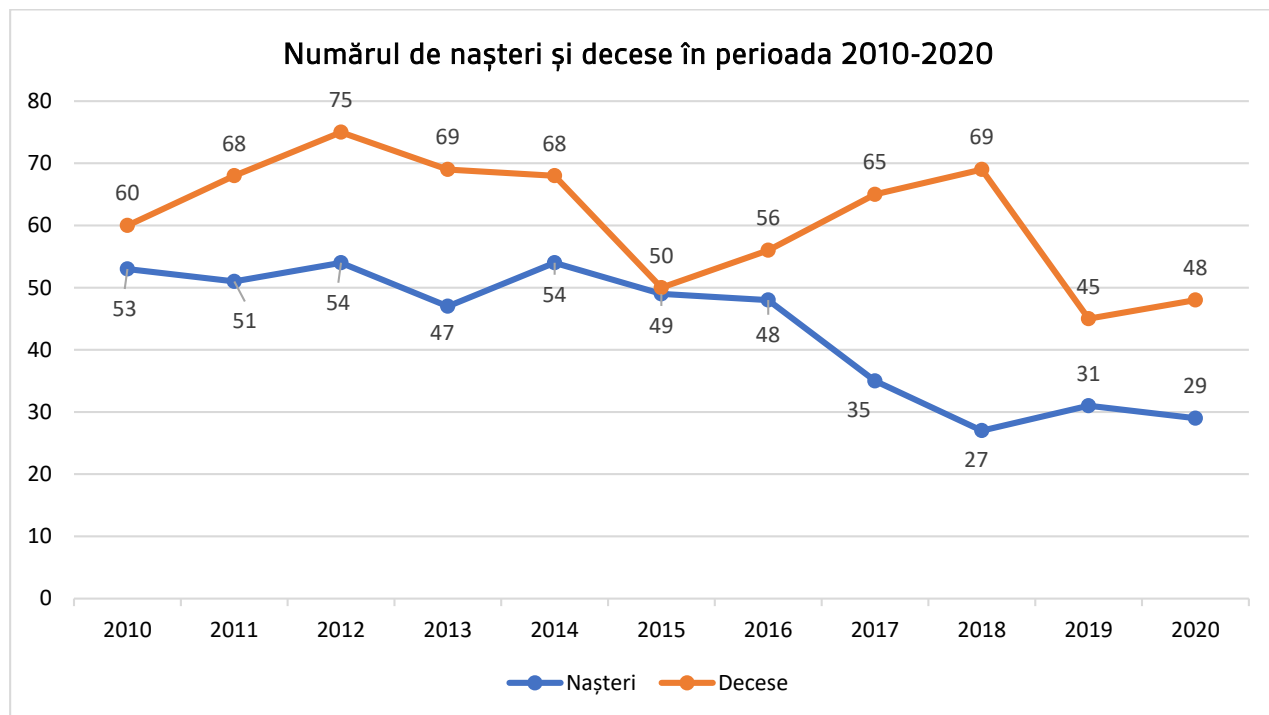
Sursa: *Recensământul populației 2011- www.recensamantromania.ro și date locale*

După cum se poate observa din tabelul de mai sus, sporul natural este mereu negativ, ceea ce înseamnă că în ultimii ani, numărul deceselor a înregistrat valori mult mai mari față de numărul de

²⁰ Site-ul Comisiei Europene, www.ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Population_statistics_at_regional_level/ro&oldid=152579

nașteri. Ce mai mare diferență între cei doi indicatori demografici s-a înregistrat în anul 2018, când s-au înregistrat cu 42 mai multe decese, față de numărul de nașteri vii.

Pentru o mai bună înțelegere a datelor exprimate, acestea vor fi reprezentate și sub formă grafică, astfel:

Sursa: *Recensământul populației 2011- www.recensamantromania.ro și date locale*

Alți indicatori demografici

Date precum numărul de căsătorii sau de divorțuri din localitate, precum și numărul de persoane care își stabilesc domiciliul în comună Zăbala, sau din comuna Zăbala în alte localități, reprezintă informații relevante pentru prezenta strategie.

Raportându-ne la același interval de timp, respectiv perioada 2010 – 2020, în ceea ce privește căsătoriile din comuna Zăbala, a fost înregistrat un număr de 207 acte de căsătorie. Anul 2018 a fost cel mai prolific, când au fost înregistrate 29 de acte de căsătorie. Cel mai scăzut număr a fost înregistrat în anul 2016, când au fost efectuate doar 14 căsătorii.

În paralel, în ceea ce privește divorțurile, în perioada 2010 – 2019 a fost înregistrat un număr total de 47 de acte de divorț. Cele mai multe divorțuri ale locuitorilor din comuna Zăbala au avut loc

în anii 2011, 2013 și 2019 – câte 7 divorțuri/an, iar cele mai puține s-au înregistrat în anul 2016 – 2 divorțuri²¹.

Deși, fără îndoială este prezent în comună, conform statisticilor oficiale, fenomenul migrației influențează în mică măsură evoluția numărului populației. Numărul persoanelor care se mută definitiv din comună între anii 2010 și 2020 este de 12 persoane, pe când numărul celor care se mută aici este de 3 persoane. Pe de o parte se poate presupune că o parte din migrație nu apare în statisticile oficiale, pe de altă parte evidența locală nu urmărește în timp real migrațiile.

Infrastructură și utilități

Regiunea Centru, în care este integrat și județul Covasna, are parte de un privilegiu privind accesibilitatea și conexiunile în ceea ce privește transportul, cu celelalte regiuni ale țării, precum și cu restul Europei.

Județul Covasna este străbătut de E574 și E578 (DN11, respectiv DN12), drumuri care fac legătura între Regiunea Centru și Moldova, iar al doilea conectând estul regiunii, la rețeaua de drumuri europene. Conform Direcției Regionale de Drumuri și Poduri Brașov²², lungimea totală a rețelei de drumuri naționale din județul Covasna este de 303,786 km, județul fiind străbătut în principal de: DN2D, DN10, DN11, DN11B, DN11C, DN12 și DN13E. Pe lângă drumurile naționale și județene, există și 304 km de drumuri comunale, care străbat județul Covasna.

În ceea ce privește infrastructura, comuna Zăbala se situează în compartimentul nord-estic al Depresiunii Bârsei, învecinându-se din punct de vedere administrativ cu teritoriile comunelor: Ghelnița, Cătălina, Brateș, orașul Covasna, județul Vrancea, comunele Dalnic și Boroșneu Mare. Comuna Zăbala se conectează la rețeaua rutieră națională prin DJ121, aceasta fiind artera principală a comunei, care comunică cu străzile principale și cu drumurile comunale DC7, DC9 și DC10, precum și cu străzile secundare.

Rețeaua stradală a localității Zăbala este formată din DJ121, DC7, DC9 și DC10, strada principală, străzi principale împietrite și străzi secundare.

---

²¹ Informații prelucrate pe baza rezultatelor Recensământul populației 2011- www.recensamantromania.ro

²² Site-ul Direcției Regionale de Drumuri și Poduri Brașov, www.brasov.cnadnr.ro/ro/subunitati/sdn-sf%C3%A2ntu-gheorghe

În ceea ce privește rețeaua stradală a localității Surcea, aceasta este alcătuită din DJ121D, DC10, DC13, străzi principale, străzi secundare.

Rețeaua stradală a localității Tamașfalău este formată din: DC10, DC13, străzi principale și străzi secundare, iar rețeaua stradală a localității Peteni este alcătuită din DJ121D, străzi principale și străzi secundare. Numărul total al străzilor din comună este de 22, lungimea acestora fiind de 355 de km. În prezent, la nivelul comunei Zăbala se lucrează la intabularea străzilor și a drumurilor comunale. Pe străzile din comună au fost transportate aproximativ 3500 de tone de piatră spartă. De asemenea, au fost înlocuite poduri, podețe, tuburi.

Lungimea totală a drumurilor comunale este de 26 de km. Lungimea totală a drumurilor de câmp este de 67,5 km, iar a celor forestiere de 12,5 km. Potrivit datelor existente la nivel local, în perioada de programare 2014 - 2020, au fost reabilitați 3,899 km de drumuri, de la nivelul comunei. De asemenea, au fost realizate lucrări de modernizare pe următoarele porțiuni: Strada de Sus (pe o lungime de 1043 m), DC13 (450 m), DC9 (1330 m), DC10 (129 m).

Ca urmare a inundațiilor produse în anul 2018, comuna Zăbala a beneficiat, printr-o ordonanță de urgență, de sprijin financiar pentru refacerea acostamentului pe toată lungimea drumului comunal 9 (10,4 km), între Telechia și Imeni. Din acest fond, s-a pietruit toată lungimea drumului, nu doar acostamentul. De asemenea, prin intermediul proiectelor câștigate, la nivelul comunității se urmărește modernizarea DC10 (cu următoarele străzi: strada Hegymege, strada Cimitirului, strada Bisericii, DC10, strada Crucii), DC7 (cu următoarele străzi: DC7, strada Hegymege, strada Keresztesek, strada Darek, Pava, Strada de Sus).

În perioada de programare 2014 - 2020 au fost realizate demersuri care să sprijine modernizarea spațiului public de la nivelul comunei Zăbala, astfel că, prin intermediul unui proiect finanțat de Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației publice, a fost modernizat iluminatul public. Prin intermediul acestui proiect au fost înlocuite toate corpurile de iluminat vechi și au mai fost montate, suplimentar, 100 de corpuri de iluminat. Astfel, ca urmare a acestei investiții, consumul iluminatului stradal a scăzut cu aproximativ 60%.

Comuna Zăbala se situează la 12 km distanță de Târgu-Secuiesc, la 8 km de Covasna și la 20 km distanță de reședința de județ, Sfântu Gheorghe. Circulația de transport rutier este asigurată prin linii de autobuze, cu stații în localitate, care se deplasează zilnic.

Comparativ cu infrastructura rutieră, lungimea totală a căilor ferate din județul Covasna este mult mai mică, de doar 116 km²³.

Pe lângă transportul rutier, comuna Zăbala beneficiază și de prezența căii ferate pe teritoriul său. Localitatea este străbătută de linia Sfântu Gheorghe-Brețcu, cu două stații CFR.

Influențate, în primul rând, de caracteristicile cadrului natural, principalele tipuri de activități umane, specifice comunei, sunt: agricultura, creșterea animalelor, exploatarea resurselor forestiere și turismul.

Suprafața totală a comunei Zăbala este de 12.579 hectare, divizate astfel: 6.681 teren agricol și 5.240 hectare pădure și suprafețe acoperite cu vegetație forestieră.

Din punct de vedere al divizării teritoriului intravilan, locuințele reprezintă principala funcție în intravilanul localității, astfel, curțile și construcțiile ocupă o suprafață totală de 389 hectare, apele străbat comuna Zăbala pe o suprafață de 124 hectare, drumurile și căile ferate ocupă o suprafață de 134 hectare, iar terenul neproductiv al comunei Zăbala este de 11 hectare. La nivelul comunei Zăbala există, în desfășurare, două proiecte care sprijină activitatea de intabulare a terenurilor agricole. Aceste programe are ca beneficiari atât persoane fizice, cât și persoane juridice și permite realizarea de măsurători digitale ale terenurilor.

Utilitatea terenului	Suprafață (hectare)
Teren agricol	6.681
Păduri și suprafețe acoperite cu vegetație forestieră	5.240
Curți și construcții	389
Drumuri și căi ferate	134
Teren neproductiv	11

Sursa: Date locale

Conform datelor publicate de Institutul Național de Statistică, în anul 2019 existau 2046 de locuințe la nivelul comunei Zăbala. Dintre acestea, 2041 se aflau în proprietate privată, iar 5 în proprietate publică.

Potrivit datelor locale, la momentul prezent, în comună există 1700 de locuințe.

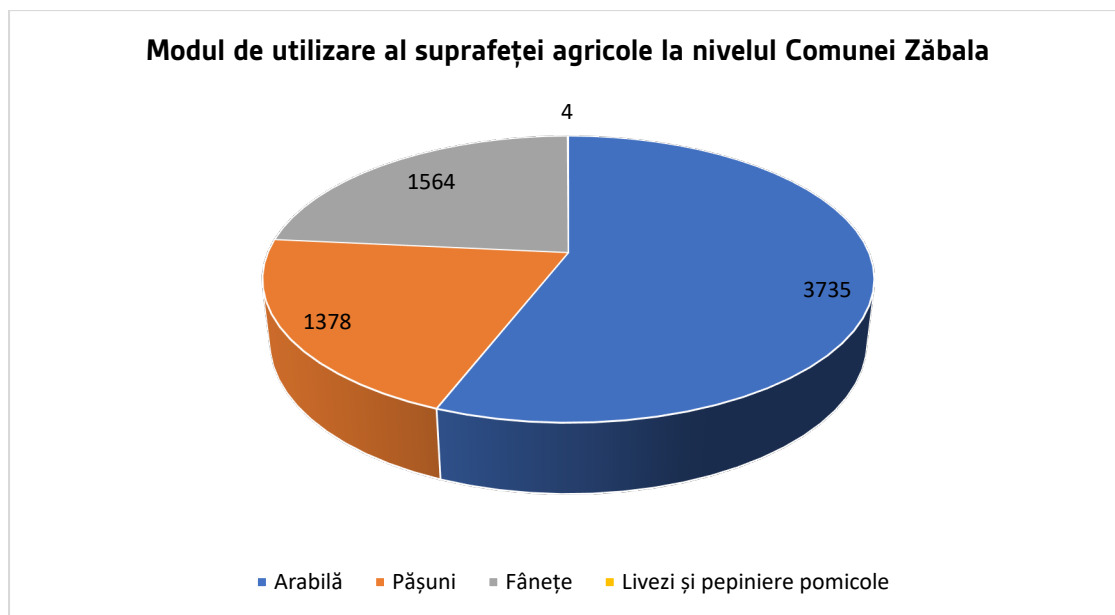
²³ Site-ul Companiei Naționale de Căi Ferate, www.cfr.ro/index.php/ct-menu-item-81

Agricultura și silvicultura

În concordanță cu datele publicate de Institutul Național de Statistică, suprafața județului Covasna măsoară 370.980 hectare, fiind ocupată, în principal, de terenuri agricole și neagricole.

Comuna Zăbala are o suprafață de 6681 hectare de terenuri, utilizate în scop agricol, situându-se peste media comunelor din județ. Repartizarea suprafețelor agricole reflectă situația existentă la nivelul structurii activităților derulate în comuna Zăbala, predominând activitățile economice legate de agricultură.

Potrivit datelor furnizate de Institutul Național de Statistică, terenurile sunt repartizate astfel: suprafețe arabile (3735 hectare); pășuni (1378 hectare); fânețe (1564 hectare) și livezi și pepiniere pomicole (4 hectare).

Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

Conform aceluiași surse, principalele culturi existente la nivelul comunei Zăbala sunt: grâul și secara, cultivate pe o suprafață de 1.270 hectare; porumbul boabe, cultivat pe o suprafață de 110 hectare; sfecla de zahăr, cultivată pe o suprafață de 60 hectare; cartofi, cultivați pe o suprafață de 1.265 hectare și legumele, cultivate pe o suprafață de 50 hectare.

Principalele culturi	Suprafață (hectare)
Grâu și seară	1.270
Porumb boabe	110
Sfeclă de zahăr	60
Cartofi	1.265
Legume	50

Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

Pe lângă agricultură, creșterea animalelor reprezintă una dintre activitățile predominante la nivelul comunei Zăbala. Astfel, conform Institutului Național de Statistică, s-au înregistrat următoarele date:

	Bovine	Oi	Capre	Porci	Păsări	Cai	Iepuri	Familii de albine
Număr de animale	850	7189	271	1973	12543	414	410	295

Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

Suprafața fondului forestier al județului Covasna este de 171.300 hectare, ceea ce reprezintă 2,6% din totalul forestier național. Volumul de lemn recoltat este în creștere continuă. Pe lângă terenurile utilizate în agricultură, comuna Zăbala dispune de un fond forestier semnificativ, acesta reprezentând o resursă importantă pentru comună.

La nivelul comunei Zăbala fondul forestier, în funcție de forma de proprietate, este divizat astfel: 33% din total (5497,72 hectare de pădure) se află în proprietate privată, 40% din total se află în proprietate comună, 11% din total se află în proprietate publică, 9% din total se află în proprietatea administrației publice locale, iar 7% din total se află în proprietatea bisericii.

Suprafața fondului forestier în funcție de forma de proprietate		
	Hectare	Procente din suprafața totală a comunei
Proprietate privată	1831,72	33%
Proprietate comună	2207,8	40%
Proprietate publică	583,28	11%
Proprietatea administrației publice locale	487	9%
Proprietatea bisericii	387,92	7%

Sursa: Date locale

Speciile de arbori caracteristice pădurilor din zona comunei Zăbala sunt: bradul (pinul, bradul argintiu, molidul), fagul, carpenul, ulmul și stejarul.

La nivelul comunității activează șase composesorate, care gestionează pădurile celor 950 de proprietari mici de pădure. Dintre cele șase, cel mai mare composesorat este Konya, care exploatează anual, aproximativ 1800 m³ de lemn, de pe o suprafață de 814 hectare, producând un profit de aproximativ 400.000 de lei, proprietarii primind dividende în valoare de 800 lei/hectar.

Proprietarii privați de pădure sunt asociați în două societăți: una dintre acestea are sediul în satul Pava, iar cea de-a doua are sediul în satul Zăbala. Materialul lemnos exploatat din pădurile administrației publice locale reprezintă una dintre sursele importante de venit ale Primăriei. Aceasta încasează, anual, aproximativ 150.000 de lei din vânzarea lemnului.

Alimentarea cu apă și canalizare

Existența unei infrastructuri edilitare dezvoltate și distribuite uniform la nivelul așezărilor din județul Covasna, reprezintă o condiție esențială pentru asigurarea unui nivel ridicat al calității vieții cetățenilor.

Potrivit datelor furnizate de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor publice și Administrației, lungimea totală a rețelei de apă, de la nivelul județului Covasna era în anul 2018 de doar 176 km²⁴, cea mai scăzută de la nivelul Regiunii Centru.

De asemenea, potrivit Institutului Național de Statistică, la nivelul comunei Zăbala, în anul 2019 existau 14 km de conducte de canalizare. Cu toate acestea, potrivit datelor locale, până în prezent, nu s-a reușit conectarea niciunei locuințe de pe teritoriul comunei, la rețeaua de apă și canalizare. La nivelul comunei Zăbala există premisele conectării locuințelor la rețeaua publică de apă

---

²⁴ Site-ul Primăriei Orașului Covasna, www.primariacovasna.ro/fileadmin/documents/ro/00_proiecte_hot_exp_motive/2018/0329/ph01a.pdf

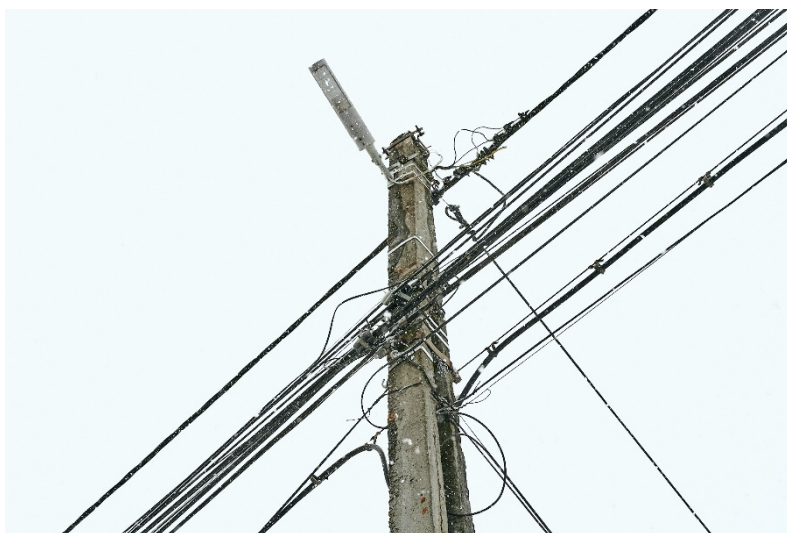
și canalizare, aceasta fiind inclusă în cadrul unui proiect finanțat prin intermediul Programului Operațional Infrastructură Mare, pentru realizarea a 27 km de rețea de apă și 13 km de canalizare, cu branșamente incluse.

Alimentarea cu energie electrică și telefonie

Din punct de vedere al alimentării cu energie electrică, toate cele 1700 de locuințe înregistrate în evidențele locale, sunt racordate la rețeaua publică, principalii furnizori de servicii fiind: Electrica Furnizare S.A. și Enel Energie S.A.. În ultima perioadă de timp, au fost executate lucrări de modernizare a rețelei de alimentare cu energie electrică.

Din punct de vedere al serviciilor de telefonie, pe raza comunei Zăbala, acestea sunt prezente și sunt asigurate de Telekom România Communications S.A., Orange România S.A și Vodafone România S.A..

În ceea ce privește posibilitatea utilizării serviciilor de Internet, la nivelul comunei Zăbala, s-a implementat un proiect (accesat prin programul european Wifi4Eu), care facilitează accesul populației la internet în următoarele locații publice: curtea Primăriei, Căminul cultural din satul Zăbala, în fața Școlii gimnaziale, în interiorul Căminului cultural nr. II, în interiorul Căminului cultural din satul Tamașfalău, în interiorul Căminului cultural din satul Surcea, și în Tabăra „Csipkés” din Zăbala.

Alimentarea cu gaze naturale

Numărul comunităților în care se distribuie gaze naturale la nivelul județului Covasna este mic (13 la nivelul anului 2013, reprezentând 28,9 % din totalul localităților).

Din lungimea totală a conductelor de distribuție a gazelor din mediul rural în Regiunea Centru, doar aproximativ 2% se regăsesc la nivelul județului Covasna, la nivelul comunei Zăbala nefiind prezentă rețeaua publică de alimentare cu gaz.

În comuna Zăbala nu există sisteme centralizate de încălzire, unitățile economice și gospodăriile populației, folosind sisteme proprii de încălzire prin centrale sau prin încălzirea cu combustibili solizi: lemne și cărbuni. Cu toate acestea, la nivelul administrației publice locale există premisele conectării la rețeaua națională de gaze naturale.

Gospodăria comunală

În ceea ce privește activitatea de colectare a deșeurilor, la nivelul comunității există încheiat un contract cu operatorul S.C. TEGA S.A.. Deșeurile sunt colectate selectiv, în fiecare săptămână, în ziua de vineri (*deșeurile se preiau prin metoda 1 cu 1, respectiv într-o săptămână se preia deșeurul menajer, și în cealaltă deșeurul colectiv*).

Pentru facilitarea acțiunilor de gospodărire a spațiului public, la nivelul comunei Zăbala, în perioada 2014-2020 au fost achiziționate următoarele: autogreder, autoturism, tractor, remorcă, remorcă vidanjă, plug de zăpadă și utilaj de cosire a șanțurilor. În plus, dezăpezirea, la nivelul comunei Zăbala, se realizează în regie proprie de către autoritățile publice locale. În fiecare an, se achiziționează material antiderapant, care este utilizat pentru îndepărtarea zăpezii de pe carosabil, de către angajații primăriei. În vedere asigurării sprijinului de urgență, la nivelul comunei Zăbala se dorește construirea unui garaj pentru Prevenirea și Stingerea Incendiilor.

Instituții locale

Comuna Zăbala este unitatea administrativ-teritorială cu personalitate juridică, care posedă un patrimoniu și are inițiativă în ceea ce privește administrarea intereselor publice locale, exercitând, în condițiile legii, autoritatea în limitele administrativ-teritoriale stabilite²⁵.

În conformitate cu prevederile Constituției României²⁶ și ale Ordonanței de Urgență nr. 57/2019 privind codul administrativ²⁷, administrația publică a comunei Zăbala se întemeiază pe principiile autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilității administrației publice locale, legalității și consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit. Primăria comunei Zăbala este o instituție publică organizată precum o structură funcțională cu activitate permanentă, formată din: primar, viceprimar, secretar al comunei și Aparatul de specialitate al primarului, care duce la îndeplinire hotărârile consiliului local și dispozițiile primarului, soluționând problemele existente la nivelul comunității²⁸.

Activitățile derulate în cadrul unității administrativ teritoriale a comunei Zăbala sunt asigurate de către doi demnitari (primar și viceprimar, aleși în condițiile legii), 11 funcționari publici și 19 angajați

---

²⁵ Site-ul Camerei Deputaților, www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?id=339&idl=1&par1=7

²⁶ Site-ul Camerei Deputaților, www.cdep.ro/pls/dic/site2015.page?id=339&idl=1&par1=3

²⁷ Site-ul Legislație.just.ro, www.legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/215925

²⁸ Site-ul Primăriei Comunei Zăbala, www.zabola.ro/attachments/article/170/Organigrama.pdf

ca personal contractual. Viceprimarul este subordonat primarului și înlocuitorul de drept al acestuia, care îi poate delega atribuțiile sale. În exercitarea atribuțiilor ce îi revin, primarul emite dispoziții, iar consiliul local emite hotărâri.

În conformitate cu legislația în vigoare, Consiliul local al comunei Zăbala, este autoritatea deliberativă a administrației publice, care funcționează autonom, asigură realizarea autonomiei și rezolvarea treburilor publice. Consiliul local al comunei Zăbala este alcătuit din 13 consilieri²⁹.

Primarul îndeplinește o funcție de autoritate publică, acesta fiind șeful administrației publice locale și al aparatului de specialitate al autorității administrației publice, pe care îl conduce și îl controlează.

Infrastructura educațională

Capitalul educațional al unei zone, definit în termeni de distribuție a populației în funcție de ultima școală absolvită, infrastructura educațională, rezultatele educaționale și cheltuielile publice realizate în sistemul de învățământ, reprezintă un bun mijloc de a înțelege capacitatea unei

comunități de a se dezvolta sustenabil și de a prospera pe termen lung. Procesul educațional de la nivelul comunei Zăbala este asigurat prin: grădiniță, școala primară și gimnaziu, realizat atât în limba română, cât și în limba maghiară.

La nivelul județului Covasna, în prezent, fiecare unitate administrativă are minimum o școală generală cu personalitate juridică, liceele aflându-se, exclusiv, în zonele urbane: Sfântu Gheorghe,

---

²⁹ Site-ul Primăriei Zăbala, www.zabola.ro/index.php/ro/helyi-tanacs/a-helyi-tanacs-osszetetele

Târgu Secuiesc, Întorsura Buzăului, Baraolt și Covasna. În ceea ce privește grădinițele, la nivelul județului, funcționează 156 de unități, dintre care 25 în mediul urban, iar 131 în mediul rural.

Această reprezentare a infrastructurii educaționale indică, la nivel de județ, o accesibilitate ridicată a populației educaționale la serviciile de educație.

Comuna Zăbala dispune de 10 unități de învățământ. Pe teritoriul comunei funcționează cinci grădinițe: două în centrul comunei, una în satul Tamașfalău, una în satul Surcea, și una în satul Peteni.

Nr. Crt.	Unitatea de învățământ	Adresa	Personalitate juridică/arondată	Accreditată/Autorizată	Învățământ public/privat	Starea infrastructurii
Învățământ preșcolar						
1.	Grădinița cu Program Normal Nr. 1	Zăbala	Arondată	Accreditată	Public	Stare bună
2.	Grădinița cu Program Normal Nr. 2	Zăbala	Arondată	Accreditată	Public	Stare bună
3.	Grădinița cu Program Normal	Tamașfalău	Arondată	Accreditată	Public	Stare acceptabilă
4.	Grădinița cu Program Normal	Surcea	Arondată	Accreditată	Public	Stare bună
5.	Grădinița cu Program Normal	Peteni	Arondată	Accreditată	Public	Stare acceptabilă
Învățământ primar și gimnazial						
1.	Școala Gimnazială Nr. 1	Zăbala	Personalitate juridică	Accreditată	Public	Stare bună
2.	Școala primară Deak Bela	Zăbala	Arondată	Accreditată	Public	Stare acceptabilă
3.	Școala Gimnazială Thury Gergely	Tamașfalău	Arondată	Accreditată	Public	Stare acceptabilă
4.	Școala primară	Surcea	Arondată	Accreditată	Public	Stare acceptabilă
5.	Școala primară	Peteni	Arondată	Accreditată	Public	Stare acceptabilă

Lista unităților de învățământ existente la nivelul comunei Zăbala – Sursa: Date locale

În ceea ce privește învățământul primar, acesta este bine reprezentat la nivelul localității, astfel că în fiecare sat aparținător comunei există câte o școală primară.

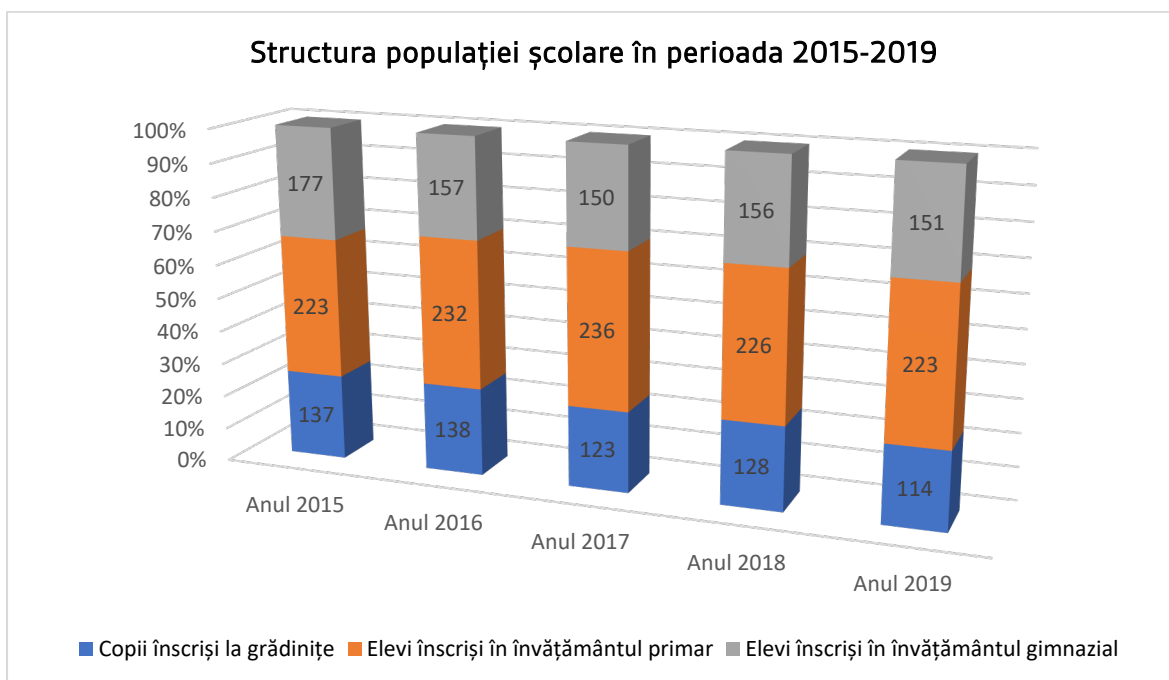

De-a lungul timpului au fost realizate diferite lucrări pentru amenajarea și dotarea instituțiilor de învățământ de la nivelul comunei Zăbala. Astfel, în perioada 2014-2020, la Școala cu clasele I-IV, din satul Zăbala, a fost amenajat un grup sanitar interior, a fost realizată dotarea cu instalație de încălzire centrală, a fost forat un puț în curtea școlii. De asemenea, a mai fost reabilitată clădirea școlii, cu următoarele lucrări: zugrăvire interioară și exterioară, schimbarea tâmplăriei, a pardoselii uzate și înlocuirea țiglei în partea interioară.

În ceea ce privește populația de vârstă preșcolară și școlară, putem observa faptul că este în scădere, urmând cursul existent la nivelul comunității. Dat fiind acest aspect, la nivelul autorităților publice locale se are în vedere transportul elevilor din satele componente ale comunei, în satul Zăbala, pentru a reduce costurile cu întreținerea clădirilor în care funcționează acestea.

Populația școlară pe niveluri de educație					
Nivel de instruire	Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
Total	537	527	509	510	488
Copii înscriși la grădinițe	137	138	123	128	114
Elevi înscriși în învățământul primar	223	232	236	226	223
Elevi înscriși în învățământul gimnazial	177	157	150	156	151

Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

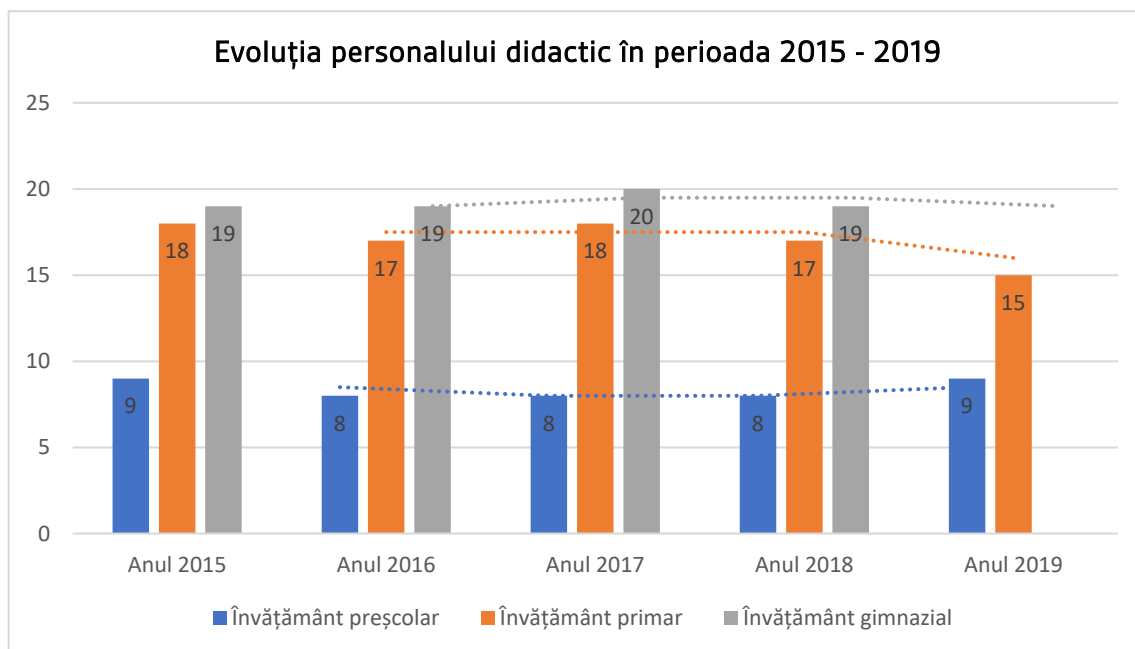
Potrivit datelor locale, în anul școlar 2020 - 2021 sunt înscriși 467 de elevi la instituțiile de învățământ, care își desfășoară activitatea pe teritoriul comunei.

Începând cu anul 2016, la nivelul comunei Zăbala, funcționează programul „Școală după școală”, finanțat de la bugetul local. Acest program a debutat cu două grupe, alcătuite din câte 12 elevi, fiecare (limba română și limba maghiară). Începând cu anul 2019, numărul elevilor care beneficiază de acest program a crescut la 15, în fiecare dintre cele două grupe.

Personalul didactic participă la programele de formare continuă, în funcție de specificul activității și în conformitate cu reglementările în vigoare. Personalul didactic angajat la nivelul sistemului de învățământ din comuna Zăbala a scăzut în perioada 2015 - 2019, însă scăderea este foarte mică. Putem observa faptul că spre deosebire de anul 2017, în care s-a înregistrat cel mai mare număr de cadre didactice (46 de cadre didactice), la nivelul anului 2019, s-au înregistrat doar 41 de cadre didactice.

Personal didactic pe niveluri de educație						
Nivel de instruire		Anul 2015	Anul 2016	Anul 2017	Anul 2018	Anul 2019
		UM: Număr de persoane				
Total		46	44	46	44	41
Învățământ preșcolar		9	8	8	8	9
Învățământ primar		18	17	18	17	15
Învățământ gimnazial		19	19	20	19	17

Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

Religie și confesiuni religioase

Din punct de vedere al cultului religios, conform Institutului Național de Statistică, județul Covasna este foarte divers, la nivelul acestuia înregistrându-se următoarele religii: ortodoxă, romano-catolică, reformată, penticostală, unitariană, dar și alte religii.

În ceea ce privește populația de la nivelul comunei Zăbala, din punct de vedere al cultului religios, este împărțită, predominant, între reformați și catolici. Cu toate acestea, și numărul persoanelor de religie ortodoxă este considerabil.

Bisericele³⁰ situate la nivelul comunei Zăbala sunt dovezile faptului că așezarea este una veche. Biserica reformată se situează printre elementele specifice arhitecturii gotice din Transilvania. Conform literaturii de specialitate, această biserică a fost ridicată din pietrele unei vechi cetăți, aflate în acel loc, începând cu secolul al XV-lea. De-a lungul timpului, aceasta a suferit diferite

modificări, fiind necesare lucrări de renovare. În timpul lucrărilor de renovare au fost identificate elemente datând din secolul al XV-lea: o cabină de proporții mici în stil rustic și o ușă sculptată în stil gotic.

Biserica romano-catolică a fost înălțată în anul 1860, ca un omagiu adus Sfintei Cruci, până în momentul respectiv, credincioșii folosind capela de lângă castelul Mikes, demolată în anul 1950. Biserica romano-catolică a fost construită la ordinul domnului Mikes Benedek, din pietrele fostei capele.

În anul 1832 a fost construită biserica de lemn a ortodocșilor, de dimensiuni reduse. Ca urmare a creșterii numărului de localnici români, s-a decis construirea unei noi biserici ortodoxe. Construcția s-a realizat între anii 1939-1942 și este situată în fața intrării în parcul Mikes.

³⁰ Site-ul Primăriei Comunei Zăbala, www.zabola.ro/index.php/ro/home-rom/prezentare

Monumente istorice

Județul Covasna se situează printre primele județe din țară în ceea ce privește numărul monumentelor istorice, potrivit listei publicate de Ministerul Culturii, fiind identificate 625 de monumente.

Conform listei monumentelor istorice³¹ publicată de Ministerul Culturii, la nivelul comunei Zăbala există 9 monumente istorice reprezentative pentru patrimoniul cultural local: Ansamblul bisericii reformate, Biserica reformată, Incintă fortificată cu turn-clopotniță, Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului”, Casă, Ansamblul Castelului Mikes, Castelul Mikes, Parc, Casă din lemn.

Nr. crt.	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
1.	Ansamblul bisericii reformate	sat Zăbala, com. Zăbala	În centrul localității	Sec. XV-XIX
2.	Biserica reformată	sat Zăbala, com. Zăbala	În centrul localității	Sec. XV-XVI, transf. Sec. XVIII-XIX, turn ref. 1778
3.	Incintă fortificată cu turn-clopotniță	sat Zăbala, com. Zăbala	În centrul localității	Sec. XV-XVI, 1778, (turnul)
4.	Biserica de lemn „Adormirea Maicii Domnului”	sat Zăbala, com. Zăbala	nr.192A	1777
5.	Casă	sat Zăbala, com. Zăbala	nr. 314	Sec. XIX
6.	Ansamblul Castelului Mikes	sat Zăbala, com. Zăbala	nr. 437	Sec. XVII-XIX
7.	Castelul Mikes	sat Zăbala, com. Zăbala	nr. 437	Sec. XVII, ext. 1867
8.	Parc	sat Zăbala, com. Zăbala	nr. 437	Sec. XIX
9.	Casă din lemn	sat Zăbala, com. Zăbala	str. Principală, nr. 911	1867

*Lista monumentelor istorice de la nivelul comunei Zăbala
Sursa: Monitorul Oficial al României – www.patrimoniu.ro*

³¹ Site-ul Institutului Național al Patrimoniului, www.patrimoniu.ro/images/lmi-2015/LMI-CV.pdf

Cultură

Cultura reprezintă totalitatea valorilor materiale și spirituale, create de omenire și a instituțiilor necesare pentru transmiterea acestor valori. La nivelul comunei Zăbala, la fel ca și la nivelul altor localități, cultura este caracterizată și creată prin intermediul diversității etnice existente.

La nivelul localității Zăbala, unul dintre elementele care asigură un mediu propice derulării activităților culturale, se referă la căminele de cultură, care sunt în număr de cinci. Căminul cultural cu cea mai mare suprafață, de la nivelul comunei, este căminul din satul Zăbala, cu o capacitate de 250 de locuri. Potrivit datelor existente la nivel local, în perioada de programare 2014-2020, au fost reabilitate un număr de 3 cămine culturale. De asemenea, toate cele 5 cămine de cultură de la nivelul comunei Zăbala au fost dotate cu elemente care să asigure confort celor care le folosesc: mobilier, aparatură electrică, costume populare, etc.

Biblioteca situată pe teritoriul satului Zăbala este o instituție de cultură integrată în sistemul național de biblioteci publice, a cărei misiune și obiective sunt orientate pentru a servi interesele de informare, educație permanentă, studiu, dezvoltarea personalității, lectură și recreere exprimate de membrii comunității.

În calitate de instituție de cultură de tip enciclopedic, de parte integrantă din sistemul informațional, Biblioteca de la nivelul comunei Zăbala își îndeplinește misiunea prin:

- punerea la dispoziția utilizatorilor a colecțiilor din toate categoriile de documente de bibliotecă;
- oferirea de servicii de informare bibliografică;
- posibilitatea consultării bibliografiei existente în mediul on-line, prin intermediul calculatoarelor existente la nivelul bibliotecii.

În biblioteca existentă în comuna Zăbala, la nivelul anului 2019, celor 392 de cititori activi, li s-au eliberat 3.117 volume.

Categorii de biblioteci	Județ	Localitate	Anul 2019				
			U.M. - Număr	Volume existente la nivelul bibliotecii	Cititori activi la bibliotecă	Volume eliberate	Personali angajat
Publice	Covasna	Zăbala	1	32.562	392	3.117	1

Activitatea bibliotecii din comuna Zăbala - Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

Activitatea bibliotecii din comuna Zăbala este susținută și de autoritățile publice situate la nivel local, astfel că în perioada 2014 - 2020, au fost efectuate lucrări de reabilitare a clădirii instituției. Lucrările de reabilitare au constat în: amenajarea unei încăperi pentru centrala termică, modernizarea grupului sanitar, modernizarea instalației electrice, achiziționarea a 8 bucăți de rafturi pentru cărți, dar și în efectuarea de zugrăveli interioare și exterioare.

În categoria evenimentelor culturale organizate³² la nivelul comunității din comuna Zăbala, reamintim: balurile (organizate cu diferite ocazii), zilele satului, ziua ceangăiască, târguri, sărbătorile religioase, comemorările realizate cu ocazia sărbătorilor naționale, precum și tabăra de dans popular internațional. Spre exemplu, cel mai important eveniment comunitar din viața locuitorilor de etnie română este evenimentul legat de celebrarea sărbătorii Sfântului Ilie (20 Iulie). De asemenea, la nivelul localității s-au mai organizat următoarele evenimente: Ziua Internațională a Vârstnicilor (eveniment la care participă invitați din 10 localități din județ); Întâlnirea Fermierilor din Orbaiszék (eveniment la care participă peste 200 de persoane); Concursul Național de lupte libere și greco-romane pentru juniori (eveniment la care au participat peste 200 de sportivi din toate colțurile țării).

³² Site-ul Primăriei Zăbala, www.zabola.ro/index.php/ro/home-rom/prezentare

Tabăra de dans popular internațional este organizată de către Fundația Roy Chowdhury-Mikes, în colaborare cu Primăria Comunei Zăbala. Aceasta, în colaborare cu alte asociații locale, fără personalitate juridică, au sarcina de a conserva tradițiile legate de dansurile și cântecele populare.

La nivelul comunității din comuna Zăbala activează: Grupul de Dans Gyöngyharmat, corul de bărbați (alcătuit din 30 de membri) din Tamașfalău, precum și Grupul de Dans Izvoarașul și Grupul de Dans Datina.

Turism

Turismul reprezintă călătoria efectuată în scopul recreării, odihnei sau pentru afaceri. Profilul turistic al județului Covasna este predominant de turismul balneo-climateric, turismul cultural, turismul activ și turismul rural.

Județul Covasna are un potențial turistic valoros, datorită peisajului său pitoresc, bogățiilor de ape minerale, mofetelor, precum și existența unor monumente de artă și arhitectură.

Făcând o delimitare fizico-geografică a teritoriului județului Covasna, se desprind principalele zone turistice, fiecare cu un patrimoniu turistic specific și de o valoare inedită. Cele mai valoroase zone sunt cele montane, care în general adăpostesc și stațiunile balneoclimaterice din județ. Astfel, sunt masivele muntoase ale munților: Baraolt, Bodoc, Nemira, Întorsura Buzăului.

Este cunoscut la nivel național faptul că județul Covasna reprezintă un pol magnetic pentru turiștii care preferă stațiunile balneare, acestea constituindu-se pe un patrimoniu foarte bogat și variat în ceea ce privește sursele de apă minerală. Pe lângă stațiunile balneo-climaterice, printre factorii care trezesc interesul turiștilor, față de județul Covasna se numără: Muzeul Național Secuiesc (cu subunitățile sale situate în: Cernat; Zăbala, Baraolt, Târgu Secuiesc), teatrele din municipiul Sfântu Gheorghe și municipiul Târgu Secuiesc.

Comuna Zăbala se înscrie pe lista atracțiilor turistice de la nivelul județului Covasna. Printre atracțiile turistice³³ ale comunei Zăbala, regăsim:

- Muzeul etnografic al ceangăilor;
- Castelul Mikes;

---

³³ Site-ul Turistinfo.ro, www.turistinfo.ro/zabala/

- Casa secuiască;
- Biserica reformată.

Muzeul etnografic ceangăiesc, funcționează ca unitate externă a Muzeului Național Secuiesc, din Sfântu Gheorghe. În interiorul său reunește o colecție impresionantă de artă populară a maghiarilor. Sunt prezentate porturi populare, produse meșteșugărești și interioare tradiționale, mobilate caracteristic comunităților din satele ceangăiești³⁴.

Colecția a luat naștere la începutul anilor 1970, la inițiativa domnului Pozsony Ferenc. În anul 1974, colecția a fost depozitată într-o casă țărănească, construită la începutul secolului XX. În deceniul următor, colecția s-a îmbogățit cu elemente din diferite zone etnografice ale Ardealului și Moldovei. În anul 1993, a fost organizată prima expoziție intitulată: Arta tradițională din Zăbala, iar în anul 2003 a fost deschisă prima expoziție permanentă, denumită: Cultura tradițională a ceangăilor din Moldova.

Castelul Mikes este situat în jumătatea superioară a satului. Nu se cunoaște cu exactitate anul construcției sale, însă datele existente indică faptul că acesta a fost ridicat în secolul al XV-lea. Castelul a fost reabilitat de mai multe ori de-a lungul timpului, câștigând forma actuală în anul 1867, când a fost reabilitat de către contele Mikes Benedek.

De-a lungul timpului, castelul a fost vizitat de mai multe personalități. Spre exemplu, contele Gabor Bethlen, prințul Transilvaniei, a participat la nunta lui Lazar Apor și Judit Imecs, împreună cu soția sa. În acest loc s-au născut: contele Imre Miko (1805-1876), om de stat, cărturar, scriitor, fondator al Asociației Muzeelor Transilvane și a Colegiului Reformat Miklos Szekely; și contele colonel Mikes Kelemen (1820-1849), care a căzut în armata lui Bem.

În anul 1949 castelul a fost naționalizat, iar familia a fost evacuată din clădire. După acest moment, castelul a găzduit sediul Gospodăriei Agricole de Stat, iar apoi a funcționat ca și casă de vară a Federației Sindicale. De asemenea, castelul a funcționat de-a lungul timpului ca orfelinat, școală,

---

³⁴ Site-ul Primăriei Zăbala, www.zabola.ro/index.php/ro/home-rom/prezentare

sanatoriu și spital de boli mintale. În anul 2005, familia Mikes a solicitat restituirea domeniului, după care s-au efectuat lucrări de reabilitare a clădirii și de renovare a parcului³⁵. Momentan, pe domeniul Castelului Mikes funcționează o unitate de cazare dotată cu restaurant.

Castelul este înconjurat de câteva hectare de arboretum, printre care, odinioară, se regăsea un lac. Printre speciile de arbori existente în curtea castelului se numără: pinul de coastă nord-american (*Abies grandis*), pinul de ciclu de est (*Tsuga canadensis*), molidul sârbesc originar din Bosnia și Herțegovina (*Picea omorika*), nucul negru comun (*Juglans nigra*), etc.

Casa secuiască a luat ființă în anul 1974, la inițiativa domnului Pozsony Ferenc. Ca o continuare a demersurilor întreprinse de domnul Pozsony, în anul 2003, s-a deschis o expoziție cu caracter permanent, cu tema: Arta populară tradițională a maghiarilor ceangăi, fiind organizată de către Societatea etnografică Kriza Janos.

Biserica reformată din Zăbala reprezintă un ansamblu de monumente istorice, format din două componente: biserica reformată, și incinta fortificată cu turn-clopotniță. Aceasta este una dintre clădirile cu elemente specifice ale arhitecturii gotice din Transilvania. Se presupune că biserica a fost construită din pietrele unei vechi cetăți, aflate în acest loc, și datează din era arpadiană, fiind reconstruită după cutremurul devastator din 1473. Zidul de cetate din jurul bisericii a fost construit în sec. al XV-lea, iar până în sec. al XVIII-lea, acesta era înconjurat de un șanț de apă, accesul realizându-se printr-un pod care ducea până la clădire. Biserica a deținut un rol important în apărare până în sec. al XVIII-lea.

Intrarea de sud și de vest a sanctuarului este împodobită de rame de uși cu închidere liniară sculptate în stil renascentist, care sunt considerate cele mai frumoase din Ținutul Trei Scaune. Începând din sec. XV, sanctuarul avea boltă gotică cu nervuri, dar din cauza cutremurelor frecvente aceasta s-a deteriorat, iar în sec. XVIII a fost demolată. În locul ei s-a construit un tavan casetat și pictat cu ornamente florale, în stilul Renașterii. Modelele florale sunt lucrate de o singură mână și

---

³⁵ Site-ul Castel in Transilvania, www.castelintransilvania.ro/castelul-mikes-zabala-.html

formează o imagine unitară. Modelele casetelor nu se repetă, în general sunt modele cu buchete de flori mari simetrice, așezate în vase³⁶.

Biserica a fost deteriorată de-a lungul timpului de mai multe cutremure, ultimul fiind în 1977. În timpul lucrărilor de renovare au fost descoperite elemente din secolul al XV-lea: o cabină de proporții mici în stil rustic, și o ușă sculptată în stil gotic târziu pe peretele de nord al sanctuarului. Spațiul din fața bisericii-monument este decorat din 1991 de statuia lui Miko Imre, creația lui Petrovics Istvan.

Turismul este susținut la nivelul comunei Zăbala și prin intermediul Centrului de Informare Turistică, care are ca misiune promovarea valorilor culturale și naturale ale regiunii Zârna. Scopul Centrului de Informare Turistică este de a împărtăși informații despre punctele de atracție turistică ale zonei. Printre activitățile Centrului de Informare Turistică se numără oferirea de informații despre posibilitățile de cazare, transport, obiectivele turistice, ofertele operatorilor locali, precum și despre programele și evenimentele comunității locale. Acțiunea de informare este sprijinită prin oferirea de materiale informative, hărți, pliante și broșuri.

Printre alte posibilități de petrecere a timpului liber, la nivelul comunei Zăbala, se numără: vizitarea parcului dendrologic din curtea Castelului Mikes din Zăbala, vizitarea iazurilor de pește Demes Jozsef, vizitarea Clubului de echitație Sacramento, efectuarea de tratamente în saună și băi de apă minerală la Peteni, efectuarea de drumeții până la vârful Zârna (1602 m)³⁷.

În scopul asigurării continuității în ceea ce privește derularea procesului turistic, la nivelul comunei Zăbala funcționează și structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare.

	Anul 2019		
	Județ	Localitate	Număr
Structuri de primire turistică cu funcțiuni de cazare turistică	Covasna	Zăbala	2
Capacitate de cazare turistică existentă pe tipuri de structuri de primire turistică	Covasna	Zăbala	148
Sosiri ale turiștilor în structuri de primire turistică pe tipuri de structuri	Covasna	Zăbala	5.144

Dinamica turismului la nivelul localității Zăbala în anul 2019

Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

³⁶ Site-ul Panorame din Ținutul Secuiesc, www.virtualisszekelyfold.ro/pano.php?id=66&lang=ro

³⁷ Portalul oficial de turism al Regiunii Zârna – www.zernye.ro/index.php

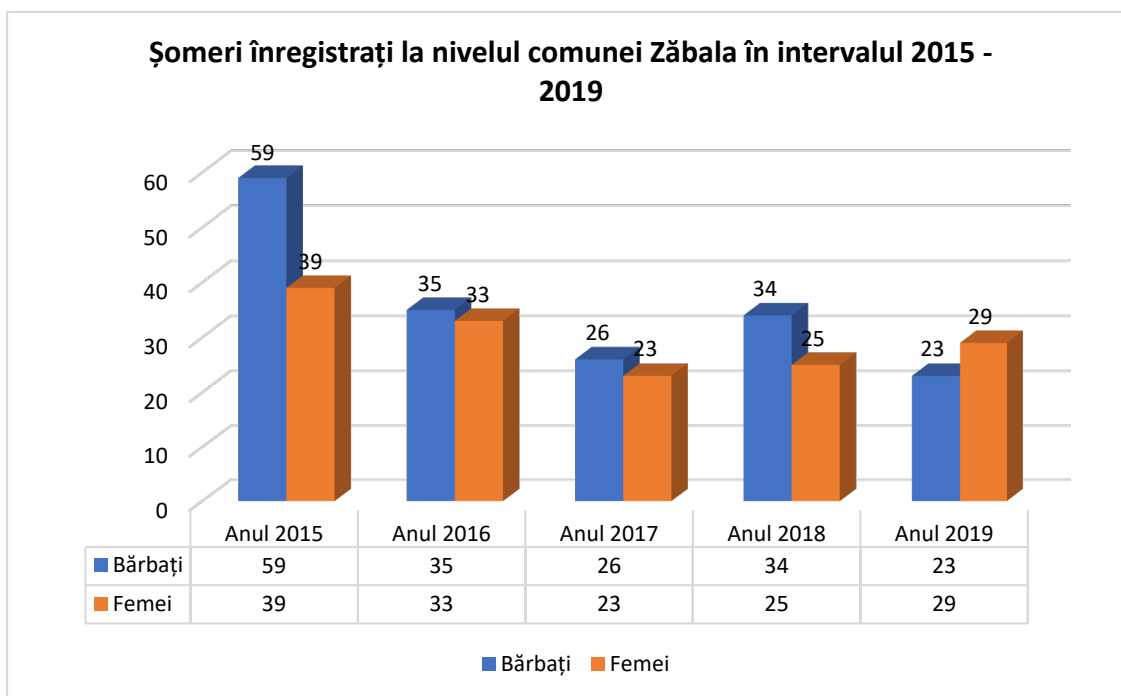
Conform datelor publicate de către Institutul Național de Statistică, la nivelul comunei Zăbala, în anul 2019, au fost înregistrate două structuri de primire turistică, cu o capacitate de cazare de 148 de locuri. În anul 2019, la nivelul celor două structuri, au fost înregistrate 5.144 de sosiri ale turiștilor.

Comerț

Potrivit datelor publicate de Institutul Național de Statistică, la nivelul județului Covasna predomină societățile care activează în: industria prelucrătoare, agricultură, silvicultură și pescuit, comerț cu ridicata și amănuntul, transport și depozitare și construcții.

Conform datelor publicate de către Ministerul Finanțelor, în comuna Zăbala, în anul 2019, erau active 55 de întreprinderi, care au asigurat un loc de muncă unui număr de 198 de persoane. În rândul acestor întreprinderi, predomină activitățile legate de cultivarea legumelor și a pepenilor, a rădăcinoaselor și tuberculilor, activități de ferme mixte (cultura vegetală combinată cu creșterea animalelor) și exploatarea forestieră.

Un număr semnificativ de operatori economici, împiedică existența unui număr mare de locuitori fără un loc de muncă. Conform Institutului Național de Statistică, situația numărului de șomeri în intervalul 2015 - 2019, la nivelul comunei Zăbala este următoarea:

Sursa: Institutul Național de Statistică – www.insse.ro

Din interpretarea grafică privind numărul de șomeri înregistrați la nivelul comunei Zăbala, putem observa că tendința este descrescătoare în intervalul 2015 - 2019, astfel că dacă în rândul cetățenilor de sex masculin, în anul 2015, erau 59 de șomeri, în anul 2019, erau 23 de șomeri. De asemenea, în rândul cetățenilor de sex feminin, tendința numărului de șomeri este descrescătoare, cu excepția anului 2019, în care numărul este în creștere.

La nivelul comunei Zăbala își derulează activitatea următorii agenți economici, aceștia aducând un plus de valoare economiei locale și resurselor umane utilizate:

Nr. crt.	Denumire agent economic	Adresa	Număr mediu de angajați (2019)	Cifra de afaceri (2019) - lei -
1.	IMPORT EXPORT „PANTERA” S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 411	1	28.000
2.	SILVIC SIMON S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 129B	4	542.308
3.	TACECO S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr.114	0	0
4.	ROMAGRICO S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 227	0	30.466
5.	METALBUS S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 477B	9	5.114.114
6.	OPRED CONSTRUCT S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 420	1	21.200
7.	JOYPARK ZĂBALA S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Str. Csipkes FN	0	0
8.	BEDE S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 802	1	531.790
9.	FLY METALBUS S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 477A	1	138.132
10.	„HAGIU FOREST” IMPORT EXPORT S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Str. Principală, Nr. 47	0	1.457.025

11.	BLOMSTER GARDEN S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 487	0	9.874
12.	PRODUCȚIE ȘI COMERȚ „BURNICHI„ S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 419	2	247.401
13.	IOMAR COMIMPEX S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 848	1	301.700
14.	SIDOFORST S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 1151	11	1.072.268
15.	ROSNOL GROUP S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 544	6	4.322.766
16.	AKIRA S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 49C	0	0
17.	STOMATHIESZ S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 804	1	116.810
18.	NAENSOC AGRO S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 102	0	0
19.	ROMION AGRIC&CO S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Str. Gării, Nr. 773B	13	6.378.295
20.	RUSANDU S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 217	1	202.339
21.	PRIUS S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 377	4	729.118
22.	REVITAV S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 1012	0	24.333
23.	KOZMABAU S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 890	0	0
24.	COSAGRO S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 102	0	231.381
25.	COMERȚ „CALIPSO” S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 650	2	102.973

26.	UNIQUE TRADE S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 475	0	0
27.	ZABOLA ESTATE S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 437	51	7.115.474
28.	„SYNROC IMPEX” S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 224	1	145.660
29.	RACZ FOREST S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 1010A	4	578.125
30.	KALI LAND S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 437	6	435.993
31.	WES-MES S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 578Z	0	20.200
32.	CULTILLAGE S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 437	0	0
33.	SULEAVET S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 848	2	121.194
34.	WOODEN BIKE S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 80A	0	0
35.	AGRECONV S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 239	0	21.120
36.	M&T FASHION S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 771	0	0
37.	BEAUTY CLUB S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 1139	0	23.331
38.	CULTIVO S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 437	0	0
39.	DUMLAV91 S.R.L.-D.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 578C	1	0
40.	AGRISIL-ZAB S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 621B	1	186.299

41.	PORCELLA S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 437	0	0
42.	BURAMNOSIA S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 245	0	0
43.	KEZDI CAR DETAILING S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 753A	0	0
44.	RCM VENTURE S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 437	0	0
45.	CULTIVO S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 437	0	0
46.	AGRO RADU COMP S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 774	1	385.137
47.	LANDBRUG PROD S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 716	1	111.298
48.	SZABO S AGROLAND S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 730	0	11.466
49.	BR-ZOO-COV S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 855	0	25.992
50.	NATURA GEB S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 239	2	243.992
51.	COOPERATIVA AGRICOLĂ CARTOFUL DE ZĂBALA	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 787	0	532.941
52.	HANNA HELEN S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 923A	1	51.849
53.	ZABOLA DEVELOPMENT S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 437	0	0
54.	DON ROTARY S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 393	0	0
55.	CLIM RESORT&SPA S.R.L.	Comuna Zăbala, Sat Zăbala, Nr. 467	0	0

Lista societăților comerciale de la nivelul comunei Zăbala – www.termene.ro

Cooperare și asociații

În ceea ce privește implicarea și cooperarea actorilor locali în diverse sectoare ale societății, amintim existența următoarelor asociații la nivelul comunei Zăbala: Asociația Pro Zăbala, Asociația Gyöngyharmat, Asociația crescătorilor de bovine Zăbala, Asociația crescătorilor de bovine Tamașfalău, Asociația crescătorilor de ovine Zăbala, Asociația cartoful de Zăbala.

Autoritățile administrației publice locale au încheiat, de-a lungul timpului, diferite parteneriate cu actori din mai multe zone, astfel, există un parteneriat cu Asociația Caritas pentru sprijinirea persoanelor vârstnice și alt parteneriat pentru integrarea copiilor de etnie rromă. De asemenea, în parteneriat cu Fundația Mikes, la nivelul comunității a fost organizată Tabăra Internațională de Dans și Muzică populară, care funcționează de mai bine de 10 ani.

În parteneriat cu unitățile administrativ-teritoriale din ținutul Orbaiszék, a luat naștere Asociația Pro Spitalul Olandez. Prin intermediul acestei asociații este facilitat accesul persoanelor din comunitate la serviciile medicale. În colaborare cu Asociația Pedagogilor Maghiari din România, la nivelul comunei Zăbala, a fost construit un teren de joacă, în proximitatea grădiniței.

Crearea de parteneriate public-private a funcționat și pentru reabilitarea monumentelor culturale de la nivelul comunei Zăbala. Astfel că, cu sprijinul Asociației MIERT din Sfântu Gheorghe, a fost reabilitat Monumentul Eroilor din Peteni.

Servicii de sănătate

Pentru asigurarea infrastructurii de sănătate, la nivelul comunei Zăbala, funcționează trei cabinete medicale de familie, o farmacie și un cabinet stomatologic.

Nr. Crt.	Unitate medicală	Localizare	Specializare
1.	Cabinet medical	Zăbala	Medicină de familie
2.	Cabinet medical	Zăbala	Stomatologie
3.	Cabinet medical	Tamașfalău	Medicină de familie
4.	Cabinet medical	Surcea	Medicină de familie
5.	Farmacie	Zăbala	Farmacie

Lista unităților medicale de la nivelul comunei Zăbala – Sursa: Date locale

În perioada de programare 2014 - 2020 au fost efectuate lucrări de reabilitare a clădirii dispensarului medical, situat în satul Zăbala. Cu prilejul acestor acțiuni, au fost realizate următoarele: a fost modernizată și extinsă încălzirea centrală, a fost construită o încăpăre distinctă pentru centrala termică, cabinetul a fost dotat cu aparatură medicală și mobilier, sala de așteptare a fost dotată cu mobilier, au fost efectuate lucrări de zugrăvire interioară și exterioară.

Începând cu anul 2016, la nivelul satului Surcea, funcționează un cabinet medical comunitar. În cadrul acestuia, își desfășoară activitatea un asistent medical, care deservește nevoile cetățeilor din satele Surcea și Tamașfalău. Activitatea acestui cadru medical este susținută de către Direcția de Sănătate Publică Covasna.

Servicii sociale

În conformitate cu Legea nr. 292/2011 a asistenței sociale³⁸, pentru asigurarea aplicării politicilor sociale în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor vârstnice, persoanelor cu dizabilități, precum și altor persoane, grupuri sau comunități aflate în nevoie socială, autoritățile administrației publice locale îndeplinesc atribuții privind administrarea și acordarea beneficiilor de asistență socială, respectiv a serviciilor sociale.

Potrivit datelor existente la nivel local, în comuna Zăbala sunt 34 de persoane care beneficiază de ajutor social și 161 de persoane care beneficiază de servicii sociale. De asemenea, la nivelul comunității a fost acordat sprijin pentru încălzire, constând în 4 m/ster la prețul de 60 lei/m, pentru fiecare familie care îndeplinea condițiile stabilite.

La nivelul comunei Zăbala există încheiate două parteneriate cu Asociația Caritas: un parteneriat se referă la îngrijirea bolnavilor vârstnici, iar celalalt parteneriat se referă la integrarea copiilor de etnie rromă. Activitatea Asociației Caritas este vizibilă la nivelul comunității, astfel că, un număr relativ mare de elevi sunt inițiați în tainele voluntariatului.

---

³⁸ Site-ul Legislațiejust.ro, www.legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/133913

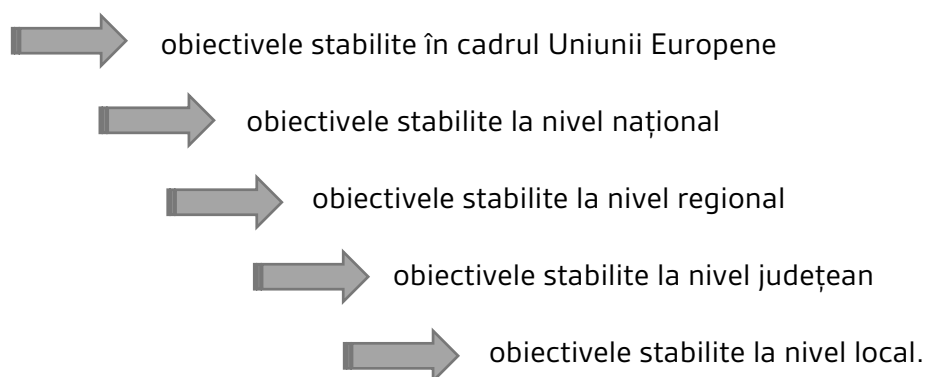
PREZENTAREA CADRULUI STRATEGIC

Pentru a putea alinia obiectivele strategice și direcțiile de dezvoltare pe care comuna Zăbala și le propune pentru perioada 2021 – 2027, cu cele existente la nivelurile superioare: european, național, regional și județean, trebuie să realizăm o scurtă analiză a cadrului strategic, începând de la contextul european, și până la cel local.

Documentele strategice de dezvoltare teritorială au astfel rolul de a stabili direcțiile de pe care localitățile și restul unităților teritoriale trebuie să le urmeze pentru îndeplinirea obiectivelor globale, și pe termen lung. Astfel, există planuri și documente strategice pe mai multe nivele teritoriale, începând de la macro, la micro: comunitare, naționale, regionale, județene, locale, etc. Acestea trebuie să fie realizate în concordanță unele cu altele, și ținând cont de specificul fiecărei categorii. Nivele inferioare trebuie să realizeze sprijinind nivelele superioare, și invers.

Importanța acestui proces de încadrare este subliniată de posibilitatea de accesare a finanțărilor acordate la aceste niveluri de competență, așadar contribuția pe care Strategia de dezvoltare Locală a Comunei Zăbala trebuie să fie esențială în dezvoltarea durabilă, omogenă și conformă cu direcțiile de dezvoltare asumate în contextul mai larg.

Deoarece România face parte din comunitatea europeană, în analiza noastră vom face referire la:

Strategia Europa 2030 și Agenda 2030 ONU

În septembrie 2015, la Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite, țări din întreaga lume, inclusiv România, au semnat Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Organizației Națiunilor Unite (Agenda 2030 a ONU) și cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) ale acesteia, stabilind împreună o listă de acțiuni concrete de întreprins pentru oameni și pentru planetă³⁹.

Obiectivele de dezvoltare durabilă, împreună cu Acordul de la Paris privind schimbările climatice, reprezintă foaia de parcurs către o lume mai bună, cadrul mondial pentru cooperarea internațională în materie de dezvoltare durabilă și dimensiunile economice, sociale, de mediu și de guvernare ale acestui cadru. Uniunea Europeană a fost una dintre principalele forțe care au sprijinit Agenda 2030 a ONU, angajându-se ferm să o pună în aplicare.

Dezvoltarea durabilă, adică o dezvoltare care răspunde nevoilor generațiilor actuale fără a compromite capacitatea de a răspunde nevoilor generațiilor viitoare, este adânc înrădăcinată în proiectul european. Integrarea europeană și politicile UE au contribuit într-o anumită măsură la depășirea sărăciei și a foametei de după război și au creat un spațiu de libertate și democrație în care cetățenii europeni au putut atinge niveluri de prosperitate și bunăstare fără precedent. Cele 17 obiective de dezvoltare durabilă propuse în 2015, și asumate de Uniunea Europeană, sunt

următoarele⁴⁰:

1.Fără sărăcie – Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.

2.Foamete „zero” – Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.

3.Sănătate și bunăstare – Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.

³⁹ Comisia Europeană, Document de reflecție către o Europă Durabilă până în 2030, pag.6

⁴⁰ Site-ul Ministerului de Afaceri Externe, www.mae.ro/node/35919

4. Educație de calitate – Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții pentru toți.

5. Egalitate de gen – Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.

6. Apă curată și sanitație – Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.

7. Energie curată și accesibilă – Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.

8. Muncă decentă și creștere economică – Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.

9. Industrie, inovare și infrastructură – Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovării.

10. Reducerea inegalităților – Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.

11. Orașe și comunități durabile – Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.

12. Consum și producție responsabile – Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.

13. Politici climatice – Luarea unor măsuri urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor.

14. Viața subacvatică – Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și a resurselor marine pentru o dezvoltare durabilă.

15. Viața terestră – Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea degradării solului și pierderilor de biodiversitate.

16. Pace, justiție și instituții eficiente – Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.

17. Parteneriate pentru obiective - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.

Uniunea Europeană s-a angajat pe deplin la realizarea și punerea în aplicare a Agendei 2030 a Națiunilor Unite. Astfel, instituțiile UE au trebuit să decidă asupra structurilor, instrumentelor și a politicilor pe care le vor desfășura pentru a pune în aplicare și a realiza cele 17 obiective. La sfârșitul anului 2018 a fost publicat un document de reflecție care să pregătească terenul pentru o strategie cuprinzătoare de punere în aplicare în 2019. Acest document de reflecție prezintă trei scenarii diferite privind modul în care s-ar putea realiza cel mai bine punerea în aplicare a obiectivelor de dezvoltare durabilă și care ar fi cea mai eficace împărțire a rolurilor. Cele trei scenarii, sunt următoarele⁴¹:

- ✓ **Scenariul 1:** O strategie globală a UE privind ODD care să orienteze acțiunile UE și ale statelor membre.
  - În cadrul acestui scenariu, agenda 2030 a Națiunilor Unite și ODD ar reprezenta „harta și busola” și ar determina astfel cadrul strategic pentru UE și statele membre. Acțiunile strategice întreprinse ar urma să fie continuate și coordonate cu eficacitate, prin instituirea unui „proces european pentru coordonarea politicilor privind ODD” care să evalueze periodic și să monitorizeze progresele realizate de fiecare stat.
- ✓ **Scenariul 2:** Integrarea continuă de către Comisie a ODD în toate politicile relevante ale UE, fără a asigura însă punerea în aplicare a acțiunilor întreprinse de statele membre.
  - În cadrul acestui scenariu, ODD vor continua să fie o sursă de inspirație pentru procesul decizional politic și dezvoltarea strategiei de creștere economică, fără însă ca statele membre să fie obligate să atingă, la nivel colectiv, angajamentele asumate în cadrul ODD în UE. Această abordare le-ar lăsa mai multă libertate statelor membre și autorităților

---

⁴¹ Comisia Europeană, Document de reflecție către o Europă Durabilă până în 2030, pag.34

regionale și locale, care ar urma să decidă dacă și în ce mod își adaptează activitățile în vederea îndeplinirii cu consecvență a ODD.

- ✓ **Scenariul 3:** Punerea unui accent mai mare pe acțiunea externă în paralel cu consolidarea ambiției actuale de durabilitate la nivelul UE.
  - Acest scenariu presupune concentrarea Uniunii Europene în sprijinirea celorlalte țări, astfel încât acestea să recupereze decalajul, continuând, totodată, să îmbunătățească situația la nivelul UE. Poziția UE în favoarea multilateralismului – în inima căreia se află Organizația Națiunilor Unite – și a unor relații internaționale transparente și fiabile, ar continua să constituie o prioritate.

Cele 17 obiective de dezvoltare durabilă stabilite în Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă a Națiunilor Unite au constituit elemente de inspirație în stabilirea priorităților Uniunii Europene pentru perioada 2019 – 2024. În urma alegerilor europene care au avut loc în luna mai a anului 2019, Uniunea Europeană și-a stabilit o serie de priorități, care contribuie la abordarea principalelor provocări cu care se confruntă UE și cetățenii săi, pe plan politic, economic sau social⁴².

Astfel, în cadrul Consiliului European, au fost definite patru priorități principale⁴³ conform Agendei Strategice 2019 - 2024, respectiv:

- protejarea cetățenilor și a libertăților;
- dezvoltarea unei baze economice solide și pline de vitalitate;
- construirea unei Europe verzi, echitabile, sociale și neutre din punctul de vedere al impactului asupra climei;
- promovarea intereselor și valorilor europene pe scena mondială.

Instituțiile și statele membre ale Uniunii Europene trebuie astfel să colaboreze strâns pentru a pune în aplicare prioritățile.

---

⁴² Site-ul Uniunii Europene, www.europa.eu/european-union/about-eu/priorities_ro

⁴³ O nouă Agendă Strategică 2019 – 2024, Consiliul European, www.consilium.europa.eu

Politica regională și de coeziune a Uniunii Europene

Obiectivul principal al politicii regionale a Uniunii Europene, cunoscută și sub denumirea de politica de coeziune, este tratarea dezechilibrelor teritoriale, sociale și economice care există între diferitele regiuni ale UE. Politica regională acoperă toate regiunile și orașele din Uniunea Europeană, favorizând crearea de locuri de muncă, competitivitatea întreprinderilor, creșterea economică, dezvoltarea durabilă și îmbunătățirea calității vieții cetățenilor⁴⁴. Pentru a atinge aceste obiective și pentru a răspunde diverselor nevoi de dezvoltare din toate regiunile UE, sunt alocate sume din bugetul total al UE pe o perioadă financiară de 7 ani, către politica de coeziune.

Pentru perioada aflată în curs, respectiv 2021 – 2027, Uniunea Europeană își propune sprijinirea unor domenii importante, precum inovarea și mediul înconjurător, urmărind o simplificare nu doar de ordin administrativ, ci și a concentrării investițiilor în 5 obiective principale de politică (OP)⁴⁵:

1. O Europă mai inteligentă, prin inovare, digitalizare, transformare economică și sprijinirea întreprinderilor mici și mijlocii.

2. O Europă mai verde, fără emisii de carbon, punerea în aplicare a Acordului de la Paris și investiții în tranziția energetică, energia din surse regenerabile și combaterea schimbărilor climatice.

3. O Europă conectată, cu rețele strategice de transport și digitale.

4. O Europă mai socială, pentru realizarea pilonului european al drepturilor sociale și sprijinirea calității locurilor de muncă, a învățământului, a competențelor, a incluziunii sociale și a accesului egal la sistemul de sănătate.

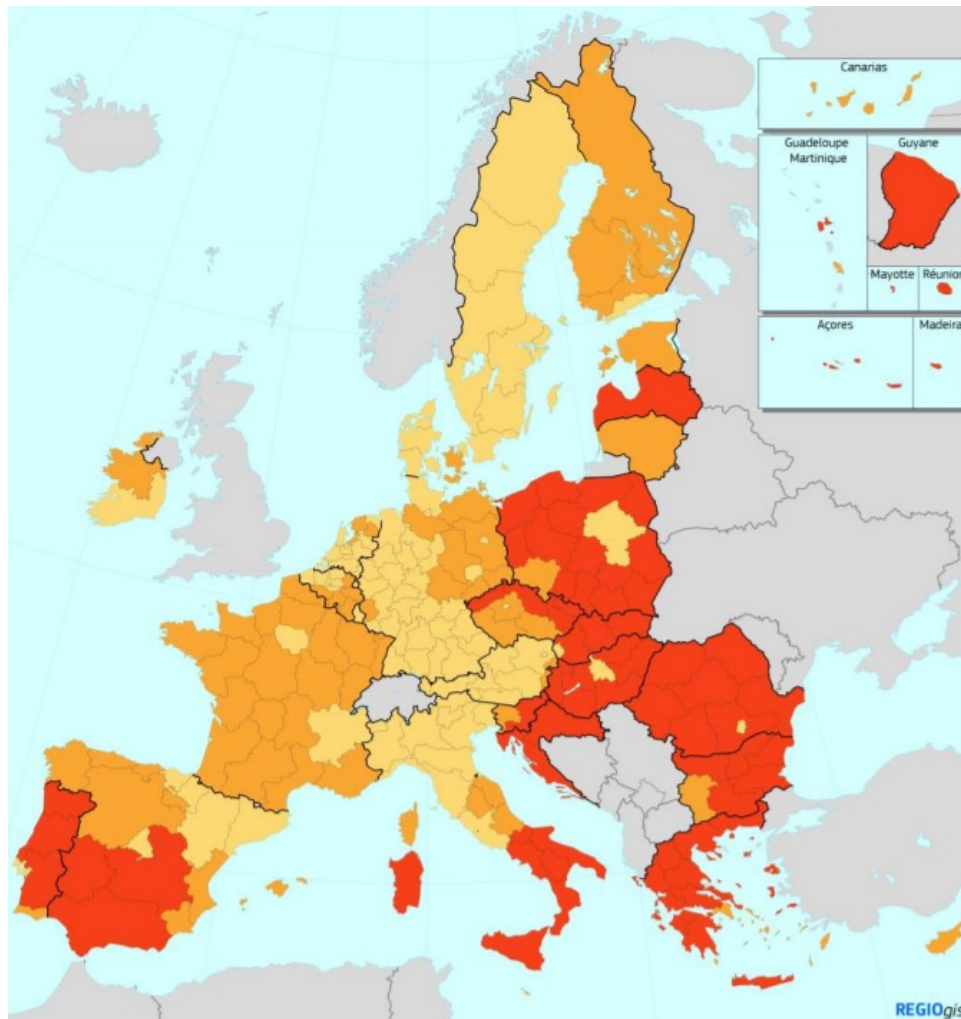
⁴⁴ Politicile UE - rezultate pentru cetățeni – Politica regională, www.what-europe-does-for-me.eu/data/pdf/focus/focus24_ro.pdf

⁴⁵ Site-ul Comisiei Europene, www.ec.europa.eu/regional_policy/ro/2021_2027/

5. O Europă mai apropiată de cetățenii săi, prin sprijinirea strategiilor de dezvoltare conduse la nivel local și a dezvoltării urbane durabile în UE.

Politica de coeziune realizează investiții în toate regiunile, pe baza a 3 categorii (regiuni mai puțin dezvoltate, în tranziție și mai dezvoltate). Metoda de alocare a fondurilor se bazează, în mare măsură, pe PIB-ul pe cap de locuitor. Începând cu exercițiul financiar 2021 – 2027 au fost introduse introduc noi criterii pe baza cărora sunt distribuite sumele alocate politicii de coeziune (șomajul în rândul tinerilor, nivel scăzut de educație, schimbări climatice și primirea și integrarea migranților), pentru a reflecta mai bine realitatea de pe teren. Regiunile ultraperiferice vor beneficia în continuare de sprijin special de la UE.

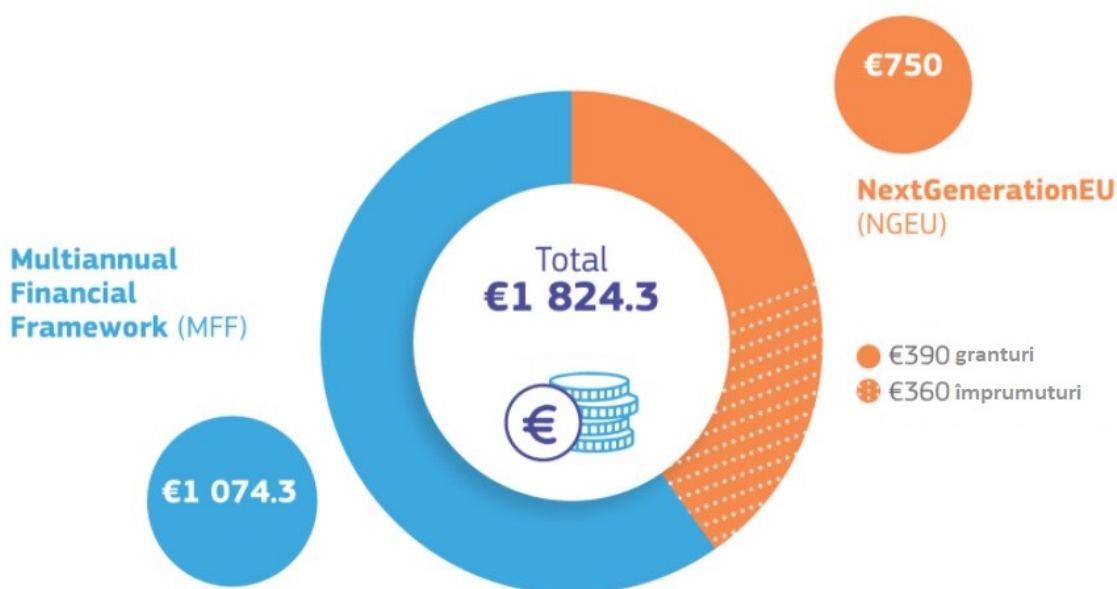

În partea stângă este reprezentată *harta eligibilității statelor membre UE*, pentru alocarea fondurilor bugetare prin Politica de Coeziune în perioada 2021 - 2027.

Sursa: www.ec.europa.eu

În culoarea portocalie sunt reprezentate statele mai puțin dezvoltate (*o regiune în care PIB-ul pe cap de locuitor este sub 75 % din media UE*), în culoarea gălbuie sunt reprezentate statele în tranziție (*o regiune în care PIB-ul pe cap de locuitor este cuprins între 75 % și 90 % (2014-2020) sau 75 % și 100 % (2021-2027) din media UE*), iar în culoarea crem sunt reprezentate statele dezvoltate (*o regiune în care PIB-ul pe cap de locuitor depășește 90 % (2014-2020) sau 100 % (2021-2027) din media UE*). Se poate observa, astfel, că România face parte din categoria statelor mai puțin dezvoltate, așa că aceasta beneficiază, alături de statele din categoria ei, de cea mai mare alocare bugetară.

La data de 16 decembrie 2020 Parlamentul European a aprobat regulamentul de stabilire a cadrului financiar multianual (CFM) al UE pentru perioada 2021-2027⁴⁶. Regulamentul prevede un buget pe termen lung pentru întreaga Uniune Europeană de 1 074,3 miliarde euro (calculat la prețurile din 2018), la care i se adaugă 750 miliarde de euro, prin programul Next Generation EU (care cuprinde programe de Redresare și Reziliență pentru statele membre, și pachete pentru recuperarea de după pandemia de coronavirus).

Bugetul pe termen lung al Uniunii Europene, exprimat în miliarde €

Sursa: ec.europa.eu

⁴⁶ Site-ul Consiliului European, www.consilium.europa.eu/ro/press/press-releases/2020/12/17/multiannual-financial-framework-for-2021-2027-adopted/

Pentru sectorul „coeziune, reziliență și valori” au fost atribuite 377,8 miliarde EUR⁴⁷, suma alocată fiecărui stat membru fiind stabilită în urma unor serii de procese.

Comisia Europeană afirmă că noul cadru stabilit pentru perioada 2021 – 2027 oferă un proces de accesare a fondurilor europene mult mai simplificat față de versiunile anterioare, în special în ceea ce privește partea de solicitare a plăților (unde au fost întâmpinate cel mai des probleme), cât și în ceea ce privește birocrăția. Pentru facilitarea sinergiilor, un cadru unic de reglementare acoperă în prezent 7 fonduri UE implementate în parteneriat cu statele membre (prin mecanismul de gestionare partajată)⁴⁸. Prin Regulamentul privind Dispozițiile Comune, au fost stabilite cele 7 fonduri⁴⁹:

- ✓ Fondul de coeziune (FC)
- ✓ Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM)
- ✓ Fondul european de dezvoltare regională (FEDR)
- ✓ Fondul social european plus (FSE+)
- ✓ Fondul pentru azil și migrație (FAMI)
- ✓ Instrumentul pentru managementul frontierelor și vize (IMFV)
- ✓ Fondul pentru securitate internă (FSI)

Pentru a putea beneficia de sumele alocate prin cele 7 fonduri de dezvoltare, fiecare stat membru UE negociază un Acord de Parteneriat cu Comisia Europeană. Acordul de Parteneriat reprezintă astfel un plan strategic, care cuprinde prioritățile de investiții pentru cele 7 fonduri. Acestea trebuie să respecte cele 5 mari obiectivele stabilite de către Uniunea Europeană, respectiv o Europă mai inteligentă, mai verde, mai socială, mai aproape de cetățenii săi, și conectată, respectiv să ajute la îndeplinirea lor. Ulterior, pentru realizarea priorităților de investiții stabilite, sunt formate programele operaționale. În aplicare, acestea implică selectarea, punerea în execuție, monitorizarea și evaluarea proiectelor individuale, în funcție de prioritățile

---

⁴⁷ Site-ul Consiliului European, www.consilium.europa.eu/ro/policies/the-eu-budget/long-term-eu-budget-2021-2027/

⁴⁸ Site-ul Comisiei Europene, www.ec.europa.eu/regional_policy/ro/2021_2027/

⁴⁹ Comisia Europeană, Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize, COM(2018) 375 final, 2018/0196(COD), Strasbourg, 29.05.2018

și obiectivele convenite pentru programe împreună cu Comisia Europeană. Activitatea este organizată de autoritățile de management din fiecare țară și/sau regiune, conform principiilor gestiunii partajate și subsidiarității.⁵⁰

Exercițiul financiar 2021 – 2027 în România, cuprinde 9 Programe Operaționale propuse de către Ministerul Fondurilor Europene, în urma consultărilor, astfel⁵¹:

I. Programul Operațional Tranziție Justă (POTJ)

- Prin POTJ vor fi finanțate măsuri care urmăresc: creșterea și diversificarea economică, ocuparea forței de muncă prin recalificare sau reconversie profesională, decontaminarea siturilor poluate și economie circulară, energie curată prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, eficiență energetică și energie din surse regenerabile precum și digitalizare.

II. Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)

- Prin PODD vor fi finanțate nevoile de dezvoltare din următoarele sectoare: adaptarea la schimbările climatice prin creșterea eficienței energetice și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie, a soluțiilor de stocare și a adecvanței sistemului energetic; infrastructura de apă și apă uzată; economia circulară; conservarea biodiversității; calitatea aerului și decontaminarea siturilor poluate; managementul riscurilor.

III. Programul Operațional Transport (POT)

- Principala problemă pe care POT trebuie să o rezolve o reprezintă recuperarea decalajului de dezvoltare a infrastructurii de transport a României, adaptată inclusiv utilizării duale, și asigurând în același timp atingerea obiectivelor europene de reducere a emisiilor de carbon și transferul spre o mobilitate durabilă și sigură.

---

⁵⁰ Site-ul Comisiei Europene, www.ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/ro/MEMO_14_331

⁵¹ Site-ul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, www.mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/

IV. Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF)

- Propune măsuri în domeniile cercetării, dezvoltării și inovării/specializării inteligente și în domeniul digitalizării, finanțate fie prin granturi, fie prin instrumente financiare cu respectarea regulilor de ajutor de stat, după caz, pentru a răspunde provocărilor identificate la nivel național.

V. Programul Operațional Sănătate (POS) – *multifond*

- POS vizează, ca obiective specifice, activități precum: îmbunătățirea eficacității serviciilor medicale de urgență; creșterea accesului la servicii de asistență medicală primară, comunitară și servicii oferite în regim ambulatoriu; îmbunătățirea accesibilității și eficacității serviciilor de reabilitare/recuperare, serviciilor de îngrijire paliativă, serviciilor de îngrijire pe termen lung; creșterea eficacității sectorului medical prin investiții în infrastructură și servicii; îmbunătățirea eficacității și eficienței serviciilor medicale prin investiții în cercetare și în digitalizarea sistemului medical; creșterea gradului de utilizare a metodelor moderne și inovative de investigație, intervenție și tratament

VI. Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)

- POEO urmărește să valorifice potențialul uman, în condiții de echitate, prin creșterea relevanței sistemelor de educație și formare pentru piața muncii, în contextul utilizării și dezvoltării competențelor digitale și antreprenoriale și promovării unui mediu stimulativ pentru învățarea pe tot parcursul vieții. Totodată, în domeniul Ocupării, obiectivul este ca piața muncii din România să devină sustenabilă, rezilientă, pro-activă și bazată pe inovare socială.

VII. Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS)

- Scopul POIDS este de a sprijini incluziunea socială a persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile, mai ales ale celor în risc ridicat, inclusiv prin reducerea decalajului rural-urban în ceea ce privește sărăcia și excluziunea socială și creșterea accesului la servicii de calitate pentru populația vulnerabilă.

VIII. Programe Operaționale Regionale (8 regiuni)

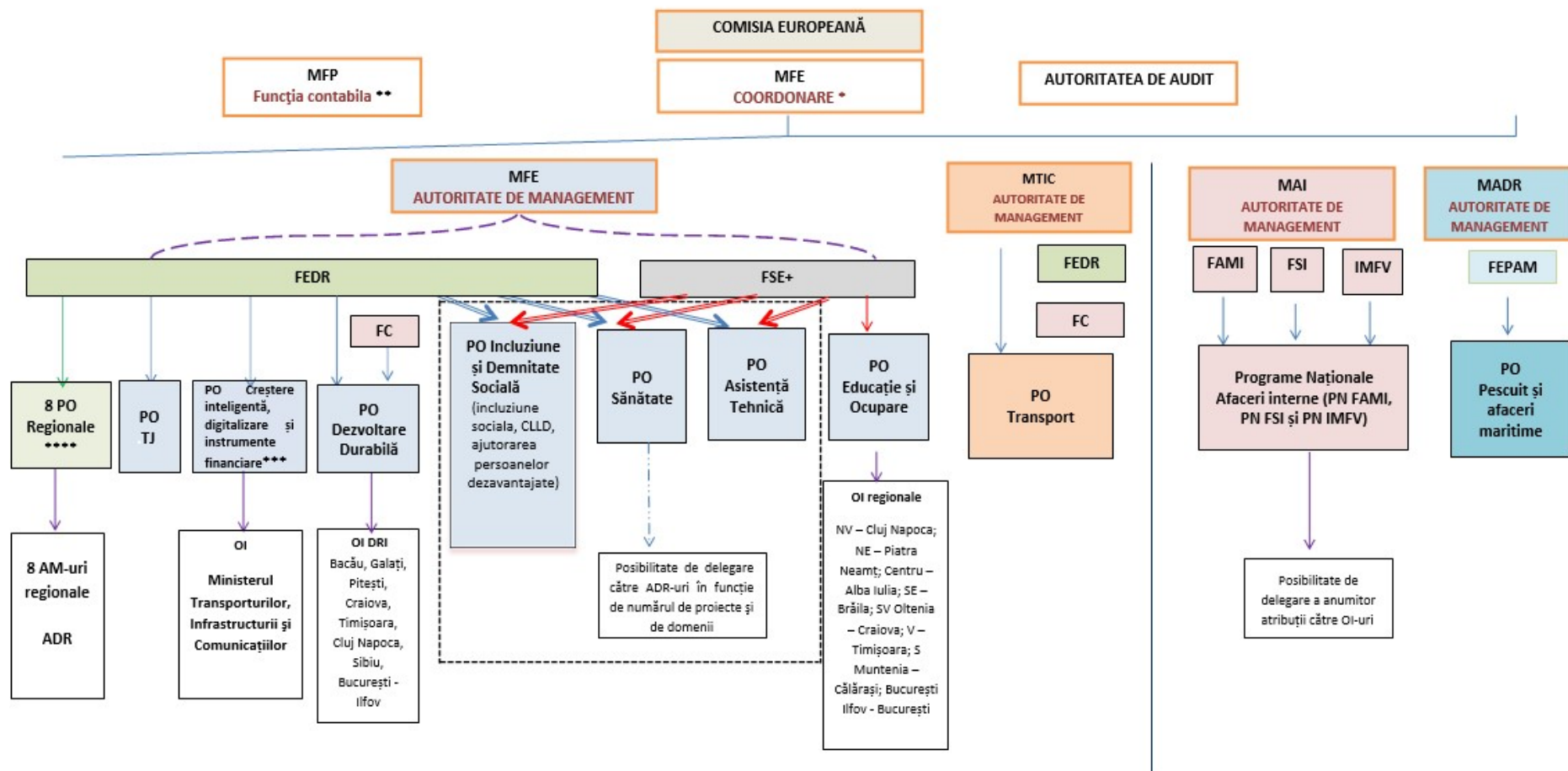
- Implementată la nivelul a celor 8 regiuni din țară, strategia POR își propune următoarele priorități:
  - P 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice
  - P 2 - O regiune digitală
  - P 3 - O regiune cu comunități prietenoase cu mediul
  - P 4 - O regiune accesibilă
  - P 5 - O regiune educată și incluzivă
  - P 6 - O regiune atractivă
- Viziunea strategică a Regiunii Centru să devină o regiune mai curată, atractivă pentru locuitorii săi și turiști, cu o economie competitivă bazată pe cunoaștere și inovare în care grija pentru mediu și utilizarea rațională și durabilă a resurselor să fie scopul fiecărui cetățean.

IX. Programul Operațional Asistență Tehnică (POAT) – *multifond*

- POAT 2021-2027 este un program destinat întregului sistem de coordonare și control al fondurilor FEDR, FSE+ și FC precum și sistemului de gestionare a programelor operaționale derulate de MFE. Intervențiile ce se vor finanța prin acest program operațional vor acoperi toate regiunile României.

Cele 9 Programe Operaționale sunt împărțite la rândul lor în priorități de investiții sau axe de finanțare, în funcție de specificul fiecăruia. Fiecare prioritate de investiție/axă de finanțare are criteriile sale de eligibilitate, și bugetul aferent. Pe perioada celor 7 ani, se vor organiza una sau mai multe sesiuni de finanțare, în funcție de disponibilitate programului, precum și de bugetul alocat. Structura instituțională de gestionare a fondurilor europene pentru perioada 2021-2027, este reprezentată în schema următoare:

Structura instituțională de gestionare a fondurilor europene 2021-2027

*Funcție de coordonare la nivel central atât pentru AM-urile de la nivel regional cât și pentru cele de la nivel național

**Funcția contabilă pentru toate programele operaționale și naționale (excepție PO CTE) și funcțiile financiare orizontale ce derivă din relația cu CE

***vor fi finanțate proiectele la nivel național în domeniul cercetării/innovării, digitalizarea, interoperabilitatea, e-government, etc.

**** vor fi finanțate proiecte privind digitalizarea serviciilor publice locale, smart city (inclusiv ca parte a strategiilor de dezvoltare urbană) precum și proiectele de specializare inteligentă identificate în strategiile regionale, digitalizare mediu de afaceri, etc

În funcție de criteriile de eligibilitate aferente fiecărui program, Comuna Zăbala poate să beneficieze de fondurile disponibile, realizându-și astfel obiectivele propuse prin prezenta strategie.

Politica agricolă comună a Uniunii Europene

Reprezentând una din politicile Uniunii Europene, politica agricolă comună (PAC) este e una din politicile comune pentru toate țările membre, fiind gestionată și finanțată la nivel european, din resursele bugetului U.E. La nivel practic, aceasta dorește să fie un parteneriat între agricultură și societate, între Europa și agricultorii săi⁵².

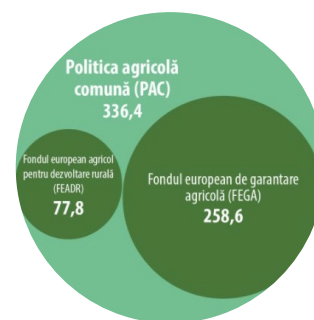
Printre obiectivele specifice ale politicii agricole comune, se numără: creșterea productivității agricole prin promovarea progresului tehnic și asigurarea utilizării optime a factorilor de producție, asigurarea unui nivel de trai echitabil pentru populația agricolă, stabilizarea piețelor, garantarea siguranței aprovizionărilor, precum și asigurarea unor prețuri rezonabile pentru consumatori⁵³.

În ceea ce privește partea bugetară, PAC este finanțată prin două fonduri care fac parte din bugetul UE:

- ✓ Fondul european de garantare agricolă (FEGA), care oferă sprijin direct și finanțează măsuri de piață;
- ✓ Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR), care finanțează dezvoltarea rurală.

Pentru perioada 2021 – 2027 a fost alocată Politicii Agricole Comune suma de 336,4 miliarde euro, din care 77,8 miliarde euro pentru FEADR și 258,6 miliarde euro pentru FEGA⁵⁴.

Plățile sunt gestionate la nivel național de fiecare stat membru al

⁵² Site-ul Comisiei Europene, www.ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_ro

⁵³ Versiune consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene Tratatul privind Uniunea Europeană, art. 39

⁵⁴ Site-ul Consiliului Europei, www.consilium.europa.eu/ro/infographics/mff2021-2027-ngeu-final/

Uniunii Europene. Fiecare țară publică informații despre beneficiarii plăților PAC, în conformitate cu normele UE în materie de transparență.

Conform documentelor consultative, România ar urma să primească aproximativ 20,5 miliarde de euro pentru realizarea investițiilor care să ducă la îndeplinirea obiectivelor politicii agricole comune. Dacă în exercițiul financiar anterior (2014 – 2020), finanțarea din partea FEADR era de aprox. 85%, în exercițiul financiar prezent aceasta scade, având o variație cuprinsă între 65 – 80 %⁵⁵.

Pentru a putea interveni în aspectele ce țin de domeniul agriculturii Uniunii Europene, PAC dispune de următoarele instrumente:

- ✓ sprijin pentru veniturile prin plăți directe, contribuind la stabilitatea veniturilor și remunerându-i pe agricultorii care protejează mediul și care furnizează bunuri publice pe care piața nu le plătește în general, cum ar fi îngrijirea mediului rural;
- ✓ măsuri de piață pentru a face față unor situații dificile, cum ar fi o diminuare bruscă a cererii din cauza unei alerte sanitare sau o scădere a prețurilor ca urmare a unei oferte excedentare temporare pe piață;
- ✓ măsuri de dezvoltare rurală, cu programe naționale și regionale care să răspundă nevoilor și provocărilor cu care se confruntă zonele rurale.

Prin intermediul ultimului instrument, fiecare stat membru derulează programe naționale pentru dezvoltarea zonelor rurale, tot pe o perioadă calendaristică de 7 ani.

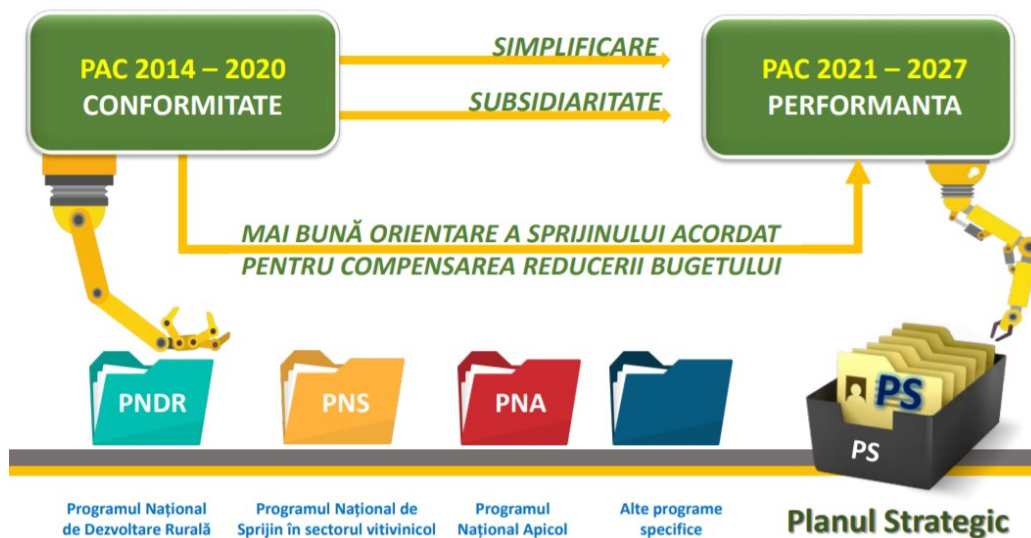
Astfel, în perioada 2021 – 2027, Politica Agricolă Comuna în România continuă procesul de dezvoltare din perioada anterioară, punând accent pe simplificarea metodelor de accesare a fondurilor, și o flexibilitate mai mare a bugetului⁵⁶. Principalele programe derulate în perioada 2014 – 2020 prin intermediul PAC, au fost:

- ✓ Programul Național de Dezvoltare Rurală
- ✓ Programul Național de Sprijin în sectorul vitivinicol
- ✓ Programul Național Apicol
- ✓ Alte programe specifice

---

⁵⁵ Site-ul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, www.madr.ro/docs/dezvoltare-rurala/plan-national-strategic/PAC-2021-2027.pdf

⁵⁶ Site-ul Centrului de Informare Europe Direct Regiunea Centru, www.europedirect-adrcentru.ro/images/5-POLITICA_PAC_2021-2027.pdf

Planul Strategic PAC 2021 – 2027

Sursa: www.europedirect-adrcentru.ro

Astfel, programele naționale derulate în perioada 2014 – 2020, se contopesc în perioada 2021 – 2027 sub un singur concept, acela de Plan Strategic Național. Acesta va aduna la un loc cele două culoare de alimentare europeană, respectiv FEAGA și FEADR. În acest mod se vor putea transfera de la un pilon la altul sume care pot alimenta prin Planul Strategic Național dorințele statale și cele ale fermierului român.

Principalele obiective ale Planului Strategic Național, pentru perioada 2021 – 2027, sunt următoarele:

Sursa: www.madr.ro

Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

România, în calitate de stat membru al Organizației Națiunilor Unite (ONU) și Uniunii Europene (UE), și-a exprimat adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015⁵⁷. Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea setului de 17 ODD (menționate anterior în cadrul prezentului document). Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu.

Dacă în ultimii zece ani țintele României erau stabilite în raport cu evoluția economiei mondiale și în concordanță cu politicile UE, acum atât România, cât și UE trebuie să-și reprojecțeze prioritățile pe termen mediu și lung pentru atingerea obiectivelor din Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă.

Pentru următorii 10 ani, în funcție de cele 17 obiective de dezvoltare durabilă stabilite la nivelul ONU, România și-a stabilit propriile ținte, dintre care menționăm pe scurt cele mai importante:

1. Pentru obiectivul "Fără sărăcie":

- ▶ eradicarea sărăciei extreme pentru toți cetățenii;
- ▶ reducerea cu cel puțin jumătate a numărului de cetățeni care trăiesc în sărăcie relativă;
- ▶ consolidarea sistemului național unitar a serviciilor de intervenție de urgență;

1. Pentru obiectivul "Foamete „zero”":

- ▶ eradicarea malnutriției și menținerea ratei obezității sub 10%, similar cu nivelul înregistrat în anul 2014;
- ▶ finalizarea cadastrului agricol;

---

⁵⁷ Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, pag.11

- ▶ dublarea ponderii agriculturii în PIB-ul României, față de anul 2018;
- ▶ menținerea și extinderea diversității genetice a semințelor, a plantelor și a animalelor de fermă și domestice și a speciilor sălbatice înrudite;
- ▶ creșterea gradului de valorificare a producției agricole autohtone;
- ▶ creșterea ponderii agriculturii ecologice în totalul producției agricole;
- ▶ menținerea și rentabilizarea unor ocupații și metode tradiționale de valorificare a plantelor medicinale și fructelor de pădure;
- ▶ menținerea tradițiilor locale prin creșterea numărului de produse cu caracteristici specifice în ceea ce privește originea geografică;

2. Pentru obiectivul "Sănătate și bunăstare":

- ▶ asigurarea accesului universal la servicii de informare, educare și consiliere pentru promovarea prevenției și adoptarea unui stil de viață fără riscuri;
- ▶ digitalizarea completă a sistemului de sănătate și, implicit eliminarea documentelor și registrelor tipărite pe suport de hârtie;
- ▶ reducerea prevalenței mortalității materne și infantile, a incidenței cancerului la sân sau de col uterin și a sarcinilor la adolescente;
- ▶ reducerea mortalității materne și mortalității neonatale, astfel încât să se situeze sub media UE;
- ▶ creșterea acoperirii vaccinale până la nivelul minim recomandat de OMS pentru fiecare vaccin;
- ▶ promovarea conștientizării bolilor psihice, reducerea stigmatului și crearea unui mediu în care cetățenii afectați se simt acceptați;
- ▶ stoparea îmbolnăvirii de tuberculoză și combaterea hepatitei și a altor boli transmisibile;
- ▶ reducerea cu o treime a mortalității premature cauzate de bolile netransmisibile prin prevenire și tratament;
- ▶ reducerea mortalității cauzate de boli cronice;
- ▶ reducerea consumului de substanțe nocive;

3. Pentru obiectivul "Educație de calitate":

- ▶ reducerea ratei de părăsire timpurie a sistemului educațional;
- ▶ învățământ axat pe competențe și centrat pe nevoile elevului, căruia să îi fie oferită o mai mare libertate în definirea priorităților de studiu;
- ▶ asigurarea faptului că toți elevii dobândesc cunoștințele și competențele necesare pentru promovarea dezvoltării durabile;
- ▶ accentuarea rolului, în procesul educational, al educației civice, a principiilor și noțiunilor despre o societate durabilă pașnică și incluzivă, egalitate de gen, despre valorile democrației și pluralismului, despre valorile multiculturalismului, prevenția discriminării și înțelegerea percepției „celuilalt”, despre importanța eradicării violenței cu accent pe fenomenul de violență în școli;
- ▶ modernizarea sistemului de învățământ prin adaptarea metodologiilor de predare-învățare la folosirea tehnologiilor informaționale și creșterea calității actului educațional;
- ▶ organizarea învățământului profesional și tehnic în campusuri special amenajate și dotate;
- ▶ pregătirea personalului didactic bine calificat;
- ▶ extinderea rețelei de centre comunitare de învățare permanentă de către autoritățile locale;
- ▶ creșterea substanțială a numărului de tineri și adulți care dețin competențe relevante, inclusiv competențe profesionale, care să faciliteze angajarea, crearea de locuri de muncă decente și antreprenoriatul;
- ▶ creșterea nivelului de educație financiară a cetățenilor;

4. Pentru obiectivul "Egalitate de gen":

- ▶ continuarea reducerii disparității salariale dintre sexe;
- ▶ eliminarea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și fetelor, în sferele publice și private, inclusiv a traficului, exploatării sexuale și a altor tipuri de exploatare;

- ▶ asigurarea participării depline și eficiente a femeilor și a egalității de șanse la ocuparea posturilor de conducere la toate nivelurile de luare a deciziilor în viața politică, economică și publică;

5. Pentru obiectivul "Apă curată și sanitație":

- ▶ creșterea substanțială a eficienței folosirii apei în activitățile industriale, comerciale și agricole; extinderea reutilizării raționale a apelor tratate și reciclate în perspectiva atingerii obiectivelor economiei circulare;
- ▶ creșterea substanțială a eficienței de utilizare a apei în toate sectoarele și asigurarea unui proces durabil de captare și furnizare a apei potabile, pentru a face față deficitului de apă;
- ▶ conectarea gospodăriilor populației din orașe, comune și sate compacte la rețeaua de apă potabilă și canalizare în proporție de cel puțin 90%;
- ▶ creșterea accesului la apă potabilă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate;
- ▶ îmbunătățirea calității apei prin reducerea poluării, eliminarea depozitării deșeurilor și reducerea la minimum a produselor chimice și materialelor periculoase;
- ▶ realizarea accesului la condiții sanitare și de igienă adecvate și echitabile pentru toți, acordând o atenție specială celor în situații vulnerabile;

6. Pentru obiectivul "Energie curată și accesibilă":

- ▶ extinderea rețelelor de transport și distribuție pentru energie electrică și gaze naturale în vedea asigurării accesului consumatorilor casnici, industriali și comerciali la surse sigure de energie la prețuri acceptabile;
- ▶ asigurarea securității cibernetice a platformelor de monitorizare a rețelelor de producție, transport și distribuție a energiei electrice și gazelor naturale;
- ▶ decuplarea creșterii economice de procesul de epuizare a resurselor și de degradare a mediului prin sporirea considerabilă a eficienței energetice;
- ▶ creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă și a combustibililor cu

conținut scăzut de carbon în sectorul transporturilor (autovehicule electrice), inclusiv combustibili alternativi;

- ▶ asigurarea unui cadru de reglementare stabil și transparent în domeniul eficienței energetice în vederea atragerii investițiilor;
- ▶ susținerea strategică a ponderii energiei electrice în totalul consumului casnic, industrial și în transporturi prin stabilirea unor norme de performanță pentru instalații și aparatură;

7. Pentru obiectivul "Muncă decentă și creștere economică":

- ▶ păstrarea în continuare a unui ritm al creșterii PIB superior față de media UE pentru a susține efortul de reducere a decalajelor în comparație cu țările europene avansate;
- ▶ promovarea unor politici orientate spre dezvoltare care susțin activitățile productive, crearea locurilor de muncă decente, antreprenoriatul prin startup, creativitatea și inovația, și care încurajează formalizarea și creșterea întreprinderilor micro, mici și mijlocii, inclusiv prin acces la servicii financiare;
- ▶ atingerea unor niveluri mai ridicate ale productivității prin diversificare, modernizarea tehnologică și inovație;
- ▶ realizarea unui turism competitiv pe termen lung, dezvoltarea agroturismului, ecoturismului, turismului rural, balnear și cultural și îmbunătățirea imaginii României ca destinație turistică;
- ▶ consolidarea capacității instituțiilor financiare interne pentru a încuraja și a extinde accesul la servicii bancare, de asigurări și servicii financiare pentru toți;

8. Pentru obiectivul "Industrie, inovare și infrastructură":

- ▶ modernizarea și dezvoltarea infrastructurii calitative, fiabile, durabile și puternice, inclusiv infrastructura regională și transfrontalieră, pentru a sprijini dezvoltarea economică și bunăstarea oamenilor, cu accent pe

accesul larg și echitabil pentru toți;

- ▶ îmbunătățirea siguranței rutiere;
- ▶ reabilitarea industriilor pentru a deveni durabile, cu eficiență sporită în utilizarea resurselor și adoptare sporită a tehnologiilor și proceselor industriale curate și ecologice;
- ▶ stimularea economiei digitale și investițiilor industriale care se situează în zona mai profitabilă a lanțului valoric;
- ▶ întărirea cercetării științifice, modernizarea capacităților tehnologice ale sectoarelor industriale; încurajarea inovațiilor și creșterea semnificativă a numărului de angajați în cercetare și dezvoltare;
- ▶ promovarea industrializării incluzive și durabile și sporirea ratei de ocupare;
- ▶ creșterea accesului întreprinderilor mici industriale și de altă natură la servicii financiare, inclusiv la credite accesibile, și integrarea acestora în lanțuri valorice și piețe externe;

9. Pentru obiectivul "Reducerea inegalităților":

- ▶ adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială, în scopul reducerii progresive a inegalităților, respectiv a proporției grupurilor dezavantajate;
- ▶ apropierea României de nivelul mediei UE, corespunzător anului 2030, din punctul de vedere al indicatorilor dezvoltării durabile;
- ▶ reducerea discriminării prin acordarea de sprijin organizațiilor neguvernamentale care activează în domeniul drepturilor omului;

10. Pentru obiectivul "Orașe și comunități durabile":

- ▶ asigurarea accesului la condiții de locuire adecvate pentru toți cetățenii;
- ▶ reducerea semnificativă a pierderilor economice provocate de inundații și alunecările de teren, îmbunătățirea răspunsului colectiv și întărirea capacității de adaptare și revenire la nivel funcțional în cel mai scurt timp

după producerea evenimentului;

- ▶ asigurarea accesului la sisteme de transport sigure, la prețuri echitabile, accesibile și durabile pentru toți, în special prin extinderea rețelelor de transport public;
- ▶ elaborarea și punerea în aplicare a unui program general de planificare spațială și amenajare a teritoriului în corelare cu strategiile sectoriale la nivel național;
- ▶ educarea și responsabilizarea populației pentru situații de risc seismic;
- ▶ reducerea efectelor pe care poluarea atmosferică le are asupra sănătății umane și a mediului prin acordarea unei atenții deosebite calității aerului;
- ▶ reducerea substanțială a numărului deceselor și bolilor provocate de produsele chimice periculoase de poluare și de contaminarea aerului, apei și a solului;
- ▶ consolidarea eforturilor de protecție și salvagardare a patrimoniului cultural și natural, a elementelor de peisaj din mediul urban și rural;
- ▶ implementarea prevederilor legale referitoare la producția, transportul, depozitarea, utilizarea și eliminarea produselor chimice, inclusiv a celor farmaceutice, care pot prezenta pericole pentru sănătatea oamenilor și animalelor și pentru integritatea mediului;

11. Pentru obiectivul "Consum și producție responsabile":

- ▶ trecerea etapizată la un nou model de dezvoltare bazat pe utilizarea rațională și responsabilă a resurselor;
- ▶ înjumătățirea pe cap de locuitor a risipei de alimente la nivel de vânzare cu amănuntul și de consum;
- ▶ reciclarea în proporție de 55% a deșeurilor municipale până în 2025 și 60% până în 2030;
- ▶ reciclarea în proporție de 65% a deșeurilor de ambalaje până în 2025;
- ▶ colectarea separată a deșeurilor menajere periculoase până în 2022, a deșeurilor biologice până în 2023 și materialele textile până în 2025;

- ▶ stabilirea de scheme obligatorii de răspundere extinsă a producătorilor pentru toate ambalajele până în 2024;
- ▶ implementarea practicilor durabile de achiziții publice verzi, în conformitate cu prioritățile naționale și politicile europene;

12. Pentru obiectivul "Politici climatice":

- ▶ consolidarea rezilienței și capacității de adaptare a României la riscurile legate de climă și dezastre naturale;
- ▶ îmbunătățirea capacității de reacție rapidă la fenomene meteorologice extreme intempestive de mare intensitate;
- ▶ îmbunătățirea educației, sensibilizării și capacității umane și instituționale privind atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea, reducerea impactului și alerta timpurie;
- ▶ intensificarea eforturilor României pentru a realiza tranziția la o economie „verde”, cu emisii reduse de dioxid de carbon, în conformitate cu politicile UE;

13. Pentru obiectivul "Viața subacvatică":

- ▶ prevenirea și reducerea semnificativă a poluării marine de toate tipurile, în special de la activitățile terestre, inclusiv poluarea cu deșeuri marine și poluarea cu nutrienți;
- ▶ minimizarea și gestionarea impactului acidificării mediului apelor marine, inclusiv prin cooperare științifică sporită la toate nivelurile;
- ▶ dezvoltarea responsabilă și sustenabilă a activităților de pescuit la speciile sălbatice și de acvacultură cu respectarea cotelor și metodelor stabilite prin lege;
- ▶ atragerea celorlalte state riverane Mării Negre în actul de management durabil a resurselor acvatice vii;

14. Pentru obiectivul "Viața terestră":

- ▶ dezvoltarea infrastructurii verzi și folosirea serviciilor oferite de

ecosistemele naturale prin gestionarea integrată a bazinelor hidrografice și zonelor umede;

- ▶ conservarea și protejarea zonelor umede, între care se află și Rezervația Biosferei Delta Dunării, zonă umedă unicat în Europa, ca parte a patrimoniului natural european și mondial;
- ▶ asigurarea conservării ecosistemelor montane, inclusiv a biodiversității acestora;
- ▶ susținerea instituțiilor și infrastructurilor de cercetare-dezvoltare de interes național și European pentru studierea, gestionarea, protejarea și conservarea diversității patrimoniului natural;
- ▶ gestionarea durabilă a pădurilor, eliminarea tăierilor ilegale de arbori, dezvoltarea sistemului informatic integrat pentru monitorizarea exploatării și transportului masei lemnoase, asigurarea împăduririi și reîmpăduririi terenurilor din fondul forestier și a celor degradate sau supuse deșertificării, desfășurarea plantării programate a perdelelor forestiere;
- ▶ tranziția către o economie circulară;
- ▶ combaterea deșertificării, restaurarea terenurilor și solurilor degradate, inclusiv a terenurilor afectate de deșertificare, secetă și inundații;

15. Pentru obiectivul "Pace, justiție și instituții eficiente":

- ▶ administrarea justiției în condiții de imparțialitate și celeritate, în conformitate cu legile și procedurile stabilite, cu respectarea principiului prezumției de nevinovăție;
- ▶ asigurarea și susținerea dialogului cu minoritățile naționale în vederea îmbunătățirii actului decizional, prin acces egal pentru toți cetățenii de a-și respecta și valorifica cultura, tradițiile, limba maternă și de a participa la viața economică, socială și politică și pentru combaterea preconcepțiilor, a prejudecăților și a discriminărilor în toate formele sale;
- ▶ reducerea semnificativă a tuturor formelor de violență și ratelor de deces

conexe;

- ▶ stoparea abuzului, exploatării, traficului și a tuturor formelor de violență și torturii copiilor;
- ▶ asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile;
- ▶ dezvoltarea instituțiilor eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile;
- ▶ profesionalizarea și perfecționarea activității tuturor instituțiilor administrației publice centrale și locale; extinderea și generalizarea serviciilor pe internet (on-line).

16. Pentru obiectivul "Parteneriate pentru obiective":

- ▶ majorarea progresivă a cuantumului asistenței oficiale de dezvoltare acordate de România în cadrul programelor ODA, în funcție de capacitatea de susținere a economiei naționale, având ca obiectiv țintă atingerea cifrei de 0,33% din venitul național brut la nivelul anului 2030;
- ▶ sporirea și diversificarea ajutorului oficial pentru dezvoltare pe măsura creșterii potențialului economic al României și încurajarea agenților economici români să investească, pe baze competitive, în economia țărilor mai puțin dezvoltate;
- ▶ aderarea României la Zona Euro, la spațiul Schengen și la Organizația pentru Dezvoltare și Cooperare Economică;
- ▶ susținerea angajamentelor internaționale și implicarea proactivă pe plan european și internațional;

Astfel, Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, stabilește prioritățile naționale în contextul dezvoltării durabile. Strategia reprezintă modalitatea de conectare practică a României la parteneriatele naționale, regionale, europene și globale specifice.

Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă va susține raportarea periodică către UE a progreselor înregistrate de România în direcția punerii în aplicare a Agendei 2030 pentru

dezvoltare durabilă. Până în 2030, România își propune să mai prezinte cel puțin două raportări⁵⁸.

Planul Național de Redresare și Reziliență

Mecanismul de redresare și reziliență reprezintă elementul central al Instrumentului NextGenerationEU, care dispune de un buget în valoare de 672,5 miliarde EUR, sub formă de împrumuturi și granturi, pentru sprijinirea reformelor și a investițiilor întreprinse de țările membre UE. Scopul acestui mecanism este de a atenua impactul economic și social al pandemiei de COVID-19, și de a face ca economiile și societățile europene să devină mai durabile, mai reziliente și mai bine pregătite pentru provocările și oportunitățile oferite de tranziția către o economie verde și de tranziția digitală⁵⁹. Fiecare stat membru trebuie să își stabilească un plan de redresare și reziliență pentru a accesa fonduri din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență.

Pentru a putea beneficia de finanțare, planurile naționale de redresare și reziliență trebuie să se concentreze pe domenii-cheie de politică ale Uniunii: tranziția spre o economie verde, inclusiv biodiversitatea, transformarea digitală, coeziunea economică și competitivitatea, precum și coeziunea socială și teritorială. Sunt eligibile pentru finanțare și planurile care ajută instituțiile să se pregătească pentru crize și să reacționeze la ele. Mai pot fi finanțate politicile pentru copii și tineret, inclusiv pentru învățământ și formarea de competențe⁶⁰. Fiecare plan trebuie să consacre climei cel puțin 37% din buget, iar acțiunilor din domeniul digital cel puțin 20%. Finanțarea va fi disponibilă timp de trei ani.

Din alocarea totală disponibilă la nivelul UE, România poate beneficia de aproximativ 30,5 miliarde de euro, compuse din 13,8 miliarde de euro sub formă de granturi și 16,7 miliarde de euro sub formă de împrumuturi⁶¹.

Statele membre UE pot transmite oficial către Comisia Europeană Planul lor Național de

---

⁵⁸ Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030, pag.109

⁵⁹ Site-ul Comisiei Europene, www.ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_ro

⁶⁰ Site-ul Parlamentului European, www.europarl.europa.eu/news/ro/press-room/20210204IPR97105/parlamentul-aproba-un-mecanism-de-redresare-si-rezilienta-de-672-5-miliarde-eur

⁶¹ Site-ul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, www.mfe.gov.ro/pnrr/

Redresare și Reziliență (PNRR) până la 30 aprilie 2021, în vederea emiterii de către Comisie a deciziei de aprobare a Planului național.

În România, elaborarea Planului Național de Redresare și Reziliență a început în luna septembrie a anului 2020. La momentul prezent (februarie 2021), au loc o serie de consultări și dezbateri publice pentru stabilirea priorităților care vor fi ulterior incluse în Planului Național de Redresare și Reziliență, respectiv pentru actualizarea acestuia și realizarea unei versiuni finale a documentului, care va fi spus ulterior aprobării Comisiei Europene. La aceste discuții și dezbateri participă reprezentanți ai ministerelor, parteneri din mediul de afaceri, ONG-uri și toate persoanele interesate (prin instrumente on-line).

Planul de Dezvoltare Regională Centru 2021 – 2027

Planul de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021 - 2027 (PDR Centru) reprezintă principalul document de planificare și programare elaborat la nivel regional și asumat de către factorii de decizie din Regiunea Centru. PDR își propune să răspundă nevoii de a avea la dispoziție un document - cadru la nivel regional prin care se stabilește viziunea de dezvoltare, obiectivul global și obiectivele specifice de atins la finalul perioadei de programare, propunând direcțiile de acțiune și măsurile necesare pentru atingerea obiectivelor⁶².

Planul de Dezvoltare ia în considerare nevoile majore ale regiunii și are în vedere valorificarea potențialul său real de dezvoltare. Acesta se raportează, în același timp, la obiectivele stabilite la nivel național și european, sintetizate în documentele de programare ale Comisiei Europene pentru perioada 2021-2027, în angajamentele internaționale ale României și în strategiile naționale pentru perioada următoare. Implementarea Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru se va întinde de-a lungul perioadei 2021-2029 și va avea la bază atât finanțări nerambursabile din fonduri europene disponibile după aprobarea Programelor Operaționale aferente perioadei 2021-2027, oportunitățile de finanțare oferite în cadrul PAC 2021-2027 (prin Planul Național Strategic și sistemul de plăți directe), noile pachete financiare și programe europene adoptate ca răspuns la criza generată de pandemia COVID 19 (ex. PNRR, Next

---

⁶² Planul de Dezvoltare Regională al Regiunii Centru 2021-2027, pag.2, disponibil la adresa www.adrcentru.ro

Generation EU, EU4Health etc) cât și alocațiile disponibile prin programele naționale, toate aceste surse putând acoperi doar în parte nevoile de finanțare ale Strategiei, fiind astfel nevoie și de mobilizarea unor resurse financiare proprii sau atrase de către autorități locale, companii și universități.

În cadrul Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027 se regăsește și Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru pentru perioada 2021-2027, care ia în considerare nevoile majore ale regiunii și are în vedere valorificarea cât mai bună a potențialul său de dezvoltare. Ca și direcții de dezvoltare, aceasta reunește 6 domenii strategice de dezvoltare, fiecare dintre acestea grupând un număr de priorități și măsuri specifice:

- Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă
- Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare și inovare
- Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate
- Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice
- Turism și patrimoniu cultural
- Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura

Structura domeniilor de dezvoltare, în funcție de prioritățile stabilite, sunt următoarele⁶³:

► **Domeniul Strategic - 1. Dezvoltare teritorială, dezvoltare urbană durabilă**

- Prioritatea 1.1 Întărirea capacității administrative a autorităților publice locale în vederea implementării principiilor dezvoltării urbane integrate și sprijinirea cooperării la nivel microregional
- Prioritatea 1.2 Extinderea, reabilitarea și modernizarea infrastructurii de transport regional; dezvoltarea infrastructurii de internet, în mod special a infrastructurii de bandă largă
- Prioritatea 1.3 Consolidarea rolului și funcțiilor așezărilor urbane din Regiunea Centru ca actori importanți în asigurarea coeziunii teritoriale, sociale și a creșterii economice bazată pe cunoaștere

► **Domeniul strategic - 2. Competitivitate economică, cercetare-dezvoltare, inovare și specializare inteligentă**

---

⁶³ Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021-2027, www.adrcentru.ro/wp-content/uploads/2020/12/4.-Strategia-de-Dezvoltare-Regionala-2021-2027.pdf

- Prioritatea 2.1 Promovarea unui mediu de afaceri inovativ pentru o dezvoltare economică inteligentă
- Prioritatea 2.2 Extinderea și diversificarea infrastructurii regionale și locale de afaceri, susținerea clusterelor și dezvoltarea rețelelor de cooperare economică
- Prioritatea 2.3. Susținerea sectorului regional de cercetare-dezvoltare pentru o creștere economică inteligentă
- Prioritatea 2.4 Creșterea gradului de internaționalizare a economiei și sectorului regional de CDI

▶ **Domeniul Strategic – 3. „Resurse umane, incluziune socială, ocupare și sănătate”**

- Prioritatea 3.1. Îmbunătățirea calității, eficacității și relevanței ofertei educaționale regionale, a serviciilor și accesului la educație la toate nivelurile
- Prioritatea 3.2. Sprijinirea măsurilor active de ocupare și modernizarea pieței muncii
- Prioritatea 3.3. Dezvoltarea infrastructurii, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor acordate persoanelor aparținând grupurilor vulnerabile
- Prioritatea 3.4. Extinderea și modernizarea infrastructurii de sănătate, creșterea accesului și îmbunătățirea serviciilor de sănătate, cercetare-dezvoltare, inovare în sănătate

▶ **Domeniul Strategic – 4. Mediu, eficiență energetică și schimbări climatice**

- Prioritatea 4.1 Creșterea calității mediului înconjurător din așezările urbane și rurale din Regiunea Centru
- Prioritatea 4.2 Creșterea eficienței utilizării energiei și a altor resurse materiale
- Prioritatea 4.3 Protejarea și conservarea biodiversității regionale
- Prioritatea 4.4 Diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale

▶ **Domeniul Strategic - 5.Turism și patrimoniu cultural**

- Prioritatea 5.1.Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, valorificarea patrimoniului turistic natural și creșterea utilizării potențialului balnear

- Prioritatea 5.2. Modernizarea și extinderea infrastructurii regionale de cazare și de agrement și îmbunătățirea serviciilor specifice
- Prioritatea 5.3. Susținerea turismului de nișă, dezvoltarea activităților conexe turismului și integrarea activităților turistice
- Prioritatea 5.4. Asigurarea forței calificate de muncă în turism

► **Domeniul strategic 6. Dezvoltarea rurală, agricultura și silvicultura**

- Prioritatea 6.1. Eficientizarea sectorului agroalimentar și îmbunătățirea pregătirii profesionale a fermierilor
- Prioritatea 6.2. Susținerea activităților agricole în zonele montane
- Prioritatea 6.3. Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului silvic regional
- Prioritatea 6.4. Creșterea atractivității economice și diversificarea activităților economice în localitățile rurale
- Prioritatea 6.5. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare a localităților rurale
- Prioritatea 6.6. Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare

Comuna Zăbala, ca parte a județului Covasna, și a regiunii centru inclusiv, va ajuta la îndeplinirea priorităților strategice cuprinse în cadrul Planului de Dezvoltare a Regiunii Centru și a Strategiei de Dezvoltare a Regiunii Centru. Documentele strategice reprezintă astfel documente importante care ajută la conturarea viziunii, și a direcției de dezvoltare a unei localități.

Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Zăbala 2021 – 2027 va fi instrumentul de lucru al administrației publice locale care va orienta gândirea, decizia și acțiunea către obiectivele superioare sau către premisele obiectivelor stabilite la nivel județean, regional, național și european.

PREZENTAREA OPINIEI PUBLICE

Pentru o analiză cât mai amănunțită în ceea ce privește situația actuală a comunei, precum și perspectivele de dezvoltare ale acesteia, a fost realizată sondarea opiniei publice. Modalitățile de realizare ale anchetei și examinarea impactului conjuncturii economice și sociale au cuprins atât sondaje de opinie și discuții efectuate cu factorii de decizie locali, administrativi și cei economici, cât și sondaje de opinie realizate cu ajutorul unor chestionare în rândul populației comunei (*sondarea populației a fost realizată atât prin completarea de chestionare fizice, cât și în mediul on-line, prin publicarea acestuia pe pagina de facebook a Primăriei Comunei Zăbala - www.facebook.com/ZABOLA.RO*).

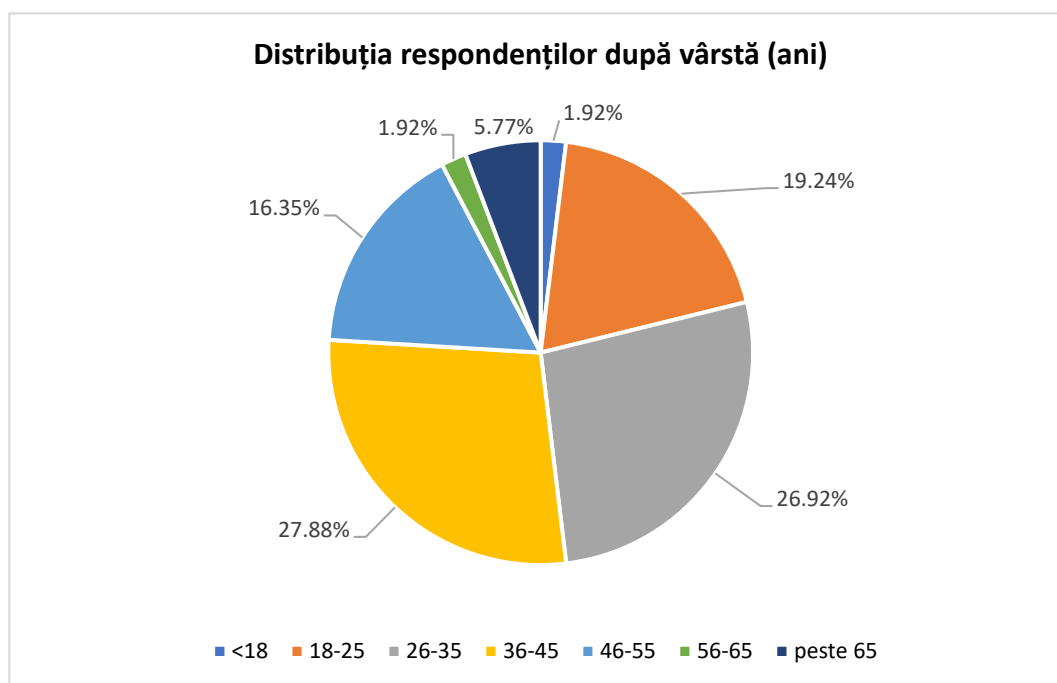
În ceea ce privește sondajul de opinie efectuat la nivelul comunei, menționăm că eșantionul a fost unul de tip structurat, cu probabilități inegale (în ceea ce privește chestionarele completate fizic), în vederea îmbunătățirii gradului de reprezentativitate. Marja de eroare este de $\pm 5\%$. Sondajele de opinie fizice au fost completate de către locuitorii comunei, cu ajutorul operatorilor de teren persoane tinere, preponderent studenți, din zonă. Operatorii de teren au fost instruiți cu privire la conținutul chestionarelor, precum și a modalității de lucru.

Sondajele de opinie din teren au avut loc în cursul lunii noiembrie 2020, iar sondajele din mediul online au fost realizate în luna decembrie a anului 2020. Întrebările din chestionare au fost astfel formulate încât să permită obținerea unor concluzii relevante ca urmare a prelucrării lor. Chestionarele au avut elemente de identificare, întrebări cu caracter general, întrebări tip grilă, scale de evaluare, matrici de răspuns, întrebări închise și întrebări deschise. Din totalul de 123 de chestionare completate (fizice și online), un număr de 104 au fost recepționate și validate ca având rezultate concludente.

Prin prelucrarea răspunsurilor date de către persoanele intervievate la chestionare au rezultat informații prezentate de o manieră succintă în tabele și grafice. Principalele rezultate detaliate ale chestionarelor sunt prezentate în continuare.

► **Întrebarea nr.1:** „*Vârsta dvs. (ani): <18, 18-25, 26-35, 36-45, 46-55, 56-65, peste 65.*”

Distribuția pe categorii de vârstă a celor 104 persoane care au avut răspunsurile valide pe întreg parcursul chestionarului, este următoarea: 27,88% din respondenți s-au încadrat în categoria de vârstă 36-45 ani, 26,92% din respondenți s-au încadrat în categoria de vârstă 26-35 ani, 19,24% din respondenți s-au încadrat în categoria de vârstă 18-25 ani, 16,35% din respondenți s-au încadrat în categoria de vârstă 46-55 ani, 5,77% din respondenți s-au încadrat în categoria de vârstă peste 65 de ani, și 1,92% din respondenți s-au încadrat în categoria de vârstă sub 18 ani, precum și în categoria de vârstă 56-65 de ani.

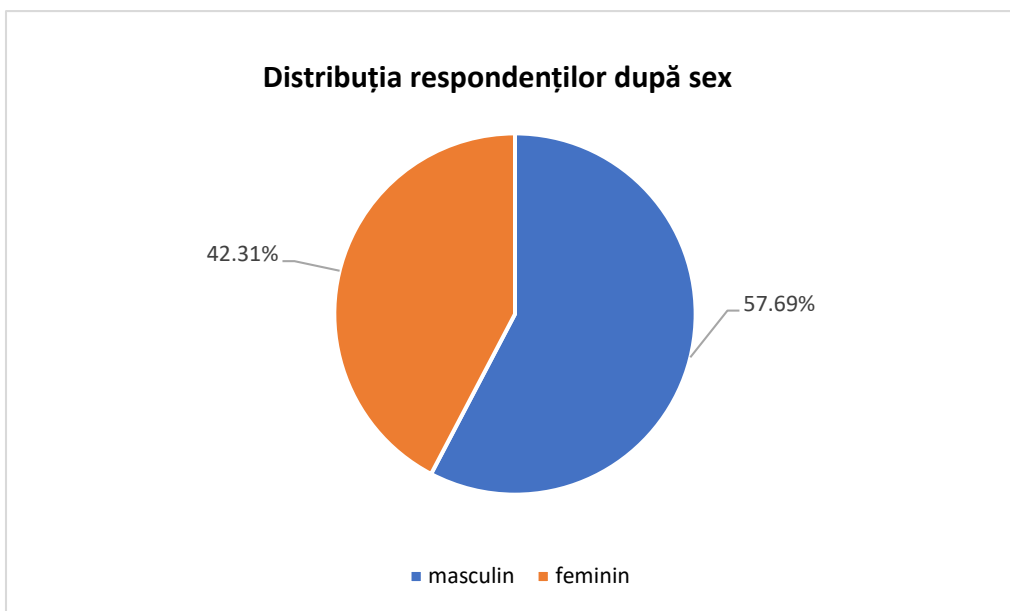
Se poate observa astfel că majoritatea persoanelor care au dat curs chestionarului au vârsta situată în intervalul 26-45 de ani.

► **Întrebarea nr.2:** „*Sexul: masculin/feminin .*”

Distribuția pe sexe a cel 104 persoane care au avut răspunsurile valide pe întreg parcursul chestionarului, este următoarea: 60 de persoane, reprezentând 57,69%, sunt respondenți de sex masculin, iar 44 de persoane, reprezentând 42,31%, sunt respondenți de sex feminin.

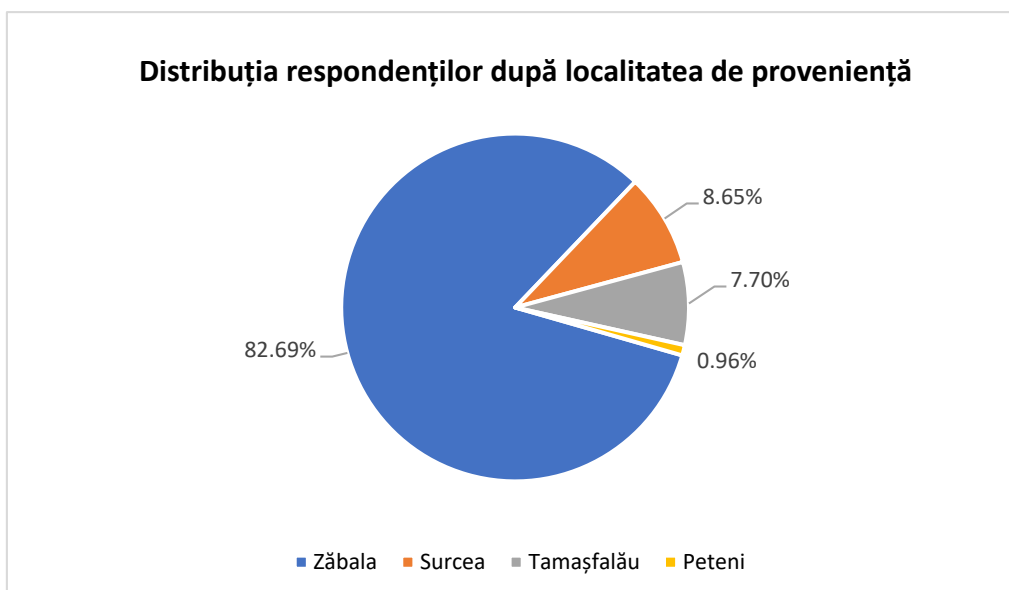
Astfel, majoritatea persoanelor care au răspuns chestionarului sunt persoane de sex masculin.

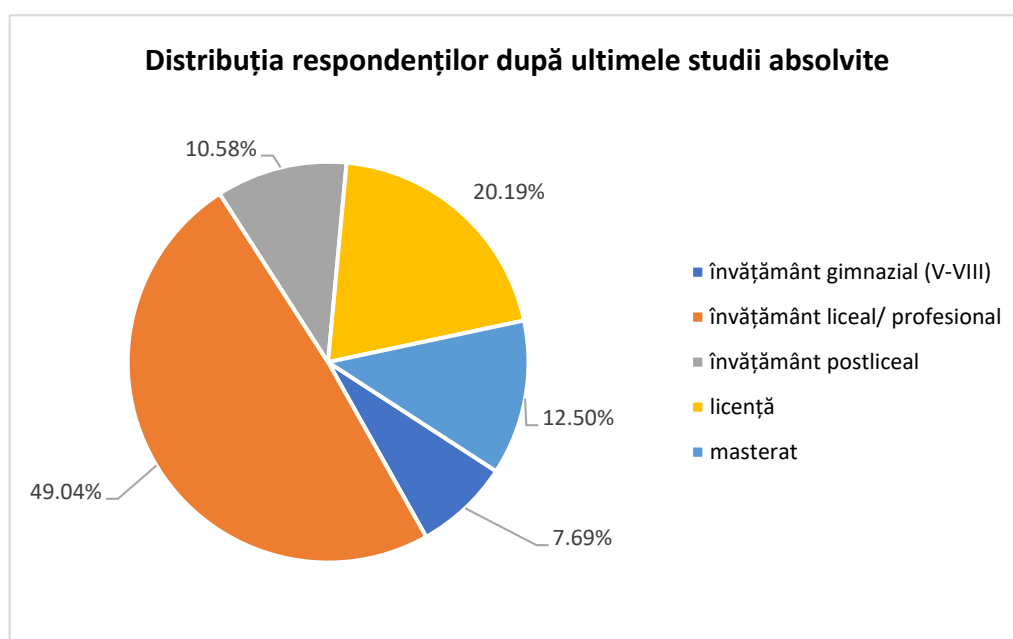
► **Întrebarea nr.3:** „Zona în care locuiește corespondentul: sat Zăbala, sat Peteni, sat Surcea, sat Tamașfalău.”

Distribuția în funcție de domiciliu a celor 104 persoane care au avut răspunsurile valide pe întreg parcursul chestionarului, este următoarea: 86 de persoane, reprezentând 82,69%, au domiciliul în satul Zăbala, 9 persoane, reprezentând 8,65% au domiciliul în satul Surcea, 8 persoane, reprezentând 7,70% au domiciliul în satul Tamașfalău, și 1 persoană, reprezentând 0,96%, are domiciliul în satul Peteni. Astfel, se poate observa că majoritatea respondenților chestionarului au domiciliul în satul Zăbala.

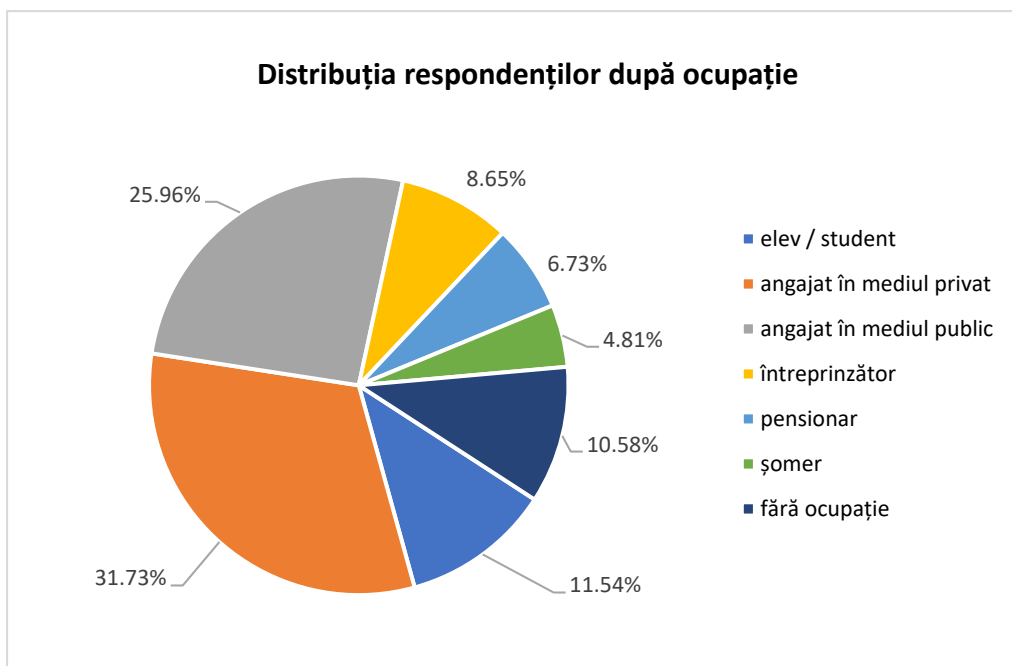
► **Întrebarea nr.4:** „*Ultimele studii absolvite (forma de învățământ): cel mult 4 clase primare, învățământ gimnazial (V-VIII), învățământ liceal/ profesional, învățământ postliceal, licență, masterat, doctorat.*”

Dintre cei 104 respondenți, 51 de persoane au ca și ultima formă de învățământ absolvită învățământul liceal/ profesional, 21 de persoane studiile de licență, 13 persoane studiile de masterat, 11 persoane studiile postliceale, și 8 persoane învățământul gimnazial. Nu au fost respondenți care să aibe absolvite doar cele 4 clase primare, sau doctoratul. Majoritatea respondenților au absolvit învățământul liceal/ profesional.

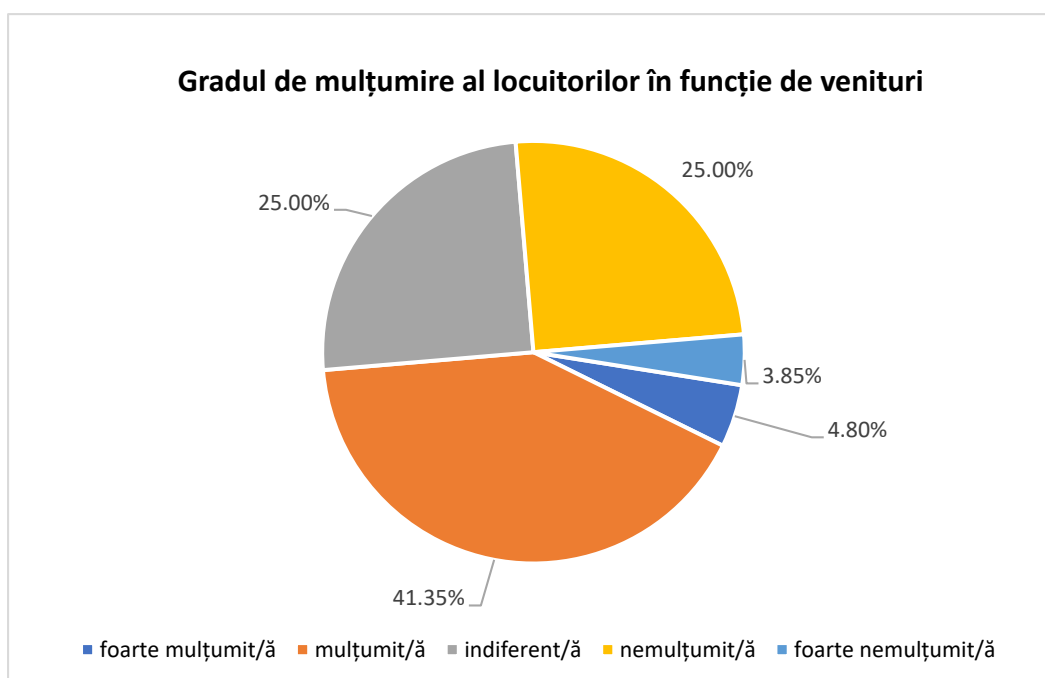
► **Întrebarea nr.5:** „*Ocupația: elev / student, angajat în mediul privat, angajat în mediul public, întreprinzător, pensionar, șomer, fără ocupație.*”

Din cele 104 persoane care au răspuns chestionarului, 33 de persoane sunt angajați care lucrează în domeniul privat, 27 de persoane sunt angajați care lucrează în domeniul public, 12 persoane sunt elevi/ studenți, 11 persoane nu au o ocupație, 9 persoane sunt întreprinzători, 7 persoane sunt pensionari, și 5 persoane sunt șomere. Se poate observa astfel că majoritatea respondenților lucrează la data completării chestionarului în domeniul privat.

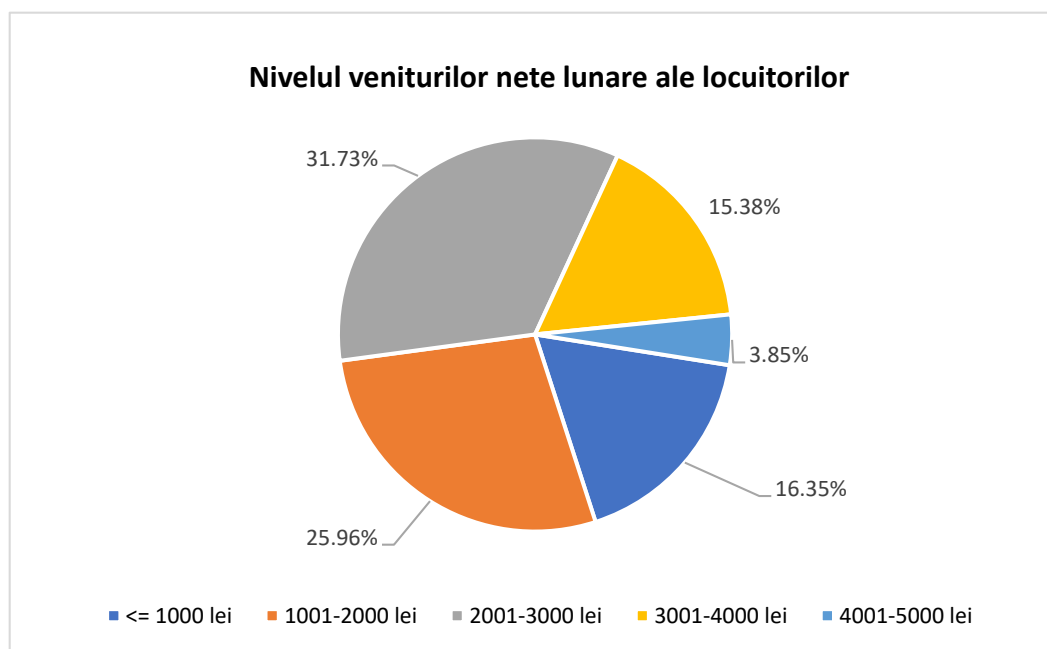
► **Întrebarea nr.6: „Cât de mulțumit/ă sunteți de veniturile lunare nete pe care le obțineți?”**

Referitor la veniturile lunare nete ale celor 104 respondenți din cadrul comunei Zăbala, 43 de persoane s-au declarat mulțumite de acestea, 26 de persoane au răspuns că sunt indiferente, și tot atâtea persoane s-au declarat nemulțumite. Un număr de 5 persoane sunt foarte mulțumite de veniturile lor, iar 4 persoane s-au declarat foarte nemulțumite.

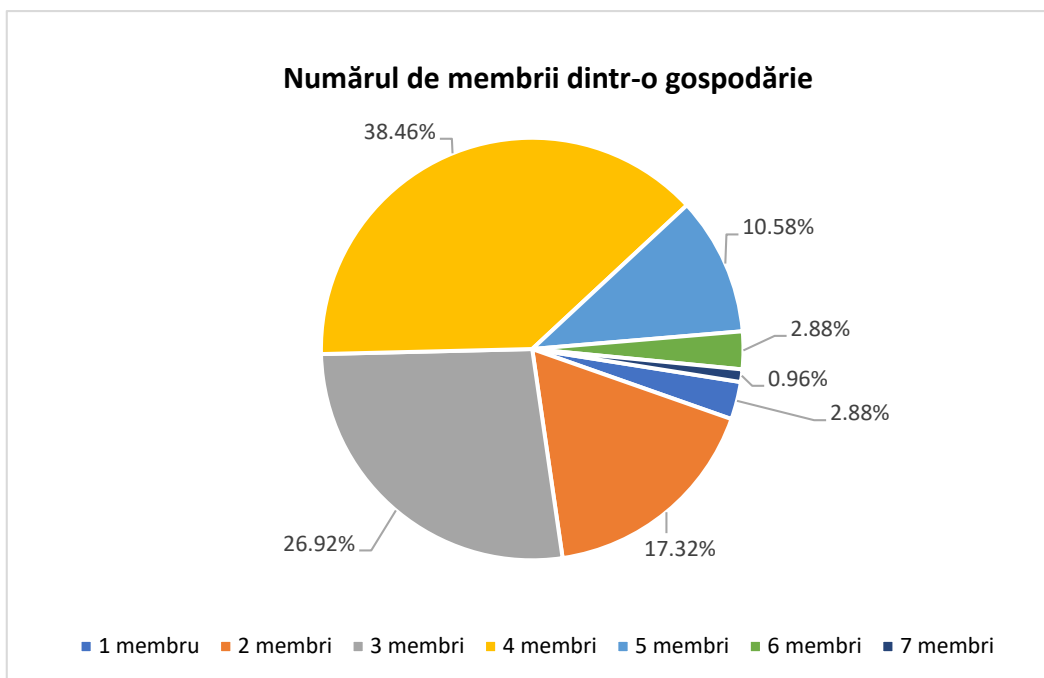
► **Întrebarea nr.7:** „*Între ce valori se încadrează veniturile dvs. nete lunare?*”

În ceea ce privește veniturile nete lunare ale respondenților a căror chestionare au fost validate, menționăm următoarele: 33 de persoane au veniturile situate între 2001-3000 lei, 27 de persoane au veniturile situate între 1001-2000 lei, 17 persoane au veniturile sub 1000 de lei, 16 persoane se încadrează în categoria 3001-4000 lei, 5 persoane în categoria de peste 6000 lei, 4 persoane au veniturile situate între 4001-5000, și 2 persoane între 5001-6000. Se poate observa astfel că veniturile nete lunare ale locuitorilor se situează undeva între nivelul scăzut-mediu.

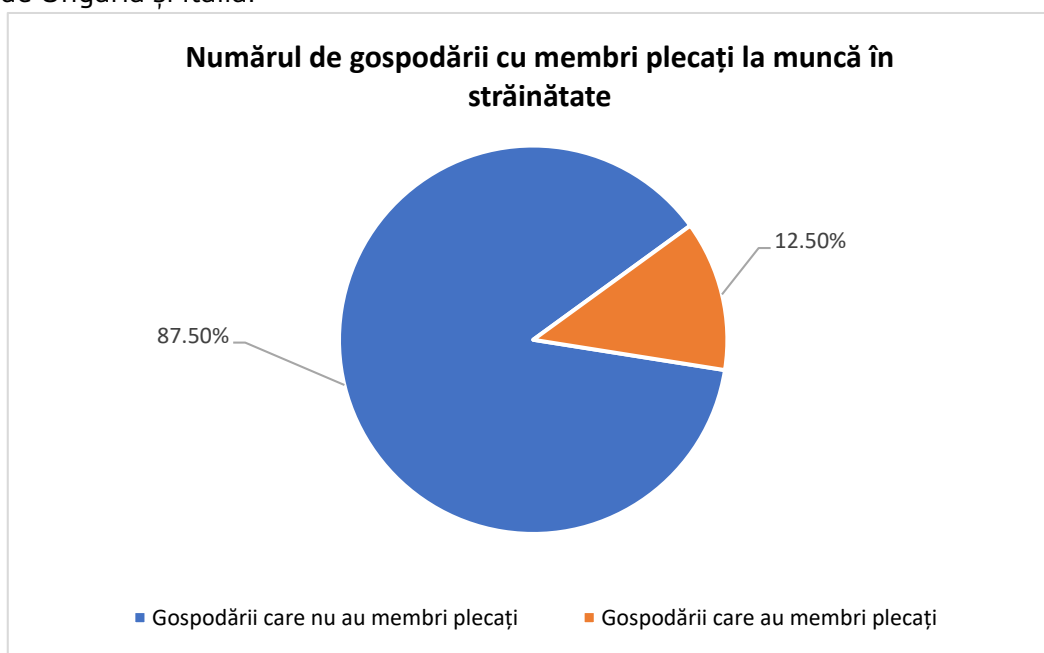
► **Întrebarea nr.8:** „*Câte persoane locuiesc în momentul de față în gospodăria dumneavoastră ?*”

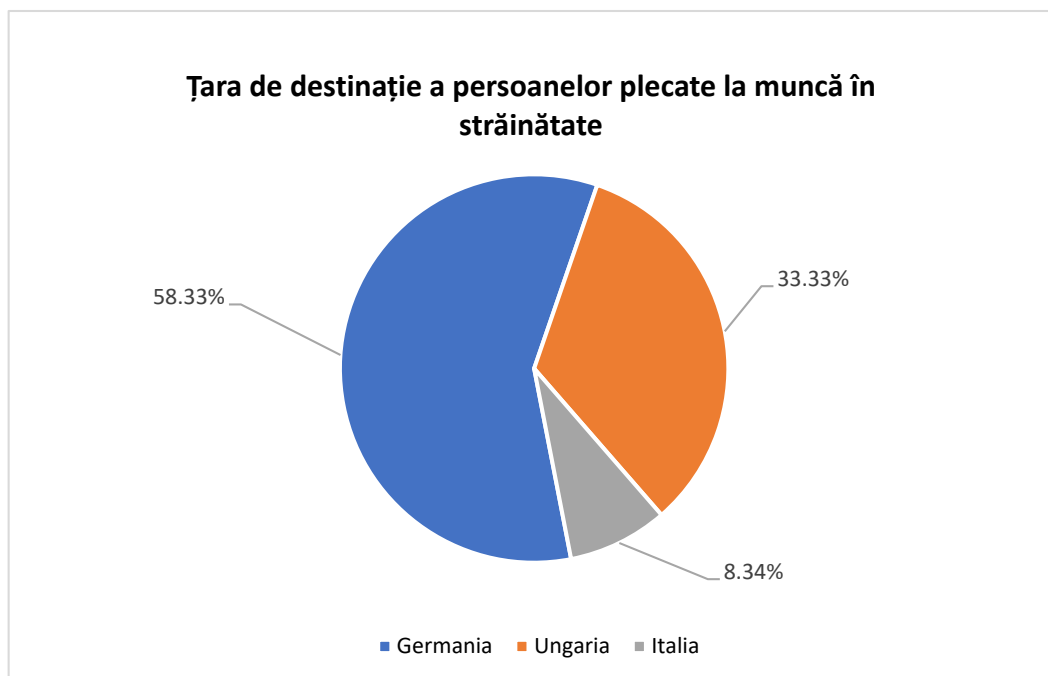
Din punct de vedere al numărului de persoane care locuiesc într-o gospodărie, 40 de persoane au răspuns că locuiesc într-o gospodărie formată din 4 membri. 28 de persoane locuiesc într-o gospodărie formată din 3 membri, 18 persoane locuiesc într-o gospodărie formată din 2 membri, 11 persoane locuiesc într-o gospodărie formată din 5 membri. Câte 3 persoane au răspuns că gospodăria lor este formată dintr-un membru, respectiv 6 membri. Un singur respondent are gospodăria formată din 7 membri. Astfel, majoritatea gospodăriilor din comuna Zăbala sunt formate din câte 3 și 4 membri.

► **Întrebarea nr.9:** „*Din gospodăria dvs. există persoane plecate la muncă în străinătate?*”

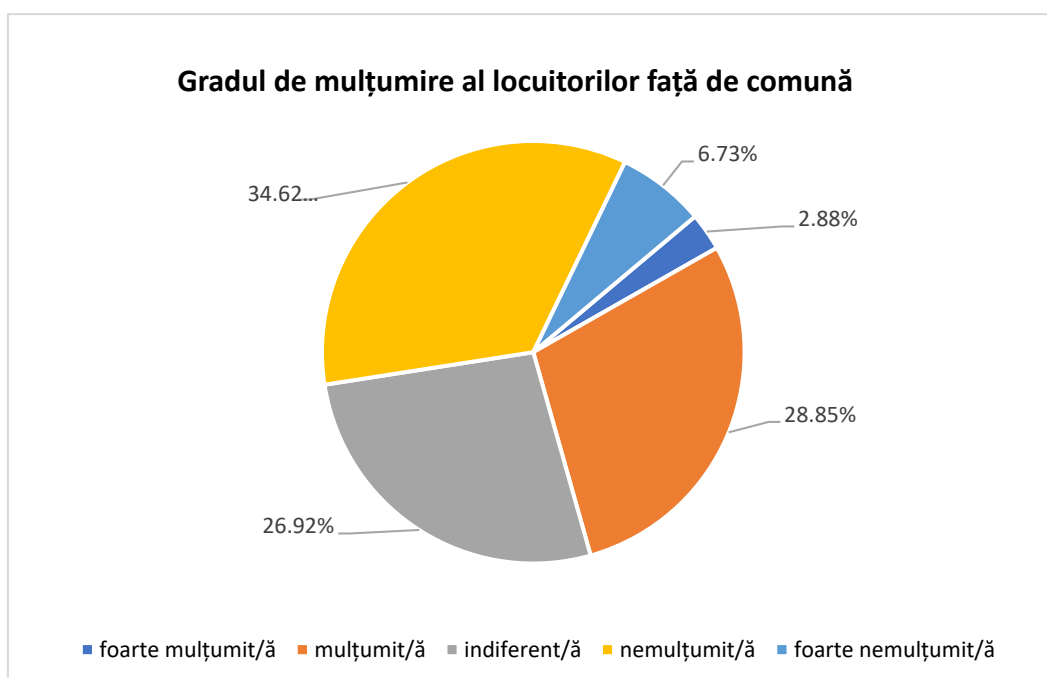
Din totalul de 104 persoane, 91 au răspuns că nu au membri din gospodărie plecați în străinătate. Pe de altă parte, 13 persoane au răspuns că din gospodăria lor sunt membri plecați în străinătate. 7 persoane au răspuns că au 2 membri plecați, iar 6 persoane au răspuns că au câte un membru plecat. Printre țările de destinație se numără Germania (o mare majoritate), urmată de Ungaria și Italia.

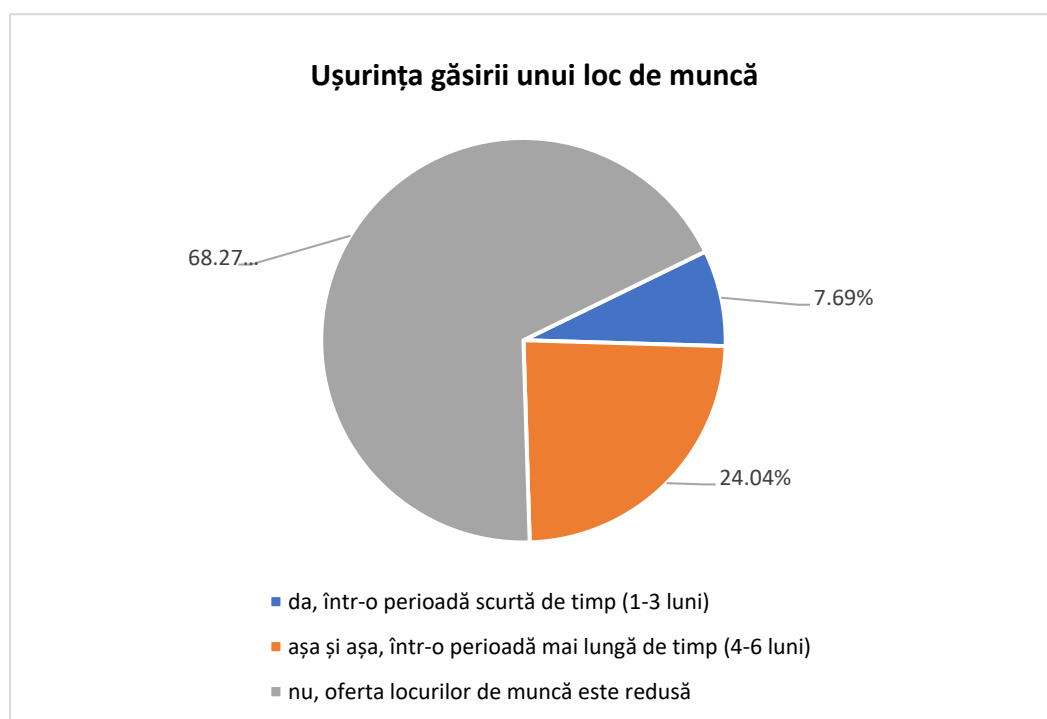
Întrebarea nr.10: „În general, cât de mulțumit/ă sunteți de Comuna Zăbala ?”

Referitor la gradul de mulțumire al locuitorilor față de comună, din cele 104 persoane intervievate, 36 de persoane s-au declarat nemulțumite, 30 mulțumite, 28 indiferente, 7 foarte nemulțumite, și 3 mulțumite. Aceasta întrebare a scos în evidență faptul că cea mai mare parte a respondenților sunt nemulțumiți de comună (34,62%), urmați de persoanele mulțumite (28,85%), și cele indiferente (26,92).

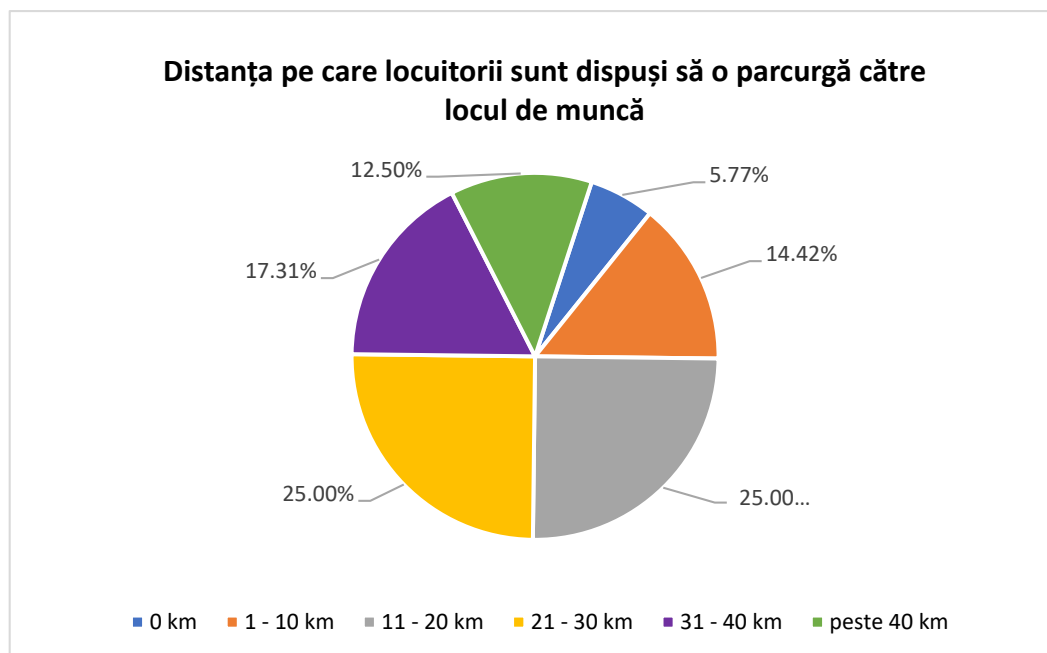
► **Întrebarea nr.11:** „*Credeți că la nivelul comunei Zăbala populația care are capacitate de muncă își poate găsi ușor un loc de muncă ?*”

Găsirea unui loc de muncă la nivelul comunei Zăbala nu este tocmai ușor. Din cei 104 respondenți, 71 de persoane au afirmat că în zonă oferta locurilor de muncă este redusă. 25 de persoane au considerat că se poate găsi un loc de muncă, într-o perioadă mai îndelungată de timp (4 - 6 luni), iar 8 persoane au afirmat că poți să îți găsești ușor un loc de muncă, într-o perioadă scurtă de timp (1 - 3 luni).

► **Întrebarea nr.12:** „*La ce distanță de casă ați fi dispus să lucrați pentru a vă asigura nevoile zilnice?*”

Referitor la distanța dintre localitate, și un posibil loc de muncă, cei 104 respondenți au afirmat astfel: câte 26 de persoane sunt dispuse să parcurgă zilnic între 11-20 km, și 21-20 km pentru a ajunge la locul de muncă. Pe de altă parte, un număr de 18 persoane au afirmat că sunt dispuse să parcurgă 31-40 km zilnic, 15 persoane între 1-10 km zilnic, și 13 persoane, peste 40 de km zilnic. Un număr de 6 persoane au afirmat că nu sunt dispuși să părăsească localitatea pentru un loc de muncă.

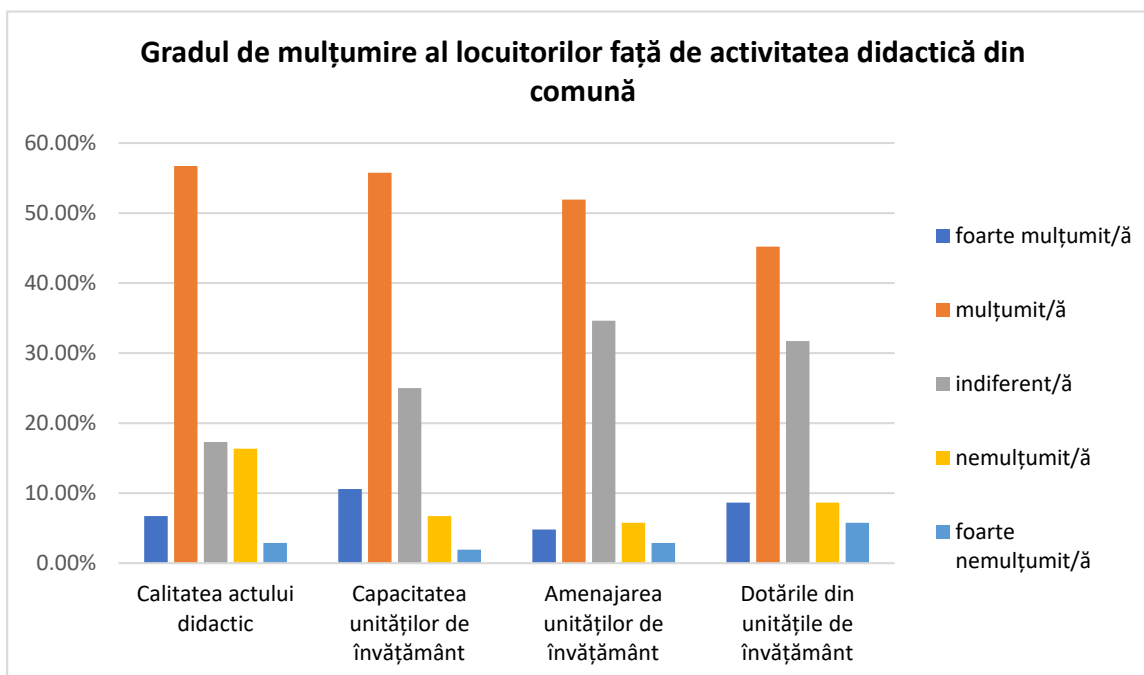

- **Întrebarea nr.13:** *„Dacă ați utilizat serviciile sistemului de învățământ din Comuna Zăbala, cât de mulțumit/ă sunteți de: calitatea actului didactic, capacitatea unităților de învățământ, amenajarea unităților de învățământ și dotările din unitățile de învățământ.”*

În ceea ce privește sistemul de învățământ din comuna Zăbala, respondenții și-au exprimat gradul de mulțumire în ceea ce privește unele aspecte, astfel:

- calitatea actului didactic: 59 de persoane s-au declarat mulțumite, 18 persoane au fost indiferente, 17 persoane s-au declarat nemulțumite, 7 persoane au fost foarte mulțumite, iar 3 persoane au menționat că sunt foarte nemulțumite;
- capacitatea unităților de învățământ: 58 de persoane s-au declarat mulțumite, 26 de persoane au fost indiferente, 11 persoane s-au declarat foarte mulțumite, 7 persoane au fost nemulțumite, iar 3 persoane au menționat că sunt foarte nemulțumite;
- amenajarea unităților de învățământ: 54 de persoane s-au declarat mulțumite, 36 de persoane au fost indiferente, 6 persoane s-au declarat nemulțumite, 5 persoane au fost foarte mulțumite, iar 3 persoane au menționat că sunt foarte nemulțumite;
- dotările din unitățile de învățământ: 47 de persoane s-au declarat mulțumite, 33 de persoane au fost indiferente, câte 9 persoane s-au declarat foarte mulțumite și nemulțumite, iar 6 persoane au menționat că sunt foarte nemulțumite.

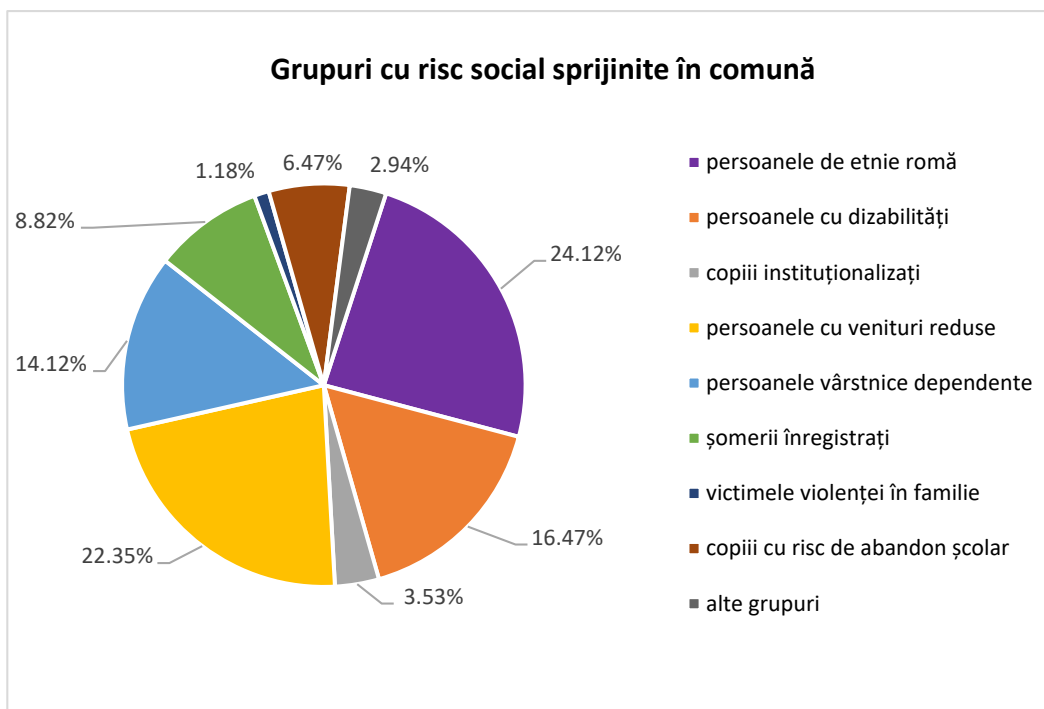

Per total, din reprezentarea grafică, se poate observa că locuitorii comunei care au fost chestionați sunt mulțumiți de condițiile de învățământ.

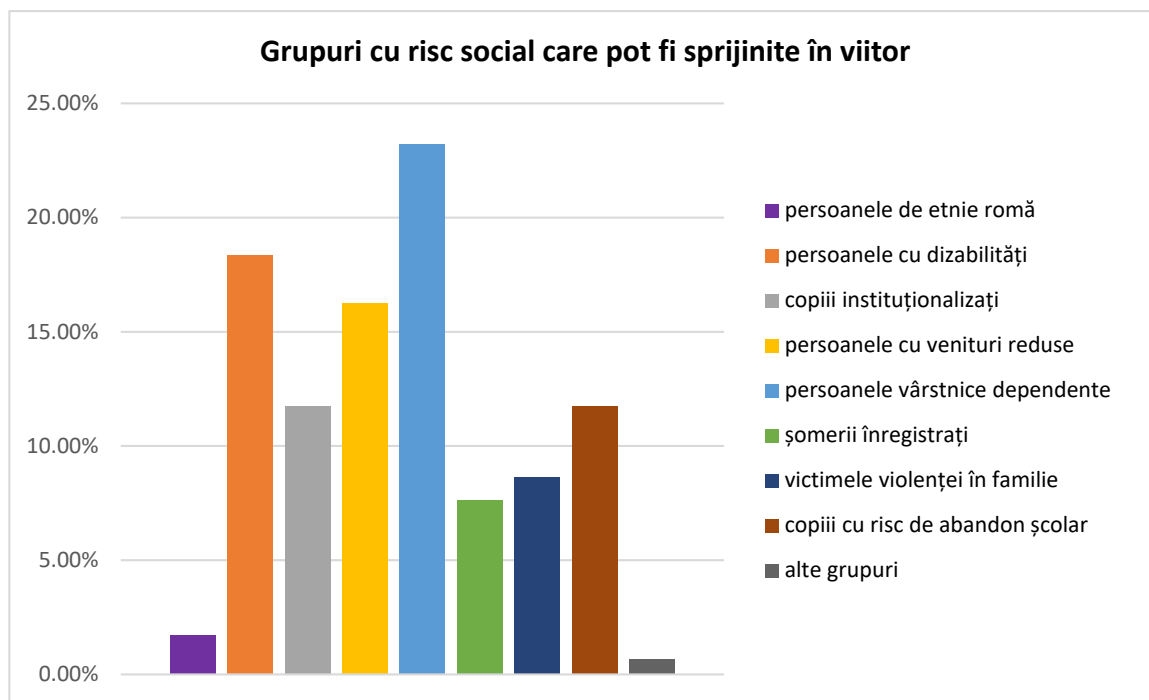
► **Întrebarea nr.14: „Ce grupuri cu risc social sunt sprijinite în Comuna Zăbala ?”**

Având în vedere că această întrebare prevede răspunsuri multiple, cu posibilitate de a alege între una sau nouă categorii de grupuri cu risc social, informațiile obținute au fost interpretate direct sub formă procentuală. Astfel, dintre grupurile cu risc social sprijinite în comuna Zăbala, cel mai mare procent, de 24,12% îl obține grupul persoanelor de etnie romă. În ordine descrescătoare, celelalte grupuri cu risc social sprijinite, sunt următoarele: persoanele cu venituri reduse – în procent de 22,35%, persoanele cu dizabilități – în procent de 16,47%, persoanele vârstnice dependente – în procent de 14,12%, șomerii înregistrați – în procent de 8,82%, copiii cu risc de abandon școlar – în procent de 6,47%, copiii instituționalizați – în procent de 3,53%, alte grupuri (care nu au fost definite) – în procent de 2,94% și victimele violenței în familie – în procent de 1,18%.

► **Întrebarea nr.15:** „*Ce grupuri cu risc social pot fi sprijinite în viitor prin intermediul priorităților de dezvoltare?*”

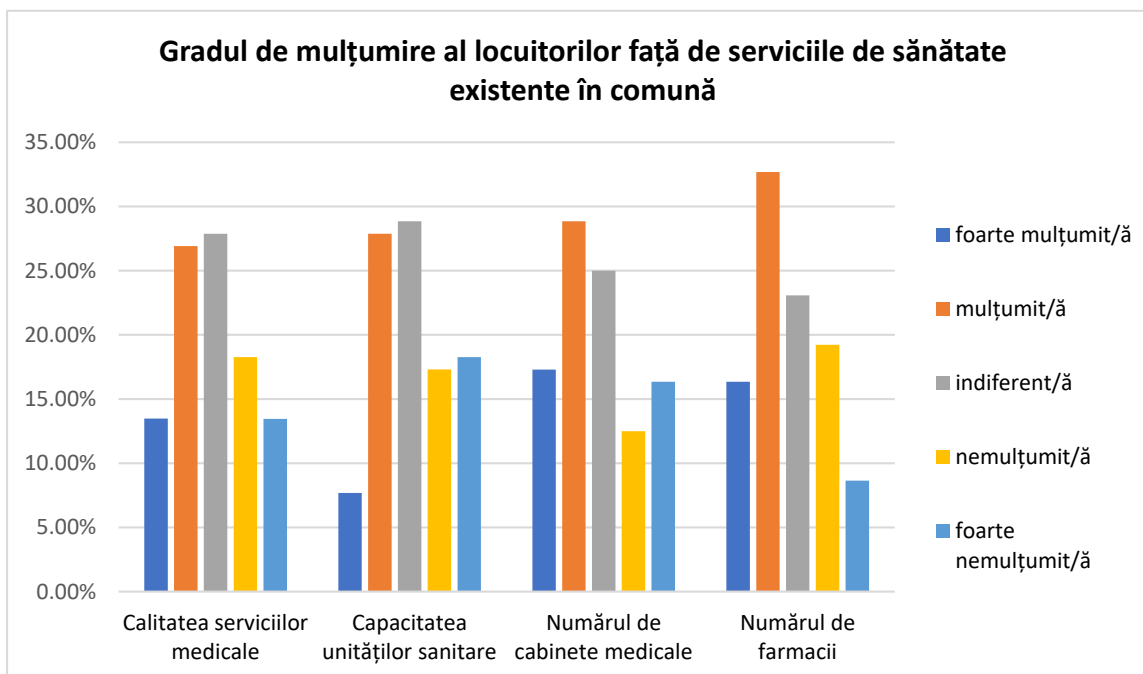
La fel ca și în cazul anterior, această întrebare prevede răspunsuri multiple, cu posibilitate de a alege între una sau nouă categorii de grupuri cu risc social, astfel că informațiile obținute au fost interpretate direct sub formă de procent. Astfel, dintre grupurile cu risc social care pot fi sprijinite în viitor în comuna Zăbala, cel mai mare procent, de 23,18% îl obține grupul persoanele vârstnice dependente. În ordine descrescătoare, celelalte grupuri cu risc social care pot fi sprijinite în viitor sunt următoarele: persoanele cu dizabilități – în procent de 18,34%, persoanele cu venituri reduse – în procent de 16,26%, copiii cu risc de abandon școlar și copiii instituționalizați – în procent de 11,76%, victimele violenței în familie – în procent de 8,65%, șomerii înregistrați în procent de 7,61%, persoanele de etnie romă – în procent de 1,73%, și alte grupuri (care nu au fost definite) – în procent de 0,69%.

► **Întrebarea nr.16:** *„Dacă ați utilizat serviciile de sănătate din Comuna Zăbala, cât de mulțumit/ă sunteți de: calitatea serviciilor medicale, capacitatea unităților sanitare, numărul de cabinete medicale, și numărul de farmacii.”*

În ceea ce privește serviciile de sănătate disponibile în comuna Zăbala, respondenții și-au exprimat gradul de mulțumire în ceea ce privește unele aspecte, astfel:

- calitatea serviciilor medicale: 29 de persoane s-au declarat indiferente, 28 de persoane au fost mulțumite, 19 persoane s-au declarat nemulțumite, și câte 14 persoane au fost fie foarte mulțumite, fie foarte nemulțumite;
- capacitatea unităților sanitare: 30 de persoane s-au declarat indiferente, 29 de persoane au fost mulțumite, 19 persoane s-au declarat foarte nemulțumite, 18 persoane au fost nemulțumite, iar 8 persoane au menționat că sunt foarte mulțumite;
- numărul de cabinete medicale: 30 de persoane s-au declarat mulțumite, 26 de persoane au fost indiferente, 18 persoane s-au declarat foarte mulțumite, 17 persoane au fost foarte nemulțumite, iar 13 persoane au menționat că sunt nemulțumite;
- numărul de farmacii: 34 de persoane s-au declarat mulțumite, 24 de persoane au fost indiferente, 20 de persoane au fost nemulțumite, 17 persoane s-au declarat foarte mulțumite, iar 9 persoane au menționat că sunt foarte nemulțumite.

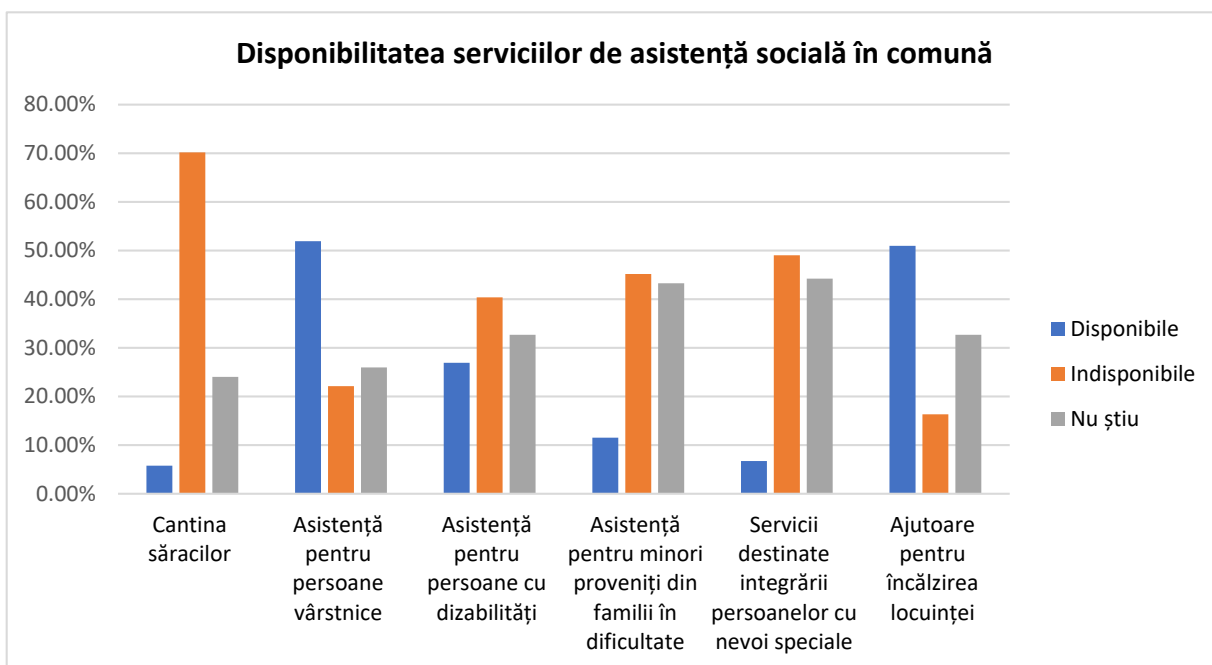
- **Întrebarea nr.17:** *„Din câte cunoașteți, care dintre serviciile de asistență socială sunt disponibile în Comuna Zăbala: cantina săracilor, asistență pentru persoane vârstnice, asistență pentru persoane cu dizabilități, asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate, servicii destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale, ajutoare pentru încălzirea locuinței ?”*

Referitor la serviciile de asistență socială disponibile în comuna Zăbala, respondenții au afirmat următoarele:

- cantina săracilor: 73 de persoane au afirmat că aceste servicii nu sunt disponibile în comună, 25 de persoane nu știu informații legate de acest subiect, iar 6 persoane au afirmat că aceste servicii sunt disponibile în comună;
- asistență pentru persoane vârstnice: 54 de persoane au afirmat că aceste servicii există în comună, 27 de persoane s-au declarat în necunoaștință de cauză, și 23 de persoane au afirmat că aceste servicii nu sunt disponibile în comună;
- asistență pentru persoane cu dizabilități: 42 de persoane au afirmat că aceste servicii nu sunt disponibile în comună, 34 de persoane au declarat că nu știu, iar 28 de persoane au afirmat că aceste servicii sunt disponibile în comună;
- asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate: 47 de persoane au declarat că

aceste servicii nu sunt disponibile, 45 de persoane nu știu de existența acestor servicii, iar 12 persoane au afirmat disponibilitatea lor în comună;

- servicii destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale: 51 de persoane au declarat că aceste servicii nu sunt disponibile în comună, 46 de persoane s-au declarat în necunoaștință de cauză, și 7 persoane au afirmat că aceste servicii sunt disponibile în comună;
- ajutoare pentru încălzirea locuinței: 54 de persoane au afirmat că aceste servicii există în comună, 27 de persoane s-au declarat în necunoaștință de cauză, și 23 de persoane au afirmat că aceste servicii nu sunt disponibile în comună.

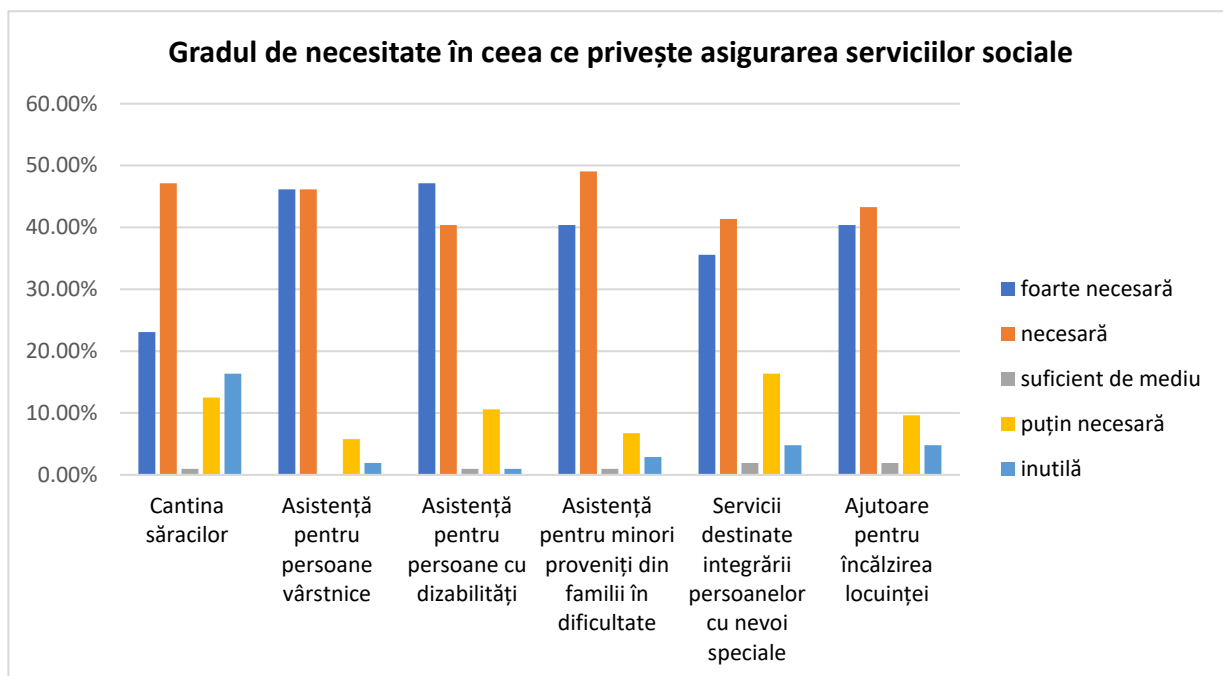
► **Întrebarea nr.18:** *„Cât de necesară considerați că este asigurarea acestor servicii?”*

Necesitatea unor categorii de servicii sociale a fost exprimată de cei 104 corespondenți astfel:

- cantina săracilor: 49 de persoane au considerat acest serviciu ca fiind unul necesar, 24 de persoane au fost de părere că este un serviciu foarte necesar, 17 persoane l-au considerat inutil, 13 persoane prea puțin necesar, și 1 persoană suficient de mediu;
- asistență pentru persoane vârstnice: câte 48 de persoane au considerat acest serviciu foarte necesar și necesar, 6 persoane au considerat acest serviciu prea puțin necesar, și 2

persoane inutile;

- asistență pentru persoane cu dizabilități: 49 de persoane au declarat că acest serviciu este foarte necesar, 42 persoane au considerat că este necesar, 11 persoane au declarat că acest serviciu este prea puțin necesar, și câte 1 persoană au considerat acest serviciu suficient de mediu și inutil;
- asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate: 51 de persoane au considerat acest serviciu ca fiind unul necesar, 42 de persoane foarte necesar, 7 persoane prea puțin necesar, 3 persoane inutile, și o persoană suficient de mediu;
- servicii destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale: 43 de persoane au declarat că acest serviciu este unul necesar, 37 de persoane foarte necesar, 17 persoane prea puțin necesar, 5 persoane inutile, și 2 persoane suficient de mediu;
- ajutoare pentru încălzirea locuinței: 45 de persoane au considerat acest serviciu necesar. 42 de persoane foarte necesar, 10 persoane au considerat acest serviciu prea puțin necesar, 5 persoane spun că acest serviciu este inutil, iar 2 persoane că acest serviciu este unul mediu din punct de vedere al necesității.

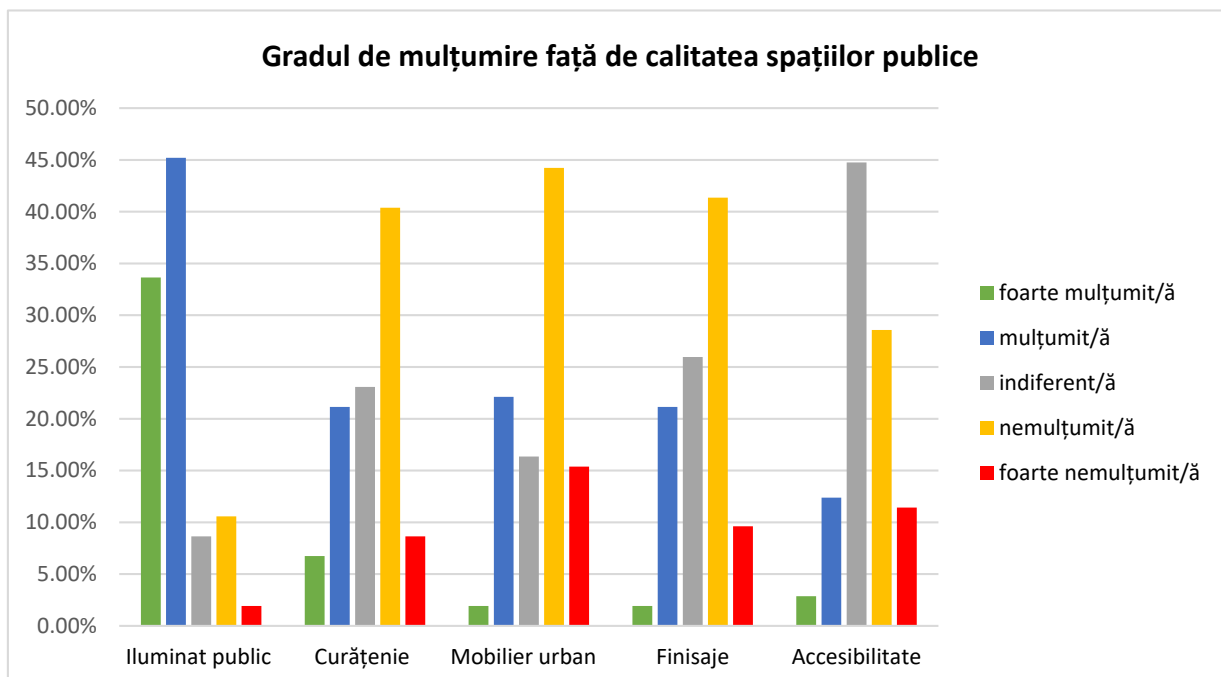

► **Întrebarea nr.19:** *„Cât de mulțumit/ă sunteți de calitatea spațiilor publice din zona în care locuiți, din perspectiva următoarelor aspecte: iluminat public, curățenie, mobilier urban (bănci, coșuri de gunoi, etc.), finisaje (calitatea materialelor folosite, modul de realizare a lucrărilor), accesibilitate (posibilitatea de utilizare a spațiului de către persoane vârstnice, copii, persoane cu handicap)?”*

Gradul de mulțumire al celor 104 respondenți, față de calitatea spațiilor publice existente în comună, a fost exprimat astfel:

- iluminat public: 47 de persoane s-au declarat mulțumite de calitatea iluminatului public, 35 de persoane au fost foarte mulțumite, 11 persoane s-au declarat nemulțumite, 9 persoane au fost indiferente, iar 2 persoane au fost foarte nemulțumite;
- curățenie: 42 de persoane s-au declarat nemulțumite în ceea ce privește curățenia din comună, 24 de persoane s-au declarat indiferente, 22 de persoane au fost mulțumite, 9 persoane au fost foarte nemulțumite, iar 7 persoane s-au declarat foarte mulțumite;
- mobilier urban: 46 de persoane s-au declarat nemulțumite de calitatea mobilierului urban existent în comună, 23 de persoane au fost mulțumite, 17 persoane s-au declarat indiferente, 16 persoane au fost foarte nemulțumite, iar 2 persoane s-au declarat foarte mulțumite;
- finisaje: 43 de persoane s-au declarat nemulțumite de finisajele existente în comună, 27 de persoane s-au declarat indiferente, 22 de persoane au fost mulțumite, 10 persoane au fost foarte nemulțumite, iar 2 persoane s-au declarat foarte mulțumite;
- accesibilitate: 47 de persoane s-au declarat indiferente față de nivelul de accesibilitate în utilizarea spațiului, 29 de persoane au fost nemulțumite, 13 persoane au fost mulțumite, 12 persoane s-au declarat foarte nemulțumite, iar 3 persoane au fost foarte nemulțumite.

Din punct de vedere procentual, răspunsurile celor 104 respondenți sunt reprezentate în graficul următor:

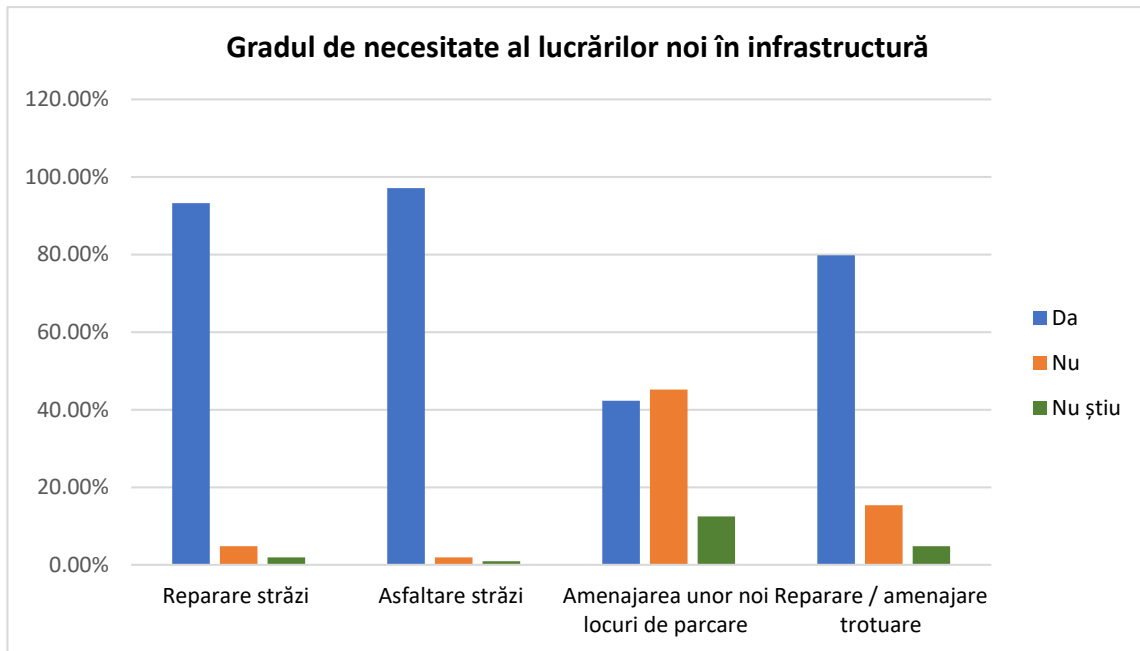

► **Întrebarea nr.20: „Considerați că în zona în care locuiți este nevoie de noi lucrări de infrastructură ?”**

Având la dispoziție 4 opțiuni, respectiv 4 categorii de lucrări de infrastructură, cei 104 respondenți și-au exprimat părerea astfel:

- reparare străzi: 97 de persoane consideră că da, sunt nevoie de lucrări de reparare a străzilor, 5 persoane consideră că nu este nevoie de astfel de lucrări, și 2 persoane au declarat că nu știu dacă este nevoie sau nu de astfel de lucrări;
- asfaltare străzi: 101 persoane consideră că da, sunt nevoie de lucrări de asfaltare a străzilor, 2 persoane consideră că nu este nevoie de astfel de lucrări, și 1 persoană a declarat că nu știe dacă este nevoie sau nu de astfel de lucrări;
- amenajarea unor noi locuri de parcare: 47 de persoane consideră că nu este nevoie de amenajarea unor locuri noi de parcare, 44 de persoane consideră ca da, într-adevăr ar fi nevoie, iar 13 persoane au fost nehotărâte în ceea ce privește necesitatea acestora;
- reparare/ amenajare trotuare: 83 de persoane au confirmat ca este nevoie de repararea trotuarelor existente în comună, sau amenajarea unora noi, 16 persoane au declarat că acestea nu sunt necesare, iar 5 persoane au fost indecis.

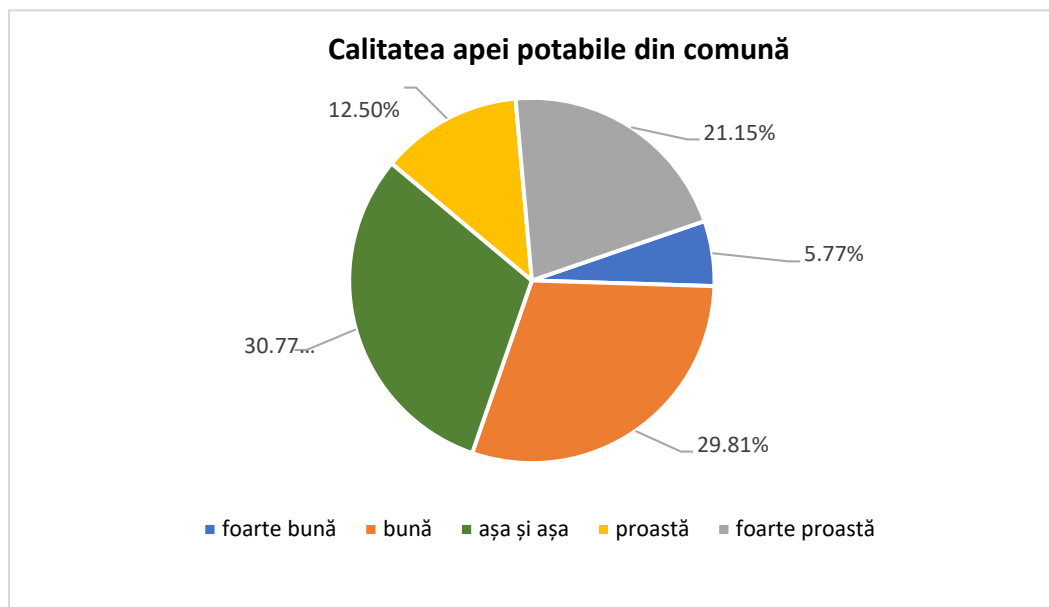

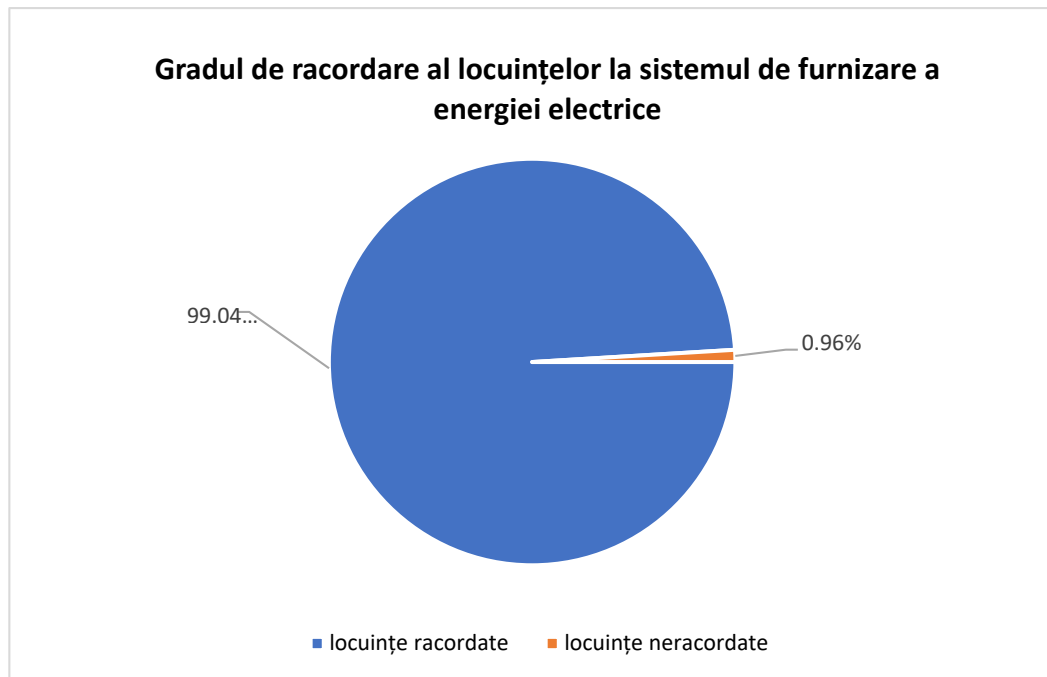
► **Întrebarea nr.21:** „Cum apreciați calitatea apei potabile din comună ?”

Referitor la calitatea apei potabile din comună, 32 de persoane au declarat că aceasta este una satisfăcătoare, 31 de persoane sunt de părere ca apa potabilă are o calitate bună, 22 de persoane au declarat că aceasta are o calitate foarte proastă, 13 persoane sunt de părere că aceasta are o calitate proastă, și doar 6 persoane au declarat că apa potabilă are o calitate foarte bună.

► **Întrebarea nr.22:** „Locuința dvs. este racordată la sistemul de furnizare a energiei electrice ?”

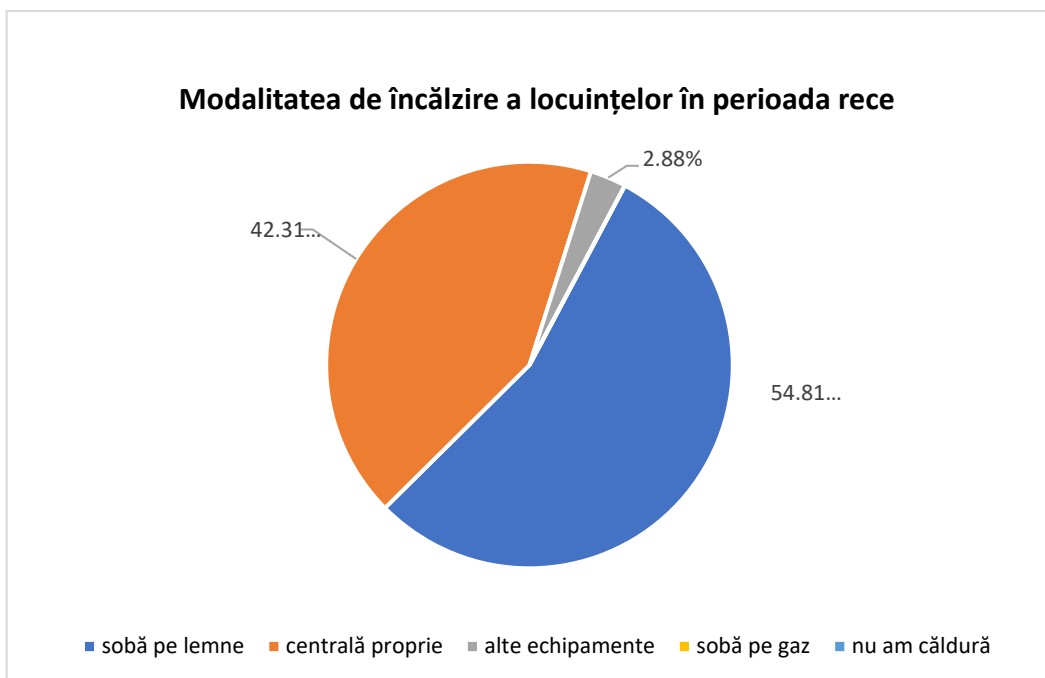

Din totalul de 104 persoane care au avut răspunsuri complete și valide în cadrul chestionarului, 103 au declarat că locuința lor este racordată la sistemul de furnizare a energiei electrice, pe când 1 singură persoană a declarat că locuința lui nu este racordată.

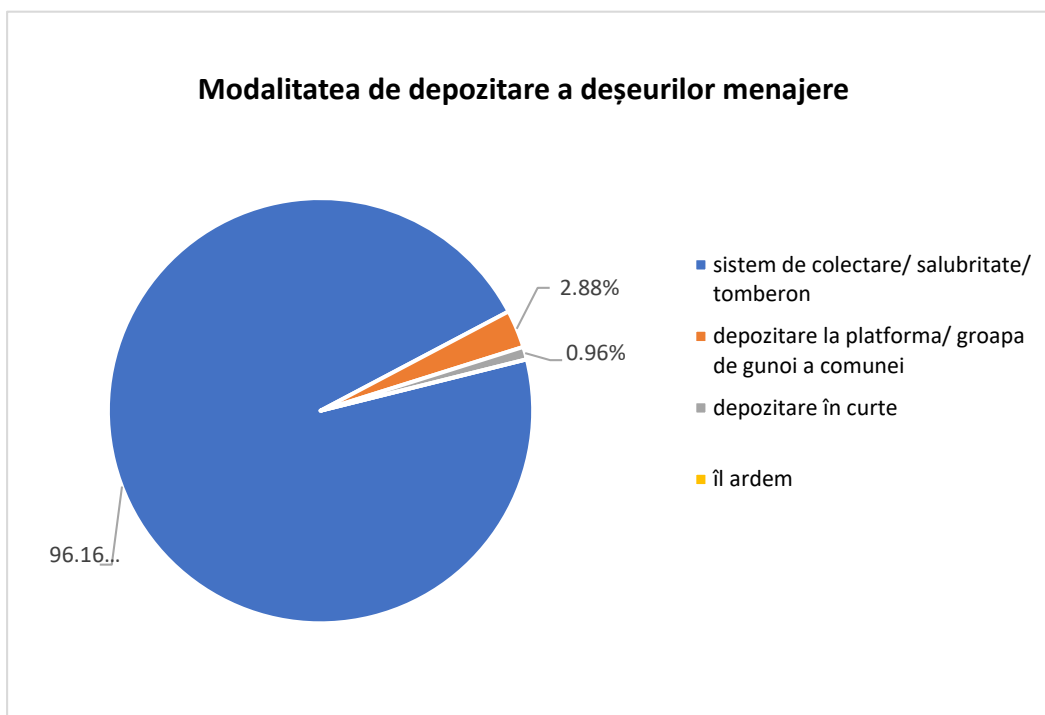
- **Întrebarea nr.23:** „Cum este asigurată încălzirea locuinței dvs. în perioada rece? Posibilități de răspuns: sobă pe lemne, sobă pe gaz, centrală proprie, alte echipamente, nu am căldură.”

Referitor la modalitatea de încălzire a locuințelor în perioada rece a anului, din cele 104 persoane care au răspuns valid la toate întrebările din cadrul chestionarului, 57 de persoane au răspuns că utilizează soba pe lemne, 44 de persoane au menționat că au centrală proprie, și 3 persoane realizează încălzirea locuinței cu alte echipamente.

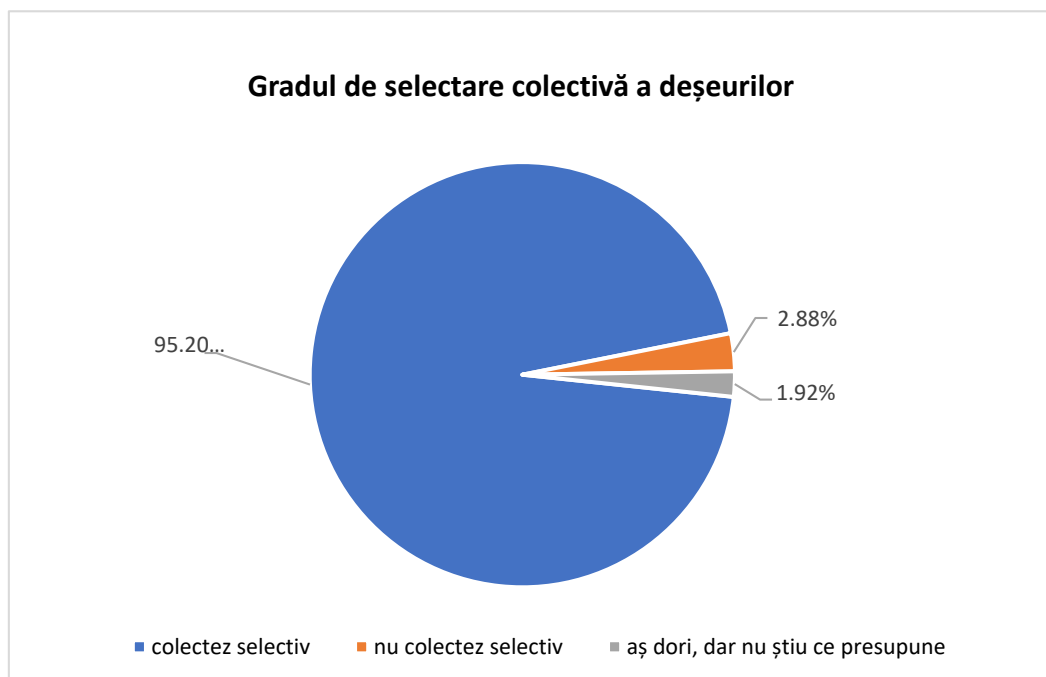
► **Întrebarea nr.24:** „În acest moment ce faceți cu deșeurile menajere din gospodăria dvs.?”

Din cei 104 respondenți, 100 de persoane utilizează ca metodă de depozitare a deșeurilor menajere sistemul de colectare/ salubritate/ tomberon, 3 persoane depozitează deșeurile la platforma/ groapa de gunoi a comunei, și 1 persoană îl depozitează în curte.

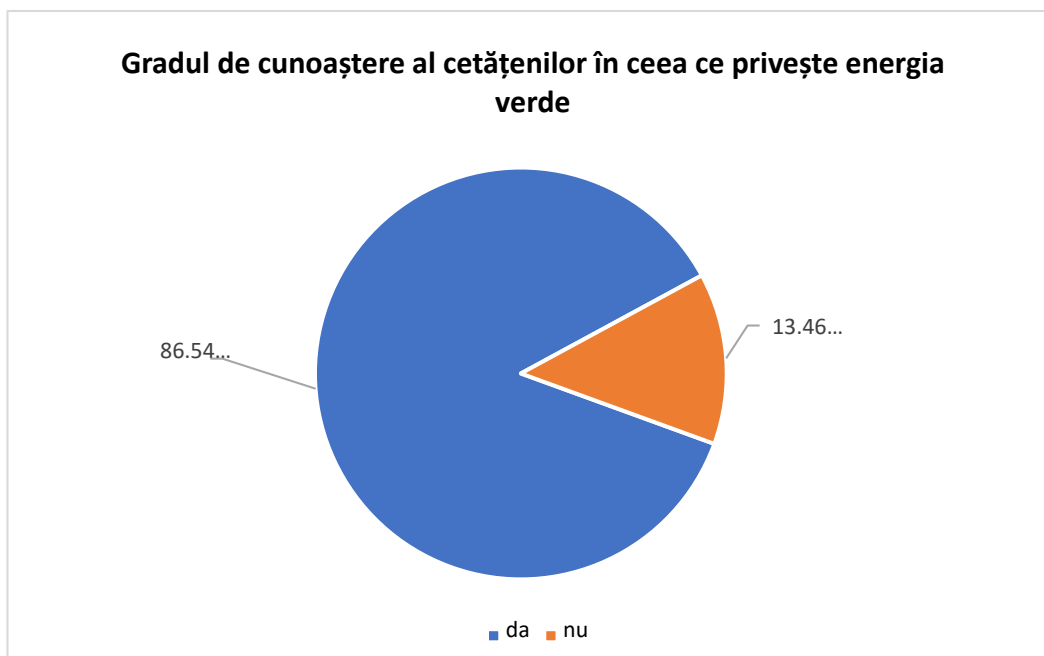

► **Întrebarea nr.25:** „Realizați colectarea selectivă a deșeurilor (hârtie/ plastic/ sticlă)?”

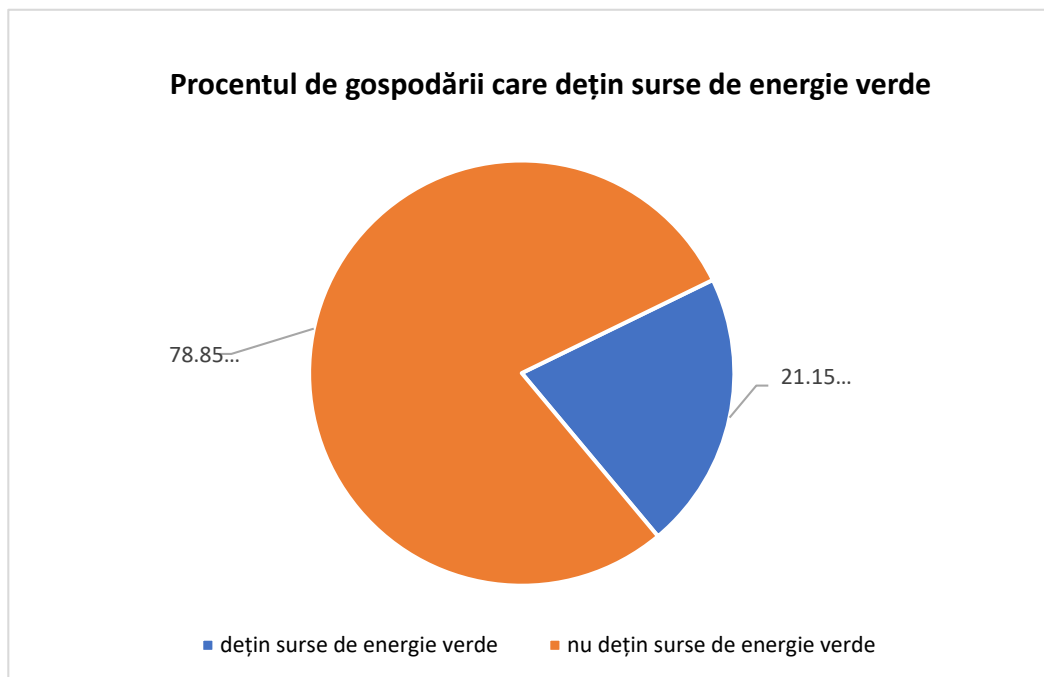
Din cei 104 respondenți, 99 de persoane au declarat că deșeurile lor sunt colectate în mod selectiv, 3 persoane nu colectează selectiv deșeurile, și 2 persoane au menționat că ar dori, dar nu știu ce presupune mai exact acest lucru.

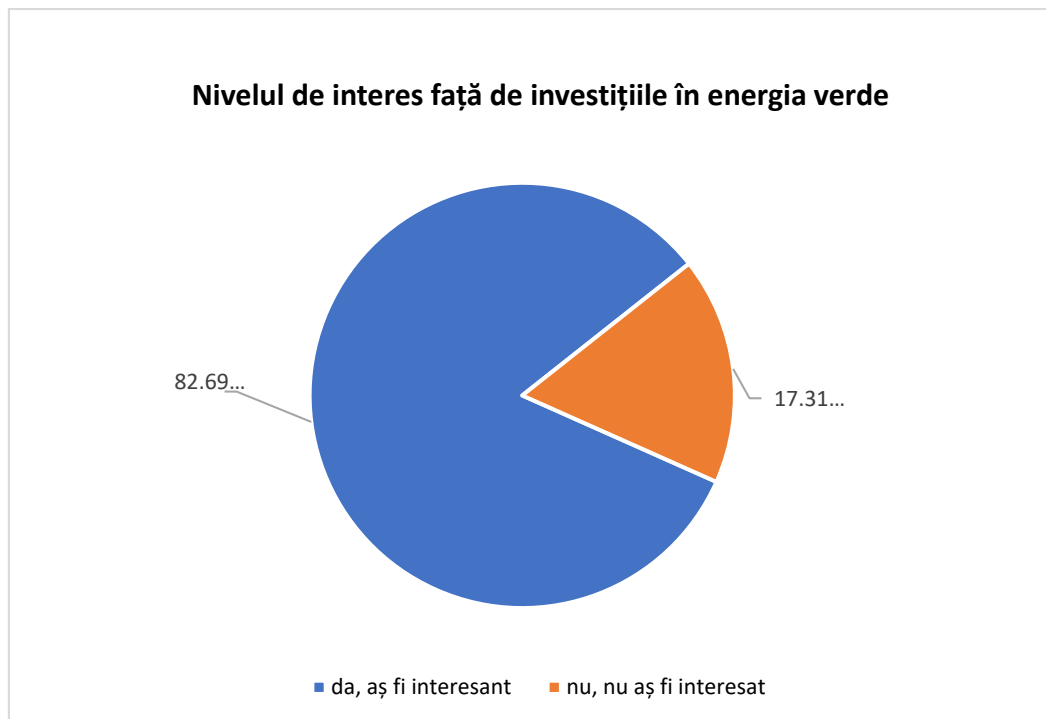
► **Întrebarea nr.26:** „Ați auzit de energia verde/ regenerabilă/ nepoluantă ?”

► **Întrebarea nr.27:** „Aveți astfel de surse de energie în gospodăria dvs.?”

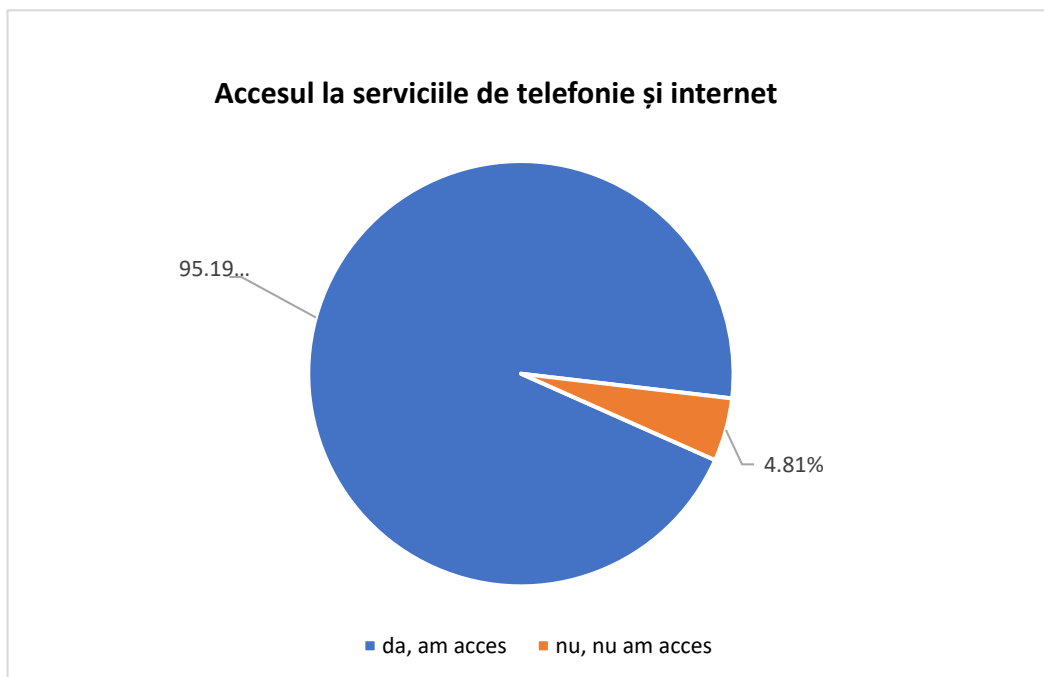

► **Întrebarea nr.28:** „Ați fi interesat să investiți/ să beneficiați în acest domeniu în următorii 7 ani dacă se ivește ocazia?”

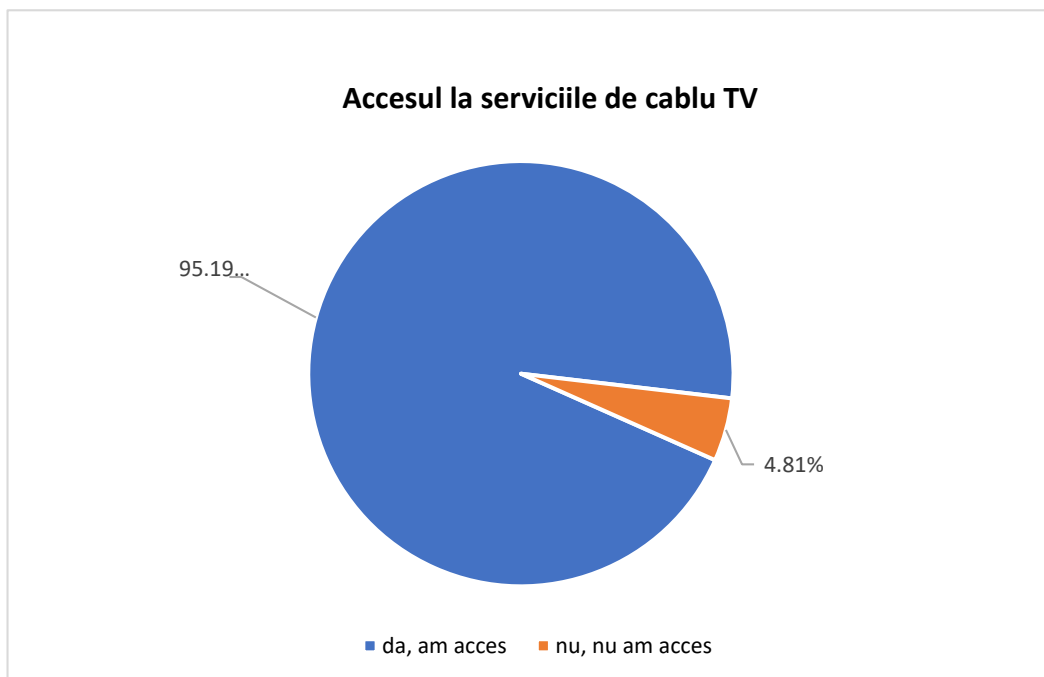
În ceea ce privește energia verde, din cei 104 de respondenți, doar 90 dintre aceștia au auzit de energia verde/ regenerabilă/ nepoluantă, 14 persoane declarând că nu au auzit de așa ceva, și nu dețin cunoștințe despre aceasta. Dintre persoanele intervievate, 22 de persoane au în gospodărie surse de energie verde, pe când 82 de persoane nu au astfel de sisteme în gospodărie. Referitor la interesul respondenților față de posibilitatea de a investi în energia verde, sau de a beneficia de astfel de sisteme în gospodărie, menționăm că 86 de persoane au prezentat interes în acest domeniu, pe când 18 persoane au menționat că nu doresc să aibă astfel de surse în gospodărie.

► **Întrebarea nr.29:** „Locuința dvs. are acces la servicii de telefonie și internet?”

Din cei 104 respondenți, 99 de persoane au afirmat că gospodăria lor are acces la serviciile de telefonie și internet, iar 5 persoane au menționat că gospodăriile lor nu au acces la aceste servicii.

► **Întrebarea nr.30** „*Locuința dvs. are acces la servicii de cablu tv?*”

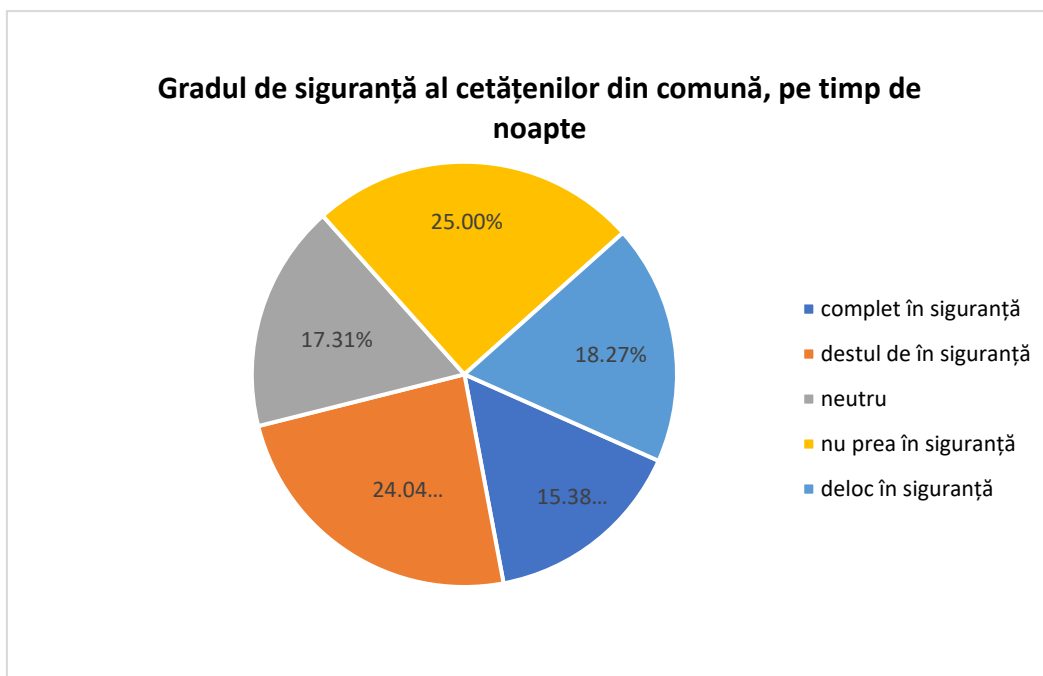

Referitor la serviciile de cablu TV, din cei 104 respondenți, 89 de persoane au afirmat că gospodăria lor are acces la serviciile de cablu TV, iar 15 persoane au menționat că gospodăriile lor nu au acces la aceste servicii.

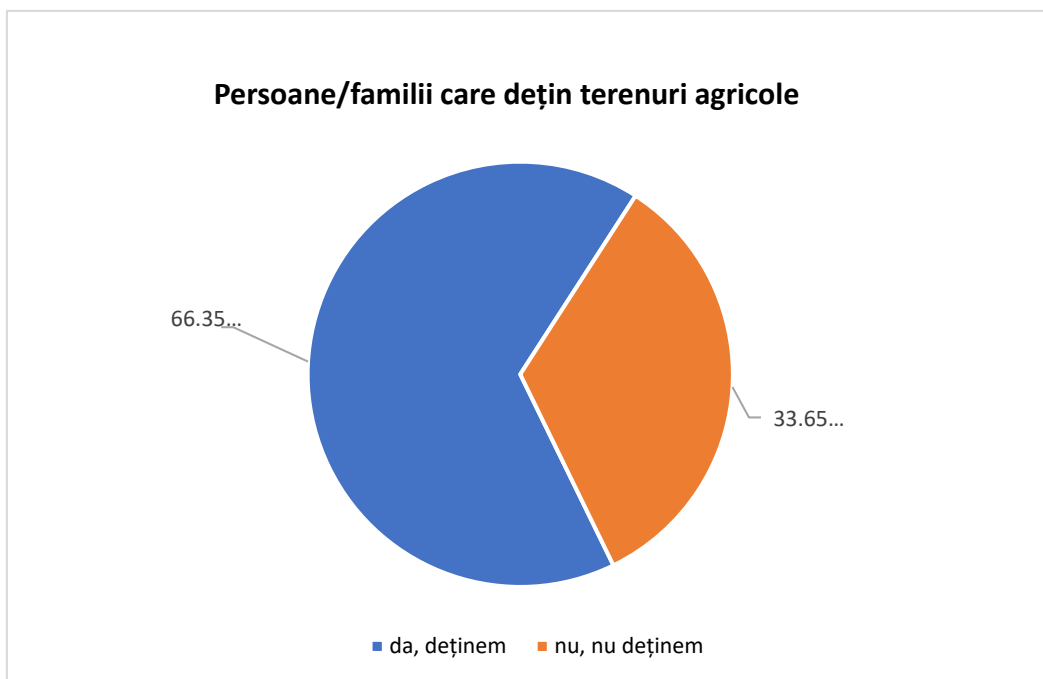
► **Întrebarea nr.31** „*Cât de în siguranță vă simțiți atunci când mergeți singur/ă noaptea prin localitatea dvs.?*”

În ceea ce privește gradul de siguranță al cetățenilor din comună, părerile sunt împărțite. Din cei 104 respondenți, 26 de persoane au afirmat că nu se simt prea în siguranță când merg noaptea prin localitate. Pe de altă parte, 25 de persoane au afirmat că se simt destul de în siguranță. 19 persoane au menționat că nu se simt deloc în siguranță, 18 persoane au răspuns neutru (deci nu se simt nici în siguranță, dar nici într-o oarecare nesiguranță), iar 16 persoane au afirmat că se simt complet în siguranță când merg singuri noaptea prin localitate.

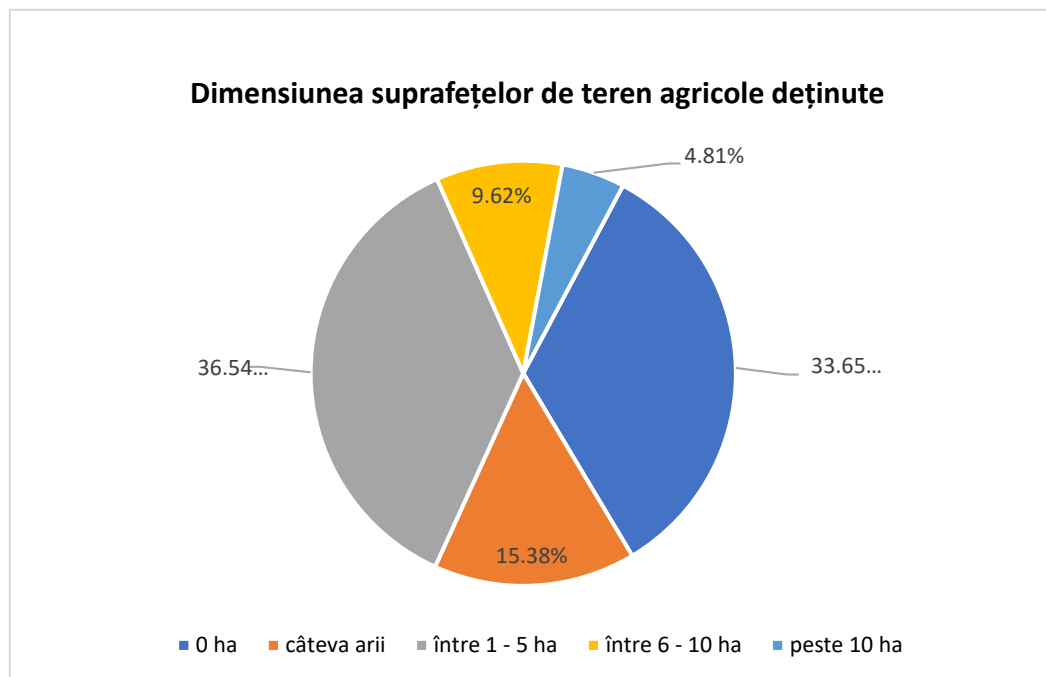

► **Întrebarea nr.32: „Dvs. sau familia dvs. deține un teren agricol ?”**

Din cei 104 respondenți, 69 de persoane au afirmat că ei sau alți membrii ai familiei dețin terenuri agricole, iar 35 de persoane au menționat că nici ei, și nici familiile lor nu dețin terenuri agricole.

► **Întrebarea nr.33:** „Ce suprafață de teren agricol dețineți ? ... ha, din care cultivat ... ha.”

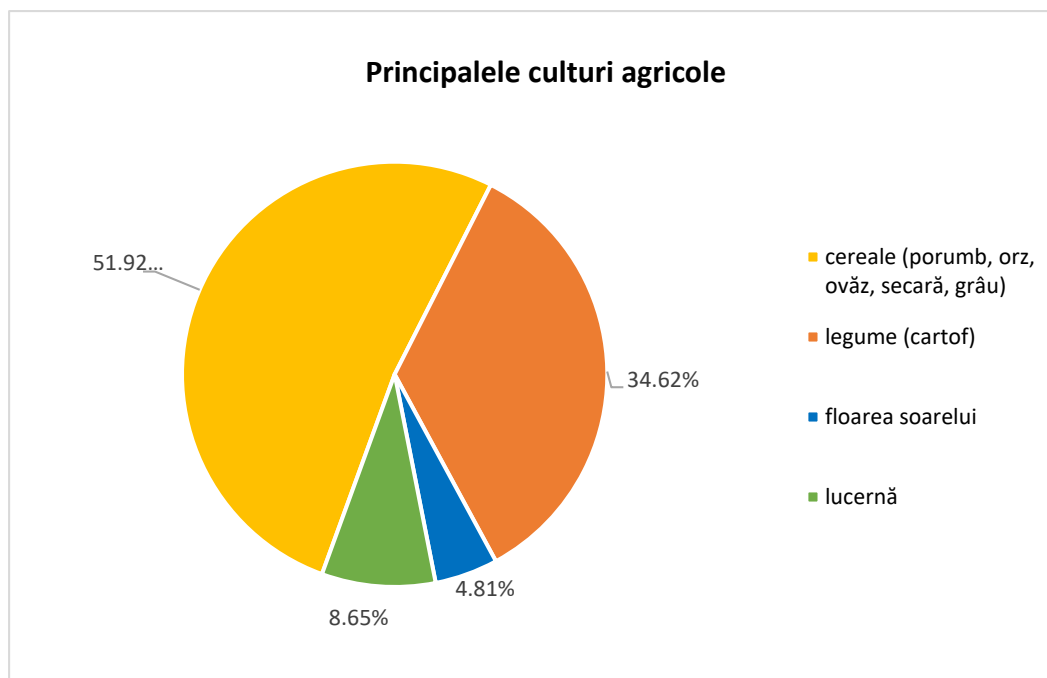

Referitor la terenurile agricole existente în comună, din cei 104 respondenți, 38 de persoane dețin terenuri agricole între 1-5 ha, 16 persoane dețin terenuri agricole în suprafață de câteva arii, până la 1 ha, 10 persoane au afirmat că dețin suprafețe între 6-10 ha, iar 5 persoane au declarat că au suprafețe agricole de peste 10 ha. 35 de persoane nu dețin deloc suprafețe agricole.

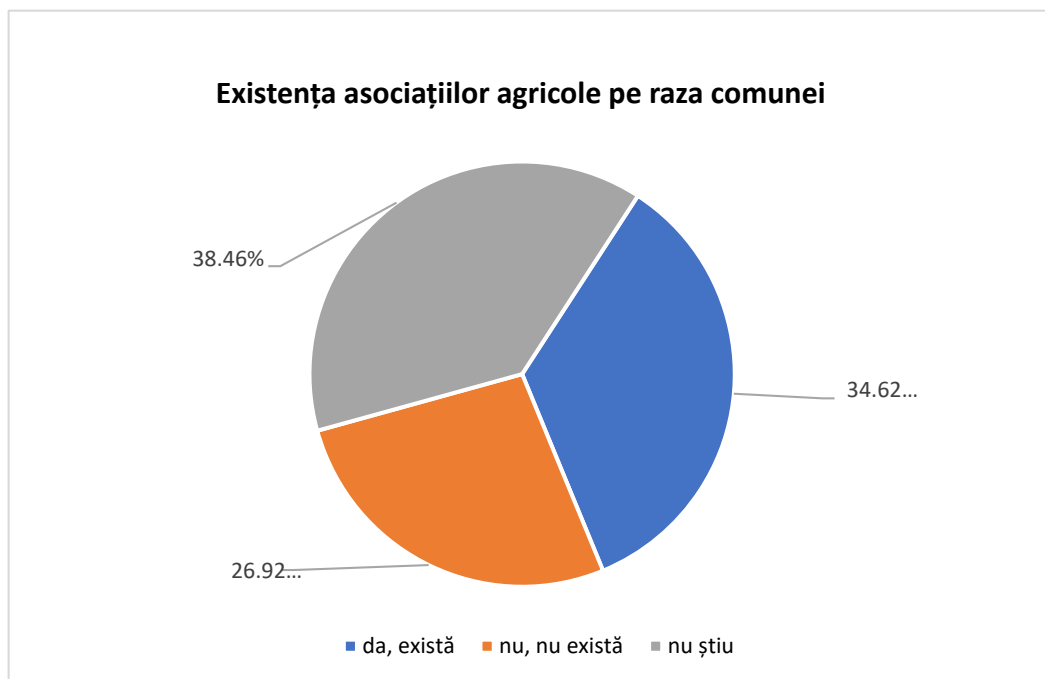
Categoria persoanelor care dețin suprafețe agricole, se împart apoi în 3 părți, aproximativ egale: sunt persoane care nu utilizează deloc suprafața agricolă deținută, persoane care utilizează în totalitate suprafața agricolă, și persoane care utilizează doar o parte din toată suprafața terenului pe care o dețin.

► **Întrebarea nr.34:** „Care sunt principalele culturi de pe terenul agricol ?”

Dintre cele 69 de persoane care dețin terenuri agricole, majoritatea acestora cultivă cereale precum porumb, orz, ovăz, secară și grâu. Următoarele culturi din zona comunei Zăbala sunt de legume, în preponderent cartofi, urmate de culturile de floarea soarelui, și în cele din urmă, de lucernă.

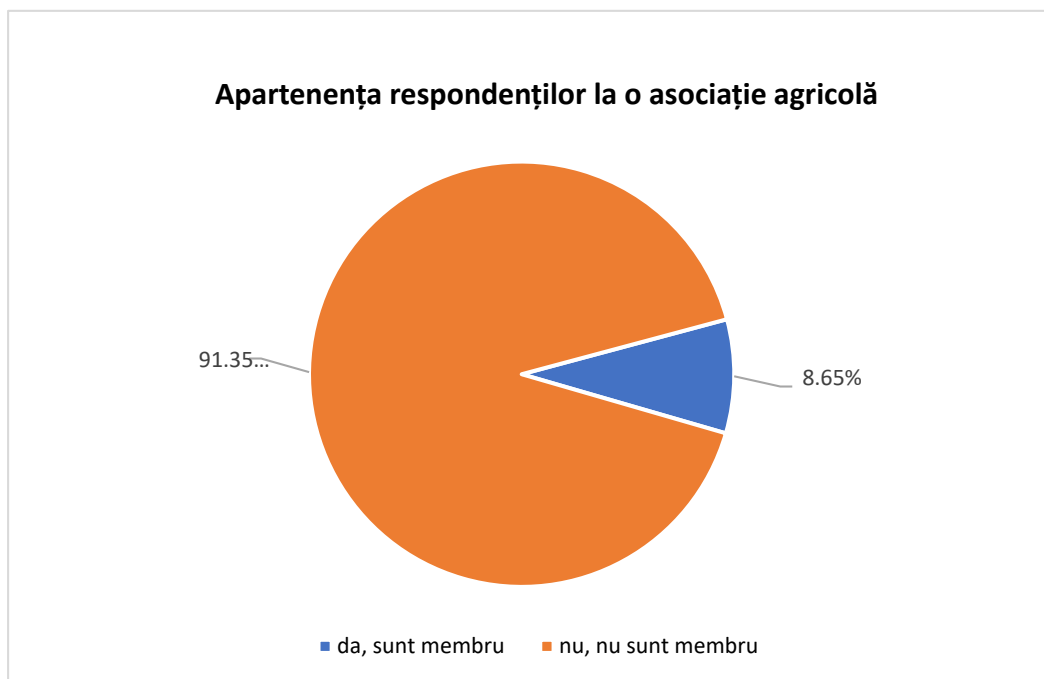

► **Întrebarea nr.35: „În satul/ comuna dvs. există asociații agricole ?”**

În ceea ce privește existența asociațiilor agricole pe raza comunei, 40 de persoane au răspuns că nu știu dacă în comuna lor există sau nu asociații agricole, 36 de persoane au afirmat că sunt, iar 28 de persoane au răspuns că nu sunt asociații agricole în comuna lor.

► **Întrebarea nr.36:** „Dvs. sau un membru al familiei sunteți membru al unei asociații agricole ?”

Dintre cei 104 respondenți, 9 persoane au afirmat că fac parte dintr-o asociație agricolă, pe când 95 de persoane nu sunt membri ai nici unei asociații agricole.

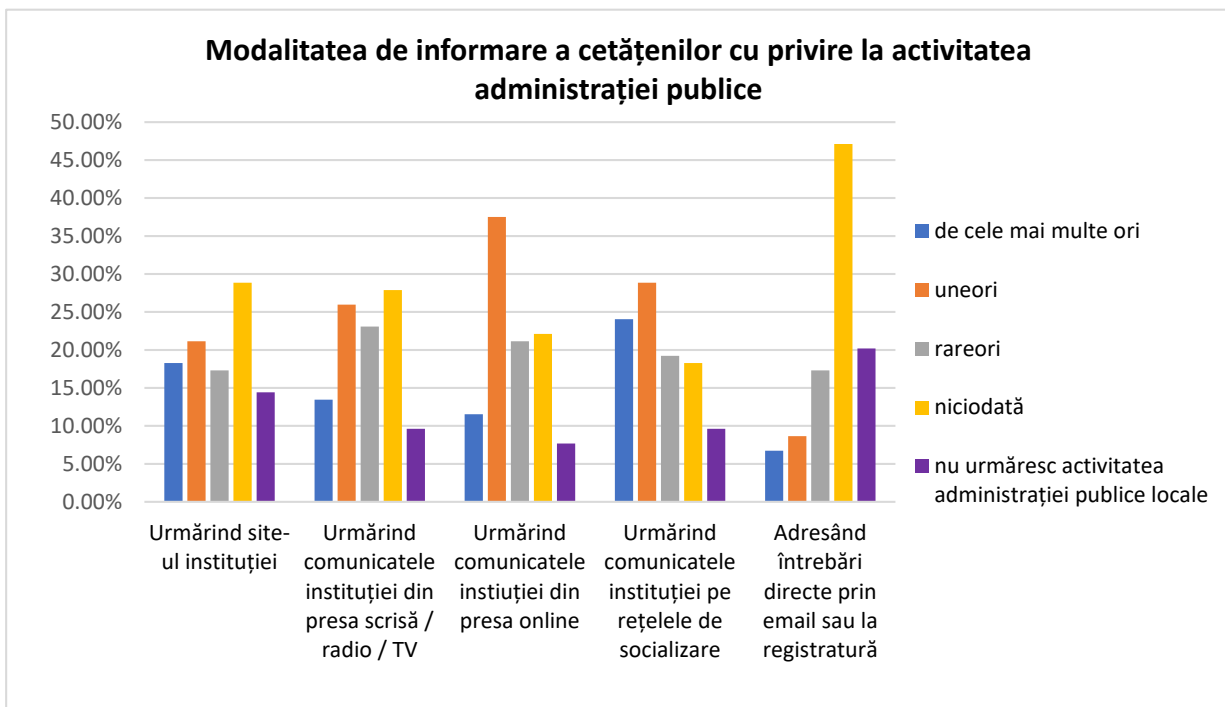
► **Întrebarea nr.37:** „Cum vă informați cu privire la activitatea administrației publice locale?”

În ceea ce privește modalitatea de informare a cetățenilor cu privire la activitatea administrației publice locale, conform celor 104 respondenți, preferințele sunt următoarele:

- urmărind site-ul instituției: 19 persoane din 104 utilizează această metodă de cele mai multe ori, 22 de persoane, respectiv 18 doar uneori sau rareori, iar 45 de persoane nu utilizează această metodă niciodată sau nu urmăresc activitatea administrației publice;
- urmărind comunicatele instituției din presa scrisă / radio / TV: doar 14 persoane din 104 utilizează această metodă de cele mai multe ori, 27 de persoane, respectiv 24 doar uneori sau rareori, iar 39 de persoane nu utilizează această metodă niciodată sau nu urmăresc activitatea administrației publice;
- urmărind comunicatele instituției din presa online: doar 12 persoane din 104 utilizează această metodă de cele mai multe ori, 39 de persoane, respectiv 22 doar uneori sau rareori,

iar 31 de persoane nu utilizează această metodă niciodată sau nu urmăresc activitatea administrației publice;

- urmărind comunicatele instituției pe rețelele de socializare: 25 persoane din 104 utilizează această metodă de cele mai multe ori, 30 de persoane, respectiv 20 doar uneori sau rareori, iar 29 de persoane nu utilizează această metodă niciodată sau nu urmăresc activitatea administrației publice;
- adresând întrebări directe prin email sau la registratură: doar 7 persoane din 104 utilizează această metodă de cele mai multe ori, 9 persoane, respectiv 18 utilizează metoda aceasta doar uneori sau rareori, iar 70 de persoane nu utilizează această metodă niciodată sau nu urmăresc activitatea administrației publice;

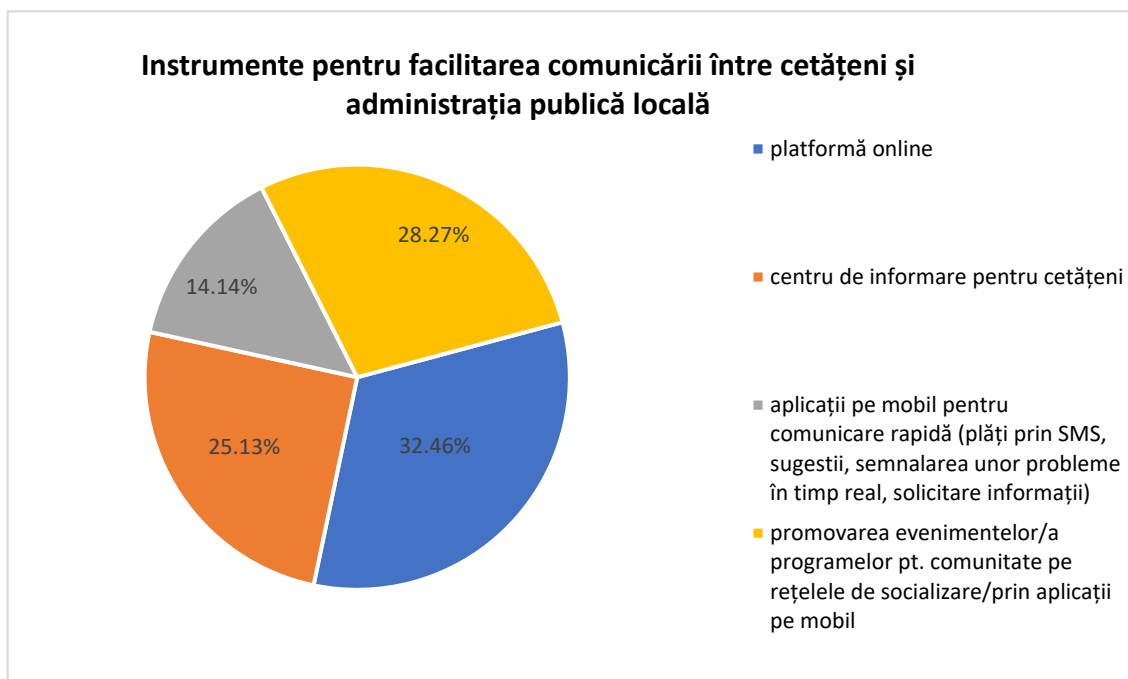

► **Întrebarea nr.38:** *„Ce instrumente considerați că ar facilita comunicarea între cetățeni și administrația publică locală ?”*

Preferințele celor 104 respondenți în ceea ce privește propunerile de instrumente pentru facilitarea comunicării între cetățeni și administrația publică locală, sunt astfel:

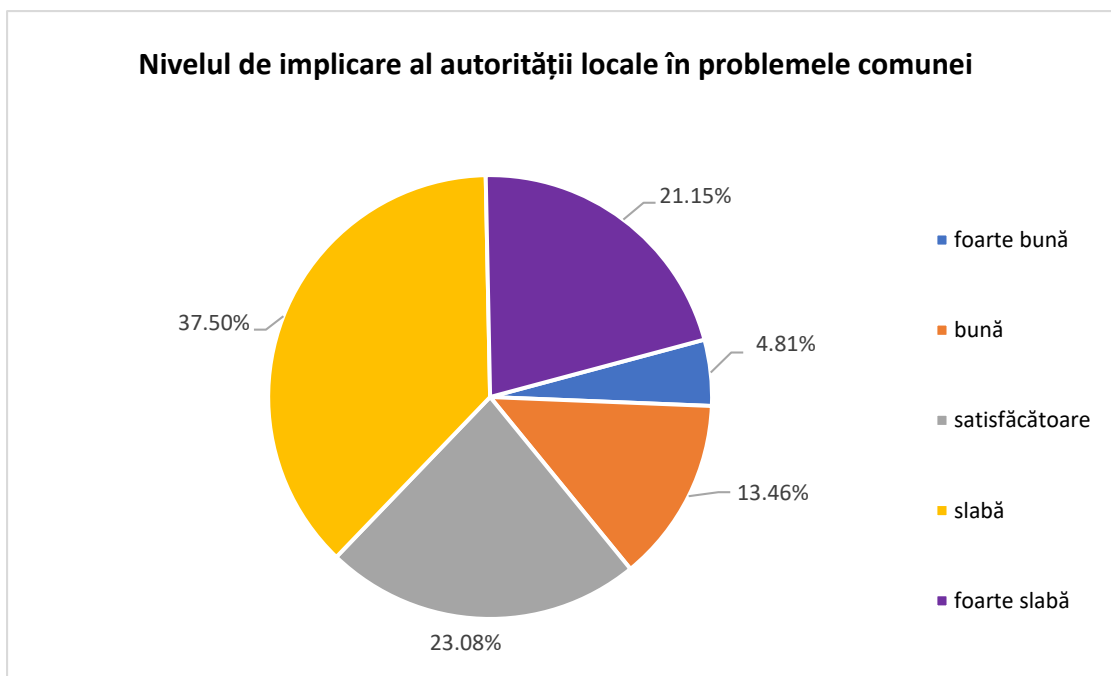
- 32,46% din respondenți ar prefera o platformă online pentru comunicare;

- 28,27% din respondenți ar dori ca promovarea evenimentelor sau a programelor pentru comunitate să se realizeze prin intermediul rețelelor de socializare sau prin aplicații pe mobil;
- 25,13% din respondenți ar dori să fie creat un centru de informare pentru cetățeni, iar
- 14,14% din respondenți și-ar dori dezvoltarea unor aplicații pentru telefonul mobil de tip comunicare rapidă (plăți prin SMS, sugestii, semnalarea unor probleme în timp real, solicitare informații).

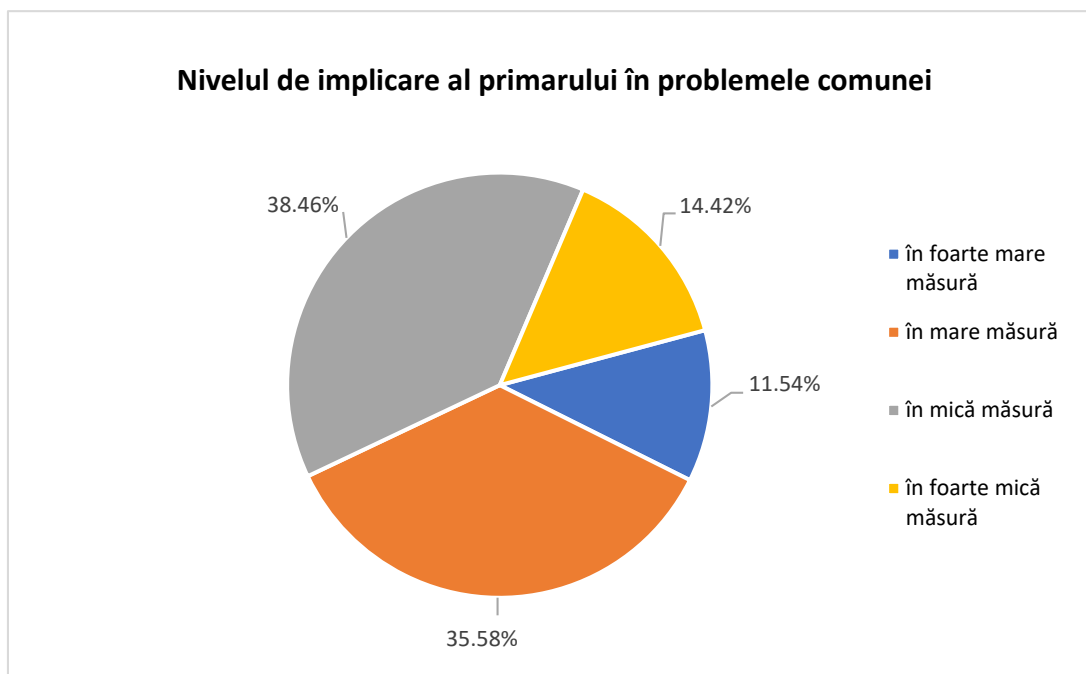
► **Întrebarea nr.39:** „Cum apreciați implicarea autorității locale în rezolvarea problemelor din Comuna Zăbala?”

În ceea ce privește implicarea autorității locale în rezolvarea problemelor existente în comună, dintre cei 104 respondenți, 39 consideră că implicarea este una slabă, 24 de respondenți sunt de părerea că implicarea autorității locale este una satisfăcătoare, 22 de respondenți sunt de părere că implicare este una foarte slabă, 14 respondenți cred că implicarea autorității locale este una bună, și doar 5 respondenți sunt de părerea că implicarea în rezolvarea problemelor este una foarte bună.

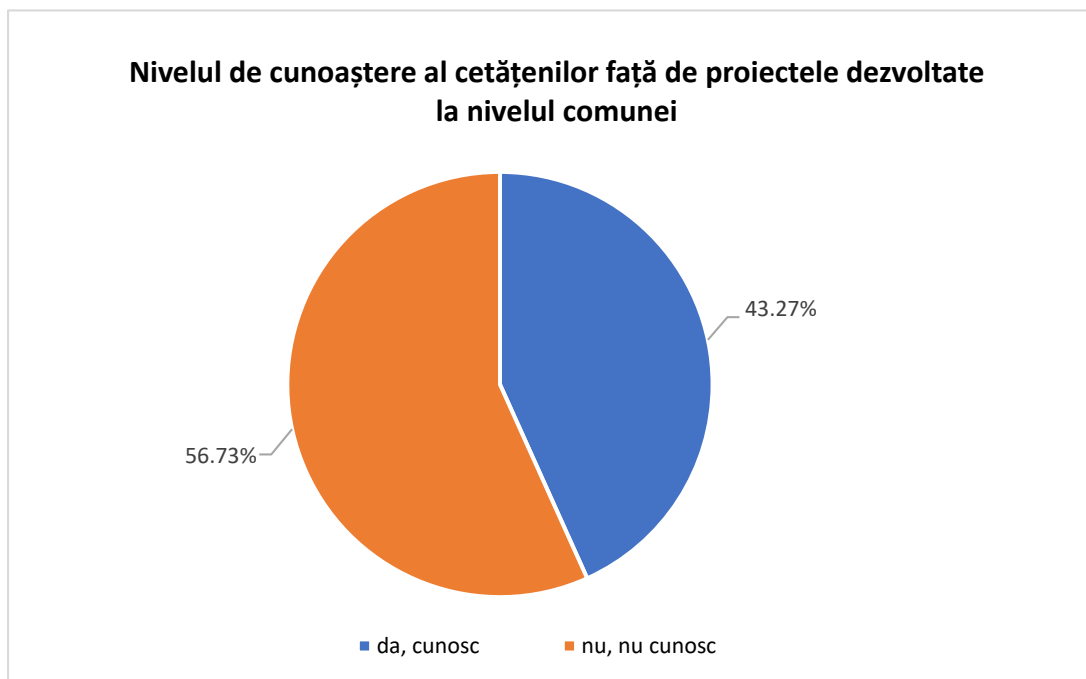
► **Întrebarea nr.40:** „*Considerați că primarul se implică activ în rezolvarea problemelor comunității ?*”

Referitor la implicarea activă a domnului primar în rezolvarea problemelor comunității, 40 de persoane sunt de părere că acesta se implică activ în mică măsură, 37 de persoane consideră că primarul se implică activ în mare măsură, 15 persoane afirmă că acesta se implică în foarte mică măsură, iar 12 persoane consideră că acesta se implică activ în foarte mare măsură.

► **Întrebarea nr.41:** „*Cunoașteți proiectele pe care autoritățile publice locale le dezvoltă la nivelul comunei Zăbala ?*”

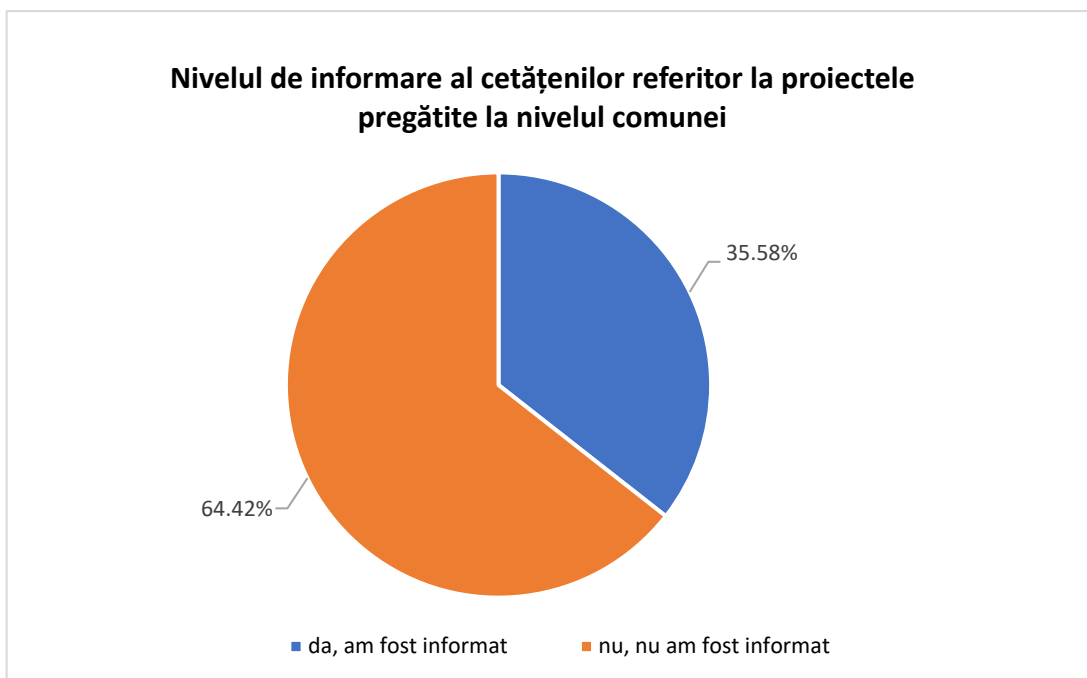
În ceea ce privește proiectele dezvoltate de către autoritatea publică la nivelul comunei, din cei 104 respondenți, 59 de persoane au afirmat că sunt în necunoaștință de cauză, și nu cunosc proiectele, pe când 45 de persoane au afirmat că da, cunosc proiectele care se dezvoltă la nivelul comunei de către autoritățile publice locale.

► **Întrebarea nr.42:** „*Ați fost informat cu privire la proiectele pregătite pentru comunitatea dumneavoastră ?*”

Din cei 104 respondenți, 67 de persoane au afirmat că nu au fost informate în ceea ce privește proiectele pentru comunitate pregătite de către administrația publică locală. 37 de persoane au susținut că au fost informate în ceea ce privește proiectele pregătite pentru comunitate.

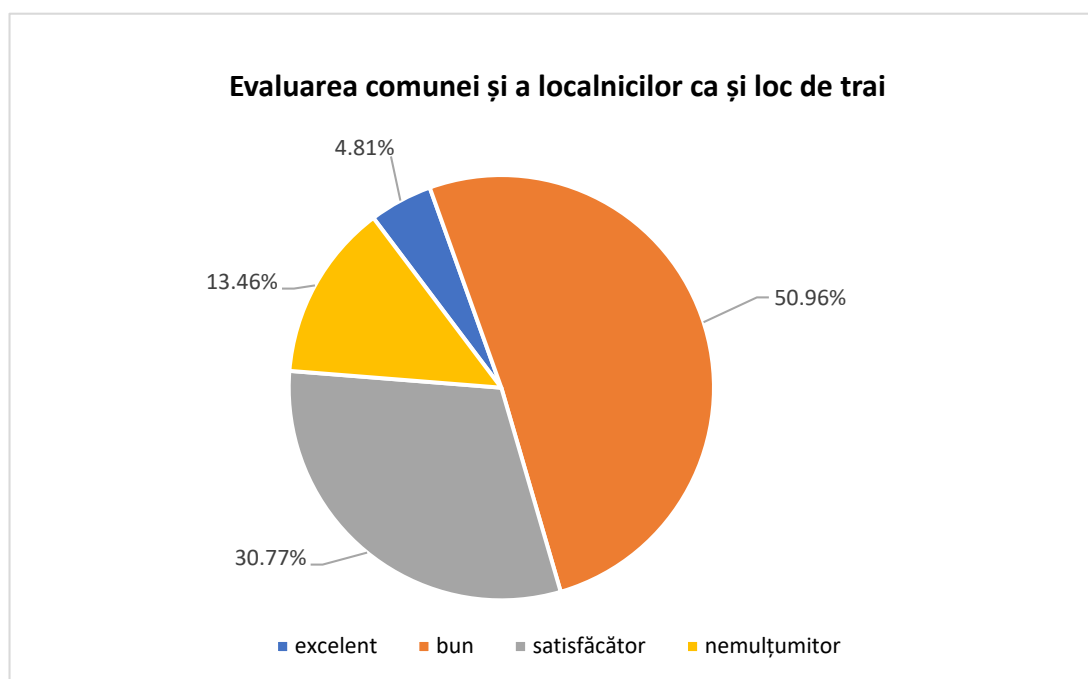
► **Întrebarea nr.43: „Care sunt principalele 3 aspecte pozitive ale Comunei Zăbala ?”**

Având în vedere că aceasta întrebare nu are posibilități multiple de răspuns, printre aspectele pozitive menționate de către respondenți, enumerăm următoarele:

- Castelul Mikes;
- accesibilitatea localității din punct de vedere rutier;
- localizarea din punct de vedere geografic (aproape de orașe);
- peisajele naturale și aerul curat din zonă;
- zonele împădurite;
- liniștea zonei;
- menținerea vie a tradițiilor (inclusiv a dansului popular) și a religiei;
- potențialul turistic al localității;
- existența unor organizații de tineret;
- comunitate muncitoare, liniștită și prietenoasă;
- multiculturalismul;
- iluminatul public;
- existența unor facilități sportive (sala de sport);
- biserica reformată și instituțiile de învățământ.

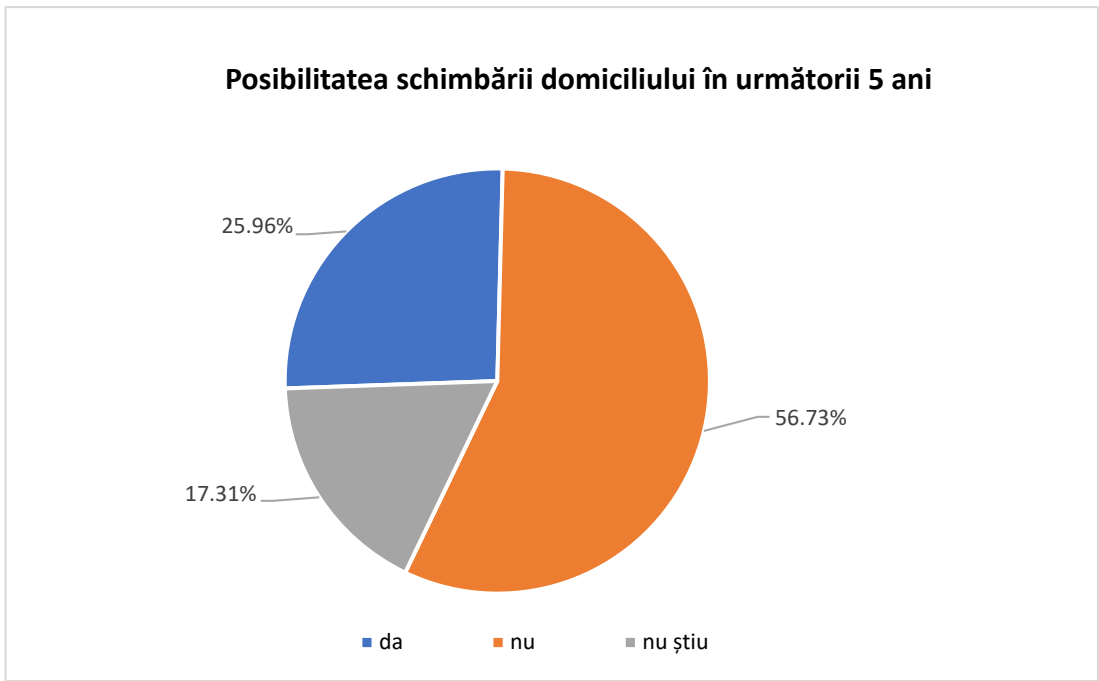
► **Întrebarea nr.44:** „ În general, cum ați evalua comuna și localnicii din comuna Zăbala ca un loc unde să trăiești ?”

Cei 104 respondenți au evaluat comuna și localnicii, din perspectiva locului de trai, astfel: 53 de persoane sunt de părere că este un loc bun de trai, 32 de persoane au afirmat că este un loc satisfăcător, 14 persoane au fost de părere că este un loc nemulțumitor, iar 5 persoane au declarat că ar fi un loc excelent.

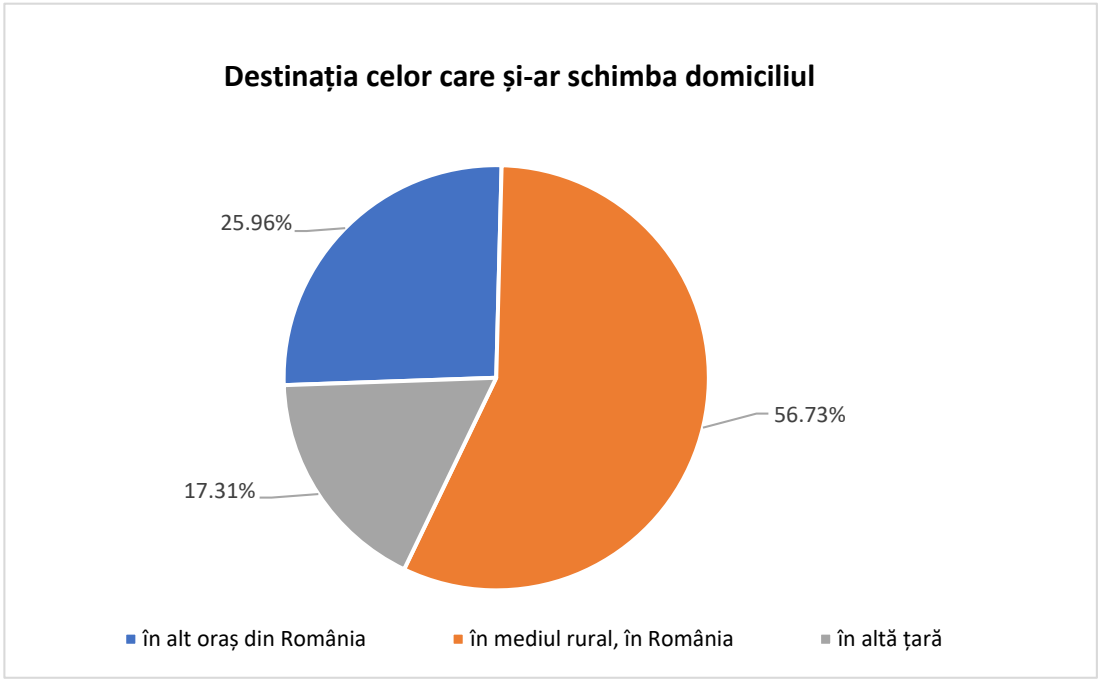

► **Întrebarea nr.45:** „V-ați pus problema mutării domiciliului în altă localitate în următorii cinci ani ? Dacă da, unde?”

Dintre cei 104 respondenți, 59 de persoane nu s-au gândit deloc la mutarea domiciliului în altă localitate, în următorii 5 ani. Pe de altă parte, 27 de persoane și-au pus problema mutării domiciliului în altă localitate, în următorii 5 ani, iar 18 persoane nu au un răspuns sigur la această întrebare.

Dintre cei care și-ar schimba domiciliul, sau se gândesc la acest lucru, 40,30% s-ar muta în altă țară, 35,82% s-ar muta în alt oraș din România, și 23,88% s-ar muta în altă zonă rurală din România.

- **Întrebarea nr.46:** *„Acordați note de la 1 la 5 următoarelor aspecte în funcție de gravitatea acestora, dacă se potrivesc comunei Zăbala (unde 1=problemă cu gravitate redusă, 5=problemă foarte gravă): locuri de muncă, investițiile în comună: investiții private sau publice în comună, investițiile în comună: starea proastă a drumurilor comunale / județene, starea utilităților, poluarea, modul de colectare al deșeurilor, învățământ și educație, sănătate, timp liber, cultură și divertisment, sport și recreere.”*

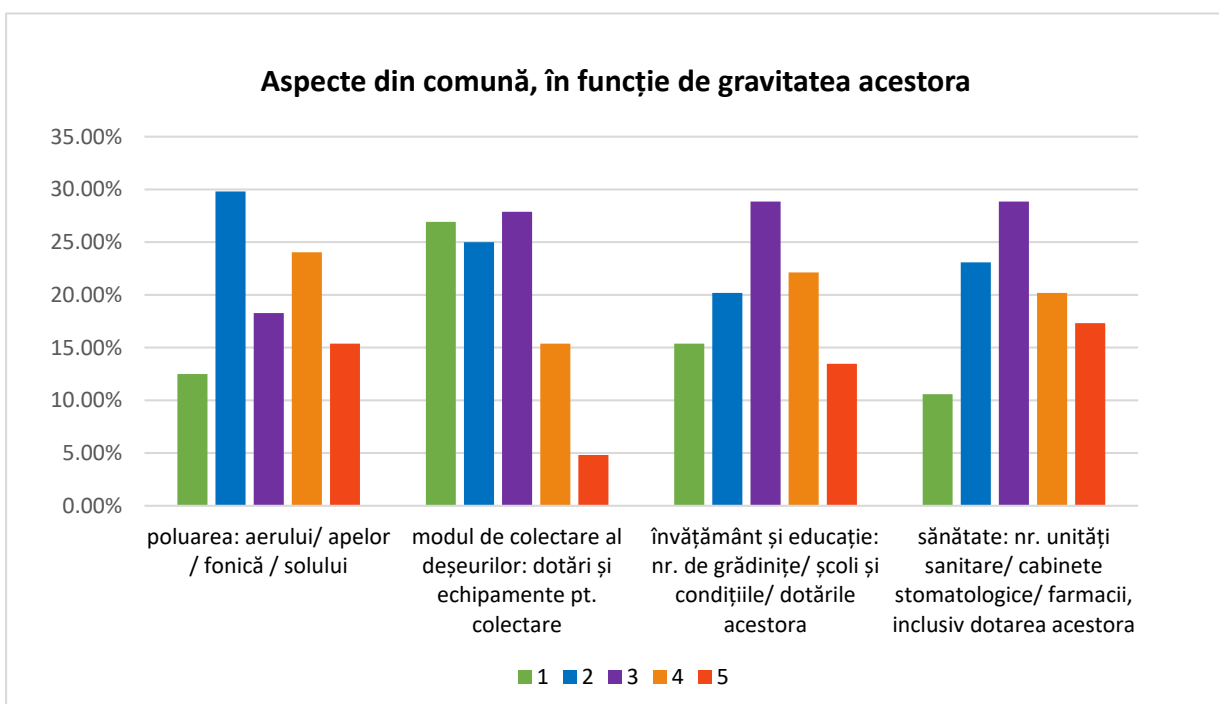
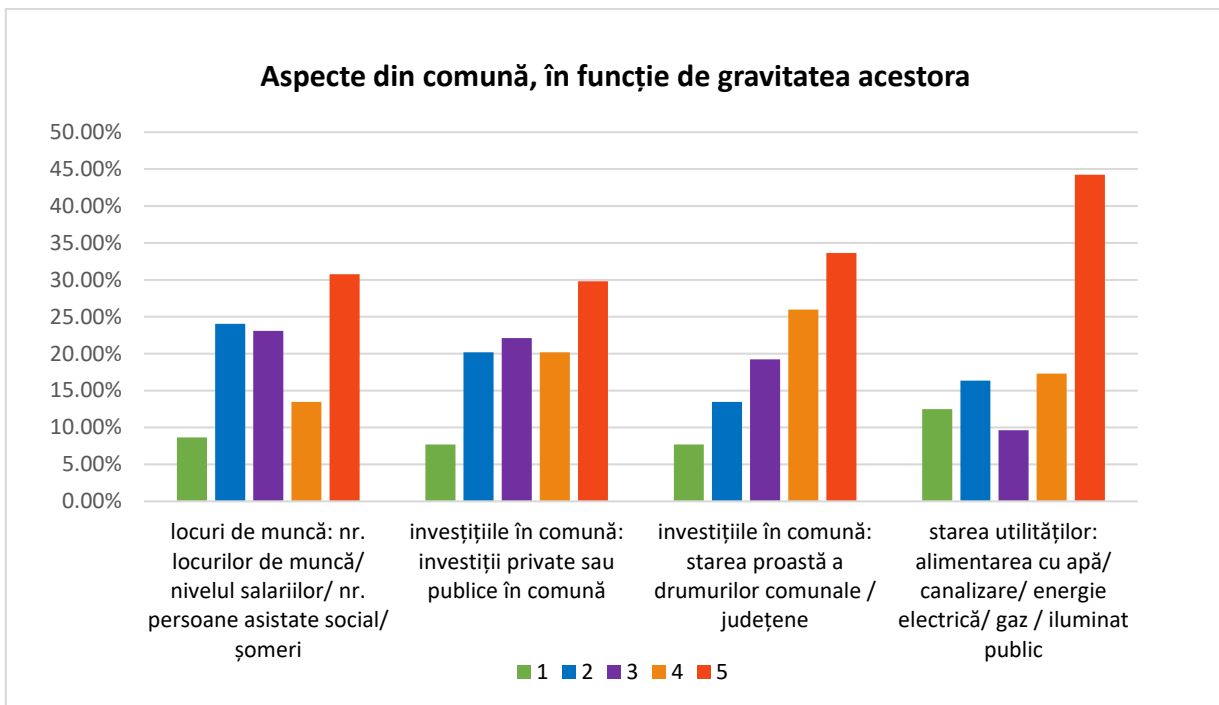
Referitor la aspectele mai-sus menționate, respondenți le-au clasificat în funcție de gravitate, astfel:

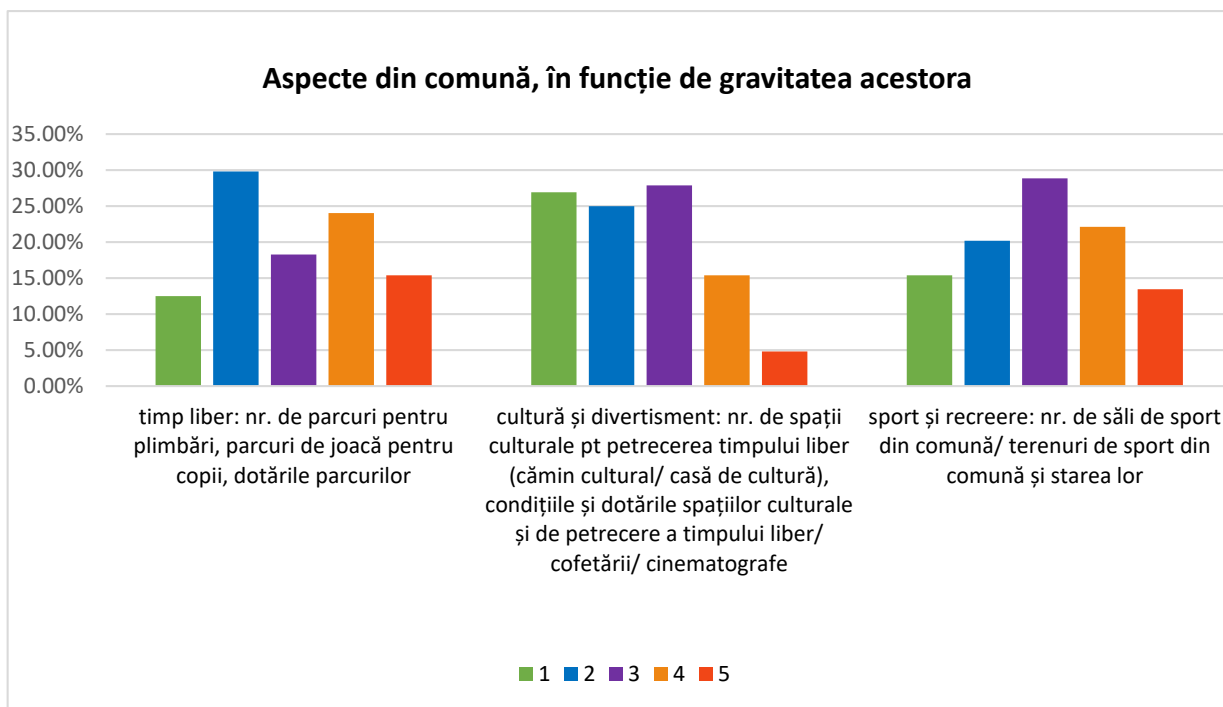
- locuri de muncă - nr. locurilor de muncă/ nivelul salariilor/ nr. persoane asistate social/ șomeri: un număr de 32 de persoane au notat cu 5 acest aspect, ca fiind o problemă foarte gravă, 25 de persoane au notat cu 2 acest aspect, 24 de persoane cu notat cu nota 3 acest aspect, 14 persoane au notat cu nota 4 acest aspect, și doar 9 persoane au acordat nota 1, ca fiind o problemă cu gravitate redusă;
- investițiile în comună - investiții private sau publice în comună: un număr de 31 de persoane au notat cu 5 acest aspect, ca fiind o problemă foarte gravă, 23 de persoane au notat cu 3 acest aspect, câte 21 de persoane cu notat cu nota 3 și 4 acest aspect, și doar 8 persoane au acordat nota 1, ca fiind o problemă cu gravitate redusă;
- investițiile în comună - starea proastă a drumurilor comunale / județene: un număr de 35 de persoane au notat cu 5 acest aspect, ca fiind o problemă foarte gravă, 27 de persoane au notat cu 4 acest aspect, 20 de persoane cu notat cu nota 3 acest aspect, 14 persoane au notat cu nota 2 acest aspect, și doar 8 persoane au acordat nota 1, ca fiind o problemă cu gravitate redusă;
- starea utilităților - alimentarea cu apă/ canalizare/ energie electrică/ gaz / iluminat public: un număr de 46 de persoane au notat cu 5 acest aspect, ca fiind o problemă foarte gravă, 18 persoane au notat cu 4 acest aspect, 17 persoane cu notat cu nota 2 acest aspect, 10 persoane au notat cu nota 3 acest aspect, și 13 persoane au acordat nota 1, ca fiind o problemă cu gravitate redusă;
- poluarea - aerului/ apelor / fonică / solului: un număr de 31 de persoane au notat cu 2 acest aspect, 25 de persoane au notat cu 4 acest aspect, 19 persoane au notat cu 3 acest

aspect, 16 persoane au notat cu nota 5 acest aspect, ca fiind o problemă foarte gravă, și 13 persoane au acordat nota 1, ca fiind o problemă cu gravitate redusă;

- modul de colectare al deșeurilor - dotări și echipamente pt. colectare: un număr de 29 de persoane au notat cu 3 acest aspect, 28 de persoane au acordat nota 1, ca fiind o problemă cu gravitate redusă, 26 de persoane au notat cu 2 acest aspect, 16 persoane au notat cu nota 3 acest aspect, și doar 5 persoane au acordat nota 5 acestui aspect ca fiind o problemă foarte gravă pentru comunitate;
- învățământ și educație - nr. de grădinițe/ școli și condițiile/ dotările acestora: 30 de persoane au acordat nota 3 acestui aspect, 23 de persoane au acordat nota 4, 21 de persoane au acordat nota 2, 16 persoane au catalogat acest aspect ca fiind o problemă cu gravitate redusă, acordând nota 1, iar 14 persoane au notat cu 5 acest aspect, ca fiind o problemă foarte gravă;
- sănătate - nr. unități sanitare/ cabinete stomatologice/ farmacii, inclusiv dotarea acestora: 30 de persoane au acordat nota 3 acestui aspect, 24 de persoane au acordat nota 2, 21 de persoane au acordat nota 4, 18 persoane au notat cu 5 acest aspect, ca fiind o problemă foarte gravă, și 11 persoane au catalogat acest aspect ca fiind o problemă cu gravitate redusă, acordând nota 1;
- timp liber - nr. de parcuri pentru plimbări, parcuri de joacă pentru copii, dotările parcurilor: un număr de 35 de persoane au notat cu 5 acest aspect, ca fiind o problemă foarte gravă, 23 de persoane au notat cu 3 acest aspect, 22 persoane au notat cu nota 2 acest aspect, 13 persoane au notat cu nota 4 acest aspect, iar 11 persoane au acordat nota 1, ca fiind o problemă cu gravitate redusă;
- cultură și divertisment - nr. de spații culturale pt petrecerea timpului liber (cămin cultural/ casă de cultură), condițiile și dotările spațiilor culturale și de petrecere a timpului liber/ cofetării/ cinematografe: un număr de 44 de persoane au notat cu 5 acest aspect, ca fiind o problemă foarte gravă, 23 de persoane au notat cu 4 acest aspect, 20 de persoane au notat cu nota 2 acest aspect, 9 persoane au acordat nota 1, ca fiind o problemă cu gravitate redusă, și 8 persoane au notat cu nota 3 acest aspect;

- sport și recreere - nr. de săli de sport din comună/ terenuri de sport din comună și starea lor: un număr de 30 de persoane au notat cu 4 acest aspect, 23 de persoane au acordat nota 1, ca fiind o problemă cu gravitate redusă, 18 persoane au notat cu 3 acest aspect, 17 persoane au notat cu 2 acest aspect, iar 16 persoane au acordat nota 5, ca fiind o problemă foarte gravă.

► **Întrebarea nr.47:** „*Vă rugăm să indicați măsuri/ proiecte/ intervenții concrete care ar contribui la rezolvarea nevoilor identificate la nivelul Comunei Zăbala/ în zona în care locuiți.*”

În ceea ce privește nevoile identificate la nivelul comunei Zăbala sau în diferite zone în care locuiesc respondenții, cele 104 persoane au menționat următoarele măsuri/ idei de proiecte:

- acces la internet;
- activități de tip cultural pentru toți membrii comunei;
- activități pentru atragerea absolvenților în comună;
- amplasarea de bănci și coșuri de gunoi;
- asfaltarea străzilor și a drumurilor comunale neasfaltate;
- atragerea investitorilor în comună;
- crearea de alei pietonale;
- crearea de facilități pentru petrecerea timpului liber;
- crearea de noi locuri de muncă;
- crearea de piste pentru biciclete;
- dezvoltarea activităților sportive din zonă (terenuri de sport, terenuri de fotbal – natural și

sintetic, parcuri pentru fitness);

- extinderea iluminatului public pe toate străzile din comună, inclusiv pe cele lăturalnice;
- includerea localnicilor în evenimente de interes local (de exemplu activități colective pentru realizarea curățeniei în comună, plantarea de puieti, curățirea șanțurilor, etc.)
- introducerea rețelei canalizare;
- introducerea rețelei de apă potabilă;
- introducerea rețelei de gaze naturale în comună;
- înființare parcuri de joacă pentru copii;
- înființarea unei piețe pentru producătorii locali;
- întreținerea șanțurilor;
- modernizarea și dotarea unităților de învățământ;
- modernizarea trotuarelor;
- promovarea comunei ca destinație turistică;
- realizarea de activități extrașcolare pentru copiii din comună: cercuri de informatică, ansambluri de dans, etc.
- realizarea de întâlniri publice cu membrii comunei.

► **Întrebarea nr.48:** *„Vă rugăm să menționați orice alte aspecte pe care le considerați relevante pentru Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Zăbala pe perioada 2021-2027.”*

Referitor la partea de sugestii, sau aspecte revelante pentru prezenta strategie de dezvoltare locală, respondenții au completat secțiunea tot cu informații ce țin de partea de investiții, sau realizări ce se doresc pentru dezvoltarea comunei și îmbunătățirea calității vieții. Se dorește o mai bună comunicare între localnici și sprijinirea cooperării între aceștia, pentru că doar cu ajutorul lor comuna poate deveni una mai bună.

De asemenea, localnicii au mai evidențiat potențialul turistic pe care comuna îl deține, și posibilitatea de dezvoltare al acestuia în folosul comunității.

Pe lângă chestionarele aplicate populației generale, au fost aplicate chestionare și operatorilor economici de pe raza comunei, adaptate bineînțeles tipului lor de activitate. Acestea

au fost completate în cadrul unei întâlniri la care au participat atât reprezentanți din partea autorității publice locale, cât și reprezentanți din partea echipei de lucru care elaborează prezenta documentație. Chestionarul aplicat se regăsește în Anexa 2 a prezentului document.

În ceea ce privește aspectele dezbătute, și problemele aduse în discuție de către operatorii economici, menționăm următoarele:

- în cadrul comunei există operatori economici organizați atât ca întreprinderi individuale, cât și ca și societăți cu răspundere limitată sau persoane fizice autorizate, și funcționează în comună începând cu anul 2002;
- printre domeniile principale de activitate desfășurate de către operatorii economici, enumerăm: activități în ferme mixte – creșterea animalelor, activități specifice structurilor de cazare – pensiuni, activități de turism, construcții, servicii de înfrumusețare și cosmetică precum și activități de tehnică dentară;
- printre produsele comercializate de către operatorii economici se regăsesc laptele și carnea, iar printre serviciile comercializate se regăsesc servicii de cazare, servicii de înfrumusețare și servicii dentare (lucrări protetice);
- principala piață de desfacere pentru agenții economici este piața județeană, urmată de cea regională;
- ca și canale de distribuție a produselor/serviciilor sunt utilizate firmele specializate sau de distribuție, negocierea directă cu clienții individuali și supermarketurile (pentru produsele alimentare);
- în ceea ce privește dimensiunea forței de muncă angajate, aceasta este una mică, toți agenții economici având între 0-9 angajați;
- printre principalele motive pentru care au fost înființate aceste societăți/ întreprinderi în Comuna Zăbala, au fost amintite obținerea unui trai mai bun pentru familie, și existența domiciliului în această comună;
- în ceea ce privește posibilitățile de dezvoltare ale afacerilor existente, reprezentanții operatorilor economici au afirmat că acestea există. Un rol important îl au turiștii care frecventează zonă, poziția geografică (aproape de orașul Covasna și municipiul Târgu Secuiesc), dar și cererea crescută din ultimii ani;
- printre problemele întâmpinate în dezvoltarea afacerii, operatorii economici au

menționat: starea proastă a infrastructurii, drumurile de acces existente, lipsa personalului, lipsa utilităților (accesul la rețeaua de apă și canalizare);

- în ceea ce privește capacitatea administrației publice locale de a dezvolta proiecte strategice, în Comuna Zăbala, operatorii economici sunt de părere că aceasta este una scăzută;
- profitul anual obținut de către operatorii economici, dintre cei care au dat răspunsuri exacte, figurează între 10.000 – 20.000 de lei, dintre care cel puțin jumătate din sumă este reinvestită în dezvoltarea societății;
- referitor la metodele de promovare ale afacerii, operatorii economici din comuna Zăbala au optat pentru următoarele: on-line prin intermediul site-ului web, on-line prin intermediul rețelelor de socializare, off-line prin recomandări, off-line prin pliante și materiale promoționale;
- în ceea ce privește perspectivele de dezvoltare ale societății prin angajarea de personal, operatorii economici au răspuns că au în vedere angajarea de personal în următoarea perioadă, dar nu mai mult de 1 persoană;
- dintre operatorii economici participanți la întâlnire, doar 1 persoană este membru al unei asociații profesionale/grup de producători, respectiv acesta este membru al Asociației Tinerilor Fermieri din Județul Covasna;
- pentru dezvoltarea afacerii, majoritatea operatorilor economici au utilizat creditul bancar, sume din venituri proprii, dar și fonduri nerambursabile;
- majoritatea operatorilor economici intenționează să acceseze fonduri nerambursabile pentru dezvoltarea afacerii, respectiv pentru: modernizarea activității prin achiziționarea de aparatură nouă, mai performantă, achiziția de echipamente noi, pentru extinderea fluxului de producție, dar și pentru dotarea activității cu surse de energie regenerabilă;
- printre cauzele care influențează activitatea operatorilor economici într-un procent mare și foarte mare, menționăm: lipsa personalului calificat în zonă, școli, cursuri; legislație greoaie, birocrație instituțională în relațiile cu instituțiile locale, regionale; acces greu la fondurile europene datorită sistemului birocratic și atitudinii funcționarilor publici; lipsa sau slaba dezvoltare a pieței de desfacere, putere de

cumpărare scăzută, lipsă turiști; lipsa informațiilor specifice, orientare turistică, transport, comunicații; modalități insuficiente de promovare, inclusiv promovarea pe website-urile autorităților locale, centrale, agențiilor și operatorilor turistici, publicitate; starea infrastructurii din zonă și alimentarea cu utilități, servicii publice;

- în ceea ce privește intervențiile concrete care ar contribui la rezolvarea problemelor identificate la nivelul Comunei Zăbala, operatorii economici au menționat: modernizarea infrastructurii rutiere, înființare și extindere rețea de apă și canalizare, înființare rețea de gaze naturale;
- în ceea ce privește datele socio-demografice ale reprezentanților operatorilor economici, aceștia au vârsta cuprinsă între 33 - 60 de ani, toți dețin cel puțin o calificare profesională în domeniul în care activează, iar nivelul studiilor este cel puțin la tipul de învățământ postliceal/școală profesională, cât și licență și masterat.

ANALIZA SWOT A COMUNEI

Acest tip de analiză este esențială deoarece permite identificarea măsurilor care trebuie adoptate în procesul de planificare, pentru atingerea obiectivelor strategiei de dezvoltare locală.

Potrivit literaturii de specialitate¹, analiza SWOT grupează informațiile în două categorii esențiale:

- ▶ **Factori interni: puncte tari și puncte slabe;**
- ▶ **Factori externi: oportunități și amenințări.**

Punctele tari și punctele slabe reprezintă elemente interne asupra cărora există un control direct, în timp ce oportunitățile și amenințările provin din mediul extern și pot afecta în mod pozitiv sau negativ activitatea comunității.

Acest instrument oferă o imagine de ansamblu a trăsăturilor comunității, astfel încât punctele tari și oportunitățile să poată fi valorificate, iar punctele slabe și amenințările să poată fi eliminate.

Prima etapă în elaborarea Strategiei de dezvoltare locală a comunei Zăbala a fost determinarea situației curente a comunei, din perspectiva domeniilor cheie, care a permis analizarea în detaliu a tuturor aspectelor pozitive și negative ale evoluției sale.

Scopul final al acestui tip de analiză se referă la determinarea obiectivelor strategice ale comunei Zăbala pe termen lung, cât și la stabilirea direcțiilor de dezvoltare, care să permită atingerea obiectivelor stabilite.

---

¹ Site-ul Revistei de Statistică, www.revistadestatistica.ro/wp-content/uploads/2014/02/RRS_5_2012_A6_ro.pdf

AȘEZARE GEOGRAFICĂ, LOCALIZARE

PUNCTE TARI	<ul style="list-style-type: none"> - Comună situată în apropierea râurilor și izvoarelor de ape minerale. - Comună situată la o distanță de 5,6 km față de orașul Covasna și la o distanță de 14,5 km față de municipiul Târgu Secuiesc. - Acces la drumuri județene (DJ 121); - Acces la calea ferată. - Zonă cu un potențial ridicat de dezvoltare. 	PUNCTE SLABE	<ul style="list-style-type: none"> - Precipitații care, în general, depășesc media pe țară. - Zonă supusă riscurilor naturale: inundații și alunecări de teren.
OPORTUNITĂȚI	<ul style="list-style-type: none"> - Posibilitatea accesării fondurilor structurale în vederea valorificării resurselor zonei. - Existența programelor autorităților județene și naționale destinate dezvoltării zonelor rurale. - Posibilitatea încadrării ariilor geografice ale comunelor în ariile de eligibilitate ale programului de finanțare prin fonduri structurale ale Uniunii Europene. 	AMENINȚĂRI	<ul style="list-style-type: none"> - Ploile torențiale pe timp de vară care provoacă inundații. - Insuficiența resurselor financiare pentru contribuția proprie la proiectele finanțate prin Fonduri Structurale din mediul rural.

MEDIU

PUNCTE TARI	<ul style="list-style-type: none"> - Existența izvoarelor de apă și apă minerală. - Frumusețea peisajului natural. - Starea bună a mediului. - Existența serviciului de colectare selectivă a deșeurilor menajere. - Existența resurselor naturale evidențiate (parcul dendrologic Mikes, apartenența comunei la arii naturale protejate Natura 2000) ce pot fi valorificate în turism. 	PUNCTE SLABE	<ul style="list-style-type: none"> - Poluare din cauza traficului zonal. - Lipsa sistemelor de apă și canalizare. - Lipsa unor proiecte ecologice la nivelul comunității locale. - Mentalitatea populației locale cu privire la protecția mediului și atitudinea ecologică. - Depozitarea necorespunzătoare a deșeurilor menajere (spații publice, albiile pâraielor, câmp, etc.) - Lipsa promovării voluntariatului referitor la protecția mediului înconjurător. - Fonduri insuficiente alocate pentru protecția mediului.
OPORTUNITĂȚI	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltarea turismului aproape de natură. - Valorificarea resurselor de ape minerale. - Implicarea populației în activitățile de educație ecologică. - Dezvoltarea de parteneriate în vederea protecției mediului. - Dezvoltarea de produse ecologice, bio. - Atragerea de fonduri pentru dezvoltarea infrastructurii edilitare pe baza planurilor, documentațiilor și strategiilor existente. - Fonduri disponibile din surse europene sau naționale pentru susținerea proiectelor de mediu. - Introducerea surselor regenerabile de energie. - Investiții în sisteme de producere și furnizare de energie din surse regenerabile pentru instituțiile publice. 	AMENINȚĂRI	<ul style="list-style-type: none"> - Schimbări climatice globale ce pot duce la alunecări de teren. - Degradarea cadrului natural (flora și fauna) în cazul dezvoltării necontrolate a turismului. - Potențial de poluare accidentală cu privire la evacuarea apelor uzate. - Împovărarea mediului și degradarea spațiilor publice din pricina lipsei sistemului de canalizare și depozitarea nefavorabilă a deșeurilor. - Deteriorarea solurilor din cauza utilizării necontrolate a îngrășămintelor chimice în agricultură.

DEMOGRAFIE

PUNCTE TARI	<ul style="list-style-type: none"> - Costul scăzut al forței de muncă. - Proximitatea față de orașul Covasna și municipiul Târgu Secuiesc. - Diferența dintre populația feminină și cea masculină nu este semnificativă, ponderea bărbaților fiind cu doar 0,64% mai ridicată față de cea a femeilor. 	PUNCTE SLABE	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbătrânirea populației. - Scăderea numărului populației din comună. - Rata de natalitate din comuna se află într-un proces de scădere.
OPORTUNITĂȚI	<ul style="list-style-type: none"> - Preocuparea permanentă a Autorităților Publice Locale cu privire la rezolvarea problemelor cu care se confruntă populația. - Accesul facil și rapid spre orașul Covasna și municipiul Târgu Secuiesc crește oportunitățile oferite pe piața muncii pentru locuitori. - Proiectele de dezvoltare a infrastructurii pentru creșterea accesibilității zonei. - Posibilitatea finanțării proiectelor de infrastructură din fonduri nerambursabile. - Implicarea asistenților sociali în activități de conștientizare cu privire la necesitatea întineririi populației. 	AMENINȚĂRI	<ul style="list-style-type: none"> - Criza economică și financiară de la nivel național ce are impact asupra dezvoltării economice și a pieței locurilor de muncă. - Subfinanțarea sistemului de învățământ și astfel scăderea calității actului educațional va determina scăderea numărului persoanelor cu studii medii și superioare. - Ritmul de scădere al populației crește de la an la an, iar generațiile tinere sunt din ce în ce mai puțin numeroase comparativ cu cele adulte și vârstnice.

E C O N O M I E

P U N C T E T A R I	<ul style="list-style-type: none"> - Amplasare teritorială favorabilă: comuna se află la o distanță semnificativ redusă față de principalele centre urbanistice importante: Covasna, Târgu Secuiesc, Întorsura Buzăului, Sfântu Gheorghe, Brașov. - Existența forței de muncă. 	P U N C T E S L A B E	<ul style="list-style-type: none"> - Interes scăzut al agenților economici locali pentru formarea profesională a angajaților. - Numărul redus al investitorilor străini. - Lipsa locurilor de muncă la nivel local. - Scăderea constantă a cererii și ofertei de servicii, pe plan local. - Lipsa unui program de promovare a produselor și serviciilor locale.
O P O R T U N I T Ă Ţ I	<ul style="list-style-type: none"> - Programe finanțate din Fondurile Structurale și de Coeziune, pentru calificare, necalificare, specializare în diferite meserii. - Oportunități de finanțare a agenților economici locali. - Oportunități de finanțare în cadrul Grupurilor locale de acțiune. - Promovarea și stimularea formelor asociative. - Diversificarea activităților economice. 	A M E N I N Ţ Ă R I	<ul style="list-style-type: none"> - Legislația în continuă schimbare. - Politica nefavorabilă pentru dezvoltarea afacerilor. - Condițiile impuse de către Uniunea Europeană, în ghidurile pentru obținerea finanțării, greu de îndeplinit de către actorii economici locali. - Insuficienta pregătire în vederea accesării și implementării proiectelor cu finanțare europeană. - Criza economică națională și, implicit, mondială. - Epidemii sau pandemii cu efect nefavorabil.

AGRICULTURĂ

PUNCTE TARI	<ul style="list-style-type: none"> - Existența suprafețelor de teren propice desfășurării activităților agricole. - Potențialul existent în ceea ce privește domeniul zootehnic și domeniul agricol. - Existența asociațiilor de profil (Asociația crescătorilor de bovine Zăbala, Asociația crescătorilor de bovine Tamașfalău, Asociația crescătorilor de ovine Zăbala, Asociația Cartoful de Zăbala). - Resurse umane ocupate în agricultură. - Tradiție în cultivarea legumelor, în special în cultivarea cartofului. 	PUNCTE SLABE	<ul style="list-style-type: none"> - Uzură fizică și morală ridicată a utilajelor agricole. - Lipsa echipamentelor de irigații. - Lipsa fondurilor agenților economici cu domeniul de activitate agricol. - Reticența micilor producători în ceea ce privește includerea în piața de desfacere a produselor agricole realizate în gospodărie. - Neaplicarea metodologiilor agricole moderne, care duce la menținerea unei agriculturi tradiționale slab competitive economic.
OPORTUNITĂȚI	<ul style="list-style-type: none"> - Existența posibilității accesării fondurilor europene. - Crearea de asociații de exploatare eficientă a terenurilor agricole private. - Tendința diversificării activităților în domeniul agricol. - Creșterea numărului de alimente tradiționale de calitate înregistrate la nivel național. - Existența Grupurilor de Acțiune Locală care sprijină micii fermieri. 	AMENINȚĂRI	<ul style="list-style-type: none"> - Cadru legislativ instabil. - Depopularea satelor și îmbătrânirea populației. - Lipsa unui cadru legal stabil pentru protejarea producției agricole interne. - Fenomene meteo instabile, ca urmare a încălzirii globale. - Riscul apariției calamităților naturale. - Concurența acerbă de pe piața produselor agroalimentare.

INFRASTRUCTURĂ

PUNCTE TARI	<ul style="list-style-type: none"> - Accesibilitate: traversarea comunei de către DJ121, care se conectează la rețeaua națională de drumuri. - Tranzitare cale ferată: linia Sfântu Gheorghe-Brețcu, cu două stații CFR. - Accesul populației la transportul feroviar. - Investițiile aflate în curs pentru rețeaua de apă și canalizare; - Investiții realizate pentru asfaltarea drumurilor și a străzilor. 	PUNCTE SLABE	<ul style="list-style-type: none"> - Lipsa pistelor de biciclete. - Degradarea trotuarelor și a podețelor. - Necesitate de a reabilita și întreține trotuarele.- Lipsa transportului ecologic. - Lipsa facilităților pentru persoanele cu dizabilități, în spațiile publice. - Lipsa covorului asfaltic pe majoritatea străzilor laterale din comună.
OPORTUNITĂȚI	<ul style="list-style-type: none"> - Existența programelor pentru dezvoltarea infrastructurii finanțate din fondurile Uniunii Europene. - Existența programelor guvernamentale pentru dezvoltarea infrastructurii. - Posibilitatea atragerii de fonduri în vederea dezvoltării infrastructurii care să asigure conectarea întregii populații a comunei Zăbala la rețeaua de apă și canalizare. - Posibilitatea încheierii de parteneriate public-privat în vederea dezvoltării infrastructurii comunei Zăbala. 	AMENINȚĂRI	<ul style="list-style-type: none"> - Instabilitatea legislativă și monetară. - Instabilitatea politică. - Costul ridicat pentru elaborarea documentațiilor preliminare și necesitatea cofinanțării proiectelor. - Apariția de disfuncționalități în implementarea proiectelor de infrastructură.

SERVICII PUBLICE

PUNCTE TARI	<ul style="list-style-type: none"> - Existența și buna funcționare a serviciilor de sănătate, de bază, la nivelul comunei Zăbala. - Implicarea activă în problemele comunității. - Existența spațiului adecvat pentru buna derulare a acțiunilor administrative. - Pregătirea continuă a personalului. 	PUNCTE SLABE <ul style="list-style-type: none"> - Insuficiența comunicare între instituțiile publice, de la nivele diferite. - Inexistența dotărilor moderne pentru situații de urgență. - Interpretări eronate privind impozitele și taxele locale.
OPORTUNITĂȚI	<ul style="list-style-type: none"> - Cursuri de calificare și pregătire pentru funcționarii primăriei. - Finanțări europene pentru dezvoltarea capacității administrative. - Creșterea autonomiei locale. - Aplicarea principiului transparenței în activitatea instituțiilor publice. 	AMENINȚĂRI <ul style="list-style-type: none"> - Capacitate redusă de autofinanțare. - Reducerea gradului de colectare a impozitelor și taxelor locale.

EDUCAȚIE

PUNCTE TARI	<ul style="list-style-type: none"> - Existența unui număr mare de instituții de învățământ la nivelul comunei. - Existența învățământului preșcolar, școlar și gimnazial. - Existența spațiilor care asigură infrastructura adecvată procesului educațional. - Comunicare formală și informală bună. - Existența programului de tip „Școală după școală”.	PUNCTE SLABE	<ul style="list-style-type: none"> - Populația cu vârstă școlară în scădere. - Personal didactic calificat în scădere. - Manuale școlare insuficiente. - Material didactic insuficient.
OPORTUNITĂȚI	<ul style="list-style-type: none"> - Accessarea fondurilor europene nerambursabile pentru îmbunătățirea infrastructurii și a programelor școlare. - Dezvoltarea de parteneriate de tip public-privat pentru sprijinirea procesului educațional și a formării profesionale. - Posibilitatea participării elevilor și/sau a cadrelor didactice la schimburi de experiențe interne/internaționale.	AMENINȚĂRI	<ul style="list-style-type: none"> - Amenințarea demografică, ca urmare a scăderii numărului de nou-născuți din ultimii ani. - Incoerența politicilor în domeniul educației. - Schimbările frecvente de strategie în cadrul sistemului de învățământ. - Programa școlară încărcată. - Slaba motivație a elevilor.

TURISM ȘI CULTURĂ

<p>PUNCTE TARI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Acces facil în comună datorită legăturilor de transport și datorită amplasării față de polii urbani importanți (Covasna, Târgu Secuiesc, Întorsura Buzăului, Sfântu Gheorghe, Brașov). - Obiectivele turistice existente la nivelul comunei Zăbala: Muzeul etnografic al ceangăilor; Castelul Mikes; Casa secuiască, etc. - Existența a două structuri de primire turistică cu funcțiune de cazare. - Existența căminelor culturale în fiecare dintre satele componente ale comunei Zăbala. - Existența evenimentelor și a manifestărilor cultural-artistice. - Existența Grupului de Dans Gyöngyharmat, corul de bărbați din Tamașfalău, Grupul de Dans Izvoarașul și Grupul de Dans Datina. 	<p>PUNCTE SLABE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Infrastructură turistică slab dezvoltată. - Lipsa unei strategii de dezvoltare a turismului la nivelul comunei Zăbala. - Pregătire profesională redusă. - Lipsa dotărilor pentru căminele culturale, care constituie un impediment în derularea unor activități mai complexe. - Biblioteca tradițională este vizitată din ce în ce mai puțin.
<p>OPORTUNITĂȚI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Posibilitatea accesării programelor de finanțare naționale, fonduri norvegiene sau a fondurilor europene, care sprijină dezvoltarea activităților de turism. - Valorificarea potențialului de activități recreaționale (sporturi extreme, echitație, înot, etc.). - Realizarea de parteneriate interne și externe de colaborare în domeniul turismului. - Informatizarea bibliotecii și a serviciilor oferite la nivelul acesteia. - Crearea de parteneriate cu alte instituții de cultură și învățământ de la nivelul Uniunii Europene, în vederea realizării schimburilor de experiență. 	<p>AMENINȚĂRI</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Instabilitate legislativă. - Resurse financiare limitate pentru dezvoltarea infrastructurii turistice și pentru dezvoltarea infrastructurii culturale și sportive. - Constrângeri financiare. - Discrepanțe între domeniul cultural și nevoile, respectiv interesele comunității.

STABILIREA PERSPECTIVELOR DE VIITOR

Analizând datele referitoare la comună din ultimii ani, precum și informațiile obținute prin chestionarea populației generale, și a operatorilor economici, putem formula perspectivele de viitor pentru dezvoltarea comunei și remedierea problemelor semnalizate. Orice comunitate modernă trebuie să asimileze și să promoveze o viziune strategică în ceea ce privește dezvoltarea sa viitoare. Lipsa unei asemenea viziuni poate duce la o activitate administrativă haotică, în cadrul căreia se pot rata oportunități și se consumă irațional resurse prețioase.

Imaginea de viitor a strategiei aduce în prim plan acele stări sociale, economice și de mediu, spre care comunitatea locală tinde să ajungă de la momentul elaborării prezentei strategii, până la intervalul de timp propus, în cazul nostru, anul 2027. **Viziunea** Comunei Zăbala se creionează astfel:

"Comuna Zăbala este o comună atractivă, bazată pe resursele sale turistice, pe capacitățile de organizare a vieții economice și pe tradițiile sale de producție, care le oferă tinerilor o zonă atractivă pentru locuit, unde membrii comunității colaborează eficient pentru gospodărirea patrimoniului cultural și natural."

Astfel, conceptul de dezvoltare nu este altceva decât „distanța” măsurată de la situația prezentă, o apropiere spre situația dorită. Această abordare devine realizabilă prin obiectivele de dezvoltare.

Obiectivele de dezvoltare ale comunei Zăbala pentru perioada 2021 - 2027 organizează într-un sistem integrat gestionarea acelor probleme și exploatarea acelor posibilități, care în urma identificării și analizării situației au ieșit la iveală. Pe baza obiectivelor stabilite, direcția de dezvoltare va fi mult mai ușor de planificat, iar domeniile care merită o atenție sporită, vor fi mai ușor identificate.

Obiectivul principal stabilit pentru această perioadă este crearea condițiilor necesare pentru dezvoltarea durabilă economică, socială și a mediului, bazată pe resursele și posibilitățile regiunii și pe posibilitățile oferite de mediul înconjurător în vederea creșterii calității vieții a

locuitorilor comunei. Pentru că obiectivul principal cuprinde acțiuni și activități vaste, trebuie stabilite obiectivele strategice, care odată realizate, duc la îndeplinirea obiectivului principal.

Obiectivele strategice ale Comunei Zăbala pentru perioada 2021 – 2027 sunt următoarele:

- ▶ **Obiectiv strategic 1** – Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate
- ▶ **Obiectiv strategic 2** – Asigurarea calității mediului și utilizarea eficientă a surselor de energie
- ▶ **Obiectiv strategic 3** – Dezvoltarea serviciilor social-culturale, de sănătate și de agrement
- ▶ **Obiectiv strategic 4** – Dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională
- ▶ **Obiectiv strategic 5** – Valorificarea patrimoniului local, dezvoltarea serviciilor turistice ale comunei și susținerea economiei locale

Următorul pas, necesar pentru îndeplinirea cu succes a obiectivelor strategice, este stabilirea obiectivelor specifice. Utilizăm astfel metoda abordării dinspre general spre specific, respectiv realizarea unor obiective mai mici, care, cumulat, duc la îndeplinirea obiectivului mare. Obiectivele strategice și obiectivele specifice au fost stabilite, în urma unei analize riguroase, realizată într-o manieră sistematică și obiectivă prin raportare atât la specificul teritoriului acoperit de comuna Zăbala, cât și la analiza SWOT prezentată.

Astfel, setul de obiective stabilite pentru comuna Zăbala creează legătura, într-un context mai larg, între resursele locale și instrumentele de valorificare și ameliorare a acestora, generând mai departe premisele unei dezvoltări teritoriale echilibrate și de durată.

Obiectiv strategic (OS)	Obiectiv specific (os)
OS 1 – Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate	os 1 – Îmbunătățirea accesului populației la serviciile de bază: rețea de apă și canalizare, gaze naturale și energie electrică
	os 2 – Îmbunătățirea accesibilității comunei prin realizarea de alei pietonale, trotuare și piste pentru biciclete
	os 3 – Sprijinirea acțiunilor de intervenție în cazul apariției unor situații de urgență
	os 4 – Modernizarea infrastructurii rutiere, rutiere agricole și rutiere forestiere
	os 5 – Digitalizarea proceselor administrative
OS 2 – Asigurarea calității mediului și utilizarea eficientă a surselor de energie	os 1 – Creșterea eficienței energetice în clădirile publice, și utilizarea surselor de energie alternative
	os 2 – Creșterea gradului de prevenire a producerii riscurilor naturale
	os 3 – Dezvoltarea schemelor de gestionare a deșeurilor
	os 4 - Acțiuni privind împădurirea și crearea de suprafețe împădurite
OS 3 – Dezvoltarea serviciilor social-culturale, de sănătate și de agrement	os 1 – Creșterea calității serviciilor sociale prin construirea de locuințe sociale, acordarea de sprijin financiar
	os 2 – Creșterea calității serviciilor sociale prin acordarea de sprijin financiar
	os 3 – Amenajarea și modernizarea peisagistică a spațiilor de recreere
	os 4 – Extinderea infrastructurii sportive
	os 5 – Îmbunătățirea serviciilor medicale
OS 4 – Dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională	os 1 – Dezvoltarea serviciilor educaționale la nivelul comunei
	os 2 – Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ
	os 3 – Activități de consiliere și programe de formare profesională pentru cadre

	didactice, funcționari publici, șomeri
OS 5 – Valorificarea patrimoniului local, dezvoltarea serviciilor turistice și susținerea economiei locale	os 1 – Acțiuni privind sprijinirea economiei în mediul rural, prin valorificarea produselor locale
	os 2 – Acțiuni de promovare a tradițiilor și a sărbătorilor locale
	os 3 – Reabilitarea, modernizarea și dotarea clădirilor clasate aflate în proprietate publică
	os 4 – Dezvoltarea agroturismului
	os 5 – Dezvoltarea infrastructurii de afaceri
	os 6 – Menținerea legăturilor internaționale și a înfrățirilor dintre localități

PORTOFOLIUL PROIECTELOR

Proiectul nr. 1

Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de pe raza comunei Zăbala

Scopul proiectului:

Îmbunătățirea infrastructurii rutiere de pe raza comunei Zăbala. În aceasta categorie intră drumurile județene, comunale, străzile din satele Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala, cât și drumurile vicinale. Se vor executa lucrări de turnare a covorului asfaltic, plombare, lărgire benzi de circulație, amplasare oglinzi și semne de circulație, etc.

Obiective specifice:

- modernizarea drumurilor de pe raza comunei Zăbala;
- îmbunătățirea aspectului general al comunei;

- creșterea siguranței rutiere, fluidizarea traficului rutier;
- creșterea atractivității comunei pentru desfășurarea activităților economice;
- creșterea nivelului calității vieții cetățenilor comunei Zăbala.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, turiștii și potențialii investitori.

Rezultate așteptate:

- o rețea de drumuri modernă, care permite deplasarea în siguranță a localnicilor și a turiștilor;
- un nivel crescut al calității vieții cetățenilor comunei Zăbala.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Transport (POT), Administrația Fondului pentru Mediu, Planul Strategic Național (PNS), Programul Operațional Regional, Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 – 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, Compania Națională de Investiții, Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora sau prin abordarea intervențiilor în funcție de importanța străzilor. În acest fel, se permite rezolvarea în totalitate a problemelor de infrastructură rutieră, fără a se ajunge la imposibilitatea de a susține financiar investițiile. Având în vedere impactul favorabil evident asupra activității economice, se așteaptă ca reabilitarea infrastructurii de drumuri să dinamizeze mediul de afaceri local, ceea ce va avea un impact pozitiv și asupra bugetului local.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate.

Proiectul nr.2

Înființarea și extinderea rețelei de apă la nivelul comunei Zăbala

Scopul proiectului:

Înființarea rețelei de apă potabilă în satele Peteni, Surcea și Tamașfalău și extinderea rețelei de apă potabilă în satul Zăbala.

Obiective specifice:

- introducerea rețelei de apă potabilă la nivelul satelor componente ale comunei Zăbala;
- un mediu mai curat și sănătos;
- creșterea nivelului calității vieții cetățenilor comunei Zăbala.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, precum și potențialii turiști și vizitatori ai comunei.

Rezultate așteptate:

- o rețea de apă potabilă care include toate gospodăriile comunei;
- un mediu mai curat, cu cetățeni sănătoși, satisfăcuți;
- un nivel crescut al calității vieții cetățenilor comunei Zăbala.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Administrația Fondului pentru Mediu, Planul Strategic Național (PNS), Programul Operațional Regional, Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 – 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Operatori regionali de apă, Guvernul României, Compania Națională de Investiții.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare substanțiale, implementarea acestor categorii de investiții se va realiza etapizat, prin delimitarea zonelor de intervenție și prioritizarea acestora. În acest fel, va fi posibilă rezolvarea în totalitate a problemelor legate de existența rețelelor de apă, fără a se ajunge la imposibilitatea susținerii financiare a investiției.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate.

Proiectul nr.3

Înființarea și extinderea rețelei de canalizare la nivelul comunei Zăbala

Scopul proiectului:

Înființarea rețelei de canalizare în satele Peteni, Surcea și Tamașfalău și extinderea rețelei de canalizare în satul Zăbala.

Obiective specifice:

- introducerea rețelei de canalizare la nivelul satelor componente ale comunei Zăbala;
- un mediu mai curat și sănătos;
- creșterea nivelului calității vieții cetățenilor comunei Zăbala.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, precum și potențialii turiști și vizitatori ai comunei.

Rezultate așteptate:

- o rețea de canalizare introdusă în toate gospodăriile comunei;
- un mediu mai curat, cu cetățeni sănătoși, satisfăcuți;
- un nivel crescut al calității vieții cetățenilor comunei Zăbala.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Administrația Fondului pentru Mediu, Planul Strategic Național (PNS), Programul Operațional Regional, Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 – 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Operatori regionali de apă, Guvernul României, Compania Națională de Investiții.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare substanțiale, implementarea acestor categorii de investiții se va realiza etapizat, prin delimitarea zonelor de intervenție și prioritizarea acestora. În acest fel, va fi posibilă rezolvarea în totalitate a problemelor legate de existența rețelei de apă uzată, fără a se ajunge la imposibilitatea susținerii financiare a investiției.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate.

Proiectul nr. 4

Dezvoltarea sisteme inteligente de energie electrică și încurajarea utilizării energiei alternative

Scopul proiectului:

Protecția mediului prin reducerea consumului de energie, utilizând surse alternative pentru producerea energiei electrice. Proiectul presupune atât extinderea inteligentă a rețelelor de energie electrică, cât și încurajarea utilizării surselor de energie alternativă, prin înființarea de parcuri fotovoltaice, eoliene, etc.

Obiective specifice:

- extinderea inteligentă a rețelelor de energie electrică;
- valorificarea unora dintre resursele regenerabile de energie – energia solară și energia vântului pentru producerea de energie electrică;
- creșterea independenței energetice față de importurile de resurse de energie primară pentru diversificarea surselor și tehnologiilor de producere a energiei electrice;
- protecția mediului prin utilizarea unor surse și tehnologii nepoluante de producere a energiei electrice;
- promovarea dezvoltării durabile.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, instituțiile publice, agenții economici locali.

Rezultate așteptate:

- reducerea costurilor cu iluminatul public;
- reducerea consumului de energie;
- un parc fotovoltaic și eolian construit.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Administrația Fondului pentru Mediu,

Planul Strategic Național (PNS), Programul Operațional Regional, Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 – 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei, furnizori de energie electrică, posibili investitori.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea ulterioară a obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorității publice locale, după caz.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate.

Obiectiv strategic nr. 2. Asigurarea calității mediului și utilizarea eficientă a surselor de energie.

Proiectul nr. 5

Crearea și extinderea rețelei de alimentare cu gaze naturale la nivelul comunei Zăbala

Scopul proiectului:

Construirea și extinderea inteligentă a rețelei de alimentare cu gaze naturale la nivelul satelor componente ale comunei Zăbala, respectiv în satul Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala.

Obiective specifice:

- investiții în construirea de rețele inteligente de alimentare cu gaze naturale pe teritoriul comunei Zăbala, respectiv în satul Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala;
- asigurarea unui grad de satisfacție ridicat pentru locuitorii comunei Zăbala;
- creșterea nivelului calității vieții, ca urmare a posibilității conectării la rețeaua publică de alimentare cu gaze naturale.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, instituțiile publice, agenții economici locali.

Rezultate așteptate:

- o rețea inteligentă de alimentare cu gaze naturale, construită pe întreg teritoriul comunei Zăbala, care include toate gospodăriile;
- un nivel de trai al locuitorilor comunei, ridicat.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Administrația Fondului pentru Mediu, Planul Strategic Național (PNS), Programul Operațional Regional, Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 – 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare substanțiale, implementarea acestor categorii de investiții se va realiza etapizat, prin delimitarea zonelor de intervenție și prioritizarea acestora. În acest fel, va fi posibilă rezolvarea în totalitate a problemelor legate de existența rețelei de gaze naturale, fără a se ajunge la imposibilitatea susținerii financiare a investiției.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate.

Proiectul nr. 6

Îmbunătățirea accesibilității comunei prin realizarea de alei pietonale și trotuare

Scopul proiectului:

Realizarea de alei pietonale în toate cele 4 sate ale comunei, respectiv în satul Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala, precum și reabilitarea și extinderea trotuarelor existente.

Obiective specifice:

- realizarea de alei pietonale în satele Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala.
- reabilitarea și extinderea trotuarelor existente în satele Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala.

Grupul țintă:

Locuitorii din comuna Zăbala și satele vecine, turiști.

Rezultate așteptate:

- alei pietonale în fiecare sat din comună.
- trotuare extinse și reabilitate în fiecare sat din comună.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, programe din cadrul Consiliului Național de Investiții, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 – 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, Compania Națională de Investiții.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea ulterioară a obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate

Proiectul nr. 7

Reabilitarea podurilor și podețelor existente în comuna Zăbala

Scopul proiectului:

Reabilitarea podurilor și podețelor existente în satele Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala, în vederea reabilitării infrastructurii rutiere din comună. Datorită condițiilor meteo și a traficului intens, starea acestora se degradează frecvent.

Obiective specifice:

- reabilitarea podurilor din satele Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala;
- reabilitarea podețelor din satele Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala.

Grupul țintă:

Locuitorii din comuna Zăbala și satele învecinate, turiști, populația care frecventează zona sau se află în tranzit.

Rezultate așteptate:

- poduri reabilite;
- podețe reabilite.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, programe din cadrul Consiliului Național de Investiții, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, Compania Națională de Investiții, Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate

Proiectul nr. 8

Dezvoltarea infrastructurii rutiere și de agrement prin înființarea de piste pentru biciclete

Scopul proiectului:

Înființarea unor piste pentru biciclete în satele Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala, în vederea dezvoltării rutiere și de agrement, respectiv creșterea accesibilității între satele componente.

Obiective specifice:

- înființarea unei piste pentru biciclete în satele Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala.

Grupul țintă:

Locuitorii din comuna Zăbala și satele învecinate, turiști, populația care frecventează zona sau se află în tranzit.

Rezultate așteptate:

- piste pentru biciclete înființate.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Programul Operațional Transport (POT), Administrația Fondului pentru Mediu, Fonduri Norvegiene, programe din cadrul Consiliului Național de Investiții, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021-2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, Compania Națională de Investiții

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate

Proiectul nr. 9

Modernizarea infrastructurii agricole de acces către ferme/ exploatații agricole

Scopul proiectului:

Îmbunătățirea căilor de acces către ferme/ exploatații agricole, prin reabilitarea și pietruirea/ asfaltarea drumuri agricole, amenajarea șanțurilor pe lungimea drumurilor, și semnalizarea corespunzătoare cu indicatoare.

Obiective specifice:

- modernizarea drumurilor agricole către ferme;
- modernizarea drumurilor agricole către exploatațiile agricole.

Grupul țintă:

Locuitorii din comuna Zăbala, comunitatea locală.

Rezultate așteptate:

- Drumuri agricole moderne;
- O populație locală mulțumită;
- Formarea unei imagini atractive a localității;

- Creșterea numărului de turiști și sporirea numărului de investitori.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, programe din cadrul Consiliului Național de Investiții, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări disponibile în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora sau prin abordarea intervențiilor în funcție de importanță agricolă.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate

Proiectul nr. 10

Modernizarea căilor de acces în cadrul fondului forestier

Scopul proiectului:

Îmbunătățirea căilor de acces din cadrul fondului forestier, pe raza întregii comune, prin reabilitarea și pietruirea/ asfaltarea drumuri forestiere, amenajarea șanțurilor pe lungimea drumurilor, și semnalizarea corespunzătoare cu indicatoare.

Obiective specifice:

- creșterea siguranței de deplasare a locuitorilor pe drumurile forestiere din comună;
- îmbunătățirea condițiilor de accesibilitate în comuna Zăbala;
- dezvoltarea economico-socială a comunei Zăbala.

Grupul țintă:

Locuitorii din comuna Zăbala, comunitatea locală.

Rezultate așteptate:

- drumuri forestiere moderne;
- o populație locală mulțumită;
- formarea unei imagini atractive a localității;

- creșterea numărului de turiști și sporirea numărului de investitori.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, programe din cadrul Consiliului Național de Investiții, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări disponibile în perioadă 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Datorită implicațiilor financiare mari, implementarea acestui proiect se va face etapizat, prin delimitarea unor zone de intervenție și prioritizarea acestora sau prin abordarea intervențiilor în funcție de importanță forestieră.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate

Proiectul nr. 11

Sprijinirea acțiunilor de intervenție în cazul apariției unor situații de urgență prin achiziționarea unei autospeciale pompieri la nivelul comunei Zăbala

Scopul proiectului:

Asigurarea sprijinului de urgență și creșterea capacității de intervenție în cazul unor situații care pun în pericol integritatea fizică a cetățenilor comunei Zăbala, precum și a bunurilor acestora.

Obiective specifice:

- investiții în achiziționarea unei autospeciale de pompieri care să asigure intervenția în caz de necesitate;
- asigurarea unui timp scurt de intervenție în cazul unor situații extreme.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, instituțiile publice, agenții economici locali.

Rezultate așteptate:

- reducerea timpului de așteptare pentru sosirea echipajelor de intervenție în cazul unor

situații de necesitate;

- o autospecială pompieri achiziționată.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, programe din cadrul Consiliului Național de Investiții, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări disponibile în perioadă 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Inspectoratul pentru Situații de Urgență Covasna.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorităților publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate

Proiectul nr. 12

Înscrierea în registrul de carte funciară a imobilelor și suprafețelor extravilane și intravilane aferente

Scopul proiectului:

Înscrierea în registrul de carte funciară a tuturor suprafețelor extravilane și intravilane, și a imobilelor, în vederea realizării unei situații reale, la zi, în ceea ce privește suprafețele de teren și construcțiile existente în comună.

Obiective specifice:

- înregistrarea sistematică a suprafețelor de teren și a imobilelor situate în satele din comuna Zăbala în registrul de carte funciară.

Grupul țintă:

Locuitorii din comuna Zăbala, comunitatea locală.

Rezultate așteptate:

- imobile și suprafețe de teren extravilane și intravilane incluse în registrul de carte funciară.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări disponibile în perioada 2021-2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, Agenția Națională de Cadastru și Publicitate Imobiliară.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate

Proiectul nr. 13

Digitalizarea serviciilor administrației publice locale și implementarea de soluții SMART

Scopul proiectului:

Îmbunătățirea relației dintre administrația publică, comunitatea locală și agenții economici, prin digitalizarea proceselor desfășurate în cadrul autorității publice locale (implementare programe și softuri, achiziționare echipamente IT).

Obiective specifice:

- creșterea eficienței administrației publice ca urmare a digitalizării;
- extinderea, dezvoltarea și diversificarea de aplicații și soluții informatice cu rolul de a facilita cooperarea între cetățeni, companii și administrația publică;
- gestionarea mai eficientă a serviciilor furnizate;
- îmbunătățirea metodelor de informare publică a populației;
- îmbunătățirea activităților desfășurate în cadrul primăriei comunei Zăbala.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, administrația publică locală, agenții economici.

Rezultate așteptate:

- reducerea timpului de prelucrare a documentelor;
- modalitatea de transmitere on-line a unor tipuri de documente, fără a mai fi necesară prezența fizică;
- reducerea birocrăției în administrația publică locală;
- creșterea transparenței decizionale.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorităților publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 1. Creșterea accesului la infrastructură și servicii publice de calitate

Proiectul nr. 14

Creșterea eficienței energetice în clădirile publice din comuna Zăbala

Scopul proiectului:

Eficiențizarea energetică a clădirilor publice, inclusiv realizarea auditului energetic al clădirilor publice de la nivelul comunei Zăbala. În această categorie sunt incluse unitățile de învățământ de pe raza comunei (*Școala Gimnazială nr.1 Zăbala, Școala Primară Deak Bela Zăbala, Școala Gimnazială Thury Gergely Tamașfalău, Școala Primară Surcea, Școala Primară Peteni, Grădinița cu Program Normal nr.1 Zăbala, Grădinița cu Program Normal nr.2 Zăbala, Grădinița cu Program Normal Tamașfalău, Grădinița cu Program Normal Surcea, Grădinița cu Program Normal Peteni*), clădirile administrative, inclusiv clădirea primăriei, căminele culturale, lăcașurile de cult, etc.

Obiective specifice:

- clădiri eficiente din punct de vedere energetic la nivelul comunei Zăbala, prin realizarea următoarelor lucrări:
  - îmbunătățirea izolației termice a anvelopei clădirii (pereți exteriori, ferestre, tâmplărie, planșeu superior, planșeu peste subsol), șarpantelor și învelitoarelor, inclusiv măsuri de consolidare a cadrului;
  - reabilitarea și modernizarea instalațiilor pentru prepararea și transportul agentului termic, apei calde menajere și a sistemelor de ventilare și climatizare, inclusiv achiziționarea și instalarea echipamentelor aferente și

- racordarea la sistemele de încălzire centralizată, după caz;
  - utilizarea surselor regenerabile de energie;
  - implementarea sistemelor de management energetic;
  - înlocuirea corpurilor de iluminat fluorescent și incandescent cu corpuri de iluminat cu eficiență energetică ridicată și durată mare de viață;
  - alte activități care conduc la îndeplinirea realizării obiectivelor proiectului.
- promovarea dezvoltării durabile;
  - protecția mediului prin utilizarea unei surse și tehnologii nepoluante;
  - un mediu mai curat și sănătos.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, precum și persoanele care utilizează în mod direct clădirile vizate de acțiunile de eficientizare energetică (școlile și grădinițele de la nivelul comunei, clădiri administrative, clădirea Primăriei, căminele culturale, lăcașurile de cult, etc.).

Rezultate așteptate:

- clădiri publice eficiente din punct de vedere energetic;
- un mediu mai curat, cu cetățeni sănătoși, satisfăcuți;
- audit energetic realizat.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Administrația Fondului pentru Mediu, Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări disponibile în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, Compania Națională de Investiții.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 2. Asigurarea calității mediului și utilizarea eficientă a surselor de energie

Proiectul nr. 15

Creșterea gradului de prevenire a producerii riscurilor naturale și a pagubelor cauzate de acestea prin decolmatarea râurilor de la nivelul comunei Zăbala

Scopul proiectului:

Decolmatarea râurilor de la nivelul comunei Zăbala.

Obiective specifice:

- protecția mediului prin acțiuni de decolmatare a râurilor care traversează satele componente ale comunei Zăbala;
- un mediu mai curat și sănătos;
- creșterea nivelului calității vieții cetățenilor comunei Zăbala.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala.

Rezultate așteptate:

- reducerea riscurilor de producere a inundațiilor;
- reducerea posibilelor pagube realizate de inundații.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Administrația Fondului pentru Mediu, Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Ministerul Mediului, Guvernul României, Agenția Națională pentru Protecția Mediului.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorităților publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 2. Asigurarea calității mediului și utilizarea eficientă a surselor de energie

Proiectul nr. 16

Dezvoltarea schemelor de gestionare a deșeurilor în vederea extinderii sistemelor de colectare selectivă la nivelul comunei Zăbala

Scopul proiectului:

Protecția mediului prin investiții în extinderea sistemelor de colectare selectivă atât la nivelul instituțiilor publice sau private, cât și la nivelul utilizatorilor casnici.

Obiective specifice:

- creșterea nivelului de conștientizare a importanței privind colectarea selectivă;
- investiții în achiziționarea de pubele ecologice pentru instituțiile publice locale, locuitorii comunei Zăbala, amplasarea de coșuri de gunoi în spațiile publice;
- protecția mediului prin promovarea acțiunilor de colectare selectivă a deșeurilor;
- promovarea dezvoltării durabile.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, instituțiile publice, agenții economici locali.

Rezultate așteptate:

- reducerea nivelului de poluare apărut ca urmare a depozitării improprie a deșeurilor;

- pubele ecologice achiziționate pentru instituțiile publice locale și locuitorii comunei;
- coșuri pentru gunoi, amplasate în comună.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Administrația Fondului pentru Mediu, Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Agenția Pentru Protecția Mediului Covasna, Agenți economici cu activitate în domeniul prelucrării deșeurilor.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorităților publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 2. Asigurarea calității mediului și utilizarea eficientă a surselor de energie

Proiectul nr. 17

Acțiuni privind împădurirea și crearea de suprafețe împădurite la nivelul comunei Zăbala

Scopul proiectului:

Acțiuni privind împădurirea și crearea de suprafețe împădurite la nivelul satelor componente ale comunei Zăbala, respectiv în satul Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala, pentru asigurarea dezvoltării durabile.

Obiective specifice:

- investiții în acțiuni de împădurire și crearea de suprafețe împădurite în zonele de munte și de pășune de pe teritoriul comunei Zăbala, respectiv în satul Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala;
- reducerea nivelului de poluare ca urmare a împăduririi.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, instituțiile publice, agenții economici locali.

Rezultate așteptate:

- suprafețe de la nivelul comunei Zăbala, împădurite;

- un nivel de poluare scăzut.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD), Administrația Fondului pentru Mediu, Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Regia Națională a Pădurilor, Direcția Silvică Covasna, Ministerul Mediului.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 2. Asigurarea calității mediului și utilizarea eficientă a surselor de energie

Proiectul nr. 18

Creșterea calității serviciilor sociale prin construirea de locuințe sociale pentru tineri și familii nevoiașe

Scopul proiectului:

Creșterea calității serviciilor sociale de la nivelul comunei Zăbala prin construirea de locuințe sociale pentru tineri și familii nevoiașe. De asemenea, se urmărește promovarea dezvoltării resurselor umane și a incluziunii sociale.

Obiective specifice:

- construirea de locuințe sociale pentru tineri și familii nevoiașe;
- asigurarea unor condiții de locuit decente pentru categoriile sociale dezavantajate.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala.

Rezultate așteptate:

- locuințe sociale construite pentru tineri și familii nevoiașe;
- un nivel al calității vieții ridicat pentru toate categoriile sociale.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS), Programul Operațional Regional, Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Direcția Județeană de Asistență Socială Covasna, Asociația Caritas Covasna.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorităților publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr.3. Dezvoltarea serviciilor social-culturale, de sănătate și de agreement.

Proiectul nr. 19

Creșterea accesului la educație a grupurilor dezavantajate social

Scopul proiectului:

Creșterea accesului la educație a grupurilor dezavantajate social de la nivelul comunei Zăbala prin acordarea de sprijin financiar tinerilor de vârstă școlară care provin din familii defavorizate. De asemenea, se urmărește sprijinirea nivelului de participare la procesul educațional.

Obiective specifice:

- acordarea de sprijin financiar pentru tinerii de vârstă școlară din familiile defavorizate (sub formă de burse);
- oferirea de măsuri de acompaniere pentru copiii aparținând grupurilor vulnerabile (vouchere, îmbrăcăminte, încălțăminte etc.);
- derularea de servicii de consiliere și orientare școlară și profesională;
- creșterea gradului de participare la procesul educațional.

Grupul țintă:

Copiii cu vârstă școlară de pe raza comunei Zăbala.

Rezultate așteptate:

- sprijin financiar acordat pentru tinerii care provin din familii defavorizate;
- reducerea abandonului școlar;
- creșterea nivelului de integrare în rândul comunității;
- creșterea calității vieții.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS), Programul Operațional Regional (POR), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări din perioada 2021 – 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Direcția Județeană de Asistență Socială Covasna.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorităților publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr.3. Dezvoltarea serviciilor social-culturale, de sănătate și de agrement.

Proiectul nr. 20

Creșterea participării elevilor la activitățile educaționale desfășurate, prin realizarea de programe tip „Școală după școală”

Scopul proiectului:

Creșterea participării numărului de elevi la activitățile educaționale desfășurate în școli și grădinițe la nivelul comunei Zăbala, prin derularea de activități extrașcolare.

Obiective specifice:

- îmbunătățirea calității actului educațional;
- creșterea gradului de participare la procesul educațional.

Grupul țintă:

Copiii cu vârstă școlară de pe raza comunei Zăbala.

Rezultate așteptate:

- Creșterea calității serviciilor de educație;
- Asigurarea unui cadru plăcut și securizat pentru copii;
- Creșterea gradului de accesibilitate al familiilor care doresc alternative mai bune pentru îngrijirea și educarea copiilor.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS), Programul Operațional Regional (POR), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Direcția Județeană de Asistență Socială Covasna, ONG-uri, Asociații și Fundații, unitățile de învățământ de pe raza comunei.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorităților publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr.3. Dezvoltarea serviciilor social-culturale, de sănătate și de agrement.

Proiectul nr. 21

Amenajarea și modernizarea peisagistică a spațiilor de recreere prin respectarea peisajului rural

Scopul proiectului:

Dezvoltarea infrastructurii prin creșterea suprafețelor verzi și a spațiilor de recreere, la nivelul celor 4 sate ale comunei, respectiv în satul Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala.

Obiective specifice:

- creșterea nivelului de calitate a vieții pentru cetățenii comunei Zăbala prin asigurarea spațiilor necesare pentru petrecerea timpului liber;
- amenajarea de spații verzi în apropierea obiectivelor de interes local, amplasarea de bănci în zonele de promenadă;
- construirea de terenuri de joacă și terenuri pentru sport.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, instituțiile publice, turiști.

Rezultate așteptate:

- spații verzi amenajate la nivelul celor 4 sate ale comunei;
- terenuri de joacă construite la nivelul celor 4 sate componente;
- terenuri de sport construite la nivelul celor 4 sate ale comunei.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Administrația Fondului pentru Mediu, Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorităților publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr.3. Dezvoltarea serviciilor social-culturale, de sănătate și de agrement.

Proiectul nr. 22

Extinderea infrastructurii sportive prin realizarea unui teren de fotbal dotat cu gazon artificial în comuna Zăbala

Scopul proiectului:

Realizarea unui teren de fotbal dotat cu gazon artificial, nocturnă și vestiare, pentru locuitorii din comuna Zăbala, în vederea asigurării unei infrastructuri sportive adecvate.

Obiective specifice:

- realizarea unui teren de fotbal dotat cu gazon sintetic, nocturnă și vestiare, care să deservească satele Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala.

Grupul țintă:

Locuitorii din comuna Zăbala.

Rezultate așteptate:

- un teren de fotbal dotat cu gazon artificial, nocturnă și vestiare.
-

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, programe din cadrul Consiliului Național de Investiții, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări disponibile în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, Compania Națională de Investiții

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr.3. Dezvoltarea serviciilor social-culturale, de sănătate și de agrement.

Proiectul nr. 23

Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare

Scopul proiectului:

Dezvoltarea infrastructurii sociale, cultural-recreative și susținerea dezvoltării comunitare la nivelul celor 4 sate ale comunei, respectiv în satul Peteni, Surcea, Tamașfalău și Zăbala.

Obiective specifice:

- reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii sociale din comuna Zăbala;
- reabilitarea, modernizarea și extinderea infrastructurii cultural-recreative din comuna Zăbala;
- reabilitarea căminelor culturale, bibliotecilor, caselor comunale, caselor memoriale și minimuzeelor locale de artă, artizanat și meșteșugărești;
- sprijinirea cooperării între diverși actori și comunități rurale în cadrul unor acțiuni integrate vizând dezvoltarea teritorială.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, instituțiile publice, turiști.

Rezultate așteptate:

- infrastructură socială reabilitată, modernizată și extinsă;
- infrastructură cultural-recreativă reabilitată, modernizată și extinsă;
- cămine culturale, biblioteci, case comunale, case memoriale și muzee locale de artă, artizanat și meșteșugărești reabilitate.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Administrația Fondului pentru Mediu, Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, Grupuri de Acțiune Locală.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorităților publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr.3. Dezvoltarea serviciilor social-culturale, de sănătate și de agrement.

Proiectul nr.24

Îmbunătățirea serviciilor medicale în comuna Zăbala

Scopul proiectului:

Reabilitarea, modernizarea, extinderea și dotarea centrelor comunitare integrate socio-medicale, respectiv a cabinetelor de medicină de familie existente în satele Surcea și Tamașfalău, în vederea îmbunătățirii stării de sănătate a populației. De asemenea, se urmărește și creșterea accesului elevilor și preșcolarilor/antepreșcolarilor la servicii medicale prin înființarea/modernizarea și dotarea cabinetelor medicale școlare și asigurarea personalului necesar.

Obiective specifice:

- creșterea accesibilității serviciilor de sănătate;
- îmbunătățirea stării de sănătate a populației;
- creșterea calității vieții;
- asigurarea unor servicii de sănătate de calitate.

Grupul țintă:

Locuitorii din comuna Zăbala, comunitatea locală, locuitorii din satele vecine.

Rezultate așteptate:

- centre comunitare integrate socio-medicale/ cabinete de medicină de familie

reabilitate, modernizate, extinse și dotate;

- cabinete medicale școlare înființate/modernizate.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Programul Operațional Sănătate (POS), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, programe din cadrul Consiliului Național de Investiții, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr.3. Dezvoltarea serviciilor social-culturale, de sănătate și de agrement.

Proiectul nr. 25

Dezvoltarea serviciilor educaționale la nivelul comunei, prin construirea unei creșe în satul Zăbala

Scopul proiectului:

Îmbunătățirea infrastructurii educaționale antepreșcolare la nivelul comunei Zăbala, prin construirea unei creșe, în vederea creșterii gradului de participare la nivelul educației timpurii și învățământului obligatoriu, în special pentru copii cu risc crescut de părăsire timpurie a sistemului.

Obiective specifice:

- crearea infrastructurii educaționale antepreșcolare în comuna Zăbala, prin construcția unei creșe, dotarea și punerea sa în funcțiune;
- crearea unui număr de locuri de muncă pentru asigurarea operării creșei;
- creșterea accesului, calității și atractivității infrastructurii în vederea sporirii ratei de participare la învățământul obligatoriu;
- asigurarea adaptabilității infrastructurii educaționale la cerințele persoanelor cu nevoi speciale.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, copii cu vârstă antepreșcolară.

Rezultate așteptate:

- numărul total de participanți la procesul educațional;
- o creșă construită la nivelul comunei Zăbala.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, programe din cadrul Consiliului Național de Investiții, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Inspectoratul Școlar Județean Covasna

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 4. Dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională.

Proiectul nr. 26

Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ de pe raza comunei Zăbala

Scopul proiectului:

Reabilitarea, modernizarea și dotarea unităților de învățământ de pe raza comunei Zăbala (*Școala Gimnazială nr.1 Zăbala, Școala Primară Deak Bela Zăbala, Școala Gimnazială Thury Gergely Tamașfalău, Școala Primară Surcea, Școala Primară Peteni, Grădinița cu Program Normal nr.1 Zăbala, Grădinița cu Program Normal nr.2 Zăbala, Grădinița cu Program Normal Tamașfalău, Grădinița cu Program Normal Surcea, Grădinița cu Program Normal Peteni*).

Obiective specifice:

- reabilitarea unităților de învățământ prin: executarea de intervenții la sistemul structural, lucrări de închidere și compartimentare, termoizolații, hidroizolații, finisaje interioare și exterioare, împrejmuiri exterioare, etc;
- modernizarea unităților de învățământ aflate în stare bună din punct de vedere al infrastructurii (modernizare sisteme de iluminat, sisteme de încălzire, distribuției apei, modernizare rețea de internet, etc.);
- dotarea unităților de învățământ, a cabinetelor școlare și a laboratoarelor (de fizică, chimie, biologie, etc.) cu materiale educaționale, infrastructură IT și mobilier.

Grupul țintă:

Elevii din comuna Zăbala și satele din împrejurimi, cadrele didactice care profesază în unitățile de învățământ.

Rezultate așteptate:

- unități de învățământ de învățământ reabilitate și sigure;
- unități de învățământ moderne, aliniate la standardele europene;
- săli de clasă dotate cu mobilier nou, și infrastructura educațională necesară desfășurării activităților.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, Compania Națională de Investiții.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 4. Dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională.

Proiectul nr. 27

Îmbunătățirea condițiilor de transport a elevilor și cadrelor didactice, în vederea participării acestora la activitățile educaționale desfășurate

Scopul proiectului:

Îmbunătățirea condițiilor de transport a elevilor și a cadrelor didactice, în vederea participării acestora la activitățile educaționale desfășurate, prin achiziția de microbuze școlare noi.

Obiective specifice:

- îmbunătățirea condițiilor de transport ale elevilor și cadrelor didactice, de pe raza comunei Zăbala, în vederea participării acestora la activitățile educaționale, prin achiziționarea de microbuze școlare noi.

Grupul țintă:

Elevii din comuna Zăbala și satele din împrejurimi, cadrele didactice care profesază în unitățile de învățământ.

Rezultate așteptate:

- unități de învățământ de învățământ dotate cu mijloace de transport noi, eficiente din punct de vedere al utilizării resurselor.

- microbuze școlare noi.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Administrația Fondului pentru Mediu, Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, Ministerul Educației, Compania Națională de Investiții.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 4. Dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională.

Proiectul nr. 28

Programe de formare continuă a cadrelor didactice și auxiliare din cadrul unităților de învățământ de pe raza comunei

Scopul proiectului:

Perfecționarea cadrelor didactice și a personalului auxiliar care activează în unitățile de învățământ de pe raza comunei, prin participarea acestora la programe de formare continuă și cursuri de perfecționare.

Obiective specifice:

- participarea la cursuri de formare continuă a cadrelor didactice și a personalului auxiliar;
- îmbunătățirea calității activităților didactice.

Grupul țintă:

Cadrele didactice și personalul auxiliar care activează în cadrul unităților de învățământ de pe raza comunei.

Rezultate așteptate:

- cadre didactice și personal auxiliar care au absolvit cursuri de formare continuă;
- programe de formare continuă derulate.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO), Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS), Programul Operațional Regional (POR), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Ministerul Educației, Inspectoratul Școlar Județean, unitățile de învățământ de pe raza comunei.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorităților publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr.4. Dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională.

Proiectul nr. 29

Programe de consiliere și orientare profesională pentru șomeri, persoane inactive sau persoane aflate în căutarea unui loc de muncă

Scopul proiectului:

Consilierea și orientarea profesională a persoanelor care întâmpină dificultăți în găsirea unui loc de muncă, respectiv a șomerilor, persoanelor inactive, și a celor care caută un loc de muncă, respectiv sprijinirea accesului pe piața muncii a acestora.

Obiective specifice:

- participarea la programe de consiliere și orientare profesională a șomerilor, persoanelor inactive și a celor în căutarea unui loc de muncă;
- servicii personalizate de profilare, informare, consiliere și orientare;
- sprijin în găsirea unui loc de muncă/ mediere/plasare pe piața muncii urmărind integrarea socioprofesională a persoanelor vulnerabile pe piața muncii;
- îmbunătățirea nivelului de competențe prin programe de formare profesională/ucenicie la locul de muncă/stagii/alte programe de pregătire;
- îmbunătățirea calității vieții a locuitorilor.

Grupul țintă:

Șomeri, persoane inactive sau persoane care se află în căutarea unui loc de muncă, de pe raza comunei Zăbala.

Rezultate așteptate:

- programe de consiliere și orientare profesională derulate;
- persoane care dețin un loc de muncă în urma participării la programele de consiliere și orientare profesională derulate.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO), Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS), Programul Operațional Regional (POR), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local,

alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Agenția Județeană de Ocupare a Forței de Muncă Covasna.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorităților publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 4. Dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională.

Proiectul nr. 30

Programe de formare profesională a funcționarilor publici din cadrul primăriei

Scopul proiectului:

Formarea profesională a funcționarilor publici care lucrează în cadrul compartimentelor și direcțiilor din instituția Primăriei Comunei Zăbala.

Obiective specifice:

- participarea la programe de formare profesională a funcționarilor publici;
- îmbunătățirea activităților desfășurate în cadrul primăriei comunei Zăbala.

Grupul țintă:

Funcționarii publici din cadrul primăriei comunei Zăbala.

Rezultate așteptate:

- programe de formare profesională derulate;
- funcționari publici absolvenți ai unor programe de formare profesională.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO), Programul Operațional Regional (POR), Programului Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021- 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Agenția Națională a Funcționarilor Publici.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele financiare ale autorităților publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 4. Dezvoltarea sistemului de educație și formare profesională.

Proiectul nr. 31

Acțiuni privind sprijinirea economiei în mediul rural prin înființarea de târguri de animale și de promovare a produselor tradiționale

Scopul proiectului:

Acțiuni privind creșterea capacității comunității locale pentru dezvoltare durabilă și inclusivă, prin înființarea de târguri de animale și târguri pentru promovarea produselor tradiționale, ecologice.

Obiective specifice:

- dezvoltarea și promovarea târgurilor de animale și târgurilor de aliamente, care sprijină membrii societății rurale în acțiunile de valorificare a bunurilor proprii;
- crearea de legături de colaborare între actori economici de la nivelul comunei Zăbala și actori economici de la nivelul altor piețe.

Grupul țintă:

Locuitorii comunei Zăbala, instituțiile publice, agenții economici locali, ONG-uri locale.

Rezultate așteptate:

- facilitarea procesului de valorificare a animalelor și a produselor tradiționale;
- târguri de animale și de alimente organizate la nivelul comunei Zăbala.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021- 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Camera de Comerț și Industrie Covasna.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 5. Valorificarea patrimoniului local, dezvoltarea serviciilor turistice și susținerea economiei locale.

Proiectul nr. 32

Promovarea resurselor și valorificarea produselor locale

Scopul proiectului:

Valorificarea produselor locale (carne, lapte, legume, fructe, fructe de pădure lână, piei de animale, preparate tradiționale) din comuna Zăbala, prin crearea de parteneriate public-private, precum și prin crearea unei rețele de promovare a acestora.

Obiective specifice:

- crearea unui cadru adecvat pentru colectarea, prelucrarea și valorificarea produselor locale;
- elaborarea mărcii de produse din Zăbala și a unui marketing comun, sprijinirea ajungerii pe piața de desfacere;
- creșterea potențialului economic al comunei.

Grupul țintă:

Locuitorii din comuna Zăbala, comunitatea locală, producătorii locali.

Rezultate așteptate:

- produse locale valorificate la nivel județean, regional și național.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, producători locali, composesorate, asociații de producători.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată ulterior din resursele proprii ale producătorilor locali.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 5. Valorificarea patrimoniului local, dezvoltarea serviciilor turistice și susținerea economiei locale.

Proiectul nr. 33

Conservarea, restaurarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural-istoric, inclusiv valorificarea patrimoniului turistic natural

Scopul proiectului:

Promovarea tradițiilor și a sărbătorilor locale, în vederea ocrotirii imaginii satului, și păstrării în memoria vie a locuitorilor a acestora. Astfel, prin intermediul proiectului, se dorește ocrotirea imaginii localității ca bază a identității cultural-turistice a localității și valorificarea ei ca resursă în turism. De asemenea, se dorește implementarea unui set de măsuri și reguli ce au ca scop principal protejarea naturii și, în subsidiar, anumite investiții necesare practicării turismului precum: semnalizarea și realizarea de marcaje pentru traseele turistice, realizarea de căi de acces, locuri de popas și campare și amenajarea de puncte de observație.

Obiective specifice:

- reabilitare/conservarea clădirilor clasate ca monumente istorice, și utilizarea acestora ca spații noi (muzee, spații pentru diferite activități educaționale, loc de întâlnire cu

membrii comunei, etc.)

- achiziționarea, renovarea și realizarea de noi funcții ale clădirilor tradiționale valoroase părăsite;
- organizarea de campanii de atragere a atenției populației în vederea conștientizării și ocrotirii patrimoniului;
- sprijinirea activităților și programelor asociațiilor de ocrotire a tradițiilor și obiceiurilor;
- valorificarea patrimoniului turistic natural, prin: semnalizarea și realizarea de marcaje pentru traseele turistice, realizarea de căi de acces, locuri de popas și campare și amenajarea de puncte de observație;
- sprijinirea grupurilor care ajută la promovarea identității culturale a comunei: Grupul de Dans Gyöngyharmat, corul de bărbați alcătuit din 30 de persoane din Tamașfalău, precum și grupurile de dans Izvorașul și Datina (dotarea cu îmbrăcăminte – costume populare, accesorii, dotarea cu echipamente pt. sonorizare și efecte ambientale, etc.).

Grupul țintă:

Locuitorii din comuna Zăbala, comunitatea locală, locuitorii comunelor învecinate, turiști.

Rezultate așteptate:

- clădiri clasate ca monumente istorice, renovate;
- clădiri tradiționale achiziționate;
- campanii de conștientizare organizate;
- patrimoniu turistic natural valorificat;
- asociații și grupuri culturale sprijinite în activitatea de promovare a identității culturale a comunei.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, Grupuri de Acțiune Locală, Asociații și

Fundații, ONG-uri.

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Promovarea continuă va fi asigurată prin site-urile instituțiilor publice locale, și a rețelelor de socializare.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 5. Valorificarea patrimoniului local, dezvoltarea serviciilor turistice și susținerea economiei locale.

Proiectul nr. 34

Reabilitarea, modernizarea și dotarea Castelului Thury-Bányai, Tamașfalău

Scopul proiectului:

Reabilitarea, modernizarea și dotarea Castelului Thury-Bányai din satul Tamașfalău. Fiind un monument istoric de categoria A, respectiv un monument istoric de valoare națională sau universală, se dorește reabilitarea și modernizarea acestuia, respectând elementele arhitecturale.

Obiective specifice:

- reabilitarea Castelului Thury-Bányai cu respectarea elementelor arhitecturale ce l-au încadrat în lista monumentelor istorice de tip A, respectiv restaurarea, conservarea și punerea în valoare a elementelor arhitecturale;

- modernizarea Castelului Thury-Bányai;
- dotarea Castelului Thury-Bányai cu elemente decorative și de mobilier.

Grupul țintă:

Locuitorii din comuna Zăbala și satele vecini, turiști.

Rezultate așteptate:

- un monument istoric de categoria A reabilitat și modernizat;
- un monument istoric deschis publicului larg și turiștilor.

Surse de finanțare:

Programul Operațional Regional (POR), Planul Strategic Național (PNS), Fonduri Norvegiene, programe din cadrul Consiliului Național de Investiții, finanțări de la Bugetul de stat, finanțări de la Consiliul Județean, finanțări de la Bugetul local, alte finanțări existente în perioada 2021 - 2027.

Posibili parteneri:

Consiliul Județean Covasna, Guvernul României, Compania Națională de Investiții

Perioada de implementare:

2021 - 2027

Sustenabilitate:

Întreținerea obiectivelor va fi realizată din resursele proprii ale autorității publice locale.

Încadrarea în cadrul strategiei de dezvoltare locală:

Obiectiv strategic nr. 5. Valorificarea patrimoniului local, dezvoltarea serviciilor turistice și susținerea economiei locale

IMPLEMENTARE ȘI MONITORIZARE

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Zăbala, județul Covasna reprezintă un document legal de lucru al Consiliului Local în perioada 2020 - 2027, având caracter normativ și prospectiv și este supus unui proces continuu de reevaluare și optimizare a opțiunilor de dezvoltare, în vederea adecvării evoluției realităților economice și sociale din teritoriu.

Scopul monitorizării stadiului de implementare a strategiei este de a furniza permanent informații relevante decidenților de la nivel local, dar și cetățenilor, cu privire la stadiul implementării proiectelor de investiții asumate pentru perioada 2021 - 2027, precum și a unor eventuale blocaje / constrângeri în ducerea acestora la îndeplinire, pentru care se pot găsi din timp soluții viabile.

Monitorizarea este o activitate continuă prin care se urmărește procesul de implementare a strategiei, activitatea concentrându-se pe proces și nu pe rezultatele acțiunii. Aceasta are caracter periodic și obligatoriu și presupune întocmirea de rapoarte periodice privind gradul de îndeplinire al obiectivelor generale și specifice.

Monitorizarea procesului de planificare strategică poate fi făcută în perioada de implementare a strategiei de dezvoltare, la sfârșitul acesteia, sau după perioada propusă pentru implementarea planului de acțiuni, cu scopul de a ajuta la o mai bună direcționare a implementării strategiei de dezvoltare. Rezultatele monitorizării se aduc la cunoștința inițiatorului procesului de planificare, în vederea definirii altor direcții de acțiune, măsuri sau acțiuni ce vor face obiectul unei noi strategii.

Implementarea strategiei necesită participarea tuturor actorilor implicați, precum: instituții publice, organizații, asociații, operatori economici, comunități, grupuri de interes, grupuri sociale, indivizi, etc.. Aceștia trebuie angrenați în implementarea strategiei, pentru îndeplinirea în bune condiții a tuturor obiectivelor propuse.

Astfel, având la bază prezentul document strategic, este necesar ca la nivelul autorității publice locale, respectiv a Consiliului Local să fie desemnat un grup de persoane responsabile pentru evaluarea și monitorizarea strategiei, prin întocmirea de documente/ rapoarte periodice.

Evaluarea strategiei se realizează cu scopul de a îmbunătăți calitatea implementării acesteia și, în acest sens, se va analiza, într-o manieră sistematică și obiectivă, relevanța, eficiența,

eficacitatea, impactul, sustenabilitatea, performanța și succesul implementării strategiei de dezvoltare locală gestionată de comuna Zăbala. Evaluarea implementării strategiei locale servește, așadar, la exprimarea aprecierilor cu privire la activitățile realizate sau în curs de realizare, cât de eficiente și sustenabile sunt acestea și analizează modul în care intervențiile realizate produc efectele dorite sau nu.

Activitatea de evaluare va fi sarcina grupului de persoane desemnat, care prin colaborare cu restul membrilor Consiliului Local și al primarului vor desfășura cu sesiuni de evaluare a strategiei. În cazul în care pe parcursul activității de evaluare intermediară se constată grave abateri de la direcția trasată inițial a strategiei de dezvoltare, este necesară replanificarea obiectivelor strategice și a măsurilor de dezvoltare, în scopul ca viziunea de viitor și prioritățile să fie îndeplinite.

Printre acțiunile desfășurate pentru monitorizarea și implementarea strategiei de dezvoltare locală, menționăm:

- ▶ Numirea unei comisii de monitorizare și evaluare
- ▶ Ordonarea proiectelor în funcție de prioritățile de dezvoltare, și stabilirea responsabilităților în cadrul fiecărui compartiment din cadrul primăriei
- ▶ Finalizarea proiectelor aflate în derulare în actuala perioadă de programare
- ▶ Pregătirea documentațiilor tehnico-economice aferente proiectelor prioritare (*studii de pre-fezabilitate, studii de fezabilitate, documentații de avizare a lucrărilor de intervenție, proiecte tehnice, studii topografice, studii geotehnice, studii istorice, studii de parament, audit energetic, etc.*)
- ▶ Identificarea posibilibilor parteneri, atât publici, cât și privați, pentru pregătirea, dezvoltarea și implementarea proiectelor propuse
- ▶ Realizarea de acorduri de parteneriat cu partenerii/ membrii identificați în cadrul etapei anterioare
- ▶ Stabilirea unui buget estimativ anual pentru proiectele identificate
- ▶ Stabilirea graficului GANNT de derulare al proiectelor și activităților propuse
- ▶ Pregătirea cadrului instituțional și al resurselor umane pentru elaborarea și implementarea proiectelor
- ▶ Evaluarea intermediară a strategiei

- ▶ Realizarea de parteneriate public-private pentru dezvoltarea proiectelor mari de infrastructură de la nivelul comunei/ Înființarea de Asociații de dezvoltare intercomunitară
- ▶ Facilitarea implementării proiectelor prioritare (concesionare terenuri, facilitare construcții, facilități pentru capacități de producție, reducerea/ înlăturarea barierelor administrative, etc.)
- ▶ Promovarea și sprijinirea inițiativelor private în domeniile prioritare și complementare proiectelor prioritare
- ▶ Implementarea proiectelor prioritare
- ▶ Promovarea rezultatelor proiectelor la nivel județean, regional, și național
- ▶ Monitorizarea stadiului implementării proiectelor din portofoliul de proiecte prioritare și realizarea unor rapoarte de progres
- ▶ Evaluarea intermediară periodică a strategiei de dezvoltare și a altor studii de planificare strategică
- ▶ Revizuirea strategiei de dezvoltare și a altor studii de planificare strategică pe baza evaluării, dacă este cazul și actualizarea periodică a acestora

Evaluarea finală a stadiului de implementare a strategiei de dezvoltare a comunei Zăbala 2021 - 2027 se va face în decursul anului 2027. Componentele vizate de evaluare vor include: analiza indicatorilor de monitorizare, analiza rezultatelor asociate fiecărui proiect implementat, proiectele aflate în stadiu de implementare și cele ale căror implementare nu a fost demarată, recomandări pentru următorul ciclu de programare.

BIBLIOGRAFIE ȘI SURSE WEB UTILIZATE

- Comisia Europeană, „Document de reflecție către o Europă Durabilă până în 2030”;
- Comisia Europeană, Propunere de Regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european plus, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, și de instituire a unor norme financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil și migrație, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului pentru managementul frontierelor și vize, COM(2018) 375 final, 2018/0196(COD), Strasbourg, 29.05.2018,;
- Consiliul European O nouă Agendă Strategică 2019 – 2024;
- Drd. Ivorschi Rodica, Romanian Statistical Review nr. 5 / 2012, „Analiza SWOT - instrument managerial pentru eficientizarea activității”;
- Ministerul Afacerilor Interne, Departamentul pentru Situații de Urgență, Inspectoratul General Pentru Situații de Urgență, Inspectoratul pentru Situații de Urgență „Mihai Viteazul” al Județului Covasna, „Plan de analiză și acoperire a riscurilor al județului Covasna”, 2016;
- Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, Administrația Națională „Apele Române”, Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, „Studii pentru cunoașterea resurselor de apă în vederea fundamentării planurilor de amenajare ale bazinelor / spațiilor hidrografice - Bazinul Hidrografic Olt - Situația actuală a utilizării pe folosințe a resurselor de apă - volumul 1 A – Memoriu”, 2008;
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Agenția pentru Protecția Mediului Covasna – „Raport anual privind starea mediului”, 2006;
- Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Agenția Națională pentru Protecția Mediului, Agenția pentru Protecția Mediului Covasna – „Raport anual privind starea mediului”, 2019;
- Ordinul nr. 97/1332/2019 privind aprobarea criteriilor de încadrare și a listei localităților din zona montană, emis de către Ministerul Agriculturii și Dezvol țării Rurale și Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice;
- Planul de Dezvoltare Regională al Regiunii Centru 2021-2027;
- Politicile UE - rezultate pentru cetățeni – Politica regională;

- Raport Național privind Starea de Sănătate a Populației României, 2019;
- Site-ul Agenției pentru Dezvoltare Regională Centru, www.adrcentru.ro;
- Site-ul Camerei Deputaților, www.cdep.ro;
- Site-ul Căilor Ferate Române, www.cfr.ro;
- Site-ul Ce face Europa pentru mine, www.what-europe-does-for-me.eu;
- Site-ul Centrului de Informare Europe Direct Regiunea Centru, www.europedirect-adrcentru.ro;
- Site-ul Comisiei Europene, www.ec.europa.eu;
- Site-ul Consiliului European, www.consilium.europa.eu;
- Site-ul Creștin Ortodox, www.crestinortodox.ro;
- Site-ul Direcției Regionale de Drumuri și Poduri Brașov, www.brasov.cnadnr.ro;
- Site-ul Institutului Județean de Statistică Covasna, www.covasna.insse.ro;
- Site-ul Institutului Național al Patrimoniului, www.patrimoniu.ro;
- Site-ul Legislație.just.ro, www.legislatie.just.ro;
- Site-ul Mesagerul de Covasna, www.mesageruldecovasna.ro;
- Site-ul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, www.madr.ro;
- Site-ul Ministerului de Afaceri Externe, www.mae.ro;
- Site-ul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene, www.mfe.gov.ro;
- Site-ul Panorame din Ținutul Secuiesc, www.virtualisszekelyfold.ro;
- Site-ul Parlamentului European, www.europarl.europa.eu;
- Site-ul portalului de turism al Regiunii Zârna, www.zernye.ro;
- Site-ul Primăriei Comunei Zăbala, www.zabola.ro;
- Site-ul Primăriei Orașului Covasna, www.primariacovasna.ro;
- Site-ul Recensământul Populației și Locuințelor, www.recensamantromania.ro;
- Site-ul Revistei de Statistică, www.revistadestatistica.ro;
- Site-ul RoTurism Info, www.roturism-info.ro;
- Site-ul Stațiuni Balneare, www.statiunibalneare.com ;
- Site-ul Turistinfo.ro, www.turistinfo.ro;
- Site-ul Uniunii Europene, www.europa.eu;
- Strategia de Dezvoltare a Regiunii Centru 2021 - 2027;

- Strategia de Dezvoltare Integrată a Comunei Zăbala 2014 - 2020;
- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României - Studii de fundamentare, Raport de sinteză, 2014;
- Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030;
- Versiune consolidată a Tratatului privind Uniunea Europeană și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene Tratatul privind Uniunea Europeană, art. 39;

ANEXE

- Anexa 1 – Chestionar privind sondarea opiniei publice – *chestionar pentru populația generală*
- Anexa 2 – Chestionar privind sondarea opiniei publice – *chestionar pentru operatorii economici*

CHESTIONAR

Sondarea Opiniei Publice

Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Zăbala 2021 - 2027

Date socio-demografice:

1. Vârsta dvs. (ani):

- <18   18-25   26-35   36-45   46-55   56-65   peste 65

2. Sexul:

- masculin   feminin

3. Zona în care locuieste corespondentul:

- sat Zăbala   sat Peteni   sat Surcea   sat Tamaşfalău

4. Ultimele studii absolvite (forma de învățământ):

- cel mult 4 clase primare   învățământ gimnazial (V-VIII)
 învățământ liceal/ profesional   învățământ postliceal
 licență   masterat   doctorat

5. Ocupația:

- elev / student   angajat în mediul privat   angajat în mediul public
 întreprinzător   pensionar   șomer
 fără ocupație

6. Cât de mulțumit/ă sunteți de veniturile lunare nete pe care le obțineți ?

- foarte mulțumit/ă   mulțumit/ă   indiferent/ă
 nemulțumit/ă   foarte nemulțumit/ă

7. Între ce valori se încadrează veniturile dvs. nete lunare ?

- <= 1000 lei   1001-2000 lei   2001-3000 lei
 3001-4000 lei   4001-5000 lei   5001-6000 lei
 peste 6000 lei

8. Câte persoane locuiesc în momentul de față în gospodăria dumneavoastră ? ..... persoane

- din care adulți ..... - femei ..... - bărbați .....
- din care copii ..... - femei ..... - bărbați .....

9. Din gospodăria dvs. există persoane plecate la muncă în străinătate ?

- Da   Nu

- dacă Da, câte persoane ? ..... În ce țară ? .....

Dezvoltare socială:

10. În general, cât de mulțumit/ă sunteți de Comuna Zăbala ?

- foarte mulțumit/ă   mulțumit/ă   indiferent/ă
 nemulțumit/ă   foarte nemulțumit/ă

11. Credeți că la nivelul comunei Zăbala populația care are capacitate de muncă își poate găsi ușor un loc de muncă ?

- da, într-o perioadă scurtă de timp (1-3 luni)   așa și așa, într-o perioadă mai lungă de timp (4-6 luni)
 nu, oferta locurilor de muncă este redusă

12. La ce distanță de casă ați fi dispus să lucrați pentru a vă asigura nevoile zilnice? _____ km

13. Dacă ați utilizat serviciile sistemului de învățământ din Comuna Zăbala, cât de mulțumit/ă sunteți de:

	foarte mulțumit/ă	mulțumit/ă	indiferent/ă	nemulțumit/ă	foarte nemulțumit/ă
Calitatea actului didactic	☐	☐	☐	☐	☐
Capacitatea unităților de învățământ	☐	☐	☐	☐	☐
Amenajarea unităților de învățământ	☐	☐	☐	☐	☐
Dotările din unitățile de învățământ	☐	☐	☐	☐	☐

14. Ce grupuri cu risc social sunt sprijinite în Comuna Zăbala ?

- persoanele de etnie romă   persoanele cu dizabilități
 copiii instituționalizați   persoanele cu venituri reduse
 persoanele vârstnice dependente   șomerii înregistrați
 victimele violenței în familie   copiii cu risc de abandon școlar
 alte grupuri .....

15. Ce grupuri cu risc social pot fi sprijinite în viitor prin intermediul priorităților de dezvoltare?

- persoanele de etnie romă   persoanele cu dizabilități
 copiii instituționalizați   persoanele cu venituri reduse
 persoanele vârstnice dependente   șomerii înregistrați
 victimele violenței în familie   copiii cu risc de abandon școlar
 alte grupuri .....

16. Dacă ați utilizat serviciile de sănătate din Comuna Zăbala, cât de mulțumit/ă sunteți de:

	foarte mulțumit/ă	mulțumit/ă	indiferent/ă	nemulțumit/ă	foarte nemulțumit/ă
Calitatea serviciilor medicale	☐	☐	☐	☐	☐
Capacitatea unităților sanitare	☐	☐	☐	☐	☐
Numărul de cabinete medicale	☐	☐	☐	☐	☐
Numărul de farmacii	☐	☐	☐	☐	☐

17. Din câte cunoașteți, care dintre serviciile de asistență socială sunt disponibile în Comuna Zăbala?

	DA	NU	Nu stiu
Cantina săracilor	☐	☐	☐
Asistență pentru persoane vârstnice	☐	☐	☐
Asistență pentru persoane cu dizabilități	☐	☐	☐
Asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate	☐	☐	☐
Servicii destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale	☐	☐	☐
Ajutoare pentru încălzirea locuinței	☐	☐	☐

18. Cât de necesară considerați că este asigurarea acestor servicii?

	foarte necesară	necesară	suficient de mediu	puțin necesară	inutilă
Cantina săracilor	☐	☐	☐	☐	☐
Asistență pentru persoane vârstnice	☐	☐	☐	☐	☐
Asistență pentru persoane cu dizabilități	☐	☐	☐	☐	☐
Asistență pentru minori proveniți din familii în dificultate	☐	☐	☐	☐	☐
Servicii destinate integrării persoanelor cu nevoi speciale	☐	☐	☐	☐	☐
Ajutoare pentru încălzirea locuinței	☐	☐	☐	☐	☐

Infrastructură și dezvoltare

19. Cât de mulțumit/ă sunteți de calitatea spațiilor publice din zona în care locuiți, din perspectiva următoarelor aspecte?

	foarte mulțumit/ă	mulțumit/ă	indiferent/ă	nemulțumit/ă	foarte nemulțumit/ă
Iluminat public	☐	☐	☐	☐	☐
Curățenie	☐	☐	☐	☐	☐
Mobilier urban (bănci, coșuri de gunoi, etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
Finisaje (calitatea materialelor folosite, modul de realizare a lucrărilor)	☐	☐	☐	☐	☐
Accesibilitate (posibilitatea de utilizare a spațiului de către persoane vârstnice, copii, persoane cu handicap)	☐	☐	☐	☐	☐

20. Considerați că în zona în care locuiți este nevoie de noi lucrări de infrastructură ?

	DA	NU	Nu știu
Reparare străzi	☐	☐	☐
Asfaltare străzi	☐	☐	☐
Amenajarea unor noi locuri de parcare	☐	☐	☐
Reparare / amenajare trotuare	☐	☐	☐

21. Cum apreciați calitatea apei potabile din comună ?

foarte bună   bună   așa și așa   proastă   foarte proastă

22. Locuința dvs. este racordată la sistemul de furnizare a energiei electrice ?

da   nu

23. Cum este asigurată încălzirea locuinței dvs. în perioada rece ?

sobă pe lemne   sobă pe gaz   centrală proprie   alte echipamente   nu am căldură

24. În acest moment ce faceți cu deșeurile menajere din gospodăria dvs. ?

le depozităm în curte   le depozităm la platforma/ groapa de gunoi a comunei
 îl ardem   sistem de colectare/ salubritate/ tomberon

25. Realizați colectarea selectivă a deșeurilor (hârtie/ plastic/ sticlă)?
 da nu aș dori, dar nu știu ce presupune
26. Ați auzit de energia verde/ regenerabilă/ nepoluantă?
 da nu
27. Aveți astfel de surse de energie în gospodăria dvs.?
 da nu
28. Ați fi interesat să investiți/ să beneficiați în acest domeniu în următorii 7 ani dacă se ivește ocazia?
 da nu
29. Locuința dvs. are acces la servicii de telefonie și internet?
 da nu
30. Locuința dvs. are acces la servicii de cablu tv?
 da nu
31. Cât de în siguranță vă simțiți atunci când mergeți singur/ă noaptea prin localitatea dvs.?
 complet în siguranță destul de în siguranță neutru
 nu prea în siguranță deloc în siguranță

Activitatea agricolă:

32. Dvs. sau familia dvs. deține un teren agricol ?
 da nu
33. Ce suprafață de teren agricol dețineți ? ..... ha, din care cultivat ..... ha
34. Care sunt principalele culturi de pe terenul agricol ?
a) ..... b) ..... c).....
35. În satul/ comuna dvs. există asociații agricole ?
 da nu nu știu
36. Dvs. sau un membru al familiei sunteți membru al unei asociații agricole ?
 da nu

Administrația publică locală

37. Cum vă informați cu privire la activitatea administrației publice locale ?

	De cele mai multe ori	Uneori	Rareori	Niciodată	Nu urmăresc activitatea administrației publice locale
Urmărind site-ul instituției	☐	☐	☐	☐	☐
Urmărind comunicatele instituției din presa scrisă / radio / TV	☐	☐	☐	☐	☐
Urmărind comunicatele instituției din presa online	☐	☐	☐	☐	☐

Urmărint comunicatele instituției pe rețelele de socializare	☐	☐	☐	☐	☐
Adresând întrebări directe prin email sau la registratură	☐	☐	☐	☐	☐

38. Ce instrumente considerați că ar facilita comunicarea între cetățeni și administrația publică locală ?
- platformă online
- centru de informare pentru cetățeni
- dezvoltarea unor aplicații pe mobil pentru comunicare rapidă (plăți prin SMS, sugestii, semnalarea unor probleme în timp real, solicitare informații)
- promovarea evenimentelor sau a programelor pentru comunitate pe rețelele de socializare sau prin aplicații pe mobil

39. Cum apreciați implicarea autorității locale în rezolvarea problemelor din Comuna Zăbala?

- foarte bună   bună   satisfăcătoare
- slabă   foarte slabă

40. Considerați că primarul se implică activ în rezolvarea problemelor comunității ?

- în foarte mare măsură   în mare măsură   în mică măsură   în foarte mică măsură

41. Cunoașteți proiectele pe care autoritățile publice locale le dezvoltă la nivelul comunei Zăbala ?

- Da   Nu

42. Ați fost informat cu privire la proiectele pregătite pentru comunitatea dumneavoastră ?

- Da   Nu

Aspecte privind comuna:

43. Care sunt principalele 3 aspecte pozitive ale Comunei Zăbala?

- .....
- .....
- .....

44. În general, cum ați evalua comuna și localnicii din comuna Zăbala ca un loc unde să trăiești?

- excelent   bun   satisfăcător   nemulțumitor

45. V-ați pus problema mutării domiciliului în altă localitate în următorii cinci ani ?

- DA   NU   Nu știu
- Dacă DA, unde?
- în alt oraș din România   în mediul rural, în România   în altă țară

46. Acordați note de la 1 la 5 următoarelor aspecte în funcție de gravitatea acestora, dacă se potrivesc comunei Zăbala:

(1=problemă cu gravitate redusă, 5=problemă foarte gravă)

☐ locuri de muncă: nr. locurilor de muncă/ nivelul salariilor/ nr. persoane asistate social/ șomeri	1	2	3	4	5
☐ investițiile în comună: investiții private sau publice în comună	1	2	3	4	5
☐ investițiile în comună: starea proastă a drumurilor comunale / județene	1	2	3	4	5
☐ starea utilităților: alimentarea cu apă/ canalizare/ energie electrică/ gaz / iluminat public	1	2	3	4	5

☐ poluarea: aerului/ apelor / fonică / solului	1	2	3	4	5
☐ modul de colectare al deșeurilor: dotări și echipamente pt. colectare	1	2	3	4	5
☐ învățământ și educație: nr. de grădinițe/ școli și condițiile/ dotările acestora	1	2	3	4	5
☐ sănătate: nr. unități sanitare/ cabinete stomatologice/ farmacii, inclusiv dotarea acestora	1	2	3	4	5
☐ timp liber: nr. de parcuri pentru plimbări, parcuri de joacă pentru copii, dotările parcurilor	1	2	3	4	5
☐ cultură și divertisment: nr. de spații culturale pt petrecerea timpului liber (cămin cultural/ casă de cultură), condițiile și dotările spațiilor culturale și de petrecere a timpului liber/ cofetării/ cinematografe	1	2	3	4	5
☐ sport și recreere: nr. de săli de sport din comună/ terenuri de sport din comună și starea lor	1	2	3	4	5

47. Vă rugăm să indicați măsuri/ proiecte/ intervenții concrete care ar contribui la rezolvarea nevoilor identificate la nivelul Comunei Zăbala/ în zona în care locuiți.

.....

48. Vă rugăm să menționați orice alte aspecte pe care le considerați relevante pentru Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Zăbala pe perioada 2021-2027.

.....

CHESTIONAR

Sondarea Opiniei Publice
Strategia de Dezvoltare Locală a comunei Zăbala 2021 – 2027
- chestionar pentru operatorii economici -

Date generale:

1. Care este denumire societății/întreprinderii dumneavoastră?

.....

2. Forma de organizare juridică a societății/ întreprinderii dumneavoastră:

S.R.L.   S.A.   A.F.   P.F.A.   Î.I.

3. În ce an a fost înființată societatea/întreprinderea pe care o dețineți?

.....

4. Care este domeniul principal de activitate al societății/întreprinderii?

.....

5. Care sunt produsele/serviciile pe care societatea/întreprinderea dumneavoastră le comercializează?

.....
.....
.....

6. Care este piața de desfacere a produselor/serviciilor dumneavoastră?

piața locală (satele și comunele alăturate)   în județ
 în regiune   piața națională

7. Ce canale de distribuție utilizați?

proprii prin negociere directă cu clienții individuali   prin firme specializate sau de distribuție
 prin unități proprii de comerț cu amănuntul   prin supermarketuri (produse alimentare)
 altele: .....

8. Câți angajați are societatea/întreprinderea dumneavoastră?

între 0-9   între 10-50   peste 50

9. Care este motivul principal pentru care v-ați înființat această societate/întreprindere în Comuna Zăbala?

.....
.....

10. Sunteți de părere că societatea dumneavoastră are oportunități de dezvoltare în Comuna Zăbala?

DA   NU

Motivați răspunsul dumneavoastră:

.....
.....

11. Ce probleme întâmpinați în dezvoltarea afacerii dumneavoastră?

.....
.....
.....
.....

12. Cum evaluați capacitatea administrației publice locale de a dezvolta proiecte strategice, în Comuna Zăbala?

- foarte ridicată   ridicată   scăzută   foarte scăzută

13. Care este profitul anual al societății/întreprinderii dumneavoastră?

.....

14. Ce valoare din profit alocați anual pentru dezvoltare? (vă rugăm să menționați suma în lei)

.....

15. Prin ce metode vă promovați afacerea dumneavoastră?

- off-line (pliante și materiale promotionale)   off-line, prin recomandări
 on-line, prin intermediul site-ului   on-line, prin intermediul rețelelor de socializare
 alte metode: .....

16. Aveți în plan angajarea de personal pentru societatea/întreprinderea dumneavoastră în următoarea perioadă?

- DA   NU

dacă da, vă rugăm să menționați numărul de persoane: .....

17. Sunteți membru al unei asociații profesionale, grup de producători?

- NU

- DA

dacă da, vă rugăm să menționați numele: .....

18. Ce resurse financiare ați utilizat până în prezent pentru dezvoltarea afacerii dumneavoastră?

- credit bancar   fonduri nerambursabile
 fonduri publice   sume din venituri proprii

19. Intenționați să accesați fonduri externe nerambursabile pentru dezvoltarea afacerii dumneavoastră?

- DA   NU

dacă da, vă rugăm să menționați ce proiecte ați dori să implementați:

.....
.....

20. Menționați gradul în care următoarele cauze influențează activitatea dumneavoastră:

Cauze	foarte mult	mult	mediu	puțin	foarte puțin
Lipsa personalului calificat în zonă, școli, cursuri	☐	☐	☐	☐	☐
Lipsa sau slaba dezvoltare a pieței de desfacere, putere de cumpărare scăzută, lipsă turiști	☐	☐	☐	☐	☐
Lipsa în zonă a materiilor prime /materiilor prime de calitate	☐	☐	☐	☐	☐
Legislație greoaie, birocrație instituțională în relațiile cu instituțiile locale, regionale	☐	☐	☐	☐	☐
Lipsa resurselor financiare și relaționarea dificilă cu băncile	☐	☐	☐	☐	☐
Acces greu la fondurile europene datorită sistemului birocratic și atitudinii funcționarilor publici	☐	☐	☐	☐	☐
Modalități insuficiente de promovare, inclusiv promovarea pe website-urile autorităților locale, centrale, agențiilor și operatorilor turistici, publicitate	☐	☐	☐	☐	☐
Starea infrastructurii din zonă și alimentarea cu utilități, servicii publice	☐	☐	☐	☐	☐
Lipsa informațiilor specifice, orientare turistică, transport, comunicații	☐	☐	☐	☐	☐
Fiscalitate mărită	☐	☐	☐	☐	☐

21. Vă rugăm să indicați măsuri/ proiecte/ intervenții concrete care ar contribui la rezolvarea problemelor identificate la nivelul Comunei Zăbala/ în zona în care locuiți.

.....
 .....
 .....

22. Vă rugăm să menționați orice alte aspecte pe care le considerați relevante pentru Strategia de Dezvoltare Locală a Comunei Zăbala pe perioada 2021-2027.

.....
 .....
 .....

Date socio-demografice:

Vârsta dvs.: .....

Sex:

masculin   feminin

Calificare profesională: .....

Ultimele studii absolvite (forma de învățământ):

cel mult 4 clase primare   învățământ gimnazial (V-VIII)
 învățământ liceal/ profesional   învățământ postliceal
 licență   masterat   doctorat